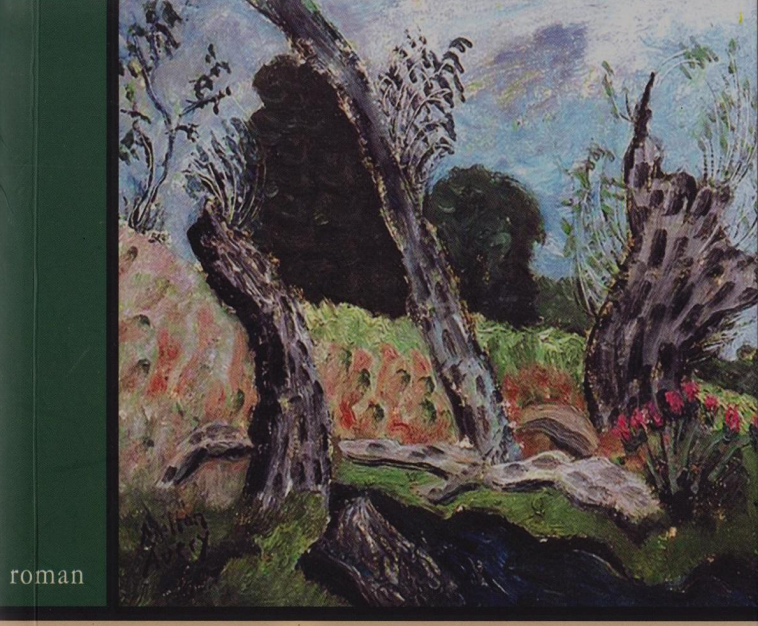

roman

Sonuncu Sonbahar

Pınar Kür

EVEREST

PINAR KÜR

Bursa'da doğdu, ama hiç orada oturmadı. Çocukluğu Anadolu'nun çeşitli kentlerinde ve Londra'da geçti. On üç yaşında gittiği ABD'de beş yıl kaldı. Ortaöğrenimini New York'ta tamamladı, yükseköğrenimine yine orada başladı. İstanbul'da Robert Kolej Yüksek Okulu'nu bitirdikten sonra beş yıl Paris'te yaşadı. Sorbonne Üniversitesi'nde, Karşılaştırmalı Edebiyat Kürsüsü'nde doktora yaptı. Yurda döndükten sonra Devlet Tiyatrosu'nda çalışmaya başladı. Çeşitli gazete ve dergilerde tiyatro eleştirileri yazdı. 1984'te *Akışı Olmayan Sular* adlı öykü kitabıyla Sait Faik Öykü Ödülü'nü kazandı. Halen İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde öğretim üyesidir. Artık evli değildir. Bir oğlu vardır.

Pınar Kür'ün yayımlanmış kitapları:

Yarın Yarın	(1976)	(roman)
Küçük Oyuncu	(1977)	(roman)
Asılacak Kadın	(1979)	(roman)
Bir Deli Ağaç	(1981)	(öykü)
Akışı Olmayan Sular	(1983)	(öykü)
Bitmeyen Aşk	(1986)	(roman)
Bir Cinayet Romanı	(1989)	(roman)
Sonuncu Sonbahar	(1993)	(roman)
Hayalet Hikâyeleri	(2004)	(öykü)
Cinayet Fakültesi	(2006)	(roman)

PINAR KÜR

Sonuncu Sonbahar

§

Türkçe Edebiyat **65**

Sonuncu Sonbahar
Pınar Kür

Kapak tasarım: Mithat Çınar
Dizgi: Çiğdem Dilbaz

© 2004, Pınar Kür
© 2004; bu kitabın tüm yayın hakları
Everest Yayınları'na aittir.

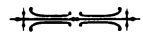
1-2. Basım: 1992-1994, Can Yayınları
3. Basım: Ekim 2004, Everest Yayınları
4. Basım: Ekim 2007, Everest Yayınları
ISBN: 975 - 289 - 120 - 9

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Faks: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

SONUNCU SONBAHAR

Rıhtımda oturmuş, viskimi yudumluyor, mehtabın çıkmasını bekliyorum. Çok büyük bir heyecanla beklemiyorum açıkçası; hatta bu gece ayın çıkıp çıkmayacağından emin değilim. Yeni ay ne zaman girdi, ayın on dördü oldu mu, ya da çoktan geçti mi, bilemediğimi itiraf etmeliyim. En gençliğimde bile ay ışığına pek meraklım olmamıştır. Ruhen romantik değilim herhalde. Yaz gecesi rıhtımda tek başıma oturmuşluğuma bahane arıyorum ola ki. Oysa bahaneye ne gerek var? Yalıda yapayalnızım. Kimseye hesap vermek zorunda değilim. Üstelik, temmuz sıcağında evin içinde oturmaktansa, temmuzda bile serin olan bu Boğaz semtinde, tümüyle bana ait olan bir rıhtımda keyif çatmak daha akıl kârı.

Keyif çatmak ve *akıl kârı* gibi birbirine karşıt deyimleri aynı cümle içinde ve neredeyse eşanlamlı kullanmam tuhaf mı kaçtı? Birden yadırgadım işte. Hem ben buraya keyif çatmak için gelmedim. Çok ciddi birtakım planlar yapmak için geldim ve genellikle ciddi planları önümde kâğıt kalem olmadan yapmam. Oysa şimdi elimde ve hatta yakınımda kâğıt kalem yok. Öyleyse, avareliğime ay ışığından bir kılıf bulmak için mehtaptan söz açmış olabilirim. Zaten Boğaz'ın mehtabı yazın değil sonbaharda güzel olur. Bunu nereden biliyorum? Bir yerde okumuş ya da birinden duymuş olmalıyım.

Buraya kendi kendimle baş başa kalmak, salim kafayla bir cinayet tasarlamak ve de... ne yalan söylemeli, kendi kendimden ne kadar hoşnut olduğumu kendi kendime gizlice itiraf etmek gereksinimiyle geldim. Yani, evet, keyif çatmak için bir bakıma... İşin doğrusu bu. Yoksa, karım gittiğine göre, Emirgân'da da kendi kendimle baş başa kalabilir; amaç cinayet tasarlamaksa, kâğıdımla, kalemimle ciddi bir çalışmaya başlayabilirdim. Canım biraz hareket istedi herhalde. Hayatımda hareket olsun diye Emirgân'dan kalkıp Kandilli'ye gelmek benim için büyük bir aşamadır. Son üç yılda yaptığım aşamaların yalnızca bir tek örneği... Bir vakitler yerimden kımıldamaya üşenirdim. Avareliğime kılıflar uydurmaya kalkmak ise aklıma bile gelmezdi. Bir vakitler, ben şimdi olduğumdan çok farklıydım.

Bir vakitler, tembel olmakla, hayatta ne istediğimi, ne yaptığımı bilmekle, istemediğim hiçbir şeyi yapmamışlığımla ve hatta, oldukça görkemli olduğuna inandığım şişmanlığımla övünürdüm. Ama Fermat'nın son teoremini çözdüğüm için olsun, hiçbir çaba sarf etme-

den elde ettiğim varlığım yüzünden olsun övünmek aklımın ucundan geçmemiştir hiç. Son derece üst düzeyde işlenmiş, fevkalade edebi bir cinayetin katilini bulduğum için övünmekse, üç yıldır nasip olmadı. Bir gün olacak belki. Ya da, bir gün olması olasılığı bundan sonraki yaşamıma heyecan katmayı sürdürecek.

Pek üstün nitelikli bir cümle olmadı galiba.

Ama ben matematikçiyim, yazar değil. Buraya roman yazmaya, en azından bir roman tasarlamaya geldim ama, kimileri yazarlığa yalnızca özendiğimi, bunun da bir tür orta yaş hastalığı olduğunu ileri sürebilir.

Yarım yüzyılı geride bırakmış, hatta ikinci yarım yüzyıldan üç yüz doksan altı gün almış biri olarak, orta yaşa adım attığımı inkâr edecek değilim. Gene de kendimi eskisinden (diyelim, yirmi beş yıl öncesinden) daha genç hissetmemin akla yakın bir açıklaması olmalı. Yirmi beş yıl önce hayatıma katmaya korktuğum heyecanların peşinden koşmaya heves etmem, önümde kalan yıl sayısının geride bıraktığım elli yıldan daha az olacağının bilincinden mi? Yoksa, karımın dediği gibi, bunaklık alameti mi?

Karım, elli bir yaşını yeni ikmal etmiş birinin (hele de bu kişi matematikçiyse ve son üç yılda yüz kilodan yetmiş dört kiloya inmeyi başarmışsa) bunama alametleri göstermeyeceğini çok iyi bilir de sırf beni kızdırmak amacıyla ve gerçekten kızdırmayacağını bilerek (gerçekten kızdırmaya korkar) yapar bu ve buna benzer esprileri. Onu ciddiye almadığımın, almayacağımın bilincindedir. Kendisine olağanüstü rahat bir yaşam sağladığımın ama bunun her an değişebileceğinin de farkındadır. Ve... akılsız sayılmaz.

Karım (yani, ikinci karım) bayağ tanınmış ve itiraf etmek zorundayım ki, oldukça başarılı (becerikli?) bir yazardır. Eminim kendisi bu tanımı yetersiz ve hatta küçümseyici bulacak, büyük bir ihtimalle metinden çıkaracaktır. Ya da, çıkarmasa bile, eninde sonunda öyle bir 'yazın' numarasına başvurur ki, yukarıdaki tanım, onun yazarlık becerisini hiçbir biçimde niteleyemeyen ama benim okur olarak anlayışsızlığımı belgeleyen bir kanıt olarak yansır metne.

Bu tür saptırmalar, yapmadığı iş değildir. Hatta sık sık yaptığı şeylerdendir. Yani, açıkçası, işini bilen bir yazardır. Kimileri 'usta' bile demişlerdir onun için. Bir önceki romanında, açık seçik söylenmiş gerçekleri, adım adım ispatlanmış bir olaylar dizisini 'son düzenleme-düzletme' aşamasında öyle bir bağlama oturtmayı başardı ki (hiçbir şeyi gizlememesine karşın) okurlar ve eleştirmenler, kitabın 'müthiş bir *tour de force*' mu, yoksa 'minyatür bir *chef d'oeuvre*' mü olduğu konusunda tartışmaya daldılar da tarafımdan ortaya çıkarılan kanlı katilin peşine düşmeyi kimse akıl etmedi.

Aslında, bir yerde, herkesten çok benim işime yaradı bu belki. Belki. Onu sürekli tehdit altında tutabiliyorum. Belki. Bazen neye muktedir olduğumu ben de bilmiyorum. Ama sanıyorum ki, ülke nüfusumuzun yüzde birini bile oluşturmayan okur kitlesi ile bir elin parmaklarını aşmayacak sayıdaki eleştirmenlerimiz ne derlerse desinler, nelere dikkat etmezlerse etmesinler; ömürlerinde roman okumayı akıllarından geçirmemiş olan emniyet kuvvetlerimize edebiyat aşkını aşılamaya kalktığım anda durumunun hiç de iyi olmayacağına inandırdım onu.

Bu inanç ve benim şu anda irdelemeyi göze alamayacağım birtakım başka korkular sonucu:

a) Benimle evlendi (neredeyse bir buçuk yıl uzattıktan sonra).

b) Benden başkasıyla cinsel ilişki kurmamaya, kuruyorsa bile dile düşmemeye, dolayısıyla kulağıma herhangi bir dedikodu gelmemesine dikkat ediyor.

c) Benimle birlikte ikinci bir roman yazmaya boyun eğdi.

Gerçi, bir önceki romanın ikimiz tarafından yazıldığını hâlâ kabul etmiş değil. Katkılarımı tümüyle inkâr etmeyi göze alamıyorsa da, bana 'teknik danışmanlık'tan üstün bir paye vermeme çabasını, her şeye karşın, sürdürüyor. Ayrıca, birlikte yazacağımız yeni romana imza atmayacakmış. Benim adımın tek başına çıkmasına da razı olmuyor. İlle 'müstear isim' kullanılacakmış. Unutulmuş bir kadın yazarın adı üstünde duruyor (galiba feministlerden çekinmeye başladı), ama öylesine unutulmuş bir hanım ki bu, şu anda ben de adını çıkaramayacağım. Benim önerim olan Compte de Lautreamont mahlasını ise, hafif bir dudak büküşüyle geçiştirmeye çalıştı. Henüz kesin karara varmış değiliz. Acelesi yok nasıl olsa.

Evlenme işini (kaçınılmaz olduğunu bile bile) bir buçuk yıl uzattığı gibi, romana başlama işini de fena halde ağırdan alıyor. Kafasında birtakım öykü fikirleri gelişiyormuş, onları sarsmak istemiyormuş, çünkü öyküye dönüş yapmak niyetindeymiş, vs... Bütün bunları basit ve sonuçsuz olmaya mahkûm geçici oyalama taktikleri olarak nitelediğimden bir süre ses çıkarmadım.

Onu herhangi bir şeye zorladığım ya da baskı altında tuttuğum izlenimini edinmesini istemiyorum. Bu yüzden bir sürü başka fedakârlıkta da bulunuyorum, her bakımdan anlayışlı davranmaya çalışıyorum – belirli sınırlar dahilinde tabii.

Örnekse: Londra'da ve Fransa'nın güney kıyılarında (Paris'e uğramayı kendisi istemedi, yoksa ilk karımın orada yaşıyor olması benim için bir sakınca oluşturmuyordu) geçirdiğimiz olağanüstü keyifli balayı günlerinden sonra Emirgân'a döndüğümüzde, evde istediği değişiklikleri yapmasına izin verdim – Nurgül biraz bozuldu galiba ama, olacak o kadar. Yatak odalarını ayrı tutma önerisine karşı koymadım. Ne de olsa ben de uzun süredir yalnız yaşamaya alışmış, rahatına düşkün bir adamım, cinsel haklarım çiğnenmediği sürece ayrı ayrı uyumaya elbette razıyım. Ve de, elbette, koca olarak cinsel haklarımı sonuna dek kullanıyorum. On-on beş günde bir ya o beni odamda ziyaret ediyor, ya da ben onu. Eskiye oranla bayağ hareketli bir yaşam sürdürüyorum anlayacağınız.

Başka konularda da sıkmıyorum onu. Arkadaşlarıyla istediği gibi gezip tozuyor, icabında buraya da çağırıyor onları. Yalnız, sık sık öyle olur olmaz kişileri eve toplamamasını tembih ettim. Bir de, akşamları çıktığında, kiminle, nereye gittiğini bildirmesini ve hafta içinde gece on ikide, hafta sonlarındaysa en geç bir buçukta evde olmasını şart koştum. Ortaokuldayken, yeni yeni partilere falan gitmeye başladığında babasının koyduğu kurallara benziyormuş bu ricalarım. Kırkına varmış ve serbest yaşamaya alışmış bir kadının kabullenmesi zormuş, dediğine göre. Gene de üç aşağı beş yukarı uyuyor is-

teklerime. Ne demişler? Korku dağları bekler!

Bu korku öğesini sık sık ve açık açık kullanmamaya dikkat ediyorum ama, geri planda hep var. İkimiz de biliyoruz – kelimelere dökmesek de. Korku-tehdit denklemi üstüne kurulmuş bir ilişkide, korku da tehdit de karşılıklı oluyor.

Geçen akşam, şu romana bir an önce başlamamızın şart olduğunu epeyce kesin bir dille belirttiğimde nihayet boyun eğmek zorunda kaldı mesela, ama korktuğunu belli etmedi. Tersine, ağzını aşağı doğru çarpıtıp gülümser gibi yaparak kaşlarını kaldırdı. (Birtakım *maniere*leri ne olursa olsun değişmiyor.) Ve çözümlemeye değecek karmaşıklıkta bir cinayet bulup bulmadığımı sordu.

"Hayır," dedim, "gazete okumayı sevmediğimi biliyorsun. Bu konuda senin yardımcı olman gerek."

"Üüüfff, ben cinayet defterini çoktan kapattım. İçimde öykü tasarıları dolaşıyor diyorum sana. Senin kafan tek yönde işliyor diye hayatımı sana cinayet ayarlamakla geçirecek değilim."

"Bu kez her şeyi senin ayarlamana gerek yok," derken tatlı tatlı gülümseyerek martinimden bir yudum aldım.

Karım martini içmez, cini adi içkiler arasında sayıyor. Amerikan polisiyelerinde en alt düzeydeki alkolikler cin şişelerini kafalarına dikerlermiş. Bizdeki ispirto içenler ayarındaki kişiler, yani... Martini'nin çok yüksek bir damak zevki, altın tartarcasına ince bir ayarlama yeteneği ve çok güçlü bir ayık kalma kapasitesi gerektirdiğini kendisine bir türlü anlatamadım. Onunla evlendiğimden beri dışarıdan getirtmek zorunda olduğum içkiler

listesine eklenen Calvados'un ise (artık ülkemizde hemen her türlü içki bulunuyor ya, bu ille de bulunmayanını istiyor tabii) Fransa ve İspanya'da işçi sınıfı tarafından tutulduğunu her hatırlattığımda alaycı alaycı gülümsüyor.

"Zaten böyle bir niyetim de yok," diye kestirip atmaya kalktı.

"Ama bir fikir verebilirsin. Her gün bütün gazeteleri okuyorsun bildiğim kadarıyla. Dişime göre, ilginç bir şeyler yok mu?"

"Dişine göre!" Yeniden güldü. "Aysel Alsan'a âşık olabileceğinden en ufak bir umudum olsa, Ateş Altındal cinayetini çöz derdim."

Aysel Alsan da kim, demedim. Çünkü ben bile Aysel Alsan'ın kim olduğunu az çok biliyorum. Ama, o şarkıcı herifin öldürülmesi gibi kaba saba bir cinayeti çözümlemem nasıl istenir benden?

"Dalga geçme, artık ciddi ciddi romana başlamamız gerekiyor," dedim bozulduğumu belli etmemeye çalışarak. Zenginliğime güvenerek nicedir eline kalem almadığını eklemek aile terbiyeme yakışmazdı. Tabii, kaç yıldır yeni bir eser vücuda getirmemesinin asıl sebebi paramın ona sağladığı maddi rahatlık mı, yoksa yazma yeteneğini yitirmiş olması mı, orası belli değil.

"İyi ya, başla işte. Ben sonradan katılırım," diye bir kez daha yan çizdi. "Bu arada, cinayeti araştırma aşamasında, yaslı dula âşık olur da onunla evlenmek uğruna yuvamızı yıkmaya karar verirsen, ne yapayım, kaderime razı olurum."

Korkusunu dalga geçerek yenmeye çalışıyor hâlâ. Benim Aysel Alsan gibi üçüncü sınıf alaturka bir kadına

âşık olamayacağımı elbette biliyor. Üstelik, şarkıcının öldürülmesi (üç ay kadar önce gazetelere 'John Lennon Cinayetinin Kopyası' olarak geçmişti yanılmıyorsam) öylesine incelikten uzak bir olaydı ki, ilgileneceğime elbette inanamaz. Sırf kızdırmak, romana başlama işini ertelemek için yapıyor.

"Bu tür konuşmalar inceliğine hiç yakışmıyor," dedim. "Sokakta güm güm vurulan bir adamın katilini bulmak için üstün yeteneklerimi seferber etmeyeceğimi, böylesi bir cinayetin hiçbir romana yakışmayacağını bilmiyor değilsin."

"Bildiğim tek şey, cinayetin üç aydır çözümlenmemiş olduğu," diyor Calvados şişesine uzanarak. Alışılmış konyak kadehinde de içmiyor mereti. Yüksükten biraz büyükçe, tek yudumluk bir kadehe boşaltıp içkisini, bir seferde başına dikiyor. Usulü öyleymiş. "Kadim dostun Haydar Bilir de, cinayet masasının öteki elemanları da sokakta güm güm vurulan ünlü şahsiyetin katilini bulmaktan umut kesmiş görünüyorlar. Gizli uzman Emin Köklü de mi olayı aydınlatmaktan aciz kalacak?"

Sözlerinde gerçek payı yok değil tabii – her zamanki gibi. Ama alay ve kışkırtma payı daha fazla – her zamanki gibi... Olay üç aydır çözümlenemediğine göre, işlenişi ne kadar incelikten uzak olursa olsun, 'kaba saba cinayetler' sınıfından çıkıyor.

Sevgili karım, dudaklarını buruşturarak, bir omzunu ötekinden yüksek tutarak, kaşlarını kaldırıp gözlerini açarak yerinden kalkıyor, konuşmaya başlamadan önce uzunca bakıyor bana. Kendisini odasında ziyaret etme vaktimin geldiğini hatırlamış ve en azından bu gecelik,

buna engel olma çabalarına girişmiş olduğu izlenimi uyanıyor içimde nedense.

"Daha önce çözümlediğin cinayetler kolaydı," diyor gülümseyerek. "Cinayet işlenmeden haberliydin bir kere. Maktul olsun, olası katiller olsun, yakın çevrenden tanıdığın ya da tanıyabileceğin kişilerdi. Kafalarının nasıl işlediğini biliyordun. Senin matematikçiliğini bilen, matematikçiliğine güvenen biri tarafından tasarlanmıştı olaylar dizisi. Her şey yapaydı, kurgusaldı, roman icabıydı. Sonuca ulaşmaman imkânsızdı. O kadarıyla yetinseydin, senden hiç beklenmeyen şantajlara yeltenmeseydin, olmaz mıydı?"

Sahi, olmaz mıydı? Neden yaptım sanki?

Bu duygularımı dile getirmedim elbette. Sessizliğim karşısında konuşmayı sürdürdü:

"Madem yetinmedin, madem her şeyi oluruna bırakmadın, madem matematikçiliğine yaraşan sakin yaşama döneceğine *benim* yaşamıma katılmayı seçtin ve bana inat olsun diye roman yazmakta ısrarlısın, al öyleyse! Cinayet mi çözümleyeceksin? Buyur! Olaylar senin bildiğin, tanıdığın, hatta varlığını kabul edebildiğin çevrelerin çok dışında, çok uzağında, senden habersiz gelişmiş! İşin içindeki kişiler o kadar bayağılar ki, sen bu gibi insanların Türkiye sınırları dahilinde yaşadıklarını fark etmemek için gazete bile okumazsın. Son derece kaba saba, cahilce işlenmiş, gene de üç aydır faili bulunmamış bu cinayeti de çözebilecek misin? Hodri meydan!"

Bana açıkça meydan okuduğunun farkına varmamışım gibi yaptım.

"Katilinin yakalanmadığından bile habersizdim,"

dedim en asil tavrımı takınarak. "John Lennon'un katili hemen oracıkta teslim olmamış mıydı?"

"John Lennon ile Ateş Altındal arasında ne kadar fark varsa, Lennon'un katiliyle bizim yerli şarkıcının katili arasında da o kadar fark olacak tabii. Yani, aslolan kültür farkı!"

Ve hiç sevmediğim o çıngıraklı kahkahasını koyverdi.

Bayağılığa sığınma taktiği... Bayağılık karşısındaki aczimi iyi biliyor. İlk kez kullandığı bir taktik değil. Bilinçli bayağılık, oyunun en kritik ânına dek avucunda saklayıp son anda ortaya attığı kart olmuştur her zaman – ama her zaman kazanmasını sağlayamamıştır.

"Ayrıntıları hiç bilmiyorum," dedim.

"Araştır öyleyse. Eski gazeteleri karıştır, Haydar Bilir'in zabıtlarını incele... Bak bakalım bir teori kurabiliyor musun?" Odadan çıkmak üzereyken kapının önünde durdu, sinemasal bir tavırla bana döndü. "Ben birkaç gün tatil yapayım istiyorum," şeklinde hiç beklemediğim bir dilek dile getirdi. "Uzakça bir yere gitsem... Kafa dinlemek için... Öyle Bodrum, Kalkan falan gibi bir yer değil... İn cin olmayan bir yer... Yalnız kalayım, şu öyküleri bir düzene sokayım istiyorum. Bu arada sen de düşünürsün."

Yüzüne bakıp düşünür gibi yaptım, son derece duygusuz bir sükûnetle. Olumlu olumsuz bir yanıt vermedim. Bir süre bekledi, sonra bir şey demeden dönüp odadan çıktı. O gecenin geç saatlerinde onu ziyarete de gitmedim. Ne kadar bekledi, ya da bekledi mi, bilmiyorum.

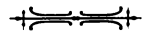
Onu tek başına tatile göndermek, ilk bakışta akıllıca bir iş değilmiş gibi görünebilir; ama birbirimizden bir

süre uzak kalmamızın yararına ben de inanıyorum açıkçası. Son zamanlarda iyice artan gerginliği (yaratma sürecinin başladığına alametmiş) yumuşar belki biraz. Hatta beni özleyebilir bile! Ayrı kaldığımız sürede beni aldatabileceğini sanmıyorum. Bodrum falan gibi eskiden avlandığı yerlerden birine gidiyor olsaydı şüphelenirdim tabii, ahmak değilim ya. Ama kalabalık olmayan bir yerde herhangi bir şey yapmayı göze alamaz. Biriyle de gitse, orada birini de bulsa, dikkat çekeceğini bilir. Çekinir. Çevreye her zamanki gibi boş verse bile, *benden* çekinir.

İyi ya, varsın gitsin. Dedim.

Ben de kalktım, buraya geldim. Salim kafayla, kendi çözeceğim cinayeti kendim tasarlayacağım.

Bakalım onunkinden kat kat iyi oluyor mu, olmuyor mu?

Haydar Bilir ile kavuşmamız bayağ göz yaşartıcı oldu. Son görüştüğümüzde biraz soğuk ayrılmıştık; o gün bugündür de ne o bana herhangi bir konuda başvurmuştu, ne de ben ona yardım teklifinde bulunmuştum. Aradan üç yıl geçmiş olmasına karşın, onu ararken epey tereddüt etmiştim, hâlâ kırgın olacağından korkarak. Meğer ne kadar yanılmışım. Meğer Kolombo Haydar 'sayın hoca'sını ne kadar özlemiş, o eski günlerimizi ne kadar arıyormuş... Ayrı kaldığımız süre içinde eli kaç kez telefona uzanmış ama, mutlu bir izdivaç yaptığımı işittiği için beni rahatsız etmekten çekinmiş. Mutlu bir evliliğin insanın kafasından her türlü cinayet düşüncesini sileceğini mi sanıyor, ne? Yeniden cinayete

merak sarmamı, evliliğimin kötüye gittiğinin bir işareti olarak değerlendirmez umarım.

Ateş Altındal'ın öldürülmesi olayının soruşturmasıyla kimin ilgilendiğini sorduğumda, sesinde ağlamaklı bir sevinç dalgalandı.

"Hocam, pek sayın hocam!" diye haykırdı. "İnanamıyorum. Bir mucize bu! Zaten bu olayın çözülmesi için bir mucize gerektiğini söylemiştim."

"Soruşturmayı siz mi yönetiyorsunuz?"

"Ben yönettim, evet. Yani, dosya henüz kapanmadı ama, soruşturulacak bir şey kalmadı. Dediğim gibi, Allahtan bir mucize bekleme aşamasına girmiş bulunuyorduk."

Ve o güne dek yapılmış olan bütün çalışmaları; sorgu zabıtlarını, tanık ifadelerini, maktulün ve yakın çevresinin geçmişi üstüne yapılan araştırmaları içeren çok kalın bir dosyayı kaptığı gibi hemen o akşam Emirgân'a geldi.

Mutlu evliliğimin öteki yarısını oluşturan sevgili eşimle tanışma fırsatını bulamadığı için biraz düş kırıklığına uğradı galiba.

"Hamfendi yengemiz çok ünlü bir yazarmış, öyle işittim. Teşerrüflerine nail olmak benim için büyük onur kaynağı olacak," gibisinden birtakım laflar geveledi.

Asıl merakının, benim gibi kitaplarına gömülerek hayattan elini eteğini çekmiş bir bilginin, nasıl olup da ünlü bir kadın elde etmeyi başardığı ve kadının neye benzediği merkezinde olduğunu, etrafta fıldır fıldır gezdirdiği gözlerindeki parlak ışıktan anlamamak olasızdı.

"Kendisi seyahatte," dedim. "Döndüğünde size kitaplarından birini imzalamasını söylerim."

"Aman efendim, ne teveccüh! Memnun ve müteşek-

kir kalırım. Gerçi, benim okumayla başım pek hoş değildir. Yorgunluktan vakit olmuyor, anlarsınız ya, sayın hocam. Ama hanım çok meraklıdır. İnanır mısınız, evde iki yüzden fazla kitap var. Şunları bir satsak milyoner oluruz, derim hep hanıma."

"Bizim hanımın yazdıkları da daha ziyade hanımlara hitap ediyor zaten," dedim.

Onun burada olmadığı, dolayısıyla dediklerimi duyup kızamayacağı gerçeği bir an için aklımdan çıkmış.

Neyse, fazla uzatmadan asıl meseleye döndük. Haydar, dosyayı (yani, dosyadaki belgelerin fotokopilerini) bana teslim etmekle kalmadı, kendi izlenimlerini de dile getirdi.

"Yani, şöyle hocam, elimizdeki tek somut delil, tabanca... Daha doğrusu, tabanca elimizde değil de, o tabancadan çıkan kurşunlar... Kullanılan tabancayı da bir ölçüde belirliyor. Yani çapını falan... 7.9'lukmuş. Bunlar, 1980 öncesi teröristler tarafından kullanılıyordu. Sağcısı da solcusu da, anlıyorsunuz ya... Şimdi, bunların bir kısım hapisten çıkanları... daha çok sağcılar, çünkü solculardan hapisten çıkanı pek yok ve hep izleniyorlar... işsiz kalınca babaların, kabadayıların hizmetine girdiler, biliyoruz. Bu adam, bu tabancayı kullandığına göre, onlardan biri olmalı... Bu kadarını biliyoruz."

"Tabancanın daha önce hangi vuruşmada kullanıldığını biliyor musunuz?"

"Hayır. Yani, onu tespit etmek imkânsız. Aradan çok yıllar geçti. Ama bundan sonra kullanıldığında yakalayabiliriz. Beklemekte olduğumuzu söylediğim mucize de buydu zaten. Sizi umut etmek haddime düşmemişti tabii. Adam aynı tabancayla başka birini vurur da, oradan bir ipucu elde edebiliriz diye ümit ediyorduk."

"Ama, o tabanca 1980'den bu yana, hatta geçtiğimiz üç ay içinde birkaç kez el değiştirmiş olabilir. Ya da yok edilmiştir. Boğazın derin sularında çürümektedir."

"Elbette, elbette, hocam. Dedim ya, bir mucize..."

"Katil eğer bir kabadayının hizmetindeyse, bu, cinayeti aydınlatmaya yarayabilir mi?" diye sordum bu kez.

"Yarayabilir... ama şu âna dek yaramadı. Yani, adam şarkıcı. Vaktiyle gazinolarda çalışmış, kaset filan yapmış. Vurulduğu gün, yeni bir kasetin çalışmalarına başlamak için stüdyoya gitmek üzere evden çıkmış. Anlayacağınız, gazino ağaları ya da plak-kaset piyasasının ileri gelenleri arasında bir hesaplaşma olabilir diye düşündük, ama bir şey çıkmadı. Bu adamları da, yanlarında çalışan fedaileri de sorguya çektik, hatta bir-ikisini içeri alıp patakladık ama neticesiz oldu. Şarkıcının bu gibilerle alıp veremeyeceği yokmuş anlaşılan. Olsa bile gün ışığına çıkmadı. Ayrıca, yukarıdan 'bunları rahat bırakın' gibisinden bir baskı da gelmedi. Gelse içim rahat ederdi, emin olun hocam. Cinayet örtbas edilirdi belki ama, hiç değilse ben katilin kimliğini öğrenmiş olurdum. Bir ipucu bulamamak delirtiyor beni, hocam, inanın bana. Siz beni bilirsiniz, başarısızlığı hazmedemem! Hiç başıma gelmedi bugüne dek. Dürüst olduğumu da bilirsiniz. Bunca yıllık sicilimde bir tek leke yok. Polislerin rüşvet yediklerini falan iddia eder bozguncu bölücüler. Hepsi yalan! Ben, göğsümü gere gere söyleyebilirim ki..."

Birden çok heyecanlandığını fark ettim, onu yatıştırmaya çalıştım.

"Bilmez miyim, Haydar Bey? Bunca yıllık hukukumuz var–"

"Hayır, sayın hocam, bilemezsiniz! Kimler han hamam sahibi oldu bu meslekte! Narkotik şubedekileri falan bırakın, trafik polisleri bile bin kez köşeyi döndü! Bense... kayınpederin yardımı olmasa, daha hâlâ lojmanda oturuyordum."

"Dürüstlüğünüzden en ufak bir kuşkum yok, Haydar Bey," dedim.

"Bu olayı çözemezsem meslekten ayrılmayı düşünüyorum," diyerek başını önüne eğdi, yüzünü elleriyle kapadı.

Bu yıkılmışlık karşısında yüreğim sızladı.

"Allahın izniyle," dedim alçak sesle. Ve gene alçak sesle ekledim: "Maktulün eşi çok ünlü bir yıldız..."

"Ohooo, o karının geçmişi çok karışık," dedi hemen toparlanarak.

"Yanlış tabir etmiyorsam, yıllardır Türk sinemasının taçsız kraliçesi olarak biliniyor, özel hayatını halkın ve özellikle basının gözleri önünde sürdürüyor," dedim bilgiç bilgiç. Halkın ve basının gözleri önünde sürdürülen bu yaşam hakkında pek az bilgim vardı aslında.

"Aman hocam, bunların gazetelere yansıyan hayatları ile gerçek hayatları arasında dağlar denizler vardır," diye hoşgörülü bir tavırla gülümsedi. "Siz bir bilginsiniz, nereden bileceksiniz? Gazeteler hep yalan yazar."

"Kadının suçu nedir?" diye sordum.

"Öyle belirli bir suçu yok. Ama bu orosp... pardon, af buyurun, sayın hocam, yıldızların demek istedim... geçmişleri temiz olamaz. Durup dururken kim üne kavuşmuş?"

"Haklısınız herhalde," dedim, üne kavuşmanın kuralları konusunda kuram oluşturmaktan kaçınarak.

"Bu kadın hayata güzellik kraliçesi olarak atılmış," diye sürdürdü. "Daha doğrusu, bir güzellik yarışmasının üçüncüsü olarak... Ama gördüğünüz gibi birinciden baskın çıkmış. Yani, o kızcağızın adını kimse hatırlamıyor şimdi. Ama bu, işini iyi becermiş, sinemada taçsız kraliçe olmuş."

"Durup dururken üne kavuşmadığı belli," dedim, Haydar'ı üzmemek için. "Ama bunun cinayetle ne gibi bir ilgisi olduğunu bilemeyiz tabii. En iyisi, ben dosyayı inceleyeyim, sonra yeniden konuşuruz. Anlamadığım yerleri sorarım, fikir teatisinde bulunuruz."

"Çok iyi olur," diyerek ânında ayağa fırladı. Saatine göz attı. "Bizim hanım da merak etmiştir. Bunca yıldır akşamları yemeğe beklemekten bir türlü vazgeçmedi."

Böylece, onu bu geç saate kadar burada tuttuğum halde yemek ikram etmemişliğim de yüzüme vurulmuş oldu. 'Bir akşam ikinizi birlikte bekleriz' demem gerektiğini düşündüm, ama dilim varmadı, ne yapayım? Mecbur muyum, yani? Ayrıca, eski ilişkimizde ne karısından söz ederdi, ne de ev hayatından. Sırf ben de evlendiğim için mi yüz göz olacağız?

Neyse, gitti.

Aradan üç gün geçti. Karım tatil için gittiği elden ayaktan uzak, sakin ve ıssız köyden hâlâ aramadı. Üstünde durmuyorum. Telefon bağlantısı kurmak zordur belki, ya da kendisi telefon bağlantısı kurmak istemiyordur. Ne de olsa kafasını dinlemeye gitti onca yola. Bense, elimdeki zamanı yararlı biçimde kullanma çabasına girişmiştim. Yalıda kalmayıp Emirgân'a dönmemin nedeni bu. Orada dağılıyorum, aklım bin türlü şeye takılıyor. Tem-

bellik iyi hoş da, gençlikte geçerli galiba. İnsan belli bir yaştan sonra boşa geçirilen zamanın büyük bir kayıp ya da, en azından, ayıp olduğuna inanabiliyor.

Üç gündür, Haydar'ın bıraktığı dosyayı ve benim, şoförüm Hasan'ı memur ederek, çeşitli gazete idarehanelerinden getirttiğim üç ay öncesinin gazetelerini inceleyip duruyorum. Artık çalışmaya başlamam gerek. Bütün okuduklarımdan yararlanarak cinayet günü cereyan eden olaylar dizisini yeni baştan canlandırmak amacındayım. Roman açısından, bunu bir an önce yapmam gerektiği kanısındayım. Cinayet bir an önce okurların gözleri önünde işlenmeli. Bir önceki romanda olduğu gibi, olay ha gerçekleşti ha gerçekleşecek diye 157 sayfa beklemek zorunda bırakılmamalı millet. Karımınkinden daha işlek bir teknik kullanmam gerektiğine içtenlikle inanıyorum.

Ancak, kolay olmayacak bu. Kendisinin de dediği gibi, birtakım olayları, 'sabah kalktım, kahvemi içtim, tam o sırada telefon çaldı' şeklinde, hatıra defterine not düşüyormuş gibi yazmak başka, bunlara üçüncü bir gözle (yani, romancı gözüyle) bakıp yeniden kurgulamak başka. Üstelik, gene sevgili karımın hırçınca işaret ettiği gibi, bu yeniden canlandıracağım kişiler olsun, baştan kurgulayacağım olaylar dizisi olsun, benim ömrüm boyunca tanıdığım, yaşadığım çevrenin, başımdan geçmiş ya da geçebilecek olan yaşantıların öylesine dışında, öylesine uzağındalar ki... Nasıl çıkacağım işin içinden sahi?

Elimden geleni yapacağım ve de başaracağım! Romanın hayattan çok matematiğe yakın olduğunu iddia eden kimdi? Matematiğin M'sini bile bilmeden edebiyatla matematik arasında yakınlaşmalar arayan biri... Fermat'nın

son teoreminin ne olduğundan bile habersiz biri... Yasemin'e ne oldu acaba? Üç yıldır onunla da görüşmedik. Gerçekten var mıydı öyle biri, yoksa yazarın uydurduğu, bana gerçekmiş gibi yutturduğu bir aldatmaca mıydı?

Bu gibi esastan uzak konular üstünde kafa yormayı sürdürürsem, cinayeti ne zaman çözümleyeceğim? Daha işletmedim bile.

Güzeller güzeli Aysel Alsan, o serin ama parıl parıl güneşli nisan sabahında, yirmi yıldır beyazperdeyi aydınlatan gözlerini açtığında, ilk olarak, erkek güzelliğinin timsali kocasının az kıllı sırtını görmüştü. Kendi kendine nerede olduğunu sormasına gerek yoktu, çünkü nerede olduğunu çok iyi biliyordu. O sırada olduğu yerde bulunmak, yalnızca çocukluk ve genç kızlık hayallerinin değil, yıldız ama yalnız olarak geçirdiği on beş yılın tek özleminin gerçekleştiğinin inanılmaz ama inkâr edilmez kanıtını oluşturuyordu. Sevdiği adamın koynundaydı ve içine sonsuz bir huzur doldu. Sabahları uyandığında genellikle ok gibi yerinden fırlar, bir buçuk yaşındaki biricik yavrusunun odasına koşar, bakıcıdan çocuğun saat kaçta uyandığı, kahvaltısını ne zaman ettiği, ne zaman kustuğu konusunda bilgi alır, onu uzun uzadıya ve doyumsuzca okşamadan güne başlamazdı. Bu serin ama güneşli nisan sabahında böyle yapmadı. Çünkü, bir: her zamankinden çok önce uyanmıştı ve Duman'ın (son derece ilginç bir ad; Aysel Alsan'ın yıllardır beklediği yavruya sonunda kavuştuğunda ona beklenmedik bir ad vermesi olağandır; kimi sivri dilliler bu adın insandan çok kediye yakışacağını fısıldamışlarsa bile... mutluluk düşmanlarının her şeye bir kulp takma-

ları da olağandır) henüz uyanmamış olacağını düşünmüştü. İki: dün gece yaşadığı güzelliğin anısı belleğinde hâlâ taptazeydi.

Dün gece Ateş ile evliliklerinin ikinci yıldönümünü kutlamışlardı. Masanın üstünde yüzlerce mum... Kasette Ateş'in en romantik şarkıları... Havyar ve şampanya... Ve sabaha dek süren çılgın bir gece...

Aysel, o serin ve güneşli nisan sabahında gözlerini açtığında bütün bu mutluluğun hemen o gün sona ereceğini nereden bilsindi?

Yukarıdaki satırları yazabilmem büyük başarıdır. Karım elbette beğenmeyecek, ama bunu açıkça söylemeyecek tabii. Dudak büküp burun kıvırmayacak. Eleştiri bile yapmaya gerek görmeyecek. Kaşlarını hafifçe kaldırıp belli belirsiz gülümseyerek, dilinin ucuna dek gelmiş sözcükleri yutmuş gibi yapacak, aslında beceriksizliğim (bayağılığım) karşısında gizliden gizliye keyiflenecektir. Ama: Çözmek durumunda olduğum bu cinayetin başkişileri hakkında da uzaktan yakından en ufak bir bilgi sahibi olmadığım, o gibilerin yaşamını hiç mi hiç tanımadığım konusundaki iddialarını bu satırlar sayesinde çürüttüğümü kavrayabilecek midir acaba?

Bazen ona acıyorum.

Aysel bir süre daha, bir gece öncesinin imgeleriyle oyalandıktan sonra, Ateş'i uyandırmamaya dikkat ederek yataktan kalktı. Ayaklarının ucuna basarak odadan çıktı. Bu sabah kocasına da oğluna da kendi eliyle kahvaltı hazırlayacaktı. Bunu ömründe ilk kez yapacaktı galiba. Evliliğinin üçüncü yılına böyle bir fikirle başlamak

hoş olacaktı. Evlenmeden önce ve evliliğinin ilk aylarında da (hamileliği iyice ilerleyene dek) erken kalkardı ama, film setine yetişmek amacıyla. Kahvaltı hazırlayacak, hatta kimi kez kahvaltı edecek vakti olmazdı. Cevriye'nin demlediği çaydan iki bardak içtikten sonra yollara düşerdi. Derken karnı iyice büyüyünce çalışamaz olmuştu tabii. Hamileliğinin son dönemi, doğumu, doğum sonrası çok zor geçmişti. Otuz yedi yaşında ilk çocuğunu doğurmak kolay değildi elbette. Doğumdan sonra uzun süre yatması gerekmişti; bu arada aldığı kiloları atması da zaman istediğinden hiç çalışamamıştı. Hoş, son iki filmi doğru dürüst iş yapmadığından öyle parlak teklifler de gelmemişti. Türk sineması krize girmişti; ne esaslı bir proje vardı görünürde, ne de yeterli para. Durum, Aysel'i telaşlandıracak, korkutacak aşamaya gelmemişti henüz. On altı yaşından bu yana hemen hemen aralıksız çalışmış bir kadın olarak uzunca bir süre dinlenmek, yıllardır özlemini çektiği yavrusu ve gerçekten sevdiği belki de ilk erkek olan kocasıyla baş başa kalmak yakınılacak şeyler değildi herhalde.

Önce bebek uyandı. Daha doğrusu, onun sütünü, meyve ezmesini, yumurta sarısını hazırlamış olan Aysel, daha fazla dayanamayarak odasına girip uyanmasını sağlayacak ufak tefek gürültüler yaptı.

Bir saat kadar sonra Ateş göründüğünde, geniş mutfağın deniz gören köşesinde kurulu kahvaltı masasının başında ana-oğul cilveleşmekteydiler. Cevriye ise, her ikisinin yıkanıp süslenme süreci sırasında soğumuş olan kahvaltının yenisini hazırlamakla meşguldü. Ateş, karısı ile oğlunun Boğaz manzarası geri planının önünde oluşturdukları sevgi ve sevecenlik tablosu karşısında el-

bette duygusuz kalamazdı. Kahkahalarla gülerek kollarını iki yana açtı.

"Canlarım benim! Biriciklerim!" diyerek onlara yaklaştı.

İkisine birden sarıldı. Duman, babasının sakallı görünümü karşısında her zaman olduğu gibi feryat figan ağlamaya başlamıştı ama, gene de bu üçlünün çözülmesi olanaksız bir sevgi yumağı oluşturdukları inkâr edilemezdi.

Dün geceki mutluluğun izlerini hâlâ yüzünde taşıyan Ateş, güzel karısının dolgun dudaklarına özel bir öpücük kondurduktan sonra, çocuğun yatıştırılması işini ona bırakıp biraz sinirlice Cevriye'ye döndü:

"Çay olmadı mı daha?"

"Dolduruyorum, efendim," dedi Cevriye.

Ateş'in, tüm mutluluğuna karşın, birazcık sinirli olmasını olağan karşılamak gerekir. O gün yeni kasetinin kaydına başlayacaktı. İki buçuk yıl kadar önce sinema serüvenine atıldığından bu yana kaset ya da longplay yapma fırsatını bulamamıştı. Sinema serüveni de pek başarılı sayılmazdı. Aysel Alsan ile çevirdiği iki film (beklenmedik ve alabildiğine romantik aşkları, sürpriz evlilikleri ve erken doğan bebekleri yüzünden gazetelerin birinci sayfalarını sürekli işgal etmelerine karşın) gişede umulandan çok düşük hasılat yapmıştı. Zaten aktörlükte pek iddiası olmadığı için buna fazla üzülmemişti. Aysel Alsan gibi bir yıldızı kapmış olmanın gururu bir süre yetmişti ona herhalde. Yalnız, bu arada gazino çalışmalarına kesinlikle son vermiş ve topu topu bir tek konser turnesine çıkabilmişti. Turnede yığınları salonlara toplayabilmişti gerçi ama, ne yazık ki İstanbul

dışı konserler hâlâ ikinci sınıf sayılıyordu bu ülkede. Bu kaset, müzik dünyasına yeniden doğuşu olacaktı. Ön hazırlıklar aylar sürmüş, parçalar çok büyük bir özenle seçilmiş, ülkenin en birinci aranjörü tarafından düzenlenmişti. Gerçi bu arabesk furyasında gerçek hafif müziğin ne derece etkili olacağı belli değildi ama... Kısacası, stüdyo çalışmalarına başlayacağı bu ilk günde Ateş Altındal heyecanlı ve sinirli olmakta haklıydı. Bir de çok uzun süren dün gecenin yorgunluğu eklenirse...

Kahvaltıdan sonra, Aysel bebeği bakıcısına teslim edip kocasını dairenin kapısına kadar geçirdi. Ayrılmadan önce bir daha (bu kez uzun uzun) öpüştüler. Aysel, Ateş'e iyi şanslar diledi.

"İş kaçta biter bilemiyorum, akşam gecikebilirim," dedi Ateş. "Bir ara fırsatını bulup ararım seni."

"Ben bütün gün evdeyim, sevgilim," diye nazlı nazlı gülümsedi Aysel. "Birazdan Seyfi'ye kadar gidip saçımı taratacağım. Akşamüstü de Kenanlar uğrayacaklar. Ceren'in bir projesi varmış."

Ateş yüzünü buruşturarak, "Aman o feminist karının projelerine kulak asma Allahaşkına," dedi. "Düpedüz erkek düşmanı o."

"Yok canıım," diye güldü Aysel. "Çok şeker kızdır. Gerçi projeyi beğeneceğimi ben de sanmıyorum ama... Kenan'ı kıramam, bilirsin."

Ateş asansöre doğru yürüyüp düğmesine bastı.

"Neyse, benimle konuşmadan olumlu-olumsuz bir cevap verme."

"Verir miyim?"

Ve Aysel kapıyı kapıyor... Kocasını bir kez daha görmek, ona camdan el sallamak için saçlarını uçuşturarak

koşuyor... Dört yüz küsur metrekarelik çift dairenin sokağa bakan pencerelerinden birinin önünde durup bekliyor. Sokakta dikkat çekecek, kuşku uyandıracak hiçbir şey yok. Çok lüks yapıların bulunduğu, ağaçlıklı, sessiz bir sokak zaten... Olağan bir pazartesi sabahı... Çevrede kapıcılar falan var belki... Servise çıkmış kolu sepetli bir bakkal çırağı, işe gitmek üzere arabalarına doğru yürüyen birkaç komşu belki... Şahin, Aysel'in arabasını apartmanın önüne getirmiş, kapısını açmış bekliyor.

Ateş binadan çıkıyor, arabaya doğru yürürken başını kaldırıp pencereden bakan karısını selamlamayı akıl etmiyor. Ve tam o anda, tam da onun çıktığı kapıdan fırlayan bir adam, "Ateş, ateş, ateş!" diye bağırıyor. Hemen ardından üç el ateş ediyor.

Bir an her şey donuyor Aysel'in gözlerinin önünde. Dondurulmuş bir film karesi sanki... Sonra, her şey kararmadan önce, Ateş'in, Şahin'in kollarına yıkıldığını görüyor. Neler olup bittiğini anlayabilse kendisi de hemen oracığa yıkılıverecek belki ama, durumu kavrayabilmesi olanaksız o anda. Gördüğü olayın gerçek bir olay olduğuna inanabilmesi, avaz avaz bağırmaya başlayabilmesi için birkaç saniye geçiyor. O zaman bile, fırlayıp kendini deliler gibi merdivene attığı, sokağa inip kocasının yere uzanmış gövdesi üstüne kapandığı zaman bile, neyin gerçek neyin hayal olduğunu ayırt edebilmiş değil.

"Ateş! Ateş'im benim! Ne oldu sana?" diye hıçkırarak gömleğinin önü kıpkızıl kana bulanmış olan erkeği omuzlarından sarsıyor.

Etrafına birkaç kişi toplanmış, bazı apartmanların pencerelerinde de birileri beliriyor ya, bir kalabalığın oluştuğu söylenemez. İnsanların olur olmaz sokağa

çıkmadığı, dış pisliklerden kalın duvarlar, çift camlar ve içerde çalınan müzik sayesinde korunduğu, 'mahalle' sözcüğünü hiç mi hiç çağrıştırmayan bir 'semt' burası çünkü. Şık bir semt. Alık alık bakanlar arasında Aysel'in yardımına koşmaya yeltenen yok.

Derken, Şahin soluk soluğa geliyor. Saldırganın ardından koşmuş, ama boşuna. O, üstüne yıkılan Ateş'i dikkatlice yere yatırana, adamın yarasına mı baksın, caniyi yakalamaya mı kalksın karar verene dek katil yokuş aşağı uçmuş bile.

"Ya binalardan birine girdi, ya da bir arabaya atladı. Yetişemedim abla, göremedim bile."

"Ne? Ne? Ne?"

Hiçbir şey işitmemiş, hiçbir şey anlamamış gibi bakıyor ona Aysel.

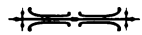
Ateş'in göğsünden sızan kan, yanağına, ellerine de bulaşmıştır.

Ellerindeki kanı gören Aysel, daha da beter, bu kez boğula boğula ağlamaya koyuluyor. Bir ellerine, bir Ateş'in kanlı gömleğine bakıyor, deliler gibi haykırıyor.

Yıllar önce de ellerinin aynı böyle kana bulandığını mı hatırlıyor?

Bilemiyorum. Aysel Alsan tam da o sırada, çok eskiden başından geçen o cinayeti anımsamış mıdır gerçekten? Ya da, o anımsasın anımsamasın, söz konusu eski cinayeti bu aşamada romana katmakta yarar var mı?

Bu gibi teknik konularda zorlanıyorum açıkçası. Bir de, üslubu doğru oturtamamışım gibi bir duygu var içimde. Olayları saptamak, irdelemek ve çözümlemekle yetinip hikâye etme işini karıma mı bıraksam acaba?

Karım hâlâ tatilden dönmediğine göre, kendimden başka kimseye güvenmemeyi ve romanı bildiğim gibi yazmayı sürdürmekten başka çarem yok.

Kadim dostum Haydar Bilir, kanlı katilin aynı tabancayla bir başkasını öldürmesi gibi (bence İsa Peygamber'in bakire anadan doğmasını gölgede bırakacak) bir mucize bekleyedursun, ben bir önceki romandan edindiğim tecrübeye dayanarak (yani, öldürenin kimliği, öldürülenin geçmişinde saklıdır ilkesini uygulayarak) Ateş Altındal'ın kısa hayatını gözden geçirmekle işe başlamayı yararlı buluyorum. Müzik ve sinema dünyasının parlak (ama anladığım kadarıyla titrek parlak) yıldızı, kanlı katilin kurşunlarına hedef olduğunda yalnızca

otuz üç yaşındaymış. Yani, John Lennon'dan yedi yaş küçük oluyor (Lennon'un öldüğünde kaç yaşında olduğunu öğrenmek için ufak bir araştırma yapmak zorunda kaldığımı itiraf edeyim) ve iki olay arasındaki tek fark bu değil. Gazeteciler iki cinayeti birbirine benzetmekle, her zamanki gibi yüzeysel ve yanılgılı bir tutum sergilemişler. Ya da, Haydar'ın dediği gibi, zaten hep yalan yazarlar.

Bir kere, Lennon'un katili ânında yakalanıyor. Ancak bu, New York polisinin İstanbul polisinden daha başarılı olduğu anlamına gelmiyor. Çünkü katilin kaçmak gibi bir çabası yok, yakalanmak istiyor. Cinayeti işlemekteki amacı Lennon efsanesine sahip çıkmak... Onun kadar ünlü ve zengin olmak; bir yerde onun kimliğini çalmak, onun kimliğine bürünmek çabası var işin içinde. Oysa bizim yerli katil üç el ateş ettikten sonra tabanları yağlıyor, kayıplara karışıyor. Üç aydır da sesi sedası çıkmıyor. Gazetelere telefon açmak, imzasız mektuplar yollamak gibi, kendi kimliğini açıklamaksızın cinayeti üstlenmek girişimlerinde de bulunmuyor yani. Bu da anormal sayılmaz, çünkü Ateş Altındal ne Lennon gibi efsaneleşmiş biri, ne de onun kadar zengin. Hatta, ölümünden iki yıl önce evlendiği, Türk sinemasının taçsız kraliçesi Aysel Alsan'ın da öyle dikkate değer bir parasal birikimi yok. Hayranlarının düşlerini renklendiren bu ideal çiftin kıt kanaat geçindikleri (ya da, pek yakında ciddi maddi sıkıntıyla karşı karşıya kalacak aşamada oldukları) söylenebilir. Nikâhlarının üstünden tam yedi ay geçmeden kavuştukları Duman adlı bebeğin doğumundan bu yana ikisi de çalışmamışlar. Dergilerde falan çıkan aile fotoğrafları için kendile-

rine birtakım ödemeler yapılmıştır belki ama, bizim memlekette bunların fazla bir meblağ tutacağını sanmıyorum.

Kısacası, cinayetin amacı belli değil. Belli olan tek şey, akli dengesizlik ya da para yüzünden işlenmediği... Bu ikisi aradan çıktıktan sonra, geleneksel cinayet nedenlerini şöyle sıralayabiliriz: Aşk, ihanet, intikam, kıskançlık, korku, nefret... Öyle, aklıma geldiği gibi yazdım bunları, bir öncelik sıralaması söz konusu değil. Öncelikleri dikkate alacak olursak, Türkiye gibi bir ülkede birinciliği 'namus temizlemek'e vermek gerekir herhalde.

Namus temizlemek... Ateş Altındal'ın öldürülmesinin nedeni olabilir mi? Birinin kızını, kız kardeşini ya da karısını baştan çıkarmış, sonra da yüz üstü bırakmıştır belki. Son derece banal, ama hiç de akla uzak değil. Ama böyle bir şey olsaydı, polis de gazeteciler de olaya kısa sürede vakıf olmakta güçlük çekmezlerdi. Üstelik, geçmişini gözden geçirdiğimizde, Ateş Altındal'ın kendi namusunu kendi temizlemekte kusur etmediğini görüyoruz. Şöyle ki: Kendisi, otuz üç yıllık yaşamında üç kez evlenmiş ve her seferinde, resmi nikâhın üstünden yedi ay geçmeden baba olmuş. Bu erken doğumlar, genetik bir özelliğe işaret etmiyorlarsa (ki, doğuran erkek olmadığına göre bu söz konusu olamaz) nikâh öncesi ve hatta nikâha zorlayıcı bir cinsel aceleciliğe ve şaşırtıcı bir dikkatsizliğe işaret ediyorlar. Öte yandan, aceleciliğinin ve dikkatsizliğinin bedelini ödemekten, sorumluluklarını üstlenmekten çekinmeyen, halk dilinde 'mert' olarak tabir edilen bir erkek (ya da ceset) ile karşı karşıya olduğumuz inkâr edilemez. Gerçi, nikâhına

aldığı üç kadından başkalarını da gebe bırakıp bırakmadığını bilmiyoruz ama, böyle bir şey olsaydı (hele de az çok ünlendikten sonra olsaydı) gizli kalmazdı gibime geliyor.

Yok yok, Ateş Altındal, çocuklarını ve o çocukların analarını sahipsiz bırakacak kişilikte biri değil. Her üç seferinde de evlenmiş.

Eyvah, eyvah, eyvah! Garip bir şeyler sezinlemeye başlıyorum. Üç kez evlenip üç çocuk sahibi olan bir adam otuz üç yaşında öldürülüyor! Hem de üçüncü evliliğinin üçüncü yılına adım attığı gün! Hem de üç el ateş ediliyor! Hem de cinayet işleneli üç ay olmuş! Bütün bunlar rastlantı olabilir mi? Yoksa, bu romanda da üçlerle mi uğraşacağız? Eh, inisiyatif yazardan matematikçiye geçtiğine göre, harflerin önem kaybedip rakamların önem kazanması şaşılacak bir şey değil. Ama bu rakamları ben düzenlemedim ki... Aylar önce (üç ay) işlenmiş bir cinayetin tüm verilerini üç yıldır görmediğim Haydar Bilir'den aldım. Oysa Haydar herhangi bir düzenleme yapmaktan aciz olduğu gibi, dikkatle düzenlenmiş herhangi bir olay dizisini çözmeyi de beceremez. Karım ise bu işe bulaşmamaya kararlı, cinayeti kucağıma attığı gibi gitti.

Ne zaman gitti? Gideli daha üç hafta olmadı. Dur bakayım, günlerden perşembeydi, dolayısıyla haftanın üçüncü günü değil. Öte yandan: 9.7.1988 tarihindeki sayıları yan yana toplarsak, sonuç üçle bölünebiliyor. Ayrıca üç tane dokuz, üç tane de beş toplamı var! Gideli on iki gün oluyor. Üç tane üç toplamı! Yok canım, karım dünyada böyle bir hesaplamanın altından kalkamaz. Bütün bunlar olsa olsa, olaya bir matematikçinin

kesinlikle el koyması gerektiğinin göstergesidir. Ve de, karım bugün ya da gidişinin yirmi birinci günü dönecek olursa, ben de bu cinayeti üç vakitte çözeceğim demektir.

Yirmi birinci günü bekleyeceğini sanmıyorum. Artık fazla uzatmaz, döner. Sıkılır, bilirim. Yaşamını yöneten can sıkıntısıdır öteden beri. Sıkılmadığı zaman mutlu, uyumlu, cana yakın, sevimlidir. O dönemlerinde âşık olabilir ona insan. Ama çabuk sıkılır. Neden, niçin sıkılıyor, o da belli değil. Bir yerden sonra kendi kendini, daha çok da karşısındakini yemeye başlar. Bulaşıcı bir şey tedirginlik... Aynı evde yaşayan kişiler, sık sık görüşmeseler bile, ister istemez etkileniyorlar birbirlerinden. Derken, can sıkıntısı arttıkça hırçınlaşır, hırçınlaştıkça çekilmez olur. İyi ki gitti de rahat ettim.

Kırk yıllık evli bir adamın yakınmalarına benzedi yazdıklarım. Bir buçuk yıllık (üç altı aylık) birlikteliğimiz süresinde kırk yıl yaşamadığım şeyler yaşattı bana, orası kesin. Gene de, sıkıntılı dönemlerini sezinlemekten öte, onu gerçekten tanıdığımı iddia edemem. Onu gerçekten tanıdığıma, son düğümüne dek çözdüğüme inandığım gün, bütün bu tedirginlikler, yıpratıcı çabalar, yıldırıcı şüpheler... ve özlem bitecek. Eski rahatlığıma kavuşacağım.

İstediğim bu mu? Ayrıca, onu sahiden özlüyor muyum? Nesini özleyeceğim? Beni durmadan iğnelemesini mi? Üstü kapalı öldürme tehditlerini mi? Her an kaçıp gideceği korkusunu mu? Gitse de kurtulsam... değil. Şu sıra giderse kurtulamayacağımı biliyorum – ve onun gitmeyeceğini de. Çok geçmeden döneceğinden kuşkum yok. Özlemini de çekmiyorum. Oralarda başına bir be-

la açmasından kaygılanıyorum, hepsi bu. Her şeye karşın onu gözetmem gerektiğine inanıyorum. Delibozuktur, başına buyruktur, işine karışılmasına hiç dayanamaz ya, gene de işler karıştığında, kötü duruma düştüğünde birinin onu kurtarması gerek. Kırkına gelene dek hep sen mi kurtardın onu diyeceksiniz. Hayır, ama en zor durumdan ben kurtardım, evet. O gün bugündür de korumam altında. Bunu kendisi de biliyor.

Neyse, cinayete dönsem iyi olur.

Cinayet sebepleri arasından 'namus temizleme'yi sildik. Geriye kalanlar: aşk, ihanet, intikam, kıskançlık, korku, nefret... Bunları öncelik sırasına değilse bile alfabetik sıraya dizmişim farkında olmadan. Tabii, yöntemli çalışmak diye bir şey var; insan bir kez alıştı mı otomatik olarak devreye giriyor. Ama ben, alfabeyi değil, olasılıkları esas alan bir sıralama yapmayı yeğliyorum. Ateş Altındal'ı ölüme yargılayan duygu hangisidir? Katilin duyguları konusunda en ufak bir bilgimiz olmadığına göre... Yalnızca erkek olduğunu biliyoruz. Demek ki, aşk ve ihanet şıkları da bir kenara itilecek.

İntikam, kıskançlık, korku, nefret... İntikam öylesine görece bir kavram ki... Kim, kime, ne sebeple kin besler? Hangi davranış, kimin için bağışlanmaz bir suç, kimin için gülünüp geçilecek bir sersemliktir? Öylesine spekülasyona açık (ve son analizde kapalı) bir konu ki bu! Hiç tanımadığım bir kişinin, yalnızca polis zabıtlarına ve gazete haberlerine yansıyan geçmişini inceleyerek sonuca nasıl varabilirim?

Karım gene haklıydı tabii. Bu cinayetin çözümü ötekinden çok daha güç olacak.

Ne zaman döner acaba? Döndüğünde ondan yardım

isteyecek değilim elbette. Özlediğimi bile belli etmeyeceğim. Yalnızca, aynı kentin sınırları içinde olduğumuzu bildiğimde biraz ferahlayacağım. En azından, onu düşünmekten vazgeçip cinayete kafa yormam kolaylaşacak.

Gazete ve dergilerde çıkan resimlerine bakılırsa, Ateş Altındal, orta yakışıklılıkta bir genç. Sesi hakkında ise en ufak bir fikrim yok. Cinayeti çözümleyebilmek için onun geçmişini araştırmayı üstlendim ama, plak ve kasetlerini dinlemek gibi bir aşırılığa kaçmanın yersiz olduğunu düşünüyorum. Türk hafif müziği, Türk halk müziğinden sonra en dayanamadığım sesleri üretiyor, arada bir (iradem dışında) kulağıma ulaştığı kadarıyla. Ama, fiziği ve sesi neye benzerse benzesin, adamın güzel kadın seçme ve elde etme konusunda başarılı olduğu kesin. İlk eşi Nesrin (şimdiki soyadıyla) Pekinsay, şu sırada (yani, cinayetin hemen sonrasında resimleri çekildiği sırada) ikinci eşinden altı aylık hamile olmasına karşın, son derece alımlı, havalı, bakımlı bir kadın. Şaşırtıcı değil bu, çünkü kendisi ünlü bir moda dergisinde çalışıyor. İkinci kocası Ersin Pekinsay (bir reklam ajansının sahibi) ile geçen yıl evlenmiş ve çalışmaya devam ediyor. Ateş ile olan ilk evliliğini, "Bir çocukluk aşkıydı bizimki" şeklinde niteliyor. Lisede sınıf arkadaşıymışlar, mezun olur olmaz evlenmişler, bu yüzden ikisi de üniversiteye gidememiş. Ama Nesrin Hanım daha sonra kendi kendisini yetiştirmiş, sekreter olarak girdiği derginin 'Halkla İlişkiler Müdireliği'ne kadar yükselmiş. Üstelik, şimdi on iki yaşında olan kızını da büyük ölçüde tek başına büyütmüş. Ayrılma sebebinin 'anlaşmazlık' olduğunu söylüyor. Ateş, boşandıktan hemen son-

ra Sumru Sevinç ile nikâh kıydığına göre, anlaşmazlığın nedeni bu küçük hanım olsa gerek. Sumru Sevinç daha genç, daha parıltılı, birazdan biraz daha bayağı, sarışın bir güzel. Hemen hemen bütün gazeteler bikinili resimlerini basmışlar. Ateş hakkındaki demeçleri görünümüne uygun: "İlk aşkım, ilk erkeğimdi benim," diyor. Mesleği 'manken' olarak açıklanmış ama, bir-iki yerde, pahalı bir telekız olduğu iması da yok değil. Şu sıralar (yani, üç ay önce) tanınmış 'baba'lardan İhsan Bıçakçı'nın uzatmalı nişanlısı sıfatını da taşıyor. Ateş Altındal'dan olan beş yaşındaki oğluna anneannesi bakıyormuş. "Ateş beni terk ettiğinde çok ağladım, ama hayat devam ediyor, benim felsefem bu," derken Ateş'in hayatının devam etmediğini unutmuş gözüküyor. Şarkıcının onu terk etmesine sebep olan kadın ise, öncekilerden daha yaşlı. Ve onlar kadar güzel olmamasına karşın, çok parlak bir yıldız olmakla onları geri plana itiyor.

Hiçbir filmini görmediğim bu kadının çok parlak bir yıldız olmasının nedenleri, Haydar'ın ima ettiğinden de öte, karışık olabilir tabii ama, cinayetten sonra çekilmiş resimlerinde güzelliği de pek öyle ahım şahım görünmüyor ama; şimdi dikkatle bakıyorum da, garip, yırtıcımsı bir çekiciliği yok değil. Bakışlarında mı, ağız yapısında mı, bir şeyler var. İyi tanımlayamıyorum; ayrıca, kesinlikle beni etkileyebilecek türden bir çekicilik değil bu, (karımın ona tutulmamı umması tümüyle akla uzak) gene de belli bir tip erkeği tutsak edebilecek bir... bir... evet, gizli bayağılığı var. Hangi tip kadının hangi tip erkeği, hangi tür bayağılıkla etkileyebileceği konusunda ahkâm kesecek hayat deneyimim olup olmadığı sorulabilir. (Karım mutlaka soracaktır!) Yaşam

deneyimlerimin kıtlığını hiçbir zaman inkâr etmedim, ama bu soruyu Haydar Bilir'in söylemine sığınarak yanıtlayacak olursam: Ne de olsa biz de erkeğiz. Ve de, ikinci evliliğimin her türlü yaşantıma büyük katkılarda bulunduğu yadsınamaz.

Neyse, Aysel Alsan'ın çekiciliğinin tek tanığı ben olsaydım güvenilir sayılmayabilirdim ama; kadın, dünya ölçülerine göre ne kadar tapon durursa dursun, yıllar yılı yüz binlerce Türk erkeğini büyülemiş, ayrıca Sulhi Gebzeli gibi çok büyük ve güçlü bir zengini, daha sonra da Ateş Altındal gibi kendinden genç bir adamı avcunun içine alabilmiş. Öte yandan, Ateş ile karşılaşıncaya kadar mutluluk nedir bilmemiş. Onunla kavuştuğu mutluluk ise çok geçmeden kimliği belirsiz bir katilin kurşunları ile sona ermiş. Aslında bahtsız bir kadın bu Aysel Alsan.

Ateş Altındal'ın, üç kadın, üç çocuk, birkaç kaset, bir sürü konser ve iki filmden oluşan *belgelenmiş* geçmişi, onun ölümü konusunda bana herhangi bir ipucu vermiyor ne yazık ki. Hayatına girdiğini bildiğimiz üç kadından biri tarafından (ya da yüzünden) öldürülmüş olabilir mi? İlk akla gelen (ki, Haydar Bilir ekibinin de aklına gelmiş) Sulhi Gebzeli oluyor haliyle. Aysel Alsan'ın, gerçek aşkı bulmadan önce, on beş yıl süreyle birlikte yaşadığı adam! Ondan âlâ katil adayı mı olur? Tabii, ilk akla gelen çok akla uzak olduğu için, aday listesinden ilk çıkarılan oluyor (ki, Haydar da en kısa zamanda silmiş onu defterden). Bir kere, altmış yaşında bir adam, üç el ateş ettikten sonra yokuş aşağı ne kadar hızlı koşarsa koşsun, otuz yaş civarında bir şoför tarafından kolayca yakalanır. Sonra, ülkenin en önde gelen sanayicilerinden biri (kendisine artist metres tutmuş, o

metresi on beş yıl besledikten sonra genç bir şarkıcıya kaptırmış bile olsa) elinde tabancayla pusu kurup adam öldürmez. Öldürecek olsa iki yıl beklemez.

Hayır, katil Sulhi Gebzeli değil. Ve galiba, ben bu işin içinden çıkamayacağım.

İçinden çıkamayacağım iş, yalnızca cinayetin çözümlenmesi değil, romanın yazılması. Okuduğum cinayet romanlarından hatırladığım kadarıyla, benim şimdi yaptığım şey (yani, katil adaylarının bir bir bertaraf edilmesi) romanın başında değil, sonunda yer alır. Ben, matematikçi kafasıyla yaklaşıyorum olaya. Olamayacakları en baştan silip atıyorum. Oysa roman tekniğine aykırı bu. Son çözüm ânına dek katil adaylarının sayısı azalmamalı, tersine artmalı. Ayrıca, Sulhi Gebzeli, tetiği çekip yokuş aşağı koşu koparmadıysa bile, tetiği çekip koşuyu koparan kişiyi parayla kiralamış olabilir. Aynı şey, Ateş'in eski karıları ve onların şimdiki erkekleri için de geçerli tabii. Ancak, hep aynı soru takılıyor akla: Bu insanlar cinayeti işlemek için neden bu kadar beklesinler? Gebzeli iki yıl önce terk edilmiş; Nesrin Hanım yedi, Sumru Sevinç ise üç yıl önce... Şiddetli kıskançlık bunca yıl sonra baş göstermez gibime geliyor. Geriye kaldı korku ve nefret... Nefret, aşkın tam tersine, zamanla azalmayıp çoğalan bir duygudur derler; dolayısıyla, cinayet sebebi olarak hâlâ işimize yarayacaktır. Bu insanlardan herhangi biri, Altındal'a duyduğu nefreti yıllar yılı beslemiş, büyütmüş olabilir mi? Öte yandan, nefret yüzünden adam öldüren kişi, bu işi kendi eliyle, tadını çıkara çıkara yapmak istemez mi?

Son olarak bir de korku var... Çok temel bir duygu, korku... En temel belki... ve en zorlayıcı... Ama kor-

ku, hemen, ânında eyleme iten bir duygu değil mi? Uzun süre beklemeye tahammülü olmayan... Ateş Altındal korku yüzünden öldürülmüşse, katilini iyice yakın geçmişinde aramak gerekecek.

Aklıma bir şey geliyor: Bu insanları görsem, onlarla tanışsam, onların dünyasına girsem mi acaba? Cinayeti çözümleyebilmek için Ateş Altındal'ın yaşamını çözmek zorundayım. Yaşamdır ölümün kaynağı! Hoş bir laf mı ettim, yoksa son derece banal mi kaçtım?

Nasıl yapmalı? Haydar Bilir, bir yolunu bulup birtakım kişileri şahsen sorguya çekmemi sağlamalı. Gerçekten tanımak istiyorum onları bir yerde. Yani, sırf roman uğruna değil. O gibiler nasıl konuşurlar, neler yaparlar, kafalarında ne gibi fikirler vardır, neleri sever, nelerden korkarlar, öğrenmek istiyorum. Belki de, karımın yokluğunda, onun bıraktığı boşluğu doldurmak istiyorum yalnızca. Ama o yokken (yani, *hiç* yokken) ne herhangi bir boşluk hissederdim, ne de herhangi bir boşluğu matematikten başka bir şeylerle doldurmak gereksinimini duyardım. Onu gerisin geriye, yeniden hiç yokluğa göndermeyi başarabilecek miyim günün birinde?

"Valla, nasıl yapsak bilmem ki, sayın hocam," diye şaşkın ve bezgin soruyor Haydar, sevinçten havalara uçacağına. "Nasıl bir kumpas kursak da görüştürsek sizi onlarla? Yani, nasıl desem?.. Çapulcu takımı değil ki bu insanlar, kafamıza estiğinde içeri atıp tartaklayalım."

"Mutlaka bir formül bulunabilir," dedim.

"Aynen, hocam. Dediğiniz gibi... Ama formül bulma alanında usta olan sizsiniz."

Telefonun tellerinden yansıyan sesi bayağ umutsuz.

Karım burada olsa hemen bir numara düşünür ama, karım bir süredir burada yok...

Sonunda ustalık yanımı devreye soktum ve Komiser Bilir (namı diğer Kolombo) ile baş başa verip şöyle bir şey kararlaştırdık: Katilin kimliğine ışık tutacak birtakım yeni kanıtlar elde edilmiş. Dosyayı yeniden incelemeye alan bir üst-düzey uzman (ben) bazı ek sorular sormanın gereğini düşünmüş. (Resmi terminoloji buymuş. Hatta 'düşünmüş' değil 'düşünülmüş' demek daha doğruymuş. Haydar'ın yalancısıyım.) Ancak, bazı kişiler olur olmaz şubeye çağırılamayacaklarından, biz onların ayağına gidecekmişiz. Bu son koşulu, mesleki onuruna bayağ leke sürülmüş ve bu lekeyi süren benden başkası değilmiş gibi utanç dolu bir sesle (ve sitemli bakışlar eşliğinde) açıkladı Haydar Bilir. Amerikalı meslektaşı Kolombo'nun hiç kimseyi şubeye çağırmayıp herkesin ayağına gittiğini unutmuş olmalı. Dizi ekrana veda edeli neredeyse on beş yıl oluyor.

Ve tabii (bakışlarındaki sitem tehditkârlaştı) çok kötü gelişmeler de beklenebilirmiş. İhsan Bıçakçı, Sulhi Gebzeli ya da Ersin Pekinsay, telefona sarılıp Emniyet Genel Müdürüne 'ne oluyoruz' diye hesap soracak olsa, işimiz işmiş, aşımız pişmişmiş.

"Katili yakalamak istiyor musunuz, istemiyor musunuz, Haydar Bey?" diye sordum. Ben de tehditkâr baktım bu sefer.

Hemen yumuşadı.

"Ne demek, sayın hocam? Size sonsuz güveniyorum. Söylemek istediğim... beyleri baştan işe karıştırmasak da önce karıları... yani, hanımları sorguya çeksek..."

Ona hak verdim. Nesrin Pekinsay'dan başlamayı önerdim.

Ne yazık ki, Nesrin Hanım yeni doğum yapmış olduğundan daha birkaç hafta ziyaretçi kabul edecek durumda değilmiş. Çok acil bir şeyse tabii. Hayır, çok acil olmadığını itiraf etmek gerek. Nesrin, cinayette parmağı olabilecek kişilerin en son sıralarında. Resimlerinden çıkarabildiğim kadarıyla hoş ve efendi bir kadın olduğu için önce onunla tanışmak istemiştim. Ne de olsa sinema-gazino çevrelerine bulaşmamış olduğundan birbirimizin dilinden daha iyi anlarız diye düşünmüştüm. Ama loğusa yatağındaki bir hanımı çok eski geçmişi yüzünden bunaltacak adam mıyım ben?

Sumru Sevinç? Bayağı falan ama çok genç daha. Öğrencim, hatta kızım olacak yaşta. O yaştaki kızları hâlâ etkileyebileceğimi sanıyorum. Ama o da güneyde tatildeymiş, haftaya dönecekmiş.

Bu durumda, ilk karşılaşacağım kişi, en son (ve hatta hiç) karşılaşmak istediğim kişi... Aysel Alsan... Onun gibi bir kadınla anlaşabilmek (onu anlayabilmek) için nasıl bir dil geliştirmem gerektiğini bilmiyorum. Karım, burada olsa, birkaç filmini seyredip söylemini kavramayı denememi öğütler. Ama o burada olsaydı da öğüdünü dinlemezdim. Hayır, bir Türk filmi seyredecek seviyeye hiçbir zaman inemem ben.

İşin inanılmazı, Aysel Hanım bizi film setine davet etti.

Başına gelen korkunç felaketi unutmak amacıyla yeniden çalışmaya karar vermiş. On gün önce yeni bir filme başlamış. Bizimle sette görüşebilirmiş. Filmin yönetmeni Kenan Keçecioğlu diye biri, senaristi ise Ceren Yüksel adında bir kadınmış.

Cehaletimin derinliğine çok derinden vakıf olan

Haydar Bilir, bu insanların adlarını ilk kez duyduğumu hemen anlayarak açıklamalarda bulundu:

"Kenan Keçecioğlu çok ünlü, sayın hocam. Yabancı festivallere katılabilen sayılı rejisörlerimizden biri olduğu söyleniyor. Ceren Yüksel, karısı oluyor, ama kocasının soyadını kullanmıyor. Tanınmış biri olduğunu sanmıyorum. Bir kere, eşini sorguya çekerken karşılaştım. Çok cazgır bir karı. Hani, şimdi feminist diyorlar ya, öyle bir tip."

Aynı gün, hem Aysel Alsan ile, hem de cazgır bir feminist tiple konuşmak (onların ağzından laf almaya çalışmak) beni biraz sarsacak, korkarım. Keşke karım burada olsaydı. Acısını ondan çıkarırdım.

Ömrümde ilk kez bir film setine geliyorum. Buraya bir emniyet görevlisi eşliğinde (ve hatta kimliğinde) değil de, kimselere haber vermeden gelip, bir köşeye sığınıp olan biteni gönlümce izlemek isterdim. Bu tip garip istekler de yeni yeni baş göstermeye başladı bende.

Set dedikleri yer, büyük ve eski bir otelin balo salonu. Uluslararası kongreler nedeniyle burada bir-iki kez yemek yemişliğim vardı. Eski, köklü, ağırbaşlı görünümünü sevmiştim. Ama film setine dönüştürülmüş hali, benim bildiğim, beğendiğim halinden o kadar farklıydı ki...

Birkaç spotun (ya da reflektörün mü?) yer yer ve sönük sönük aydınlattığı koca salon, genelinde loş ve karmakarışıktı. Dans pistinin çevresindeki dört-beş masa dışındaki bütün masalar şuraya buraya (daha çok duvar diplerine) itilmişler, üzerlerine bir sürü ıvır zıvır yığılmıştı. Ortalıkta dolaşan, koşuşturan bir sürü insanın ya-

nı sıra, masaların bazılarında hiçbir şey yapmadan oturanlar da çoktu. Pistin çevresindeki masalar düzgündü gerçi, galiba yemek servisi yapılmıştı. Ama bu masalarda oturan, gece kıyafeti giyinmiş birtakım hanımlarla beyler yemek yemiyorlar ve hatta birbirleriyle de konuşmadan öylece bekliyorlardı. Orkestra platformunda çalgılar vardı, ama çalgıcılar yoktu. Platformun önünde, pistin sağ tarafında kamera olduğunu sandığım bir şey duruyordu. Pistin en ortasına, birbirine geçmiş borulardan oluşmuş izlenimini uyandıran, ilkel, dar, ray sistemi gibi bir şey döşenmişti. Yere baktığımda, söz konusu ray gibi şeyin bizim durduğumuz kapı ağzına dek uzanmış olduğunu gördüm. Ayrıca, birbirine dolanmışa benzeyen pek çok kablo da vardı yerde. İnsan, karanlıkta, yüzlerce yılanın bulunduğu bir çukura düştüğünden korkabilirdi. Salonun ta öteki ucunda, en dipteki masada bir gelin ve birkaç kılıksız erkekle kadın oturmaktaydı.

Bir-iki dakika durduk kapının orada. Sonra Haydar Bilir, göreceğini görmüş bir tavırla bana döndü, otoriter bir havayla, "Girelim," dedi. Ancak, kabloların arasında fazla yol almayı tehlikeli bulmuş olacak ki, birkaç adım attıktan sonra ilerlemekten vazgeçti. Görevli oldukları anlaşılan adamlardan en yakındakini çağırıp Aysel Alsan ile görüşmek istediğini bildirdi. "Şimdi olmaz, çekimi var," cevabını alınca da kimliğini sert bir sesle açıklamak zorunda kaldı.

Adam, ânında dipteki masaya doğru seğirtti.

Masadakiler kendi aralarında istişarede bulundular ve uzun boylu bir kadın kafasını sallayarak ayağa kalktı, set işçisi olduğunu sandığım adamın peşine düştü.

Uzun boyludan da öte, iriyarı bir kadındı, ağzı kulaklarında gülümseyerek bize doğru gelen. Kıvırcık, kabarık saçları omuzlarına dökülmüştü. Kollarının kalınlığını, gerdanının genişliğini, göğüslerinin azametini alabildiğine sergileyen, askılı, daracık, açık renk bir tişört vardı sırtında. Bunun altına genc çok dar bir blucin, ayaklarına da spor ayakkabılar giymişti. Elinde kara ciltli bir defter tutuyordu. Yanımıza vardığında, bizi gördüğü için sevinçten ne yapacağını bilemezmiş gibi kollarını iki yana açtı.

"Oooo, hoş geldiniz, hoş geldiniz. Aysel bekliyor sizi. Haydar Beydi, değil mi? Buyurun." Ve neşesi hiç eksilmeksizin ama biraz şaşkınca beni süzdükten sonra ekledi: "Sizi şöyle alayım." Bizi, hafiften iteleyerek gelinin masasından en uzak masaya götürürken sesini alçalttı ve neredeyse fısıltıyla açıklamaya koyuldu: "Şimdi, şöyle Komser Bey, tam da çok önemli bir sahne çekmek üzereyiz, Aysel heyecanlansın, sinirlensin istemiyoruz, anlıyorsunuz ya? Siz beş-on dakika dinlenin... Hem filmler nasıl çekiliyor, görmüş olursunuz. Ne güzel... Değişiklik olur, değil mi?"

Kadın ikide bir bana baktığından, Haydar sonunda ikimizi tanıştırmayı akıl etti. "Dr. Emin Köklü."

Bizde yalan yok.

Kadın başını hafifçe sağa eğerek elini uzattı, kibarca kırıttı.

"Nasılsınız? Ben, Ceren Yüksel. Memnun oldum. Oturmaz mısınız?"

"Teşekkür ederim," dedim ve elimi kurtarır kurtarmaz oturdum. Haydar da oturdu. Ceren Hanım, ikimizin arasına ama masanın üstüne yerleşti. İri kalçalarını

yerleştirmesi biraz vakit aldı. Kucağında tuttuğu kara defterin üstündeki altın harflere takıldı gözüm.

"Kanlı Gelinlik," diye okudum.

Parlak gözlerini, parlak gülümsemesini bana çevirdi yeniden, kafasını keyifle salladı. "Evet, filmimizin adı bu. Ben yazdım." Ve çocuk oyalarcasına anlatmaya koyuldu: "Şimdi, Aysel tam evlendiği gün, düğün salonunda kocasını vuruyorlar. Adam, yani, Okan Onukman... tanıyorsunuz, değil mi? Yeni jönlerden... bakın işte, öbür köşedeki masada oturuyor... koca rolünü oynuyor. Yere yıkılacak, Aysel de onun üstüne kapanacak, kan gelinliğine bulaşacak. Kanlı Gelinlik!"

Bir bana bir Haydar'a bakarak, mantık silsilesini izleyip izlemediğimizi kontrol ediyordu. Ben, çekim sırasını beklerken yıldızla aynı masayı paylaşmayan yeni jönü gördükten sonra, bakışlarımı gelinin masasına çevirdim. Çevresinde birkaç kişi dolaşıyor, duvağını, eteğini falan düzeltiyorlardı galiba. Biri yüzüne bir şeyler sürüyordu, ama çok iyi seçemiyordum, çünkü onun bulunduğu yer de bizim oturduğumuz yer kadar loştu. Bütün ışıklar salonun ortasındaki piste ayarlanmış ya da ayarlanmaktaydı. Kamerayı yüksekçe bir yere, galiba o rayların üstüne çıkarmışlardı. Birtakım adamlar çalışırken, birtakım adamlar da ayakta durmuş konuşuyorlardı. Bu arada Ceren Yüksel anlatmayı sürdürmüştü:

"... işte, Aysel hayatını intikam almaya adıyor. Her gittiği yere kanlı gelinliğini de beraber götürüyor."

Düşüncelerimi yüksek sesle dile getirmişim farkında olmadan:

"Aysel Hanım'ın, kendi yaşamına bu kadar çok benzeyen bir film çevirmeyi kabul etmesi çok garip," demişim.

Ceren Yüksel sertçe bana döndü. İlk kez gülümsemeden, yüksekten (ben iskemlede, o ise masada oturuyor olduğumuzdan, yüksekten bakmak zorundaydı ayrıca) baktı. Hatta kaşlarını azıcık çatar gibi yaptı.

"Bu proje, Ateş'in ölümünden önce kararlaştırılmıştı," dedi. "Gerçek yaşamla hiç ilgisi yok." Ve ufak bir tereddütten sonra ekledi: "Konuyu eski bir Fransız filminden aldık. Ama ben felsefesini tümüyle değiştirdim tabii."

Truffaut'nun filmini hatırlıyordum. İlk karımla evli olduğum sırada, onun zoruyla sinemaya gittiğim günlerde görmüştüm. Ama o filmin adı 'Siyah Gelinlik'ti. Ufak bir kültür farkı...

"O film de bir Amerikan romanından alınmıştı, yanılmıyorsam," dedim.

Yüzündeki şaşkınlık kuşkuya dönüştü. Cinayet masasından birinin bu kadar geniş bir kültür sergilemesini aklı pek almamıştı anlaşılan. Kaşları biraz daha çatıldı.

"Aslında basit bir cinayet romanı o," dedi. Karımın burada olmasını çok isterdim. "Truffaut kendinden bir şeyler katmış, bir çeşit felsefe uygulamış. Aşk-Ölüm diyalektiği falan gibi. Ben çok farklı bir açıdan yaklaşıyorum olaya. Kadının özgürleşmesini gündeme getiriyorum. Kocası ölmeseydi, sıradan bir ev kadını olacaktı. Ama adam ölünce kendi kişiliğini geliştirme fırsatını buluyor..."

"Cinayet işleyerek mi?" diye sordum.

"Evet... Yani, hayır." Saçlarını silkeledi. Yüzüme bakmayarak ama bacaklarını sallayarak, konferans verircesine sürdürdü konuşmasını: "Aslında kimseyi öldürmüyor, her seferinde son anda bir başkası devreye giri-

yor. Ama niyetlenmesi bile... bir sembol olarak düşündüm. Tutsaklıktan kurtulmak... Kendi hayatını kendi yönlendirmek... Ama ülkemizde çok zor bu tabii. Yani, cinayet işlemek kadar zor..." Gülerek Haydar'a döndü: "Ne dersiniz?"

Haydar Bilir boğazını temizledi.

"Aysel Hanım'ın pek çok filmini izledim. Onu bir katil olarak gözümün önüne getiremiyorum," dedi.

Ceren Hanım küçük bir kahkaha patlattı, gene saçlarını silkeleyerek:

"Özgür kadın olarak da gözünüzün önüne getiremezsiniz. Çünkü bugüne dek hep ezik kadını oynadı. Kariyerini o imge üstüne kurdu. Ezik, fedakâr, mutsuz kadın tipi... Ama artık zaman değişti, halkın beklentileri çok farklı. O da özgür kadını oynamayı öğrenmek zorunda. Özgür, ama tabii gene de mutsuz kadın..."

Dudaklarında küçümseyici bir gülümseme belirdi.

Özgür ama gene de mutsuz kadın, birilerinden bir işaret almış olacak ki, yerinden kalkıp ışıkların altına doğru yürüdü. Yeni jönlerden Okan Onukman daha önce gelmiş, onu bekliyordu. Yan yana durdular, ama birbirlerine bakmadılar bile. Ufak tefek, gözlüklü bir adam yaklaşıp ikisine de alçak sesle bir şeyler söyledi. İkisi de başları öne eğik onu dinlediler. Birileri hâlâ Aysel Alsan'ın eteğini, duvağını düzeltiyordu.

Ufak tefek adam, gerileyerek kameranın yanına geldi.

"Prova lütfen," diye seslendi.

Işıklar altındaki gelinle damat, ipleri çekilmiş kuklalar gibi (ya da teknoloji çağında yaşadığımıza göre, birileri bir yerde bir düğmeye basmış gibi) birden canlandılar. Uzun boylu damat, hafifçe eğilerek ve suratına

dayanılmaz bir sırıtış yayarak, gelinin beline sarıldı. Gelin, yüzünde sonsuz bir mutluluk ve sevecenlikle başını ona doğru kaldırdı, ayak parmakları üstünde yükselerek adamın yanağına minik bir öpücük kondurdu. Bir an öylece dondular. Derken Aysel Alsan son derece sinirli bir hareketle başını sağa çevirdi.

Ufak tefek adam, "Şevket, versene!" diye bağırdı.

Karanlığın içinden kalın bir erkek sesi yükseldi:

"Canım benim, bu mutluluğa dayanabilecek miyim?"

Aysel Alsan, yeniden yumuşacık ve sevecen bir kadın olarak Okan Onukman'a döndü. Dudakları kıpırdadı.

Ceren Yüksel'in dediğine göre filmde ancak otuzkırk saniye sürecek olan sahnenin bir buçuk saatten fazla süren çekimini dakikası dakikasına anlatacak değilim. Işıkların ayarlanması, suflenin verilmesi, kameranın (o ilkel raylar üstünde) bir ilerleyip bir gerilemesi, yeni jönün alnında beliren ter taneciklerinin silinmesi, Aysel Hanım'ın sinirlerine hâkim olmaya çalışması, dudak boyasının yenilenmesi, Okan Bey'in (sufleyi veren davudi sesli Şevket'in 'Dan Dan Dan' şeklinde haykırması sonucu) vurulup yere yıkılması (jön pek yeni olacak ki, gömleğinin altına yerleştirilen boya torbacığını patlatmayı bir türlü beceremediğinden kaç kez tekrarlandı sahne), kanın gelinliğe bulaşması derken içime fenalıklar bastı. Bir değil, on Türk filmi seyretmiş kadar oldum.

Sonunda, gözlüklü ufak tefek adam (ki filmin yönetmeni Kenan Keçecioğlu'nun ta kendisi olduğunu bir süre önce anlamıştım) sağ elini havaya kaldırarak bağırdı:

"Tamam, oldu! Teşekkürler Aysel, harikaydın."

Haydar Bilir, artık söz sırasının kendisine geldiğini

sanarak tam yerinden kalkmıştı ki, Aysel Hanım, kimseye bakmadan, kimseye bir tek laf etmeden, duvağını ardında uçuşturarak, koşa koşa salonu terk etti. Aynı anda Ceren Yüksel masanın üstünden indi. Haydar'la bakıştık, sonra ikimiz de ona baktık.

Kadın, gülümsemesini eksik etmeden, "Müthiş bir oyun çıkardı, perişan oldu," diye izah etti. "Yukarıda odası var. Üstünü değiştirsin, ben bir on dakikaya kadar gelir sizi alırım."

Ve o da koşa koşa çıktı.

Komser Bilir, dertli dertli baktı bana. "Bu sinemacıların işi ne kadar sıkıcıymış," dedi.

"Her mesleğin kendine göre zorlukları var, Haydar Bey," dedim.

Bilgiç bilgiç sırıttı.

Kenan Keçecioğlu yanımıza geldi.

"Hoş geldiniz, Haydar Bey," diyerek müfettişin elini sıktı. "Ne o, yeni bulgular mı varmış? Aysel öyle bir şeyler söyledi," derken ağzı kulaklarında sırıttı.

Karı-koca ne güleç insanlar ikisi de!

"Evet... Yani, Emin Hocamın birkaç sorusu olacak da..." Ve beni ünlü yönetmenle tanıştırdı.

"Bu film, Aysel Hanım'ın yıllardır ilk çalışmasıymış galiba," dedim.

Keçecioğlu, gözlüklerinin arkasındaki gözlerini kısarak baktı bana.

"Doğumdan sonra bir süre toparlanamamıştı," dedi. "Ayrıca piyasanın hali de malum."

"Başına gelen felaketten sonra gene de iyi toparlanmışa benziyor."

"Çalışmak çok yararlı, biliyor musunuz?" dedi göz-

lerinin daha da kısarak. "Elinden geleni yapıyor kızcağız. Unutmaya çalışıyor. Çalışmasa hiç kendine gelemezdi. Kolay değil."

"Aysel Hanım'ın kendi yaşamından bir esinlenme olmuş galiba... Filmin konusu..."

"Yalnızca çıkış noktası olarak... Aysel'in parlak bir dönüş yapabilmesi için iyi bir proje arıyorduk nicedir. Sonra bu olay... Önceleri yalnızca üzüldüm. Ne kadar acıklı olduğunu düşünüyordum. Aysel'in ne kadar talihsiz olduğunu... Sonra birden kafamda bir şimşek çaktı. Gerçek hayatta çok acı, evet, ama bir film için son derece imkânlı. Hem de farklı... Ölüm genellikle filmlerin sonunda gelir, oysa burada başında geliyor... ve sonrası... Ölmüş bir erkeğin aşkına adanmış bir ömür... Bir yerde mutsuzluğa adanmış bir hayat... Tam Aysel'e göre, dedim kendi kendime. Ama kabul etmeyeceğinden korkuyordum. Tersine, çok beğendi. Gerçek yaşamındaki korkunç olayı, sanatçı olarak yeniden canlandırmak, beyazperdede de olsa intikam alabilmek onu rahatlatacak sanıyorum."

"Hayatına başka erkek girmeyecek mi?" diye sordum.

Açık saçık bir fikra anlatırmış gibi, alçak perdeden anlamlı anlamlı güldü. "Gerçek hayatta ne olacak bilemem," dedi. "Ama filmde asla! Hepsini öldürüyor. Ömrü boyunca bir tek erkeğe bağlı kalıyor."

"Anlıyorum," dedim.

Başlangıcı gerçek yaşamdan, gerisi ise bir başkasının filminden çalınmış olan bu sanat eserinin ana fikri konusunda yönetmen ile senarist taban tabana zıt düşünüyorlar, çıkarabildiğim kadarıyla. Aysel Hanım'ın da

kendi açısından geliştirdiği bir 'felsefe' var mı, çok merak ediyorum.

Öğrenmek nasip olmadı.

Aysel Hanım, kanlı gelinliğini çıkarmış, makyajını silmiş, terliklerini giymiş olarak kabul etti bizi otelin ikinci katındaki odasında. Oturduğu koltuğa sığınmış gibi bir havası vardı. Resimlerinde (ve hatta sette) göründüğünden çok daha ufak tefekti. Bol kızıl ışıltılı bal rengi saçlarını omuzlarına dökmüş, boynunu hafifçe sağa bükmüştü. Yüz çizgilerinin inceliği, gözlerinin kapkara kocamanlığı şaşırttı beni açıkçası. Resimlerinden daha güzel değildi belki ama, farklıydı. Resimlerine yansıyan bayağılıktan eser yoktu havasında. Belki benim o tür bayağılıktan etkilenmeyeceğimi anlamıştı ama, ya Haydar? Solgun yüzü, buruk gülümsemesi, hüzünlü bakışlarıyla, yılların taçsız kraliçesinden çok, yerli bir *Kamelyalı Kadın*'ı andırıyordu.

Ben de amma aptalım. *Kamelyalı Kadın*'ı hep taçsız kraliçelerin canlandırdığını unutuyorum.

Bizi beklettiği ve çok yorgun olduğu için ayrı ayrı özür diledi. Ne içeceğimizi sordu. Sesi inanılmayacak kadar inceydi ve onca yıllık yıldızlığına karşın, hâlâ vurgulamalarından emin değilmiş gibi, çok ağır ağır, çok dikkatli konuşuyordu.

Bizi yukarı çıkaran ve kahve getirmekle görevlendirilen delikanlı gittikten sonra, derin derin içini çekti; sonunda yalnız kaldığımızdan dolayı rahatlamış gibi mi, yoksa canını daha da sıkacağımızı bildiği için mi, kavrayamadım.

"Bana güzel haberler mi getirdiniz, komiser bey?" diye sordu, incecik, çekingen sesiyle.

Haydar ne diyeceğini bilemedi.

"O alçak katilin yakalandığını söylemeye geldiniz, değil mi?"

Haydar'ı öksürük krizi tuttu.

Aysel Alsan, yüz ifadesinde en ufak bir değişiklik olmadan, ona bakmayı sürdürdü.

Sonunda Haydar, "Konuyla Emin Hocam ilgileniyor," diyebildi.

Aysel Alsan, boynunu biraz daha sağa bükerek bana döndü:

"Siz söyleyin öyleyse."

O hüzünlü bakışların kıyısından köşesinden müthiş bir tatlılığın sızdığını inkâr etmeyeceğim. Acımtırak gülümsemenin gerisinde de hafif bir çapkınlık mı saklanıyordu, yoksa bana mı öyle geldi?

"Şu anda bir açıklama yapamayacağım," dedim, resmi bir ağızla konuşmayı başarabildiğimi umarak. "Katile çok yakın olduğumuzu sanıyorum. Sizin vereceğiniz bilgilerin hayati ehemmiyeti olabilir."

"Nasıl yani?"

"Katilin yalnız çalışmadığını biliyoruz," diye yalan attım. "Biriyle işbirliği halindeymiş."

Gözlerindeki hüzün de, tatlılık da o anda dehşete dönüştü. Dümdüz ona bakmayı sürdürüyordum ama, Haydar Bilir'in şaşkınlık belirten ani bir hareket yaptığını da fark ettim.

"Nasıl olur? Kimmiş? Kiminle?.." diye titrek bir sesle sordu Aysel.

"Size düşman olan biri... Asıl hedef sizdiniz. Biri sizden intikam almak için kocanızı vurdu!"

Bu masalları o anda uyduruyordum. Bu odaya gir-

meden önce aklımın ucundan geçmeyen şeylerdi söylediklerim. Ve bunları bana ilham eden, Aysel Alsan'ın kendisiydi.

"Bana kim düşman olabilir? Neden?"

"Biraz gerilere dönebilir miyiz, Aysel Hanım? Sinemada ilk dönemlerinize?"

Kara gözleri daha da karardı, başını önüne eğip kucağında kenetlediği ellerine baktı.

"Çok yıllar geçti," dedi.

"Kimi kinler vardır ki, geçen yıllarla küllenmez, tersine azar."

Haydar'ın bu cümlemi çok beğendiğinden hiç kuşkum yok. İleride kullanmak amacıyla bir yere kaydetmediyse şaşarım.

Aysel Alsan, saçlarını silkeleyerek başını kaldırdı, yeniden ta gözlerimin içine baktı. Bu kezki bakışları son derece masum, daha da ötesi, bönceydi.

"Ne demek istediğinizi anlayamıyorum," dedi, çocuksu bir sesle. Sesi çocuksuluğa yatkındı zaten.

"Yaşadığınız ilk felaket değil bu, değil mi?" diye sordum. "Daha önce de sevdiğiniz birini, bir cinayet sonucu yitirmiştiniz."

Kenetlenmiş ellerini birbirinden kurtararak iki yana açtı, ilk kez bayağ yüksek sesle konuştu:

"Ama ne ilgisi var? Haluk'un katili..."

"Yakalandı, ama idam edilmedi. Sekiz, bilemediniz on yıl sonra çıkmıştır hapisten. Siz ise o sırada çok ünlü bir yıldız olmuştunuz. Sizi arayıp rahatsız etmedi mi?"

Aysel Alsan kekelemeye başladı. Bir an kısaca göz attığım Haydar'ın ağzı ise iki parmak kadar açılmıştı.

"Ha...hayır. Yani...evet, geldi ama...Sulhi Bey... O sırada Sulhi Bey'le beraberliğimiz devam ediyordu... nasıl olsa her şeyi biliyordu. Yani, ondan hiçbir şey saklamamıştım ki... Tarık şantaj falan yapamazdı. Sulhi Bey eline birkaç kuruş sıkıştırıp savdı onu. Bir daha da hiç görünmedi. Ne bileyim? Yurtdışına gitti sanıyordum. Hem... Tarık, Ateş'imi neden öldürsün?"

"Onu ele veren siz değil miydiniz?"

Neredeyse haykırdı: "Ne münasebet! Herkes biliyordu. Yıllardır birlikte yaşıyorlardı. Haluk'u tanıyan herkes Tarık'ı tanırdı. Mahkemeye bile çıkmadım! Sulhi Bey ayarladı..."

Birden, yüzünü elleriyle kapayarak hüngür hüngür ağlamaya koyuldu. Omuzları deli gibi sarsılıyor, elleri korkunç titriyordu.

Bir kadın ağlamaya başladı mı, elim ayağım tutmaz olur. Çaresizlik içinde Haydar Bilir'e döndüm. Biraz önceki şaşkınlığı (ve hatta hayranlığı) uçup gitmişti. Suçlayan gözlerle bakıyordu bana. Zavallı kadıncağızı boşu boşuna gözyaşlarına boğmakla çok ayıp ettiğimi anladığımı umarcasına başını iki yana salladı.

Oysa ben, onun neden gözyaşlarına boğulduğunu bile anlamamıştım. Ve boşu boşuna ağlayan bu zavallı kadıncağızı çok daha yakından tanımak gereksinmesini duymaya başlamıştım.

Ancak, o anda yapılacak hiçbir şey yoktu. Onu yatıştırmanın yollarını ikimiz de bilmiyorduk. Kendiliğinden susmasını beklemekten başka çare var mıydı? Bir süre sonra sabahlığının cebinden bir mendil (kâğıt değil, sahici bir mendil) çıkarıp gözlerini kuruladı – ya da kurular gibi yaptı. Bitkin bir sesle özür diledi.

"Kusura bakmayın, sinirlerim çok bozuk. Ama sizler bilemezsiniz. Tarık o kadar kötü ruhlu bir insandı ki... Şeytanın ta kendisiydi... Demek Ateş'imi de o öldürmüş..." Sesi yeniden kırıldı.

"Sizi üzdüğüm için çok üzgünüm," dedim. "Bu Tarık, siz Sulhi Bey'den ayrıldıktan sonra karşınıza çıkmadı mı yeniden?"

"Hayır."

"Ateş Bey'in... o olaydan sonra da temasa geçmeye çalışmadı mı?"

"Hayır. Yani... bilmiyorum. Aylardır en yakın dostlarımdan başka kimseyle görüşmüyorum. Aramışsa bile... ulaşamamıştır bana."

"Sizi yeterince yorduk, Aysel Hanım," diyerek birden ayağa kalktı Haydar. "Bu adamın peşini bırakmayacağız, hiç merak etmeyin."

"Siz çok çok iyisiniz, Haydar Bey," diyerek içler acısı bir gülümsemeyle ona elini uzattı Aysel Alsan.

Biraz önce, sette, söyleyeceği sözleri unutmadığı zamanlarda, Okan Onukman'a da aynı böyle göz süzmüştü.

Benimle vedalaşırken ise yüzüme bakmadı.

Haydar Bilir, bir süre susmayı akıl etti ama, arabaya bindiğimizde artık kendini tutamadı:

"Bu Tarık denilen adamı nereden çıkardınız, hocam?" diye sordu.

"Bilmem. Elimizde hiçbir yeni ipucu olmadığına göre eskileri karıştırmakta yarar gördüm herhalde. Bu kadar sarsılacağını tahmin etmedim."

"Doğrusunu isterseniz, ben de şaşırdım, hocam."

"Şu Haluk denilen adam... neydi soyadı?.. Ünlü bir kadın terzisiymiş, öyle mi?"

"Onun gibi bir şey. Şimdilerde modacı diyorlar ya. Aysel Alsan'ı ilk keşfeden oymuş. Bir süre birlikte yaşamışlar. Sonra öteki adam, Tarık yani, bunu öldürüyor."

"Cinayetin sebebi Aysel Alsan olabilir."

"Olabilir de... sanmam, hocam. Galiba iki erkek arasında eşcinsel bir ilişki varmış. Tabii olay yıllar önce cereyan ediyor. O vakitler bu tür işler şimdiki gibi ayan beyan yapılmazdı, hatırlarsınız."

Bu ne demek oluyor şimdi? Belleğimin güçlü olduğunu mu ima ediyor, yoksa eşcinsel ilişkilerin ülkemizdeki gelişim sürecini yakından izlediğimi mi sanıyor?

"O zaman üçlü bir ilişki söz konusu..." dedim. Böylece bu konudaki bilgilerimin ne kadar kapsamlı olduğunu açıkça belirtmiş oldum.

"Şimdi, o dosya çok çabuk kapanmış hocam. Hemen hemen hiçbir araştırmaya gerek görülmemiş. Besbelli Sulhi Gebzeli forsunu kullanmış. Ben o zamanlar Cinayet Masası'nda bile değildim tabii, ama insanın kulağına bazı şeyler geliyor. Bu Haluk, Aysel Alsan'ı... nasıl diyeyim... yönlendiriyormuş."

"Satıyor muymuş yani?"

Yüzüme biraz şaşkınca baktı galiba. Sanki eşcinsel, hatta üçlü ilişkiler konusunda bilgi sahibi olmam normal de, fuhuş diye bir şeyin varlığından habersizim.

"Tamamen satmak gibi değil," dedi boğazını temizledikten sonra. "Kadının, Sulhi Gebzeli ile tanışmadan önce epeyce hareketli bir yaşantısı varmış. O zamanlar çok genç tabii. Herhalde, daha çok, kimlerle beraber olursa daha yararlı olur filan... O işleri daha iyi biliyor tabii."

"O zaman, yönlendirme sözcüğü yanlış değil," dedim.

"Ben de öyle ifade etmiştim zaten, hocam," dedi.

Ben görmeyeli bu Haydar Bilir'e bir havalar gelmiş.

"Ancak," diye sürdürdü kafasını bilgiç bilgiç sallayarak, "o eski cinayetin bizimkiyle bir ilişkisi olabileceğini sanmıyorum. Kız cesedi bulmuş, hepsi o kadar. Sulhi Gebzeli de... o zamanlar beraber değillermiş ama, tanışıyorlarmış tabii, kızın adı fazla dile düşmesin diye olayı örtbas ettirmiş. Üstünde durulacak bir mevzu değil."

"Acaba? Bir kadının başından, yirmi yıl arayla iki cinayet geçmesi ilginç değil mi sizce?"

Bunu biraz sert bir sesle sordum galiba.

"Evet ama..." dedi ve sustu.

"Tarık'ı bir araştırın siz. Şimdi biraz düşünmek istiyorum."

Ve artık ben de sustum. Yol boyunca kesin bir sessizlik hüküm sürdü.

Aslında bayağ canım sıkılıyordu. Kadının oyun oynadığı kesindi. Bu gibilerin hayatı oyundur zaten, bizim gibi çaylaklara da kolayca yutturacaklarından emindirler. Ama beni asıl sıkan, onun ancak Türk sinemasında geçerli olabilecek kadınca oyunu değil, onu yakından gördüğüm anda kafamda üremeye başlayan hikâyelerdi. Eski cinayetten elbette haberliydim (Haydar da öyle), ama kadınla karşı karşıya gelinceye dek üstünde durmamıştım (Haydar da öyle). Hiç düşünmediğim şeyleri, onunla aynı odaya girdiğimde (gene düşünmeden) söylemeye başlamıştım.

Neden?

Bu kadının, soluduğu havaya salıverdiği birtakım gizler mi vardı?

Ben, onun gibi bir kadının etkisi altında kalacak adam mıyım?

Daha bir sürü soru belirdi kafamda. Hepsini bir bir irdelemem gerekiyor.

Ne yazık ki, eve vardığımda her şeyi unuttum.

Karım dönmüştü. Hem de nasıl dönmek...

Sırtında incecik, beyaz şilebezi bir entari, çıplak ayakla beni kapıda karşılayan zenci bir velet! Ozon tabakasının delinmişliğine falan aldırmayıp günlerce güneşin altında yatmış besbelli. Ne kadar da sevinçli, ne kadar da sevimli... Boynuma bile sarılıyor. Gittiğinden en az on yaş gençleşmiş olarak gelmiş.

"Nerelerdeydin, merak ettim. Sabah geldim ki yoksun!" Ve yanıtlamama fırsat bırakmayarak birkaç kez üst üste öpüyor. "Bayağ özlemişim seni."

Birden öylesine keyiflendim ki, belinden kavradığım gibi havaya kaldırıp çevremde bir-iki döndürdüm onu. Güldüm, hem de içimden gelerek. Geldiği için o kadar rahatladım ki, gelmeyeceğinden korkuyormuşum meğer.

Sevinci, sevimliliği sürüp gidiyor. Odama geçiyoruz, beni oturtuyor, ortalıkta dört dönüyor. Yokluğunda neler yaptığımı gerçekten önemsiyormuşçasına soruyor. Martini vaktimin gelip gelmediğini merak ediyor. Geldiyse, Ertuğrul'a hazırlatmış bile. Beni özlediğini yineleyecek kadar ileri gitmiyor gerçi ama, evine dönmekten ne kadar mutlu olduğunu açıklamaktan çekinmiyor. Bir süredir bulunduğu küçük köy güzelmiş, hoşmuş, tenhaymış, huzurluymuş, ama sonunda üstü-

ne fenalıklar basmış. (Fenalıklar basacağını önceden biliyordum ben bilmesine ama, şimdi kendi ağzından duyduğumda nedense inanamıyorum.) İstanbul'un pis havasını yeniden soluyabilmek için firladığı gibi atlamış arabaya. Ve işte gerçekten buradaymış artık – sevdiği, özlediği ortamda.

Bu keyfi, bu cana yakınlığı, incecik gövdesine sığamayan bir coşkunun ürettiğini anlamak hiç de zor değil. Peki, bu coşku neyin ürünü? Durup dururken ya da iki hafta tatil yapıp dinlendi diye bu kadar yüksekten uçmayı başaramaz insan. Besbelli işin içinde başka bir şey var. Benim bilmediğim, benim katkım olmadan yeşeren, ama iyi sonuçları (mı?) bana da yansıyan bir şey. Sanki beklenmedik bir çiçek açmış bu kadının yüreğinde.

Muzip muzip gülüyor, "Yeni bir romana başladım, ister inan ister inanma," diyor, çocuk gibi kucağıma tırmanarak.

Evet, romana başlamak keyiflendirir onu tabii. Herkesi keyiflendirir. Ama bu derece uçurur mu?

"Ne yazık ki, senin istediğin gibi pis bir cinayet romanı değil," diye ekliyor yalandan yüzünü buruşturarak, ama nedense daha da güzelleşerek. "Bir aşk hikâyesi yazıyorum."

Yaa? Demek âşık oldu bu! Beklenmedik coşkunun sebebi aşk!

Gözümü kırpmadan öldürürüm onu.

Ama belli etmiyorum tabii. Babacan ve sevecen bir tavırla şaşırmış gibi yapıyorum: "Hoppalaaa!"

Çocuksu neşesi, hınzırlığı hiç andırmayan muzipliği artıyor:

"Benden böyle bir şey beklemiyordun, değil mi?"

"Senden her şey beklenir." Bunu da babacan havayla, şaka dozunu azaltmadan söylediğimi umuyorum. "Ayrıca aşk hikâyesi... leri... yazmadığın şeyler değil."

"Bu, bambaşka," diye kırıtıyor.

Ya şüphelendiğimi fark etmeyecek kadar kör kütük âşık ya da fark ettiğini belli etmeyecek kadar hâlâ uyanık.

"Amacımıza ters düşmez ayrıca," diye sürdürüyorum. "Her aşkın cinayetle son bulduğunu söyleyen sen değil miydin? Sen aşk hikâyeni yaz, ben de cinayet romanımı yazayım. Bakarsın bir yerde aynı sona varırız."

Yüzü ciddileşiyor. Kollarını boynumdan çözmüyor ama gevşetiyor biraz ve başını başımdan uzaklaştırıyor. Gövdesini de toparlıyor aynı anda. Demin kucağıma tümüyle bıraktığı ağırlığını, üstümden kalkmadan hafifletiyor. Sanki benden başka bir yerden destek alarak doğruluyor.

"Sen de hiç az değilsin, biliyor musun?"

Biliyorum. Ama bunu ona söylemiyorum. Tatlı tatlı gülümsüyorum. Ve hatta, dudağına kısacık bir öpücük konduruyorum.

Oyunsa, herkes oynayabilir.

Hiçbir kadına güvenmemeyi, hepsinden şüphelenmeyi ilke edinmemiş miydim? Ahir ömrümde herhangi bir kadının oyuncağı olacak değilim.

Ondan boş yere şüphelenmişim anlaşılan. Tatilden döndüğü ilk günlerdeki olağandışı, uçuk coşkusu tümüyle duruldu. Kendini yazmaya verdi. Aşk hikâyesi iyi ilerliyor olmalı ki, son derece huzurlu bir döneme girdi. Ben de öyle. Gerçi benim romanım (cinayet öyküsünü tek başıma yazacağım kesinleşti) o kadar iyi ilerlemiyor ama, olsun. Çalışmak bana da iyi geliyor.

Bu yaz ancak hafta sonlarında gidebiliyoruz Kandilli'ye. Karım, her günün büyük bir bölümünü kendi eski evinde geçiriyor. Hafta içinde pek az görüşüyoruz ama görüştüğümüzde, birbirimize şimdiye dek olduğundan çok daha yakınız. Her dakika burun buruna olmamak yarıyor tabii. Sabahları (ikimizin de eski alışkan-

lığı) yataklarımızda ayrı ayrı kahvaltı ediyoruz. Benim yıkanma-giyinme faslım daha kısa sürüyor haliyle. Saat on, bilemedin on buçukta çalışma odamda, masamın başındayım. Karım, öğlene doğru, kendi çalışma mahalline doğru yola çıkmadan önce mutlaka bana uğruyor. Kimi kez karşılıklı birer kahve içip havadan sudan ya da hafta sonu planlarımızdan söz ediyoruz. (Edebi faaliyetlerimiz konusunda konuşmamayı ilke edindik.) Kimi kez, karım acelesi olduğunu belirterek şakağıma bir öpücük kondurmakla yetiniyor. Genellikle akşam yemeğinden önce dönüyor ama, arada bir gecenin geç saatlerine dek çalışmak gereksinmesini duyduğu da oluyor.

Anlayışla karşılıyorum tabii.

Hafta sonlarında ikimiz de çalışmaya ara veriyoruz, ama pek baş başa kalamıyoruz. Mutlaka birilerini davet ediyor Kandilli'ye. Genellikle iyi vakit geçiriyoruz. Onun dostlarına biraz biraz alışmaya başladım. Çok içiyorlar, içtiklerinde çok gürültü yapıyorlar gerçi ama, sanat insanları ne de olsa. Renkli kişiler... Birbirlerini boğazlama aşamasına varmadıklarında eğlenceli olabiliyorlar. Arada bir fakülte arkadaşlarımı da çağırdığımda daha iyi anlıyorum bunu. Meslektaşlarım ne sıkıcı insanlarmış meğer.

Bu yaz oğlumla da doğru dürüst görüşemedim. Artık delikanlı oldu ya, eskisi gibi her yaz geldiğinde benimle yalıya tıkılmak istemiyor. Bayağ güzel bir Fransız kızla geldi bu sefer. Yanlarında biri İngiliz, biri Yunanlı iki oğlan... Korkarım onlar da bir çift oluşturuyorlardı. Haydar'ın da, başka bir bağlamda işaret ettiği gibi, bu tür ilişkiler ayan beyan oldu artık. Neyse, birkaç gün hep birlikte yalıda kaldılar, sonra doğuya doğru yola

çıktılar. Akdeniz'in kirlenmiş suları ve betonlaşmış kıyıları değil, Anadolu'nun tarihi ilgilendiriyormuş kendilerini! Kapadokya'yı, Nemrut Dağı'nı, Güneydoğu'yu, Van Gölü'nü falan göreceklermiş. Diyarbakır-Urfa-Maraş yöresinde onlara yardımcı olabilecek kimseler tanıyor muymuşum? Nereden tanıyacağım? Oralarda dolaşmanın tehlikelerinden söz ettim ama, dinleyen kim?

Ben, hafta içinde, artık yalnızca benim olan romanla cebelleşmediğim zamanlar Haydar Bilir ile cebelleşiyorum (ki, ikisi birbirini tamamlıyor tabii). Aysel Alsan ile yaşadığımız (yani, *onun* bize yaşattığı) dramatik sorgulama sahnesi yerli Kolombo'yu epey korkutmuşa benzer. Öteki kadınlarla (Nesrin Pekinsay ve Sumru Sevinç) görüşmemi sağlamak konusunda oldukça çekimser davranıyor.

"Bu katilin terörist olduğunu biliyoruz, sayın hocam," diye ısrarla belirtiyor, Türkiye'nin artık teröristsiz meröristsiz, huzur dolu bir ülke haline geldiğini göz ardı ederek. "Aysel Alsan'la da, bu kadınlarla da ne ilgisi olabilir?"

Tabii, bu soruyu sorarken başka şeyleri de göz ardı ediyor. Çabalarım (daha doğrusu, altıncı hissim, her hafiyede bulunması gereken olağanüstü sezgilerim) sayesinde adı gündeme gelen Tarık'ın, 1983 yılından, kısa bir süre öncesine dek Sulhi Gebzeli'nin şirketlerinden birinde çalıştığı ortaya çıktı. Ne gibi bir görev yaptığı açıklığa kavuşmuş değil. Getir-götür işlerine bakıyormuş! Ne demekse? Onca yıl hapis yatıp cezasını çekmiş, topluma olan borcunu ödemiş bir katil eskisinin 'getir-götür'den başka uğraşlarda yararlı olabileceğini Sulhi Gebzeli gibi kurt bir işadamı benden daha iyi bi-

lir gibime geliyor. Ateş Altındal'ın öldürülmesinden iki ay önce kendi isteğiyle işten ayrılmış sözüm ona. O gün bugündür ortalıkta yokmuş. Gerçi ilerlemiş yaşı, adamı katil adayları listesinin alt sırasına düşürüyor ama, yukarıdaki bilgilerin dikkate değer olduğunu Haydar Bilir bile kabul ediyor.

Tarık Durusel aranıyor.

Ama Ateş Altındal'ın eski eşleriyle görüşmem türlü bahanelerle engelleniyor. Sulhi Gebzeli ile görüşmemde de bir fayda görmüyor Komser Bilir. Adam, Tarık Durusel'i işe aldığını (daha doğrusu, işe alınması için emir verdiğini) inkâr etmemiş. Eski mahkûmlara yeni bir fırsat tanınması gerektiğine inanıyormuş. Daha önce de, daha sonra da bu gibilere işletmelerinde görev vermişmiş. Bundan daha insani ne olabilir?

Tarık Durusel'in bulunması ille de katilin ele geçtiği anlamına gelmeyebilir ama, çok önemli bazı bilgilere ulaşmamıza yardımcı olur diye düşünüyorum. Ve polisin onu pek bir ciddiyetle aradığından emin değilim. Çok satışlı gazetelerden birinde bir tanıdığım falan olsaydı, onu bu işle ilgilendirebilseydim, cinayet masasından çok daha hızlı çalışıp bir şeyler ortaya çıkarabilirlerdi, hiç kuşkum yok. Kim ne derse desin, ben ne kadar gazete okumazsam okumayayım, basın bayağ etkili bu memlekette. Aysel Alsan'ın yeniden film çevirmeye başlaması dolayısıyla Ateş Altındal cinayetini (ve hatta, o eski cinayeti) bir kez daha gündeme getirmekle esaslı bir tiraj artışı sağlayacaklarına inansalar bir an durmazlar ama... Her işin başı... ve sonu para, ne yazık ki...

Birden dâhice bir fikir geldi aklıma. Gazetelerde ta-

nıdığım biri yok, ama buna gerek de yok! Çünkü gazetelere büyük büyük ilanlar verecek kadar param var! Mesela, Ateş Altındal'ın öldürülmesine ışık tutabilecek yeni bilgileri parayla satın alacağımı açıklayan bir ilan versem... olmaz. Piyango bileti niyetine gazete alan yoksul halkımızın sınırlı hayal gücünün fazla mesai yapmasına yol açarım yalnızca. Ve her manyağın yazdığı her kargacık burgacık mektubu değerlendirmeye kalkarsam aklımı oynatıveririm.

Daha üstü kapalı bir şey yapmalı. Katledilen şarkıcının adını anmaksızın, ancak onu yakından tanıyanların dikkatini çekecek bir ilan düşünmeli. Ya da doğrudan doğruya Tarık'a hitaben bir şeyler yazmalı.

Karımdan yardım istememekte kararlı olmasam (aslına bakarsanız, *o* bana yardım etmemekte kararlı olmasa) böylesine ince bir noktayı onunla tartışır, en azından ilanın kelimelere dökülmesi işini onun engin deneyimine teslim ederdim. Ama ne yazık ki hayallerim gerçek oldu: Her türlü baskı ve etkiden uzak, tam bağımsız olarak, kendi işimi kendim görmek zorundayım artık.

Sonunda şöyle bir metin üstünde karar kıldım:

Tarık Arkadaşım. Seni her yerde aradım. Suçsuz olduğunu biliyorum. Bana güvenirsen birlikte her şeyin üstesinden gelebiliriz. P. K. ... Teşvikiye adresine yaz.

Şoförüm Hasan'a, Teşvikiye Postanesi'nde kendi adına bir posta kutusu kiralamasını ve nokta noktalı bölüme numarasını yazmasını, sonra da *Cumhuriyet*'ten *Tercüman*'a, *Hürriyet*'ten *Zaman*'a bütün gazetelere ilanı vermesini söyledim, boyutlarını da küçük tutmakta yarar gördüm. Amacım, çağrıyı yalnızca Tarık'ın de-

ğil, onu tanıyanların da görmesini sağlamak, ama ürkütücü olmamak.

İlanın yayınlandığı pazar günü, Kandilli'de her zamankinden daha kalabalık bir konuk topluluğu vardı. Bir bölümü daha cumartesiden gelmiş, gece kalmış, sabah benden önce kalkıp gazeteleri kapışmış, sonra da ortalığa dağıtmışlardı. Öğlene doğru bir düzine kadar daha insan geldi. Her türlü gürültü patırtı eşliğinde ele geçirebildiğim epeyce ellenmiş ve buruşmuş gazetelerde gördüğüm kadarıyla ilan, dikkatli birinin dikkatinden kaçmayacak yerlerde yayınlanmış. Bizim konuklardan hiçbirinin dikkatini çekmemesi kötüye alamet değil.

Bu arada, konuklarımızdan biri benim dikkatimi çekti. Karımın, 'Gökhan' adıyla ve ağzının içinde ressam olduğunu belirterek bana ve öteki konuklarımıza sunduğu bu kişinin adının da kendisinin de benim için hiçbir şey ifade etmemesi olağandır. Daha önceki toplantılarda, ününün yurtdışına taştığı açıklanan genç bir yazarın, sosyetede fena halde sattığı belirtilen birkaç ressamın da varlıklarından o güne dek habersiz olduğumu çaktırmamak için epey çaba sarf etmiştim. İşe bakın ki, aydınlandıktan sonra bile adamların adlarını hatırlayamıyorum. Bu Gökhan'ın öncekilerden en önemli farkı, öteki (ve benden çok daha bilgili) konuklarımız tarafından da ismen bile tanınmaması. Ve... hiç kimse bu konudaki cehaletini saklamaya gerek görmedi. Ayrıca, çok kısıtlı da olsa, herhangi bir üne sahip kişiler, hep adlarının yanı sıra soyadları ile anılıyorlar. 'Ahmet Bey' ya da 'Ayşe Hanım' şeklinde tanıştırılanlar genellikle birinin karısı ya da kocası ya da sevgilisi çıkıyorlar.

Benden başka kimsenin dikkatini çekmeyen bu Gök-

han da, birinin bir şeysi olsa gerek. Benden başka kimsenin dikkatini çekmedi derken biraz yanlış bir ifade kullanıyor olabilirim. Ünlü ya da ileride ünlü olabilecek kişilere gösterilen ilgiyi görmedi demem gerekirdi. Yoksa, günün erken saatlerinde *Bloody Mary*'lere bolca iltifat etmiş bazı hanımların ilgisinden öte, aşırı iltifatlarına maruz kaldığı bir gerçek. Genç ve (ne yalan söylemeli) yakışıklı erkeğin bu ilgi ve iltifatlar karşısında oldukça soğuk davrandığı, hanımları basbayağ atlatıp mümkün olan her dakika karımın yanı başında bittiği ise bir başka gerçek.

Anlaşılan bu herif benim karımın bir şeysi... Ya da ben, çözmeye karar verdiğim cinayet konusunda çaresiz kaldıkça, kendi çevremde olmadık kuşkular üretiyorum.

Gün ilerledikçe kuşkularım yok olmadıysa da, genç adama karşı duygularım bir ölçüde değişti. Yani, ona az biraz sempati beslemeye başladım. Hatta bana kendi gençliğimi anımsattı desem... Yok o kadar da değil. Ama sakin bir kişiliğe sahip olduğu belli. Bir kere çok içmiyor, ya da içiyorsa bile belli etmiyor – yani, içki onu gürültücülüğe itmiyor. Konuşmalara egemen olmaya çalışmıyor, bağıra çağıra açık saçık fıkra anlatmaya yeltenmiyor, anlatılan fıkralara (ya da yapılan yüz kızartıcı dedikodulara) yüksek perdeden kahkahalarla katılmıyor. O da, benim gibi, her şeyden çok, *gözlüyor*. O kadar içine kapanık bir havası var ki, *gözetliyor* bile denilebilir.

Tüketilen alkol miktarı rekor seviyeye ulaşırken, kızgın ağustos güneşinin de etkisiyle, sanat-edebiyat dünyamızın güzide şahsiyetleri, amiyane tabirle, iyice dağıt-

tılar. Bir kısmı, rıhtımda rock-and-roll kasap-havası karışımı danslarla eğlenirlerken, bir kısmı da kendilerini büyük şapırtılarla denize atmayı yeğliyorlardı. Bayağ telaşlandım. Boğaz bu, hiç belli olmaz. Akıntı ayık adamı bile öyle bir sürükler ki... Ama, iyi niyetli uyarılarıma (alçak sesle dile getirildiklerinden olacak) kimse kulak asmadı. Çaresizlik içinde çevreme bakındım. Bari hizmetkârları falan yardıma çağırayım diye düşünüyordum ki, gözüm Gökhan'a takıldı. Büyük bir kaygıyla denizin yüzeyini tarıyordu bakışlarıyla. Birden, kimsenin dikkatini çekmek çabasına girmeden, Boğaz'ın sularını rıhtımda keyfedenlerin üstüne sıçratmadan denize atladı, sessiz kulaçlarla akıntıya karşı yüzdü. Şişman ve bıyıklı ve sarhoş yumruklarla kendisine saldırmaktan geri kalmayan (ünlü bir eleştirmen olduğunu sonradan öğrendiğim) bir adamı zor bela kıyıya ulaştırarak boğulmaktan kurtardı. Bu çabasının son aşamaları, benim de yardımımla, rıhtımdakilerin ilgisini çekmişti neyse ki. Hepsi, bir boks maçının son anlarını izliyormuşçasına, "Yaşa...", "Hadi, ha gayret!", "Aslan Ağbim!", "Kimi kurtarıyor bu herif?", "Süpermen aramızda!" gibisinden haykırışlarla karşıladılar günün en son gelişmesini. Bir ara, karımın, kendini tutmaya gerek bile görmeyerek, "Ah yavrum, ne güzelsindir!" dediğini duydum. Kurtarılmış şişkonun (filmde Marlon Brando bile oynuyor olsa) güzellikle en ufak bir ilintisi olmadığına göre, herhalde yakışıklı Gökhan'a hitap ediyordu ama, o genç adam bu sevecenlik dolu sözleri işitmedi. Benden başka hiç kimse işitmedi, yanılmıyorsam.

Çünkü: Cesetlik mertebesine ulaşamadan kurtarılan şişman gövde rıhtımın taşlarına yatırıldığı anda, çok sıs-

ka bir herif (ressam mı, yazar mı, şu anda çıkaramayacağım) "Tüh, Allah müstehakını versin! Ne diye kurtardın bu çekilmezi kardeşim? Bıraksaydın, boğulsaydı pezevenk!" diye haykırdı. Ve herkes o kadar çok güldü, o kadar çok güldü ki, yakışıklı kurtarıcının kahramanlığı o anda unutuldu. Kendisi marifetiyle baş başa kaldı.

Garibim, birden sevdim onu. Öyle şaşkın bakıyordu ki...

Yanına gittim. "Geçmiş olsun," dedikten sonra bir içki isteyip istemediğini sordum. Ne de olsa ev sahibiyim.

Nedense irkildi. Bir an dik dik baktı yüzüme. Şaşkınlığı sürüyor muydu, yoksa beklenmedik bir korkuya mı dönüşmüştü, anlayamadım. Sonra birden gülümsedi. Çocuksu, hatta biraz utangaç bir gülümseme...

"Çok teşekkür ederim, efendim," dedi terbiyeli bir öğrenci edasıyla. "Galiba iyi olacak."

Bir ağaç altındaki masanın üstünde dizili duran şişe ve bardaklara doğru birlikte yürüdük.

"Boğaz tehlikelidir," dedim.

"Bayağ sert bir akıntı vardı," dedi.

"Buraya ilk gelişiniz yanılmıyorsam."

"İstanbul'a mı?" diye sordu şaşkınlıkla.

"Hayır," diye karşılık verdim şaşkınlıkla. "Yalıya demek istemiştim."

"Evet. Eviniz çok güzel."

"Siz nerede oturuyorsunuz?"

Önce içkisinden bir yudum aldı, sonra da çok derin bir soluk. Ve çok uzun bir hikâye anlatacakmışçasına konuşmaya başladı. Yalnız, nedense yüzüme değil, omzumun üstünden bir yerlere bakıyordu.

"Aslen İzmirliyim. Ailem, yani, babam ve ağabeylerim deniz taşımacılığıyla uğraşıyorlar. Yani, bir ticari filomuz var. Ben de denizi çok severim, ama işin ticaret yanı sarmıyor. Küçük yaştan beri ressam olmak istemişimdir. Ama ailem hep karşı çıktı. Ben de kaçtım. Çok maceralı bir yaşam sürdürdüm. Sonra Paris'e yerleştim. Uzun yıllar orada kaldım. Bir Fransız kızla evlendim. Önceleri çok mutluyduk, ama bir süre sonra..."

Nezaketen sorduğum bir soruya böyle ayrıntılı bir yanıt beklemiyordum elbette. Bütün bunlar neden ilgilendirsin beni? İnsan ilk kez karşılaştığı birine tarih anlatır gibi hayatını hikâye eder mi? Garip bir adam bu. Yüzüme bakmamakta ısrar ediyor üstelik. Bu arada öykünün ucunu kaçırdım galiba.

"... karım Türkiye'nin yabancısı sayılmazdı. Aslında Türkiye'den değil, benim yaşamak istediğim sakin hayattan sıkıldığını sanıyorum. Gitmekte direnince ses çıkarmadım ben de. Oğlumuzu da birlikte götürdü. Ama yazları gönderiyor."

İkimizin yaşamında benzer noktalar yok değil. Ama neden anlattığını hâlâ kavramış değilim. Bir de, nerede oturduğunu hâlâ söylemedi. Belki söyledi de, ben daldığımdan işitmedim.

Karım, "Orada baş başa neler kaynatıyorsunuz öyle?" diyerek aşırı bir neşeyle yanımıza geldi.

Gökhan irkilerek gözlerini enginlerden ayırdı. Bu kez de karıma dik dik baktı.

Ben konuşmak zorunda kaldım: "Sohbet ediyorduk."

"Gel bakalım, burada saklanmak yok," dedi karım, neşesinden bir şey kaybetmeden ve beni işittiğini belli

etmeyerek. "Hayatını kurtardığın adam sana teşekkür etmek istiyor. Bundan böyle kulun kölen olacakmış."

Onu kolundan tutup çekmeye çalıştı.

Gökhan'ın gözlerinde gerçek bir panik belirdi bu kez. Bir anda kolunu kurtardığı gibi iki adım geriledi, masaya çarptı.

"Hayır, hayır, olmaz. Ne münasebet? Saçmalık!"

Karım önce güler gibi yaptı. Sonra ne yapacağını bilemez gibi bir an dondu. Sonra yüzüne sonsuz bir sevecenlik yayıldı. Göz yaşartıcı bir sevgiyle baktı ona.

"Çocuk gibisin," diyerek başını iki yana salladı ve oracıkta dikildiğimi ilk kez hatırlayarak bana döndü: "Değil mi?"

Bana neyi onaylatmak istediğini tam kavrayamadım.

Karım hayatındaki iki erkekten de düş kırıklığına uğramışçasına derinden iç geçirdi, üzgün ve alabildiğine masum bir gülümsemeyle, "Öyle olsun," dedi. Yanımızdan uzaklaştı.

Arkasından baktım. Yürüyüşü neşeli değil, düşünceliydi.

Biliyorum, günün birinde, belki de bu gece, aynı masum gülümsemeyle, "Ne kadar saf, ne kadar otantik bir adam... âdeta çocuk... değil mi?" diye soracak bana ve ben, ona karşı şiddet eylemlerine girişmemek için kendimi zor tutacağım.

Şiddet eylemleri... Şimdiye dek hep küçümsedim şiddete başvuranları. Kendi kendilerini ifade etmekten aciz, ilkel yaratıklar olarak değerlendirdim onları. Şimdiyse, ilk kez soruyorum kendime: Karısını dövmeyen... sonuçta ne yapar?

Bu soruyu daha derinlemesine irdelemek amacıyla

değil, artık bayağ sıkıldığım için odama çekilmeye karar verdim. Karımın taşkın partilerinden ilk erken ayrılışım değildi, dolayısıyla yokluğumu kimsenin yadırgamadığından (hatta fark etmediğinden) eminim. Zaten akşam olmadan konukların bir kısmı sızmış, bir kısmı da gitmiş olacaktı.

Odamda, garip bakışlı (daha doğrusu, garip bir biçimde bakışsız) Gökhan'ı ya da günü geldiğinde (gelirse) karımı ne türlü cezalandırmak zorunda kalacağımı düşünmedim. Cinayetin çözümüne de kafa yormadım. Biraz keyfetmek istiyordum açıkçası. Eski bir uğraşıma döndüm. Diaphantus denklemleriyle oyalandım. Akşam yemeğimi de odamda yedim. Karımın gelip beni yoklamasını beklemiyordum. Gelse şaşardım.

Ama ertesi sabah ondan çok önce aşağı indiğimde Gökhan'ı görünce, siz de takdir edersiniz ki, epeyce afalladım. Üstelik bir kenarda sızıp kalmış değildi. (Öylelerine alıştım.) Giyinmiş, büyük bir ihtimalle yıkandıktan sonra tıraş olmuş, edebiyle masa başında oturmuş, kahvaltısını ederken gazete okuyordu. Beni gördüğünde önce gene dik dik baktı (adamın alışkanlığı bu anlaşılan), sonra gene utangaç utangaç gülümsedi ve yerinden kalkarak, "Günaydın efendim," dedi.

Bana baba gibi davranılmasından sıkılmaya başladığımı itiraf edeyim. Oğlum yaşında değil ki. Öğrencim yaşında bile olmayabilir. Adamın yaşı da durup dururken sorulmaz ki...

Bir an önce Emirgân'a dönmek istiyordum. Dünkü ilana hemen bu sabah cevap gelmezdi elbette, ama olsun. Başka gelişmeler de bekliyordum. Haydar Bilir'in ya da başka birilerinin benimle acilen temasa geçmek is-

teyebileceklerini düşünüyordum. Ama, herhalde bu adamı yalıda karımla yalnız bırakıp gidecek değildim.

Karımın kalkıp kalkmadığını sordum ve böyle bir soruyu bir kocanın bir konuğa yöneltmesinin biraz garip kaçtığını ancak genç adamın yüzünde beliren şaşkın ifadeyi gördükten sonra kavradım. Gökhan, bu konuda herhangi bir bilgisi olmadığını hafiften kekeleyerek açıkladı.

"Ben kente iniyorum, sizi de götüreyim mi?" diye sordum bu kez.

Genç adamın, şaşkınlığı da, kekelemesi de arttı.

"Şey... bilmem ki," dedi. "Akın burada kalabileceğimi söylemişti de... Yani, siz, nasıl olsa hafta içinde kalmıyormuşsunuz. Akın, yalı boş, istediğin gibi otur burada, demişti de... Ama, sizce bir sakıncası varsa..."

"İstanbul'da kalacak yeriniz yok mu?" diye sordum, terbiyesizce.

"Otele gidebilirim tabii," dedi terbiyelice.

"Karım bana bir şey söylememişti de... Unutmuş olacak. Elbette sakıncası yok."

Ama artık karımla ciddi konuşmanın vakti gelmişti kesinlikle. Onu bu sabah erken uyandırmaya hakkım olduğunu düşündüm ve kente doğru yola çıkacağıma, yeniden yukarı çıkmaya karar verdim.

Karımın yattığı odanın kapısını vurmadan açtım, galiba biraz fazla sertçe. Ama beni duymadı. Uykusunda kıpırdanıp mırıldanmadı bile. Yatarken örtündüğü çarşaf üstünden sıyrılmış, o da üşümüş gibi dertop olmuştu. Çırılçıplaktı ama hiç de açık saçık bir görünümü yoktu. Annesine sarılmış bir çocuk gibi yastığına sarılmış uyuyordu, öylesine masum... Başucuna dikildim;

soluk bile almıyordu sanki. Ona bakarken bakarken içim yumuşadı. Onu böyle kendi kendisiyle barışık görmeyeli... onu sabahleyin uyurken görmeyeli... Balayımızdan bu yana onu hiçbir sabah uyurken görmemiştim. Bunu büyük bir eksiklik olarak hissettim o an. Elde edilmesi çok mümkünken elde olmadan elden kaçırılmış bir fırsat gibi... Uyuyan bir kadın. Uyandırmaya kıyamadığım bir kadın. Uykusunu paylaşamadığım bir kadın.

Kim, kimin uykusunu paylaşabilir ki?

Korkarım onu gerçekten seviyorum.

Korku... Gene ve hep... Beni sevmeyen bir kadının uykusunu bile sevmenin her an yeniden ürettiği korku...

Aşağıda efendi efendi kızarmış ekmeğini yiyen, İstanbul'da kalacak yeri olmayan, İzmirli bir ailenin çocuğu olduğunu açıkça itiraf etmekten çekinmeyen genç adam konusunda sorguya çekmek için onu uyandırmayı göze alabilir miyim?

Ya da, gözlerini öpsem, dudaklarına dokunsam, o da doğru dürüst uyanmadan kollarını boynuma dolasa ve bir kez, çok eskiden bir kez yaptığı gibi sıkı sıkı sarılsa bana... Olabilir mi?

Korku...

Bana sarıldığında benden başka birinin adını fısıldayacağı korkusu...

Sessizce uzaklaştım oradan. Aşağı indim, camekânlı salona uğramadan evi terk ettim. Arabaya binip doğruca Emirgân'a gittim. Ha, evet, tabii, yolda Teşvikiye Postanesi'ne uğrayıp mektup olup olmadığına bakmaya gönderdim Hasan'ı. Tabii ki yoktu. Daha erken.

Eve vardım. Kandilli'ye bir telefon açsam mı? Yok, daha erken. Daha kalkmamıştır. Birazdan uyanır, herhalde yatakta bir süre oyalanır, belki de gerinir, esner... Belki rıhtıma inip kısaca denize girer, sonra yıkanır, giyinir, süslenir... Kahvaltıya oturduğunda Gökhan ile karşılaşması, onunla bir-iki cümle konuşması olağandır. Ya da kahvaltısını odasında eder, o genç adamla hiç yüz yüze gelmeden, ona bir günaydın olsun demeden yalıdan ayrılır, bu tarafa dönüp yazısının başına oturur.

Ya da... Aşağıda terbiyeli terbiyeli çayını içer, gazetesini okurken bıraktığım genç adam, ben yalıyı terk eder etmez merdivenleri ikişer ikişer tırmanıp karımın odasına girmiş ve bana onca masum görünen çıplaklığa şehvetle sarılmıştır ve şu anda hâlâ sevişmektedirler...

Olaylar hangi çizgide gelişmiş olursa olsun, benim şimdi açacağım telefon hiçbir şeyi değiştirmeyecektir.

Peki, nereden çıktı bu sabit bakışlı İzmirli? Ressamlığı da amatör düzeyinde üstelik. Benim yazarlığım ise amatör seviyesini çoktan aştı, onun ressamlığını birkaç kez katlar.

O zaman, liseli âşıklar gibi kuşku üreteceğime yazarlığa dönmekte fayda var. Şu John Lennon cinayetinin kopyasını çözümleyecektim ya...

Çok kararlı bir hareketle telefona uzandım. Saat on biri geçiyor, Haydar Bilir'i aramak için hiç de erken sayılmaz.

"Sumru Sevinç ile hemen bugün görüşmek istiyorum," dedim.

"Gazetelerde ilginç bir ilan çıkmış, bilmem dikkatinizi çekti mi, hocam?" şeklinde bir karşılık aldım.

Buyurun bakalım! Katil ya da tanıklara hitaben kaleme aldığım cümleler, herkesten önce Kolombo'yu heyecanlandırmış. Beklemeliydim bunu.

"Sizce ne anlama geliyor?" diye sordum masumca.

"Valla, ben de bir şey anlamadım. Yani, bunca zaman sonra ve eğer bu Tarık, sizin ilgilendiğiniz Tarık'sa... İlanı siz vermediniz ya, sayın hocam?"

Kesin olan bir şey var: Haydar Bilir, birlikte çalıştığımız son cinayetten bu yana inanılmaz bir gelişme kaydetmiş.

"Bravo! Nasıl anladınız?"

"Ne bileyim? Sizden başka kimin aklına gelir böyle bir şeytanlık?"

"Şeytanlıkla ne ilgisi var? Yalnızca mantık..." Haydar'ın bu ikisini ayırt edip etmeyeceğini bilmiyordum gerçi, ama konuşmayı sürdürdüm: "Tarık'ın ortadan kaybolmasının iki sebebi olabilir. Ya katilin ta kendisidir ya da katilin kim olduğunu biliyordur. Her iki durumda da bu ilan, onun şu ya da bu şekilde yeni bir hamle yapmasını sağlayacaktır."

"Ya da öldürülmesini..." dedi.

"İyi ya, siz de öyle bir mucize beklemiyor muydunuz?"

"Çok haklısınız, hocam. Ne diyeyim bilmem ki... Bu andan itibaren en beklenmedik şeyler olabilir."

Ne demekse? diye kendi kendime sormama kalmadı, karım, çalışma odamın kapısını tıklatmaya gerek görmeksizin içeri daldı.

"Sevgilim, bu sabah beni kaldırmadan neden kaçtın öyle? Yoksa dün akşamki patırtıya mı sinirlendin?"

Kapının orada durup bana bunları söylerken sesi ina-

nılmaz ölçüde ürkekti. Sonra, bana doğru bir koşu koparıp beklenmedik bir hamleyle kucağıma tırmandı.

"Neler oluyor?" diye sordu.

Keşke bilebilseydim!

Haydar'ın öngördüğü beklenmedik olaylar bu kadarla da bitmedi.

Ömrümde ilk kez karımla (herhangi bir kadınla) çalışma masamın altında seviştim ve ulaşamayacağımı sandığım yüksekliklere uçtum. Bir ara başımı masanın ayağına fena çarptığımı ama acısını ancak birkaç saat sonra hissettiğimi açıklamaktan öte herhangi bir ayrıntıya girmeyeceğim. Cinsel sahnelerin, karı koca arasında geçseler bile, edebi eserlerde yer almasına karşıyım.

Beklenmedik olayların sonu gelmeyecek gibiydi.

Çünkü: Müthiş olarak nitelemekle yetineceğim sevişmenin üstünden yirmi dört saat geçmemişti ki, Haydar Bilir telefon edip Ateş Altındal'ın katilinin ölü olarak yakalandığını haber verdi.

Yirmi dört saat değil tabii, ben de abartıyorum. Salı günü akşama doğru aradı Haydar. Bende zamanı ayrımsayacak hal mi kalmış ki?

"Nee? Ölü olarak mı?" diye haykırdım. "Bir çatışma sonucu mu ele geçirdiniz?"

"Hayır, biz oraya vardığımızda adam ölmüş bulunuyordu. Aşağı yukarı yirmi dört saat önce ölmüş. Otopsi raporu çıkmadı daha ama, normal bir ölüme benziyor. Beyoğlu Karakolu'na yapılan bir ihbardan sonra arkadaşlar harekete geçmişler; Altındal cinayetiyle ilgili olarak aradığımız silah, adamın odasında bulununca da beni haberdar etmişler. Sandığımız gibi adam eski bir terörist, tabanca Ateş Altındal'ı öldüren tabanca... Ama

katilin ölümünün sebebi henüz belli değil. Kalp hastasıymış galiba. Gelişmelerden sizi haberdar edeceğim, hocam."

Ne talihli adamım ben! Önce, evliliğimiz boyunca benimle yatmayı zül sayan karım, gündüz vakti çalışma masamın altında bana çılgınca teslim oluyor; sonra aylardır izine rastlanmayan katil, durup dururken Haydar'ın ayaklarının altına seriliyor.

Bu işin (işlerin) içinde bir iş var ama... Dur bakalım, kafamı toparladığımda ve Haydar'dan ayrıntıları öğrendiğimde çözeceğim herhalde.

Ne yazık ki, mutlu haberi karıma hemen aktaramadım. Sabah kendisi için erken sayılabilecek bir saatte gitmiş, henüz dönmemişti. Akşam, Komiser, olan biteni bana iletmek için geldiğinde, ondan hâlâ ses çıkmamıştı. Genelde geç kalacağını haber verir oysa... Birkaç kez evini aradımsa da telefonu açan olmadı. Neyse, nasıl olsa dönüp dolaşıp geleceği yer burası.

Haydar ile konuşmamızı uzun uzadıya nakledeceğime, getirdiği bilgileri kısaca sıralamakta yarar görüyorum.

Ateş Altındal'ın katili olduğu sanılan kişinin adı Ruşen Kaya imiş. 1960 doğumlu, bekâr. 1980 öncesi terör olaylarına karışmış, sağ eylemci; yakalandıktan sonra beş yıl kadar içeride yatmış, cinayetten yargılanmış, kanıt yetersizliğinden 1985'te salıverilmiş. O gün bugündür ne iş yaptığı bilinmiyormuş, araştırılıyormuş. Galatasaray'ın arka taraflarında, Tophane'ye inen sokaklardan birinde, üç katlı bir evin bir odasında yalnız yaşıyormuş. Oraya taşınalı altı-yedi ay kadar olmuş. Daha önce nerelerde

oturduğu araştırılıyormuş. Evin giriş katındaki iki odadan birinde kalıyormuş. Öteki odada çok yaşlı bir Rum çifti yaşamaktaymış. Orta katta ev sahipleri olan gene yaşlı iki kız kardeş, en üst katta ise, atölyesine ender olarak uğrayan, adını benim de Haydar'ın da hiç duymadığımız bir ressam bey ikamet ediyormuş.

Ruşen Kaya, komşularına, arada bir karşılaştıklarında, selam vermeyen, hemen hemen hiç gelip gideni olmayan, kendisinin de ne zaman gelip ne zaman gittiği belli olmayan, sessiz sedasız bir gençmiş. Kirasını vaktinde ödermiş. Oturduğu kattaki tuvaleti yaşlı Rum çift ile paylaşırmış ama mutfağa girip çıkma hakkı yokmuş. Tabanca ruhsatsız olup, yatağının altındaki bir bavulun içinde, kirli çamaşırların arasında bulunmuş. Ateş Altındal'ın bu tabancayla vurulmuş olduğu kesinmiş. Bu da demek oluyormuş ki, Ateş Altındal'ı vuran Ruşen Kaya'dan başkası değilmiş.

Bütün bu bilgiler son derece yetersiz ve hatta anlamsız geldi bana. Ne yazık ki, kadim dostum Kolombo Haydar gene aşırı coşkusunun ve işi bitirme aceleciliğinin kurbanı olmuş, her zamanki gibi erken sevinmişti. Anlattıklarını ağzımı hemen hiç açmadan dinlemiştim ama, artık dayanamadım:

"Neden?" diye sordum. "Tabanca aynı olabilir ama, adam neden aynı olsun?"

Kızmış gibi baktı yüzüme. "Neden olmasın?"

"Katil suç aletini neden yatağının altında saklasın? Aptal mı bu adam?"

"Yeniden kullanacaktı belki."

"Siz bile bunun bir mucize olacağını söylemiyor muydunuz?"

"Evet, doğru ama..." Biraz toparlandı. "Gene de bu zamanda, işe yarar bir tabancayı elden çıkarmak... akıl kârı değil."

"Tam tersine, akıl kârı... Bir başkasını öldürmeye niyetliyse bile, aynı tabancayı kullanmak aptallık olur. Milletin laf olsun diye birbirini öldürdüğü, ölenlerin kim vurduya gittiği dönemleri geride bıraktık ya... Artık ülkemizde terör hüküm sürmüyor, huzur içinde yaşıyoruz ya... Ayrıca, her şeyin ötesinde, bana tarif ettiğiniz bu adamın Ateş Altındal'ı öldürmesi için ne sebep olabilir?"

Bu kez keyiflendiğini belli etmemeye çalışarak ama hafiften tepeden bakarak yanıtladı beni:

"Hapisten çıktıktan sonra yaşamını kiralık katil olarak kazandığını düşünüyoruz," dedi.

"Elinizde buna dair bir kanıt var mı?"

"Hayır. Ama araştırıyoruz."

"Hayatını kiralık katil olarak kazanan biri, anlattığınız sefil koşullar içinde mi sürdürür yaşamını sizce? Yoksa, lüks otellerde yan gelip, akşamları gazino kapatıp dansöz mü oynatır?"

Haydar sırıttı.

"Hocam, magazin basınını izleyeceğiniz hiç aklıma gelmezdi," dedi. "O sizin dediğinizi ancak babalar yapıyor, ya da babaların zıpçıktı oğulları... Bu adamın baba da oğul da olmadığı kesin. Onların hizmetinde olabilir ancak."

Magazin basınını hiç mi hiç izlemediğimi söylemeye gerek görmedim. Ama bu gibi şeyler, hiç gazete okumasanız bile ister istemez geliyor kulağınıza.

"Gene de, biraz daha rahat bir yaşamı olması gerekmez miydi?"

"Belki durumunu kimseye belli etmek istemiyordu. Bir süre saklanması gerektiğinin farkındaydı. Bilmiyorum... Ama, müsterih olun, hocam, bütün bunları araştıracağız."

"Odayı iyice aradınız mı?"

"İhbarı alıp cesedi bulan arkadaşlar aramışlar tabii, birtakım parmak izleri falan bulmuşlar... ama tabanca ortaya çıktıktan sonra... Ben orasıyla fazla ilgilenmedim. Benim için önemli olan... tabanca, adamın kimliği ve de otopsi raporu."

"Otopsi raporu ne diyor?"

"Daha gelmedi?"

"İhbarı yapan kişi hakkında bilginiz var mı?"

"Erkekmiş. Başka bilgi yok."

"Ne demiş?"

"İşte, adresi vermiş... O adreste bir vukuat olduğunu söylemiş."

Birden içime sıkıntılar bastı. Bu kadar üstünkörü yapılır mı bu işler canım? Bu kadar yalapşap olabilir mi cinayet araştırmaları? Bu memlekette bir tek katilin yakalanması bile mucize... Karımla, daha bir gün önce ihtirasla sarıldığı kocasına dönmemiş olan karımla iddialaşmış olmasam, bu işin ucunu buracıkta bırakabilirim.

Ama serde erkeklik var... ve korku.

Dizginleri elime almalıyım.

"Bakın, aklıma bir fikir geldi," dedim, elimden geldiğince alçakgönüllü bir gülümsemeyle. "Ne dersiniz, yarın ikimiz kalkıp şu katilin oturduğu eve gitsek, odasını iyice bir arasak, komşularıyla görüşsek?.. Belki bir şeyler buluruz. Ben, gene film setinde oynadığım uzman doktor rolünü oynasam?.."

Sevinçle ayağa fırladı.

"Fevkalade iyi olur, hocam! Lütfeder de vaktinizi bağışlarsanız eğer... Cesedi götürürken odayı mühürlemişler arkadaşlar zaten. Her şey olduğu gibi duruyordur. Bakarsınız, umulmadık ipuçları elde ederiz. Gerçi bu işler televizyonda olduğu gibi olmuyor genellikle ama... sizin karıştığınız cinayetler bayağ roman gibi gelişiyor."

Gerçeğe gereğinden fazla yaklaşan bu sözlere karşılık vermemeyi yeğledim. Ertesi sabah onda buluşmak üzere ayrıldık.

O gittikten sonra karımı bir kez daha aramayı göze alamadım.

Birtakım konsoloslukların arka duvarlarına yapışık, son derece dar ve dik bir yokuş. Adı 'sokak', ama pek gülünç. Birden her şey çok anlamsız geliyor bana. Yokuş aşağı, büyük güçlükle yürüyoruz. Her an ayağım kayabilir, düşüp bir tarafımı kırabilirim. Beni aylarca, belki yıllarca yatağa mıhlayabilecek böyle bir şey olursa, bunun, böylesine gülünç isimli bir sokakta, böylesine saçma bir iş peşinde koşarken başıma geldiğine yanarım en çok.

Yokuşun tam ortasında, sağda, beş-altı mermer basamak, basamakların vardığı yerde ise kocaman, ağır görünüşlü demir bir kapı var. Pek eski bir kâgir bina bu. Haydar, sonradan eklendiği belli olan iki zilden birine dokunacağına, kapının eski, aslan başlı tokmaklarından birini yakalayıp polis usulü güm güm vuruyor. Biraz bekledikten sonra yeniden vurması gerekiyor. İçeride en ufak bir kıpırtı yok. Haydar kapıyı vurmakta bir süre daha direniyor ama, sonuç alamayınca zile bas-

mak zorunda kalıyor. Bir süre daha bekliyoruz. Sonunda kapı açılıyor. Karşımızda, altmış yaşlarında, çok ufak tefek bir kadın... Saçları ürkütücü bir kırmızıya kınalanmış... Kuşkuyla bakıyor bize. Kolombo, alttan almamaya kesin kararlı bir havayla, kadını daha da korkutmak istercesine, kabaca itiyor kapıyı.

"Cinayet Masası... Araştırma, soruşturma yapacağız," diyor aşırı yüksek bir sesle.

Kadın hiçbir şey demeden kenara çekiliyor.

Loş, serin, mermer tabanlı, yüksek tavanlı bir hole giriyoruz. Sağda, genişçe, gıcırdayacağı kesin, ahşap bir merdiven, üst katlara çıkan... Solda, çift kanatlı bir oda kapısı, yanında aynasız ceviz bir dolap, onun da yanında bir başka çift kanatlı kapı... Tam karşımızda, bu kez tek kanatlı bir kapı; ortada, üstü yıpranmış muşambayla örtülü, dört köşe, eski bir masa ve çevresinde birkaç iskemle... Merdiven altında bir kapı daha var galiba.

Çift kanatlı kapıların bize yakın olanı aralanmış; iki büklüm, ak saçlı bir ihtiyar, göründüğünün farkında olmaksızın gözetliyor bizi. Haydar, emin adımlarla holün ortasına doğru ilerleyip masaya gereksiz yere bir yumruk indirdikten sonra, kınalı saçlı kadıncağıza dönüp dik dik bakıyor.

"Ev sahibi sen misin?" diye azarlıyor onu.

Kadın hafifçe yerinden sıçrayıp gözlerini kırpıştırıyor ve alçak sesle, "Evet, efendim," diyor utanmışçasına.

Haydar Bilir'i ilk kez bir 'sorgulama' sırasında görüyorum. Aysel Alsan'ın karşısında süklüm püklüm olan bu zehir hafiyenin, hiçbir suç işlemediği açık seçik belli olan bu zavallı yaşlı kadına neden böylesine acımasız davrandığını anlayamıyorum. Aysel Alsan'ın numarala-

rını yutmuş olmanın acısını bundan çıkarıyor herhalde. Ama ben bu yersiz kabadayılığa uzun süre tanık olmak niyetinde değilim. Ne de olsa amirim ya oyun icabı, olaya hemen el koyuyorum. Yani, sol elimi kaldırıp Haydar'a 'dur' işareti verirken, sağ elimle de kadının dirseğine babacan bir tavırla dokunuyorum.

"Bir dakika Komiser... Hanımefendiyle ben konuşacağım."

Komiser bir an alık alık bakıyor yüzüme, sonra durumu kavrıyor.

"Tabii, hocam, estağfurullah, buyurun," diyor ve hazır ola geçercesine masanın yanından uzaklaşıyor.

Biraz sonra adının Ruhsar olduğunu öğreneceğim kınalı saçlı kadını mümkün olduğunca yumuşak ve nazik bir tavırla masaya yöneltiyorum. "Oturmaz mısınız?" diye soruyorum, ev sahibi olan benmişim gibi.

Oturuyor. Ben de karşısına... Arkamda, biz geldiğimizde aralanan kapının kapandığını işitiyorum. Korku, ihtiyar adamın tecessüsünü yenmiş olmalı.

Ruhsar Hanım'ın verdiği bilgiler (kendi adı dışında) Haydar'ın daha önce elde edip bana aktardığı bilgilerden farklı değil. Ruşen Kaya yedi aydır burada oturuyormuş, kirasını zamanında ödermiş, sessiz sedasız biriymiş, geleni gideni pek yokmuş. Zaten ablasıyla kendisi gürültü patırtı yapmayan kiracılarına hiç karışmazlarmış. Öteki kiracılardan Hristo ile Eleni, evlatları Yunanistan'a göçeli beri burada kendi hallerinde yaşayıp gidiyorlarmış. Doğup büyüdükleri memleketi ahir ömürlerinde terk etmeye bir türlü razı olamamışlar. Hristo eskiden garsonmuş ama artık çalışmıyormuş. En üst kattaki ressam bey ise, orayı atölye diye tutmuş ama, daha zi-

yade 'dost' getirmek için kullanıyormuş Ruhsar Hanım'ın anladığı kadarıyla. Tabii 'gürültü patırtı çıkmadıkça' karışmak ona da ablasına da düşmezmiş. Adam epey bir süredir buraya uğramıyormuş. Hoş, gece geç vakit sessizce gelse, sabah erken gitse kendilerinin nereden haberi olacakmış? Herkesin anahtarı varmış.

"Bay Hristo ve Bayan Eleni ile konuşabilir miyiz acaba?" diye sordum.

"Eleni Türkçe bilmez," diye karşılık verdi. "Burada doğmuş, büyümüş ama, çöpçüyle bile konuşamaz. Ayrıca hep hastadır. Ama Hristo'yu çağırayım."

Sırasını kazasız belasız savmış olmanın şevkiyle olacak, hızla yerinden kalktı, biraz önce bizi gözetlemek için aralanmış, ama artık sıkı sıkı kapalı olan kapının önüne dikildi, Haydar'ınkine taş çıkartacak bir sertlikle güm güm vurdu.

"Hristo, seni istiyorlar," diye avaz avaz bağırdı.

Hristo, nicedir bizi dinlediğini saklamak çabası içinde, yüzünde yapay bir şaşkınlıkla ama biraz fazla aceleyle yeniden araladı kapısını. Ruhsar Hanım'ın pek sert davetine karşı çıkmayı aklından geçirmezmişçesine, son derece uysal bir tavırla, terlikli ayaklarını sürüyerek gelip önümde el pençe divan dikildi.

Bu arada Haydar Bilir merdivenin oralarda bir yerde korkunç sabırsızlık alametleri göstermekteydi ama ben sükûnetimi korudum ve yaşlılıktan, beli bükülmüşlüğün ötesinde, fena halde küçülmüş olan adama oturmasını rica ettim.

Önce, Ruhsar Hanım'ın kendisi ve karısı hakkında vermiş olduğu bilgileri doğruladı, sonra da Ruşen Kaya'nın 'hiç aile terbiyesi görmemiş, kaba saba bir herif' olduğunu çok temiz bir Türkçeyle ifade etti.

"Şurada oturmuş, bizim madamla kahvaltı yapıyoruz mesela, odasından çıkar, kapısını üç kere kilitler, sanki bir şeyini çalacakmışız gibi pis pis bakar bize, bir bonjur demeden çeker gider... Bıyıklı, andavallı, köylü... O kim, İstanbul'da yaşamak kim? Rahmetli Yorgi, nur içinde yatsın, bu gibileri bizim gazinonun kapısından baktırmazdı. Artık her yer bozuldu."

"Her sabah aynı saatte mi çıkardı?" diye sordum.

"Yoooook, kimi gün hiç çıkmaz. Kimi gün çıkar, birkaç gece gelmez. Kimi gün hava kararır, bu öyle cehennem olup gider... Evde olduğunu nasıl anlarız? İkide bir, affedersin, ayakyoluna gider. Sonra Eleni dedi ki, bu herif bizim taharet kâğıdını kullanıyor. Ben de tertibat aldım haliyle."

"Akşamları yalnız mı gelirdi?"

"Hep yalnız," diye fısıldadı, adamın başka bir ayıbını daha açıklarcasına. "Gün olur, erken gelir, elinde bir naylon torba, torbanın içinde içki şişesi, artık kendine göre neyi meze yapacaksa bir şeyler... İçtiği de rakı filan değil, en adisinden Tekel votkası... Şişeleri attığında görürdük. Gün olur, geç gelir, ayakta duracak hali yok, o kadar çekmiş kafayı... Kapıyı açıp içeri girmesi bir saat sürer."

Bay Hristo'nun çok dikkatli ve önemli bir tanık olduğu kesindi. Gözucuyla gördüğüm kadarıyla Kolombo da bunu fark etmiş, habire not alıyordu.

"Hiç kadın getirmez miydi?"

Yüzünü buruşturdu. "İki defa," dedi. "İnanmayacaksınız, beyim, altı ayda iki defa." İki parmağını gözüme gözüme sallayarak vurguladı sözlerini. "Bir de genç adam olacak!" Polislerin yanında fazla ileri gitmekten

korkmasa belki tükürecekti, öylesine aşağılayan bir ifade vardı yüzünde. "O da... tombul, alaturka, başörtülü bir kadın!"

Birden, küçüklüğüyle şişmanlığı bir arada inanılmaz bir yuvarlak oluşturan, mini minnacık, ak saçlı bir kadın, neredeyse top gibi düştü aramıza ve çok cırtlak bir sesle, çok hızlı bir Rumca konuşmaya koyuldu. Neye uğradığımı şaşırdım açıkçası. Kendimi zar zor toparladım. Bu kadın, Türkçe bilmeyen Eleni olmalıydı ve besbelli bütün konuştuklarımızı kapı aralığından dinlemiş, üstelik anlamıştı.

Hristo, karısının tiz sesli katkılarını çok belirgin bir çabayla sineye çektikten sonra bana dönüp 'bu da böyle bir deli işte' anlamına gelebilecek bir işaret yaptı ve, "Bizimki diyor ki, o başörtülü kadın pazar günü gene gelmiş," diye açıklamada bulundu. "Demek oluyor ki, altı ayda üç ediyor." Bu kez üç parmağını yüzüme yüzüme salladı.

Eleni, sözlerinin önemsenmediğini kavrar kavramaz, sinirle omzunu silkerek döndü, yeniden odasına yollandı.

"Bu da bir tuhaflaştı," diye özür diledi Hristo. "Yalnızlık kolay değil tabii. Çocuklarını, torunlarını özlüyor..."

"Kadının geldiğini siz neden görmediniz acaba?"

"Uyuduğum saate rastgelmiş herhalde." O da omzunu silkti. "Ben uyurum, bu kadın uyumaz."

"Peki, bu Ruşen Kaya'nın hiç dostu yok muydu?"

"Yoktu, hiç dostu yoktu," dedi gene yüzünü buruşturarak. "Öyle bir mendeburun dostu mu olur? Bir tek Hikmet Bey'le görüşürdü."

"Hikmet Bey kim?"

"Yukarki ressam işte... Ne gün, ne saatte, kiminle geleceği hiç belli olmaz. Aylardır uğramıyordu. Evvelsi gün şöyle bir uğrayıp gitti."

"Aaaa, gelmiş mi? Ben hiç görmedim," dedi, uzunca bir süredir arkamda bir köşeye sinmiş, ses çıkarmamış olan Ruhsar Hanım.

Hristo bizi neredeyse unutup ona döndü.

"Geldi, geldi, ama pek durmadı, gitti. Yanında kimsecikler yoktu."

Ruhsar Hanım 'düşmez kalkmaz bir Allah' dercesine başını iki yana salladı. "Çok iyi, çok efendi, çok dürüst adamdır," dedi. "O kefil olmasaydı Ruşen Bey'i de almazdım zaten."

Haydar Bilir öyle bir atıldı ki, ufacık tefecik kadını sarsarak bayıltacağından korktum. Deli gibi bağırıyordu:

"Ruşen Kaya'ya o mu kefil oldu? Daha önce neden söylemedin, ha? Neden söylemedin?"

Kadıncağızı elinden zor kurtardım. Bir yandan da, "Kendine gel, Haydar Bey! Ne oluyorsun? Dur! İtidalini muhafaza et," gibisinden sözler mırıldanıyordum.

"Neden söylememiş, peki?" diye bu kez benden hesap sordu Haydar.

"Soran olmamıştır herhalde," dedim.

"Soran olmadı ki," diye hıçkıra hıçkıra bana sarıldı Ruhsar Hanım.

Hristo, gözleri yuvalarından fırlamış bir halde ayaklanmış, ama odasına kaçmaya korkarak oracıkta kalakalmıştı.

"Bu Hikmet'in soyadı ne? Soyadı ne?"

Haydar'ın sesi ve elleri o kadar titriyordu ki, Amerikan polisiyelerine özgü defterini nasıl düşürmedi, hâlâ merak ederim.

Ruhsar Hanım bana öyle sıkı sarılmıştı ki, onu kendimden uzaklaştırmama imkân yoktu. Koltuğumun altına fısıldadı:

"Hikmet... Hikmet... Germen..."

"Hikmet Germen," diye yüksek sesle tercüme ettim.

"Hikmet Germen!" diye haykırdı Haydar ve kapıya doğru bir koşu kopardı.

Kollarıma sığınmış olan kadını iteleyerek kendimi kurtarmayı düşünemezdim. Onun sırtını okşamayı sürdürerek komiserin ardından seslendim:

"Haydar Bey, Haydar Bey, nereye gidiyorsunuz? Daha odayı aramadık."

"Bu adamın araştırılması gerekiyor, hocam!"

"Neden kendinizi sokağa atıyorsunuz? Telefonla emir verin," dedim uzmanlara yakışır bir havayla.

Haydar duruldu. Toparlandı hatta. "Doğru ya..." dedi.

Ancak, kollarıma sığınmış olan kadın evde telefon bulunmadığını itiraf etti.

"Yarım saat, bir saat ne fark eder? Önce buradaki işimizi bitirelim," diye üsteledim bu kez.

İncecik, minicik gövdesinden umulmayacak bir dirençle bana sarılmış olan Ruhsar Hanım'ı incitmemeye çalışarak kollarını belimden gevşetmeye davrandım. Haydar, içinde bulunduğum güçlüğü hepten görmezden gelerek mühürlü kapıya doğru yürüdü ve kendine özgü yöntemlerle açtı. Ruhsar Hanım'ı bir sandalyeye oturtup kaş göz işaretiyle Hristo'ya emanet etmeden onun peşinden gitmedim.

Kirli erkek, küf ve herhalde ölüm karışımı ağır, ba-

yat bir koku ânında çarpıyor insanın yüzüne. Oldukça büyük, son derece tozlu bir oda... Tavan da yüksek. Eşya az ama, her şey o kadar kara ve iriyarı ki, hemen kasvet uyanıyor insanın içinde. Ruhsar Hanım evdeki en perişan döküntüleri buraya toplamış anlaşılan. Gerçi, eski eşya merakının inanılmaz ölçülere vardığı günümüzde, şu devasa dolap, şu eğri bacaklı sehpa elden geçse bayağ pahalı satılabilir. Sehpa galiba gül ağacından ayrıca. Pislikten renkleri seçilemeyen yırtık kilim de değerli olabilir. Sağ tarafta iki büyük pencere var ama, camların kirliliğinden olacak, odayı pek aydınlatmıyorlar.

Haydar ışığı yakıyor, oda sararıyor. Bense pencerelere doğru yürüyorum. Bakımsız, ama bol ve yüksek ağaçlı bir bahçe var arka tarafta, üst katlardan görünüm güzel olmalı. Geniş pencere içleri, Haydar'ın daha önce işaret etmiş olduğu gibi, minyatür ve pasaklı bir mutfağa dönüştürülmüş. Adamın her bakımdan kaba, özensiz, süfli olduğu, burada çok eğreti bir yaşam sürdürdüğü her şeyden belli.

Haydar sabırsızca ortalıkta dolaşıyor, dolapları, çekmeceleri üstünkörü açıp kapıyor. Besbelli odadaki araştırmalardan hiçbir beklentisi yok ve aklı fikri Hikmet Germen'de; bir an önce onu bulmak istiyor. Haksız da sayılmaz. Bu Hikmet denilen adam her kimse, çok önemli bir tanık; Ruşen Kaya'yı ona kefil olacak kadar tanıması büyük şans bizim için. Gene de, bu pis odadan umut kesmiş değilim ben. Ve arama işini yarı yarıya bile Kolombo'ya bırakmaya niyetim yok. Onun kısaca bakıp geçtiği yerleri ben yeni baştan, dikkatlice inceliyorum.

Masanın üstünde bir sürü ıvır zıvır var, ama bunlar okuma-yazma-çizme ile ilgili şeyler değil. Düğümü açılmadan, yalnızca gevşetilerek çıkarılmış, lekeli, siyah bir kravat; koyu gri renkli bir erkek çorabı teki; bir kutu Optalidon; bir güneş gözlüğü; eski model, portatif bir radyo-kasetçalar; düzensizce yığılmış, kutulu kutusuz bir sürü kaset (hepsi Türk müziği ve çıkarabildiğim kadarıyla, halk türküleri ile arabesk ağırlıklı); ikisi boş, biri yarı dolu üç SAMSUN paketi; birkaç kutu kibrit; izmarit, ay çekirdeği kabuğu ve buruşturulmuş kâğıt mendille tepeleme dolu iki sigara küllüğü; küçük bir tas içinde birkaç çürümüş kiraz ve bol bol kurumuş kiraz çöpü ile çekirdeği; küçük bir kesekâğıdı leblebi, hemen hemen boşalmış bir başka kesekâğıdı ay çekirdeği (her ikisinin içindekilerden bir bölümü masanın üstüne saçılmış); dibinde bir parmak sıvı kalmış bir büyük votka şişesi... Ama bardak yok. Yani, masanın üstünde yok. Pencere içi mutfağında birkaç çay bardağıyla birkaç su bardağı duruyor yalnızca.

"Bu şişenin, bardakların falan üstlerindeki parmak izleri araştırılmamalı mı sizce?" diye soruyorum Kolombo'ya.

"Gerek görülürse araştırılacak elbette," diyor. "Hele bir otopsi raporunu alalım."

Masanın iki çekmecesinden birinde bitmiş bir tükenmez, ucu kırık bir kurşunkalem, ilk iki sayfasında birtakım toplama-çıkarma işlemleri yapılmış, geri kalanı bomboş bir bloknot, bir kutu daha Optalidon, bir kutu Aspirin, bir kutu Novaljin var. İkinci çekmecede hiçbir şey yok.

"Adamın üstünden çıkan eşyaların bir listesi olacak herhalde," diyorum.

Haydar, asık suratla gardırobu karıştırmaya devam ederek ve yüzüme bakmaya gerek görmeyerek, "Dosyada vardır," karşılığını veriyor.

"Yani, biraz garip de... Bir insan ne kadar yabani olursa olsun, bir telefon ya da adres defteri bulunur, değil mi? Sonra, evinin, arabasının, ne bileyim, kilitli tutacağı birtakım yerlerin anahtarları... Burada yok."

"Zaten arabası yokmuş ki... Ötekiler de üstünden çıkmıştır mutlaka. Şubeye gidince sorarız."

İçimi çekerek yerimden kalkıp masanın hemen hemen tam karşısına düşen musluğa yöneliyorum. Odanın öteki tarafları gibi, lavabo da, duvara çakılmış yuvarlak ayna da, aynanın önündeki cam raf da pis. Rafın üstünde, ikisi paslanmış, biri paslanmamış ama kullanılmış ve yıkanmamış, biri de hiç açılmamış dört adet Permasharp tıraş bıçağı; bir tüp Arko tıraş kremi; yarı yarıya yeşilimtırak bir sıvıyla dolu, dadaist bir çam kozalağını andıran, üstüne yapıştırılmış kâğıtta ABANT NİLÜFERİ yazılı bir şişe kolonya var. Diş macunu ya da fırçası yok. Lavaboda pembe renkli bir kalıp sabun, hemen yanındaki çiviye asılmış kirli bir el havlusu...

Haydar, karyolanın ayakucunda açık duran, içi kirli çamaşır dolu bavula bir tekme salladıktan sonra kapıya doğru gidiyor.

"Burada boşuna oyalanıyoruz, hocam," diyor. "Boktan bir bekâr odası işte. Asıl, yukarıki ressamın yerini arayıp taramak gerek."

"Arama emriniz yok ki..."

"Gerekmez... Kilidi açabilirsek kolay..."

"Şu dolabın içine bir de ben bakayım," dememden fena halde alınıyor galiba.

Sert ve kararlı adımlarla odayı terk edip hâlâ holde bulunduğu anlaşılan Ruhsar Hanım'a bağırıyor: "Üst katın anahtarı var mı?"

Ruhsar Hanım'ın ürkek ve alçak sesle verdiği yanıtı duymadım ama, Haydar'ın da ondan önce odaya girmiş olan polislerin de sözde aramış oldukları gardırobun üst ve boşmuş gibi duran tozlu rafının gerisine itilmiş çok ilginç bir şey buldum. Büyük boy, ciltli, kalın bir defter!

Haydar'a hemen seslenmedim. Yukarı kata çıkmıştı, işitmezdi beni nasıl olsa. Ayrıca, dolabın üst rafını görebilmek için tırmandığım sandalyeden inip defterin tozlarını merhum Ruşen Kaya'nın kirli gömleklerinden biriyle silip içine bir göz attıktan sonra, ona seslenmemeye kesinkes karar verdim.

Yüreğim fena halde çarpmaya başlamıştı. Hayır, hayır, hayır! Haydar sabahtan beri yaptığı kabalıkların cezasını çekecek, tümüyle kişisel çabalarım ve azmim sonucu ele geçirdiğim bu çok önemli kanıttan şimdilik habersiz kalacak! O gitsin, elalemin kapısını kırmakla vakit harcasın. Meskene tecavüzden başı belaya girerse çok hoşuma gidecek... Öte yandan, bu koca defteri (daha doğrusu albümü) ona çaktırmadan nasıl götüreceğim eve? Yanımda çanta falan yok. Ruhsar Hanım'dan ya da Hristo'dan bir plastik torba isteyebilirim tabii ama, böyle bir şey dikkat çeker.

Ne yapmalı?

Yapılacak tek şey var.

Sessizce odadan çıkıp kapıyı usulca arkamdan kapadım. Holde yalnızca Hristo kalmıştı. O da merdivenin dibine yanaşmış, merakla yukarı bakıyordu. Ben dış ka-

pıya yürürken bir an bana döndü, ama hiç oralı olmadım. Eski binayı terk ettim, İstiklâl Caddesi'ne doğru yokuşu tırmanmaya koyuldum. Çıkış inişten daha zordu belki. Ya da ben heyecanımın çokluğundan soluk soluğa kaldım. Caddeye varır varmaz bir taksi çevirdiğim gibi evime yollandım. Kolombo neden acilen olay mahallinden ayrıldığımı kendine özgü yöntemlerle çözmeye çalışsın artık... Ya da, ben de cinayete kurban gittim sanıp meraklansın...

Bir an önce kucağımdaki albümle baş başa kalmaktan başka düşünce yoktu kafamda.

Eve vardığımda öğle vakti olmasına karşın, karım dışarı çıkmamış ve hatta beni bekliyordu. Ve hatta kapıda karşılandım. Peşim sıra çalışma odama gelerek dün gece neden geciktiğini anlatmaya koyuldu. Oysa ben o konuyu merak etmekten çoktan (yani gecenin bir buçuğunda sessizce eve girdiğini işittiğimden bu yana değilse bile, albümü bulduğumdan beri) vazgeçmiştim ve ayrıntılı açıklamaları fena halde sıkıcı geldi.

Çok dikkatlice de dinleyemedim ayrıca. Romanında birtakım güçlüklerle karşılaşıyormuş. Dün bütün gün sokaklarda dolaşmış, akşam Bahçe Bar'a uğrayayım demiş, orada kimleri görse iyi? Sıraladığı isimlere kulak vermedim. Aslında söylediği hiçbir şeye pek kulak vermedim. Aklım fikrim, olay yerinden gizlice kaçırdığım ve salim kafayla inceleyip irdelemeye can attığım kanıttaydı. Bu yüzden, bir süre konuştuktan sonra, aksilenen bir velet sesiyle, "Ne yapayım şimdi? Ne dersin?" diye sorduğunda, ne diyeceğimi bilemedim.

Ama, en azından benim yardımıma muhtaç olduğunu anladım. Oysa, hiç de yardımsever bir günümde de-

ğildim. Haydar'ı nasıl yüzüstü bıraktıysam, işine geldiğinde beni unutmayı çok iyi bilen karımı da yüzüstü bırakmakta bir sakınca görmedim.

"Yapabileceğim bir şey yok, şu sıralar çok meşgulüm," dedim.

"Yani, benimle gelmez misin?" diye sordu müthiş düş kırıklığına uğramış gibi.

Onu düş kırıklığına uğratmak ayrıca hoşuma gitti.

"Şu sıralar hiçbir yere gelemem."

"Peki, ne zaman gelirsin?"

"Hiç bilemiyorum."

"Madem öyle," dedi boynu bükük bir edayla yerinden kalkarak, "araşırız." Ve yanağıma kaygılı bir öpücük kondurup odadan çıktı.

Nereye gittiği hakkında en ufak bir fikrim yoktu, ama o sırada buna kafa yoracak halim de yoktu. Masamın başına geçtim, yazın ilk dondurmasını yalayan bir çocuğun keyfiyle albümün sayfalarını çevirmeye başladım.

Gerçek fotoğrafların dört köşelerinden tutturulduğu, bildiğimiz aile albümlerinden değildi bu. Kocaman defterin sayfalarına gerçek fotoğrafların kopyaları (yani gazete kupürleri) yapıştırılmıştı. Sayfaların kiminde birkaç resim, kiminde tek büyük kupür vardı. Kimi fotoğraf renkliydi, kimisi ise siyah beyaz. Kimi uzaktan çekilmişti, kimi yakından. Kiminde yalnızca tek kişi vardı, kiminde iki, kiminde daha çok. Ama hiçbirinde eksik olmayan bir kişi mutlaka vardı: Aysel Alsan!

En baştan bir kez daha, sonra yeni baştan üçüncü bir kez çevirdim sayfaları bir bir. İnsanın içinde hayretler uyandıran bir düzen ve titizlikle belgelenmişti Aysel Al-

san'ın son yirmi yılı. Ta genç kızlığından bu yana çektirdiği resimlerin (en azından gazete ve dergilere yansıyanların) tümü burada toplanmıştı belki de. Yeni yeni ünlenmeye başladığı yıllardaki, saçları inanılmaz kabarık, gözleri gerçeküstü kuyruklu ve birkaç metre kirpikli, abartılmışın çok ötesinde etli dudaklarıyla gülümseyen rüya kızı görüntülerinden, boyandığı belli olmayacak kadar usturuplu boyanmasını öğrenmiş nazlı bir güzelin nedense mutsuz bakışlarını zapt edebilmiş karelere; yüz binlerce erkeğin altına (onların hayalinde olsun) yattığını unutturacak kadar masum ve mutlu 'gelin' görüntülerinden, yüzü gevşemiş, çizgilenmiş ve hatta şişmiş 'nihayet anne' fotoğraflarına dek (ve bu arada, benim bilgi alanıma girmeksizin beyazperdede de mutlaka ölümsüzleşmiş olan köylü kızı, şarkıcı, verem hastası, kaldırım yosması, zengin kızı betimlemelerinden geçerek) yalnızca Aysel Alsan'ın kişisel ve sinemasal tarihini değil, Türk halkının lümpen zevkinin gelişme sürecini de sergileyen bir belgeyle karşı karşıyaydım. Yalnızca katilin (ya da maktulün) dosyasını değil, içinde yaşadığım (ama görmezden gelmeyi yeğlediğim) toplumun dosyasını inceler gibiydim.

Ve de bir kadının beceriksizlikten ustalığa, sıradanlıktan yıldızlığa, yoksulluktan zenginliğe, şaşkınlıktan kurnazlığa yükselişine; ve genç yaşta ölmüş bir adamın, bütün bu aşamalar boyunca onu izlemeyi görev (ve hatta aşk) edinmiş sadakatine tanık oluyordum.

Ve benden başka tanık yoktu. Ya da ben öyle sanıyordum.

Ne demekti şimdi bu? Ateş Altındal'ın katilinin kesinkes Ruşen Kaya olduğunun nihai kanıtını mı tutu-

yordum elimde? Yoksa?.. Cinayetin çözümü bu kadar basit olabilir mi? Havaya girdim de, bir matematikçiden çok, bir Haydar Bilir gibi mi davranıyorum? Kaydedilen ilk anlamlı gelişmenin ardından katili bulduğunu, olayı çözümlediğini sanmak onun gibilere yakışır, bana değil.

Gene de... Gerçek cinayetlerin, roman cinayetlerinden çok daha *az* karmaşık olduklarını karımla uzun uzadıya konuşmamış mıydık vaktiyle? Ateş Altındal'ın vurulması olayı, gazetecilerin ta en başından saptadıkları gibi, John Lennon cinayetinin bir kopyası olabilir, neden olmasın? Biraz çarpık, hem de silik bir kopya tabii. Ruhsal sağlığı yerinde olmayan bir genç, ta çocukluğundan itibaren ünlü bir yıldızı ilahlaştırıyor... Daha doğrusu, kitle iletişim araçlarının yıllar süren ilahlaştırma çabası, ruhsal bakımdan dengesiz olan bu genci gereğinden fazla etkiliyor... Yani kitle iletişim araçlarının söz konusu çabası, Ruşen Kaya'nın kişiliğinde tam ve somut bir başarıya ulaşıyor... Ancak, burada söz konusu olan, marazi bir aşkla bağlanılan kişiyle özdeşleşmek değil. Çünkü hastalıklı bağlılığın nesnesi karşı cinsten biri... Bu durumda hasta, o ilahın (ya da ilahenin) yerini değil, onun kocasının yerini almayı amaçlıyor. Cinayet gene 'birinin yerine geçme' dürtüsüyle, ama o kişinin kimliğine sahip olmak için değil, sahip olduğu kadına sahip olmak için işlenmiştir.

Gerçi, anlaşılan yirmi yıla yakındır yakından (ama uzaktan) izlediği bu kadına daha önce başkaları, özellikle de on beş yıl boyunca Sulhi Gebzeli sahip olmuş. O sürelerde tabancaya sarılmayan genç, neden birdenbire çıldırıp hıncını Ateş Altındal'dan almaya kalkıyor?

Çıldırması ya da çılgınlığının Ateş Altındal'a yönelmesi için belirli bir zamanın geçmesi gerekiyordu belki. Ya da... tabii... Aysel Alsan, Sulhi Gebzeli ile birlikte olduğu yıllarda mutluluğu yakalayamamıştı. O yaşlı ve güçlü ve 'nikâh kıymamakta direnen' erkeğin yanında Aysel'in mutsuz bir esaret yaşadığı inancını yayıp durmuştu basın. Ne zaman ki genç kadın bu esaretten kurtuldu, gerçek aşkı bulup mutlu bir evlilik yaptı... Ruşen Kaya çıldırdı!

Böyle bir sonuca ulaşmak olası elbet. Ve belki de işin doğrusu bu... Oysa, bu sonuca ulaşmak, herhangi bir Diaphantus denklemini kim bilir kaçıncı kez çözmek kadar bile keyif vermiyor bana. Şu elimdeki albüm, Haydar'ın ya da ondan önce odayı arayan karakol polislerinin eline geçseydi, onlar da aynı sonuca varırlardı kolayca.

Kolayca... Çok çok kolayca... Canımı sıkan işin kolaylığı değil, var olan zorlukları atlamış olma kaygısı. Örneğin, adamın odasında hiçbir kişiye özel nesne (kirli çamaşırları ve tabanca dışında) yoktu. Ne bir mektup, ne bir resim, ne bir kitap... Ne bileyim? Hadi kimseyle mektuplaşmıyordu, kitap da okumuyordu diyelim... Gene de bulduklarımızdan başka şeyler olması gerekmez miydi bir insanın en az altı aydır yaşamını sürdürdüğü yerde? Bir adres defteri, bir anahtarlık, cüzdan, alışveriş fişleri, bir yerlere çiziktirilmiş bir not gibi şeylerin bulunmaması, odayı Haydar ve benden önce, içeri ilk giren polislerden de önce birilerinin elden geçirdiğine, *temizlediğine* (tabii mecazi anlamda) işaret etmiyor mu? Bu kişiler ya da kişi oradan birtakım kanıtlar alıp götürdüğü gibi, birtakım başka kanıtlar da ge-

tirmiş olabilir. Tabanca gibi, Aysel Alsan albümü gibi... Hayır, tabancayı bilmem ama albüm dolaba yeni konmuş olamaz. Üstünde bir parmak toz vardı, raf da toz içindeydi, aylardır dokunulmamıştı o deftere.

Dediğim anda... yepyeni zorluklar baş gösteriyor. Ruşen Kaya altı-yedi ay önce o odaya taşınmış, albümü dolabın üst gözüne koymuş, iyice geriye itmiş ve bir daha onu açıp bakmaya, içine yeni kupürler yapıştırmaya gerek görmemiş. Yıllar yılı özenle tuttuğu (besbelli hapisteyken bile yanında bulundurmayı başardığı) bu deftere uzun süredir el sürmemiş. Bakıyorum, defterin son sayfaları boş zaten. En son fotoğraflar hemen doğum sonrasında, kucağında bebeği ile epeyce bakımsız bir Aysel Alsan gösteriyor. Oysa, onca yıl uzaktan sevdiği bir kadın uğruna cinayet işleyecek kadar manyak biri, o kadının cinayetten sonra tüm gazetelere basılan boy boy resimlerini özel bir merakla saklamaz mıydı? Elbette saklardı. Saklaması gerekirdi. Yarım kalmış bir öykü sanki bu defter. Belki gerçek bir kanıt bile değil. Ama şu anda elimde olan tek somut bilgi – ya da ileride bilgiye dönüşebilecek bir resimlerin resimleri dizisi... Bilgiye ulaşacak düşünce dizgesini kurabilirsem tabii.

Sayfaları çevirip duruyorum. Aysel Alsan'ın yaşamını olduğu kadar, onu izleyenin tepkilerini de canlandırmaya çalışıyorum imgelemimde. Defteri tutanın kişiliğini çözebilmem için Aysel Alsan'ı tıpkı onun gibi iki boyutlu resimler aracılığıyla tanıyabilmem, onun gözüyle görebilmem gerekiyor sanıyorum.

Son beş-altı sayfaya (resimli olanlara tabii, ama boş kalanların anlamını da kavramaya çalışarak) baktığımda

ne görüyorum? Meslek yaşamında doruğa çoktan erişmiş ve belki de artık düşmeye başlamış bir yıldız. Öte yandan özel yaşamında ilk kez mutluluğa ulaşmış, dolayısıyla ilk kez doruğa varmış bir kadın. Söz konusu mutluluk da bir günden bir güne gerçekleşmiş sanki. Ama tabii öyle değil. Albümde öyle görünüyor. Bir sayfa önceki mahzun bakışlı güzelin yerini, bir sayfa sonra sevincini saklamaya gerek görmeyen (ve hatta istese de bunu yapamayacakmış gibi duran), içi içine sığmayan bir Aysel almış. İki resmin çekiliş tarihleri hakkında herhangi bir bilgi yok. Aradan aylar geçmiş olabilir. Ama böyle birbiri ardından görüldüklerinde... Olayları yalnızca gazete kesiklerinden izleyen birini ister istemez irkiltiyor. Ya da, işte, beni beşinci bakışımda şaşırttı.

Bir sayfaya tek başına yapıştırılmış, sayfanın tümünü kaplamadığı halde oradaki tek resim olmaya layık görülmüş bir set fotoğrafı... (Set fotoğrafı ne demektir, ben nereden bileyim? Resimaltına öyle yazmışlar.) Müstehzi bir edayla uzaklara bakan, gözlüklü, ağzı sigaralı bir adam (Haydar ile gittiğimiz film çekimindeki rejisöre benziyor, adı aklımdan çıkmış, ama alt yazıya bakılırsa Kenan Keçecioğlu'ymuş) kolunu, bir mutluluk abidesiymişçesine gülen bir Aysel Alsan'ın omzuna dolamış. Bu renkli karede kadının gözlerinde öyle bir parıltı var ki, defterin daha önceki sayfalarının herhangi birinde böyle bir görüntüye rastlamak olasız. Aysel'in öteki yanında oldukça hıyar (içtenliği objektifler karşısında yansıtmayı öğrenememiş bir beceriksizlikle) sırıtan Ateş Altındal duruyor. Arka planda çirkince bir kadın ile gençten bir erkek... Kadın, alt yazıda adı geçmemesine karşın, Haydar'ın beni götürdüğü sette bize on-

ca iyi davranan senarist bayan; görür görmez tanıdım. Genç adam ise filmin öteki oyuncularından biri olmalı, onun da adı belirtilmemiş.

Bu fotoğraf, yıldızın bakışlarındaki değişimin çarpıcılığına karşın dikkatimi çekmeyebilirdi, eğer birkaç sayfa sonraki düğün resimlerine şaşılacak ölçüde benzemeseydi. İkinci resimde Kenan Keçecioğlu nikâh şahidi konumundaydı (dolayısıyla biraz daha geri plandaydı ve kolunu esas kızın omzuna dolamamıştı), ama ön plandaki gelin ile güveyin yüzlerindeki anlam set fotoğrafının tıpatıp aynıydı. Bir soru: Aysel Alsan hâlâ filmdeki rolünün etkisinden sıyrılamamış, Ateş Altındal ise hâlâ filmdeki rolünün altından kalkamamış...mı? Yoksa, rollerdeki beceriksizlik (ya da beceri) yaşamın bir yansımasından başka bir şey değil mi? Gülümsemeyi bilenler ile gülümsemeyi beceremeyenler arasındaki fark mı açıklayacak yaşamı – ya da bu cinayeti?

Bu da, her (benim için) temel soru gibi, karımın şu anda nelerle meşgul olduğunu merak etmeye zorluyor beni. Kimi kez ikincil soruları kafaya taktığım için onun dediklerini dinlemeyi ihmal ediyorum, ama bu ihmalimden dolayı her seferinde pişman oluyorum. Son görüşmemizde aklım fikrim, daha doğru dürüst incelemeye vakit bulamadığım harika kanıtta olduğundan ona doğru dürüst kulak vermedim. Dolayısıyla onun şu anda nerede olduğunu bilmiyorum. Ama keşke bilseydim diye düşünüyorum... Benim işim de hiç kolay değil. İnsan hem esrarlı bir cinayetle hem de esrarlı bir kadınla nasıl uğraşabilir? İkisini birden çözümlemek durumunda kalmak ne kadar zor...

Yeniden düğün resmine dönüyorum: Geri plan iyi-

ce kalabalık ve herkes kendine göre bir sevimlilik portresi çizmiş. Öteki fotoğraftaki senarist hanım ile bıyıklı genç, bu kez yan yana olmamakla birlikte, burada da varlar ve nedense bu ikisi genel keyfe pek katılmamış gibiler. Suratları asık bile denilebilir. Aslında Kenan Keçecioğlu da bir garip. Gülümsüyor gülümsemesine ve uzaklara değil geline bakıyor, ama düşünceli gibi... ve hatta kaygılı. Tabii o anda aklının yeni evlilerde olup olmadığını bilmiyoruz. Ayın sonunu nasıl getireceğini hesaplıyor ya da konuşkan karısından hiçbir zaman kurtulamayacağına hayıflanıyordur. Belki Aysel'de onun da gözü vardı. Ya da belki, bakışlarına yansıyan kaygı, Aysel'in göründüğü kadar mutlu olmadığını bildiğine ya da gereğinden fazla mutlu olduğuna inandığına işaret ediyordur. Bu da ilginç sorulara ve hatta sonuçlara yol açabilir. Aysel göründüğü kadar mutlu değil mi, yoksa gereğinden fazla mı mutlu? Ve bu sorunun cevabı cinayete ışık tutabilir mi? Ve bu sorunun cevabını Kenan Keçecioğlu biliyor mu? Onunla bir kez daha (bu kez onu ciddiye alarak) görüşmek yararlı olabilir mi?

Olabilir tabii, ama son çare (ya da son çarelerden biri) olarak. Birtakım olasılıkları inceledikten sonra...

Önemli olan Aysel'in gereğinden daha az ya da daha çok mutlu olması mı (ve hatta mutlu olmaması mı?), yoksa öyle görünmesi mi? Elimde yalnızca görüntüler olduğuna göre, ancak onlardan hareket edebilirim. Görüntüler, gerçek olanı saklamak ya da saptırmak ya da gerçek olmayana gerçeklik kazandırmak için kullanılır – özellikle sinemada. Öte yandan, saklayamadıkları gerçekler de vardır. Objektifin yakaladığı bir an... daha

önceki ve daha sonraki anları içermeyen o an, onlardan soyutlanmış bir an, birden bir sırrın ortaya çıkmasını sağlayabilir.

Bu defterin de birçok sırrı olduğuna inanıyorum ve bunları bir bir ortaya çıkarmadan başkalarıyla görüşmek istemiyorum. Tek başıma, sakin kafayla, şu görüntüleri anlamlandırmalıyım. Bunun içinse zamana ihtiyacım var. Oysa hayati (ya da ölümcül) önemi belli olan bu kanıtı daha fazla saklayamam Haydar'dan. Beni şu âna dek aramamasının nedeni ne olursa olsun (herhalde üst kattaki ressam konusunda bir gelişme kaydedilmemiştir ya da o iş tamamıyla fos çıkmıştır da boşu boşuna heyecanlanıp bana kötü davrandığı için utanmıştır) nasıl olsa akşama arar. Ve hatta aramasını beklemeksizin *benim* onu aramam akla yakındır. Ne yapmalı? Haydar defteri ele geçirir geçirmez Ruşen Kaya'yı katil ilan edecektir, kuşkum yok bundan. Onunla görüşmemenin bir yolunu bulabilsem... Onun bana ulaşamayacağı bir yere kaçsam...

Katil benden başkası değilmiş gibi ürpertili bir keyif doğdu içimde birden. 'Kaçmak' yalnızca sözcük olarak bile kıpırtılar yaratıyor insanın kalbinde. Eyleme geçince ise... Nereye kaçabilirim, koltuğumun altında koca bir defterle?

En kolayı Kandilli tabii. Haydar Bilir oranın numarasını bilir ama oraya gittiğimi nereden bilecek? Çok acil bir durum olmazsa (ki olacağını sanmıyorum) beni oradan aramaya kalkmaz. Buradakilere de nerede olduğum konusunda karımdan başka kimseye bilgi vermemelerini söylerim, olur biter. Kandilli'de birkaç gün (belki o kadar bile sürmez), gereksindiğim tek başınalı-

ğı sağlayacak bana. Gerçi karımın İzmirli konuğu var ama bakarsın onu savmayı da başarabilirim bu arada.

Karımın kendisi nerede acaba?

Bu sorunun cevabını çok geçmeden aldım – daha doğrusu, gözlerimle gördüm. Akşamüzeri yalıya vardığımda karımın ta kendisi rıhtımda güneşleniyordu. Saat altıya geliyordu, dolayısıyla güneşin ışınları yakıcılıklarını yitirmişlerdi, ama bikinili bir hanımı üşütmeyecek kadar sıcaktı hava hâlâ. Bununla birlikte, karımın yanındaki şezlonga kendi evindeymişçesine rahat uzanmış olan Gökhan, tişörtlü, şortlu, beyaz çoraplı ve spor ayakkabılı görünümüyle, mevsime göre bayağ sıkı giyinmiş sayılırdı.

Beni hemen görmediler. İkisinin de gözleri, kara gözlüklerin gerisinde, kapalı olmalıydı. Ayrı ayrı şezlonglarda yatıyorlardı, ama elleri birleşmiş, yerde, içki kadehlerinin hemen yanında duran portatif radyoda çalan hafif müziğin ritmine uygun olarak iki şezlong arasında sallanmaktaydı. Onları alt alta üst üste yatakta boğuşurken yakalasaydım böylesine kesin bir ***mahremiyete*** tanık olamazdım gibime geldi. Ve hatta, ihaneti bu kadar derinden, ta kemiklerimde hissetmezdim. Birden görüş alanımda ne varsa kızıla boyandı ve saydamlaştı. Kıpkızıl bir saydamlıkla görüyorum her şeyi. İkisini birden öldürmemem için ne sebep var?

Sessizce onlara doğru yürüdüm. Gölgem üstlerine düşer düşmez eller ayrıldı, iki çift güneş gözlüğü alınlara doğru harekete geçti. Fena halde şaşırmışlardı tabii. Ama karım şaşkınlığından çarçabuk kurtuldu ve hatta ***benim*** şaşkınlığıma bir anlam veremiyormuş gibi baktı.

"Aaa, sevgilim, geldin demek? Hani gelemeyecektin?" diye sordu.

Sükûnetimi sürdürmem kolay değildi (ve hatta insan üstü bir çaba gerektiriyordu) ama başardım sanıyorum.

"Burada ne arıyorsun?"

Bence çok mantıklı olan bu soru karşısında karımın kaşları kalktı.

"Neden bağırıyorsun? Öğleyin söyledim ya buraya geleceğimi... Sen de, 'çok meşgulüm, seninle gelemem' dedin ya..."

Resmen alay mı ediyor benimle? İkisini birden öldürmememem için ne sebep var?

Gökhan'a baktım. Şezlongun üstünde doğrulmuş, ama kim bilir hangi başarının kendisine kazandırdığı güvenle, ayağa kalkmaya gerek görmemişti. Her zamanki anlamsız gözleriyle bakıyordu bana. Sersem herif! Sanki gözümün önündeki durumda hiçbir fevkaladelik yok. Sanki kısa bir süre önce karımın koynundan çıktığı açık seçik belli değil. Sanki ben çok aptalım, onlarsa çok kurnaz. Evet, öyle bir bakıma... Karım, öğlen vakti, hiç kulak vermediğim konuşmasında buraya gelmesinin neden tatsız bir zorunluluk olduğunu bana söylemiş olmalı. Kendisine katılmamı istemesi ise büyük bir incelik sandığı kaba bir kurnazlık... Geleceğimi söylemiş olsaydım ve hatta gelip gelmeyeceğim bilinmeseydi, rıhtıma böyle sere serpe serilemezlerdi. Oysa, kesinlikle gelmeyeceğim inancının verdiği rahatlıkla... İkisini birden öldürmememem için hiçbir sebep yok!

Neyse ki karım durumu ya da olasılıkları tez kavradı ve yerinden fırladığı gibi boynuma sarıldı.

"Ama iyi ki fikrini değiştirdin! Ne iyi ettin de gel-

din... Oooo, kan ter içindesin. Hemen soyun, kendini suya at... Bu ne?"

Hâlâ koltuğumun altında duran deftere davranıyor. Onu eline geçirmesine izin vermeyebilirim. "Sana ne?" diyerek geri çekebilirim ama birden bunun çok çocukça ve bana yakışmayacak bir hareket olduğunu düşünüyorum. Daha doğrusu, o an ne düşündüğümü bilemiyorum. Allak bullağım. Ne yapsam, kötü bir şey yapacağım. Tek kurtuluş, hiçbir şey yapmamak. Şimdilik...

Karım, tüm dikkatini kaptığı albüme çevirirken, deminden beri suskunluğunu sürdürmüş olan Gökhan, galiba bana hitaben konuşuyor:

"Su çok güzel... Şimdi en iyi zamanı... Boğaz'ın bu yakasında akşama doğru en iyi zamandır hep."

İlgisiz laf etmek konusunda bu adamın üstüne yok. Yıllardır bu yalının sahibi olduğumu bu İzmirli'ye hatırlatmak gereğini duymuyorum. Zaten buna vakit de kalmıyor.

"Anlamıştım zaten, sen gizli bir Aysel Alsan hayranısın," diye mırıldanıyor karım.

Böyle saçma sapan bir sözün alaycı bir sesle söylenmesi gerekirdi ama, hayret, düşünceli ve hatta aşırı ciddi bir sesle söylendi. Suçüstü yakalanmışlığını unutturma çabaları onu gerçek bir kıskançlık kavgası çıkarmaya kadar itebilir mi? Bu kadar sersem olacağını sanmıyorum. Üstelik, yüzüme kötü kötü bakmıyor, sayfaları çevirmeye devam ediyor. Son derece ilgiyle hem de...

"Çok hoş... Çok etkileyici!!! Çok da aydınlatıcı... Nereden buldun bunu?"

"Orası beni ilgilendirir," diyorum sert bir sesle.

"Gerekli olan şeyleri bulmasını bilirim!"

Bu cümlemde bir çifte anlam sezdiyse ne âlâ! Ama bir şey belli etmiyor. Gözlerini defterdeki resimlerden ayırmış değil.

"Katile mi ait, yoksa maktule mi?"

Bu kadının hiçbir şey bilmeden her şeyi anlayıvermesi yok mu, insanı deli eder. Yazdığım romanla başından beri ilgilenmedi, bütün ayak işlerini yapmak bana düştü. Bir sürü bilgiye ve en önemli kanıta sahip olan benim. Ben elimdeki kanıt ve bilgileri nasıl değerlendireceğime henüz karar verememişken o, Ruşen Kaya diye birinin varlığından da ölümünden de habersizken ve güya bir aşk romanı yazmakla günlerini geçiriyorken, pat diye böyle bir laf edebiliyor işte! Sinirlenmemek elde mi?

Dalgın dalgın mırıldanıyor: "Çok ilginç, çok... Aslında benim de işime yarar bu."

"Ne münasebet?! Nereden işine yarayacakmış? Bu romanı *ben* yazıyorum. Seninle hiçbir ilgisi yok!"

Korkarım bağırdım. O ise bakışlarını defterden bana çevirdiğinde sakin ve hınzır gülümsüyor.

"Olmaz olur mu? Ben de bunların aşkını yazıyorum ya..."

"Neyi? Kimin aşkını?"

Korkarım bu kez daha da yüksek çıktı sesim.

"Hani, aşk romanım var ya... Aysel ile Ateş'in hikâyesi olduğunu söylememiş miydim?"

Tepem fena atıyor. Defteri elinden çekip almak için üstüne saldırmaktan zor alıkoyuyorum kendimi.

Korkarım, bu hikâyeyi (bu defteri) sahiplenmesi, kendini Gökhan'a teslim etmesinden daha çok kıskan-

dırıyor beni. Sinirlerime hâkim olmam birkaç saniyeden fazla sürüyor galiba. Ama başarıyorum. Pis pis sırıtmayı bile başarıyorum. Ağır ağır yaklaşıyorum ona ve onu dansa davet edecekmişçesine hafifçe eğilerek, çok yumuşak bir hareketle defteri elinden kurtarıyorum.

Bunu beklemiyordu. Bayağ afalladı sanırım.

"Bu defterde Ateş mateş yok. Yalnızca Aysel var. Bir de onu çok–"

Daha fazla açık vermeden susmayı da başardım.

Keyifli keyifli kıkırdıyor. Gözlerinde hâlâ o hınzır pırıltı...

"Öyle olsun," diyor. "Madem Aysel'ciğine bakmama bile dayanamıyorsun, al, senin olsun. Gerisini kendin bilirsin."

Cevap vermeyi gereksiz sayarak yeniden kavuştuğum hazinemle birlikte eve doğru yürüyorum.

"Denize girmeyecek misin?" diye sesleniyor arkamdan.

Serin bir duş yapmayı Boğaz'ın pis sularına atlamaya yeğ tuttuğumu söylemeye üşeniyorum. Onca yıllık karım, bilmesi gerekir. Doğruca yukarı çıkıyorum. Küçük bir zafer kazanmış gibiyim. Defter ve romanlar konusunda didişmeye giriştiğimiz andan itibaren Gökhan'ı unutmuşum. Biz konuşurken o ne yapıyordu, bakmadım bile. Ancak defteri iyi bir yere saklayıp duşun altına girdikten sonra hatırlıyorum onu.

Kendi kendimle kafa kafaya verip, defterle baş başa kalıp uzun uzadıya düşünerek bir şeyler yakalamaya geldim buraya, doğru. Ama hiçbirini yapmaya fırsat bulamadan yakaladığım aşk (ya da aşkı aratmayacak yakınlık) sahnesi, her şeye yeni bir boyut, yeni bir renk ka-

zandırdı. Karımın burada olduğunu bilmeden planladığım programı uygularsam, bunların benim geleceğimi bilmeden tasarladıkları tatlı oyunları (en azından romantik bir akşam yemeği sahnesini) engellemem olasız. Karım ile muhtemel âşığına (daha nesi *muhtemel*?) her türlü kolaylığı göstermem için en ufak bir sebep yok. Hatta, ikisini birden öldürmemem için hiçbir sebep yok. Ama bunu yapmayacağım şimdilik. Onları yalnız bırakacak da değilim tabii. Defter üstüne derin düşüncelere dalmayı bir süre erteleyip onlara varlığımın kaçınılmazlığını kabul ettirmeye ve hatta yüreklerine ölüm korkusu salmaya bakmalıyım. Aşk keyfinin yerini ölüm korkusu aldı mı bir kez, gerisi kolay.

Duştan çıktım. Uzun uzadıya kurulandım. Aynada kendimi inceledim. Bir de tıraş olmalı belki. Üstüme gelişigüzel bir şeyler alıvermişim gibi giyinmeli; özen gösterdiğim anlaşılmamalı. Sanki en sallapati ânımda bile havalı olmamak elimde değilmiş gibi... Aşağı indiğimde çok rahat davranmalıyım... Aşağı inmekte acele etmemeliyim. Kuşkulu bir gerilim içinde beklesinler beni. Ne zaman karşılarına çıkacağımı bilmemenin tedirginliğini yaşasınlar. Biraz terlesinler. Hiçbir şey çakmayacak kadar ahmak olduğuma tam inanacakken birden korkuyla titreyecek kadar tetikte kalsınlar. Sonra, karşılarına çıktığımda, hafif alaycı, hafif dalgın (sanki aralarında herhangi bir şeyin olabileceğine dikkat etmeyecek kadar kendinden emin ve başka konularla meşgul), ama bu dalgınlığa kattığım domuzlukla ürkütücü (ve hiçbir şeyin gözümden kaçmayacağını sandıracak ve birbirleriyle yan gözle olsun bakışmalarını engelleyecek ya da en azından korkuyla bakışmalarını sağlayacak ka-

dar arada bir uyanık) bir tablo çizmeli... Zor olmamalı bu benim için. Kendi cinayet romanını kendi yazabilen bir adamın, kendi cinayetini de (gerekirse) kendi işleyebileceği izlenimini uyandırmayı başaracağımdan eminim.

Yani, bir sinema oyuncusu olsaydım başarırdım.

Oysa sinema oyuncusu değilim ve gerçek olan şu ki... hiçbir şeyden emin değilim. Aşağı, âşıkların yanına inmeyi göze alabileceğimden bile... İnsanın yapmaya karar verdiği şeylerle, yapmayı göze alabileceği şeyler ne kadar farklı... Ya da daha doğrusu, insanın yapmaya kesinlikle karar verdiği şeyler ile yapmayı kesinlikle göze alamayacağı şeyler çoğu kez birbirinin aynı... Ancak işin içinde bir ölüm kalım meselesi olacak ki...

Şimdi olduğu gibi... İşin içinde bir ölüm kalım meselesi var. Ve ben acele etmeyeceğim.

Acele etmedim. Oldukça geç bir saatte (yaz vakti yemek elbette geç bir saatte yenilir) indim aşağı. Yemek odası boştu. Sofra kurulmuş, ama bozulmamıştı. Kristaller, gümüşler, porselenler... Kimisi yansıtıyor ışığı, kimisi de emiyor. Pikapta müzik bile var. Ama bir tek insan sesi, insan cismi yok vaktiyle annemin özenle döşediği bu yemek salonunda. Umursamaz adımlarla, sanki yürüyüşe çıkıyormuşum gibi rıhtıma çıktığımda, orada da kimseyi bulamıyorum. Ben yukarıda strateji kurmakla vakit harcarken bunlar benim kurabileceğim herhangi bir stratejiyi çoktan geçersiz kılmışlar.

Sinirlenmemek ne kadar zor.

Evlenmeden önce ne kadar mutluymuşum.

Rıhtımın ta ucuna gidip duruyorum. Karanlık suya bakıyorum bir süre, ne düşüneceğimi bilemeyerek. Bu

kadını bu kadar ciddiye almasam ne kadar rahat edeceğim.

Bir de karnımın acıkmışlığı var...

Gökyüzünde ise ay bile yok. Dönüp içeri giriyorum yeniden.

Nerede olduğu merak edilecek bir karımın olmadığı dönemlerde yaptığım gibi, yalnızca önüme konacak yemeği merak ederek oturuyorum sofraya. Ve gölgelerin arasından karım ayaklanıyor, masaya yaklaşıyor.

"Hiç inmeyeceksin sandım. Açlıktan ölüyorum."

Bu sözler biraz fazla 'hazırlanmış' gibi geliyor bana ya, gene de seviniyorum.

"Ben de size bakınıyordum. Konuğumuz nerede?"

Karşıma oturup peçetesini kucağına yayıyor.

"Birileriyle buluşmaya gitti bu gece. Allaha şükür baş başa kalabildik."

Ben de peçetemi kucağıma yayıyorum. Keşke ona inanabilseydim.

Ortalama yalancılar gibi havadan sudan mı konuşacağız? Üstün yetenekli yalancılar olarak doğrudan konuya mı geçeceğiz yoksa?

"O defter," diyor, "yani, aslında albüm... Nereden bulduğunu sormuyorum. Çünkü söylemeyeceksin, biliyorum."

"Aferin."

"Ama yeniden görmek istiyorum. Lütfen..."

Ne kadar da cana yakın bir gülümseme yaymış yüzüne. Gözleri nasıl da yumuşacık parlıyor... Gözlerimi gözlerine dikip susuyorum.

"Kimin o defteri onca yıl, onca özenle tuttuğunu merak ediyorum. Adını değil illaki... Kişiliğini..."

Susmayı sürdürüyorum.

"Ve iyice incelersem o kişiliği çözebilirim sanıyorum. Bir aşk öyküsüne büyük katkısı olabilir böyle bir ayrıntının."

İzmirli genç adamı buradan uzaklaştırmasını, akşamüstü gördüklerimi bana unutturma çabası gibi ***kadınsı*** bir nedene bağlamakla nasıl da ahmaklık etmişim. Karım olacak romancı çok daha şeytani ve sinsi bir çaba içinde.

"Ben de şöyle bir baksam sana ne zararı olabilir ki? İkimiz tümüyle ayrı şeyler yazıyoruz."

Sesi sıcacık ve kandırıcı. Benimkiyse olabildiğince soğuk.

"Öyleyse neden ikimiz de aynı kaynaktan yararlanalım?" diye soruyorum.

"Herhangi bir kaynaktan yararlanmak söz konusu değil," diyor, galiba hafifçe bozularak. "Ben, aşk öyküsü yazıyorum. Bir kadını sevme biçimleri... Kocası başka biçimde sever, sevgilisi başka biçimde, hayranları bin bir biçimde... Neyse, uzun uzadıya açıklayacak değilim."

"Açıklama tabii..."

"Kesin olan bir şey varsa... bende cinayet yok."

"Zaten cinayeti kıvıramıyorsun. Aşkı kıvırdığın bile şüpheli."

Birden, biraz fazla dikkatlice mi bakıyor yüzüme? Dalga geçmeye girişmeden önce birkaç saniye kararsız mı kalıyor?

Sonra, "Bu konuda senden başka kime inanabilirim?" diye soruyor alaycı olmayı pek başaramayan acı bir gülümsemeyle. Derken işi çocuksu bir şımarıklığa

vuruyor: "Sevgilim, neden bu kadar aksisin bugünlerde? Daha doğrusu, bugün... Dün bir şeyin yoktu..."

Bu laftan ne anlam çıkaracağım bana kalmış tabii.

"...ama bu sabah, ne olduysa?.. Benimle buraya gelmen için sana yalvardım, düpedüz tersledin. Derken beklenmedik bir anda kalkıp geliyorsun, yabancı sayılabilecek birinin yanında azarlıyorsun beni..."

Yabancı sayılabilecek biri, ha? Bu gibi palavraları yutma aşamasını çoktan aştım!

"Şimdi de basit bir defter yüzünden mahalle çocukları gibi inatlaşıyorsun. Neyin var, sevgilim?"

Konuşmadan önce boğazımı temizledim. Onunki kadar tatlı olduğunu umduğum bir gülümseme yakalamaya çalıştım.

"Hiçbir şeyim yok... sevgilim. Yazı yazarken biraz gergin ve tedirgin oluyorum. Yaratma süreci falan, sen benden daha iyi bilirsin. Ancak şunu da iyi bil ki..." Burada tatlı sesime kattığım tuzlu tehdidi duymaması olasız. "Şu aşamada sana herhangi bir sır verecek değilim. Defteri unut. Gel anlaşalım: Ben senin yaşamına karışmayacağım, sen de benim romanıma..."

Bir süre, gözlerini benden ayırmaksızın sessiz kaldı. Sonra kaderin garip tecellisine hayıflanırcasına bir soluk koyverdi.

"Benim yaşamıma karşın senin romanın, ha? Biraz tehlikeli bir anlaşmaya benziyor."

Ayağa kalktım, neden bilmem. Herhalde odadan, en azından masadan uzaklaşmak istiyordum.

"Tehlike ikimiz için de söz konusu," dedim. "Değil mi?"

Bu soruma inandırıcı bir karşılık verseydi ona inanır,

her istediğini yapar mıydım, yoksa daha derin kuşkulara mı kapılırdım, bilemiyorum.

O da, "Bilmem ki..." dedi zaten.

Masadan uzaklaştım, odayı terk ettim, yukarı çıktım.

Karımın ısrarı, Ruşen Kaya'nın tuttuğu Aysel Alsan defterinin değerini kat kat artırmıştı. Aslında aptal saptal bir defter işte... Okumaya yazmaya hevesi olmayan bütün ortaokul öğrencileri böyle şeylerle oyalanırlar Allah bilir. Ben bile, bir ara Ava Gardner'e tutulmamış mıydım? Tabii, onun resimlerini kesip yapıştıracağım bir defter edinme aşırılığına varmamıştım. Bu adam, ortaokulda mazur görülebilecek bir tutkuyu neredeyse yaşam boyu sürdürerek kendi çapında üstün bir salaklık mertebesine ulaşmış, hepsi bu. Gerçek kadınlara yaklaşmayı göze alamadığından bir sinema güzeline takılıp kalmış. Ne yani, üstünde durmaya bile değmeyebilir... işin içinde bir cinayet olmasaydı. Hatta, gene de üstünde durulmayabilir, çünkü ben bu cinayeti deftersiz de çözebilirim. Daha önce pek çok cinayeti çözdüğüm gibi... Bu defterin tek gerçek (ya da işte görece) değeri, karımın bunca ısrarla üstüne düşmesi...

Ve ben de artık (hiç değilse kendi kendime) itiraf etsem iyi olur: Derdim bu cinayeti çözmek değil (nasıl olsa çözerim). Asıl mesele, karımınkilerden daha iyi bir roman yazabilmek...

Bunu yaptığımda neyi başarmış olacağımı pek bilmiyorum ama bunu yapmam gerektiğini biliyorum.

Odama ani bir baskın yapar korkusuyla defteri sakladığım yerden çıkarma konusunda bile kararsız kalıyorum bir ara. Sonra kapıyı kilitlemeyi akıl ediyorum.

Soyundum dökündüm, pijamalarımı giydim, yatağıma girdim, defteri dizlerimin üstüne yerleştirdim. Aysel Alsan'ın artık içime fena halde fenalıklar getiren görüntülerinde *karımın* neler bulabileceğini merak ederek sayfaları baştan çevirmeye koyuldum. Çabuk sıkıldım ama. Işığı kapatıp, gözlerimi dinlendirerek biraz daha düşünmeyi yeğ tuttum.

Aradan ne kadar geçti bilemiyorum. İşittiğim seslerden vardığım sonuçlar doğruysa eğer, kapının önünde bir araba durdu (çok geçmeden yeniden hareket ettiğine göre duran bir taksiydi) ve içinden bir adam indi. Adam, arka bahçenin (yoldan tarafa olanın) çakılları üstünde emin adımlarla yürüdükten sonra, ön bahçenin (denizden tarafa olanın) betonunda çok daha sessiz adımlarla ilerledi. Az bir süre sonra, rıhtımdan kısık, yumuşak müzik sesleri gelmeye başladı. Dans müziği değil. Galiba Mozart... Korkarım Mozart... Ne yazık ki Mozart... Sonra boğuk boğuk insan sesleri (biri kadın, biri erkek)... Uzun uzun fısıltılar (kadın mı erkek mi belli değil)... Çok alçak perdeden gülüşmeler (ne yazık ki Mozart eşliğinde)...

Bir an ayaklanacak gibi oldum. Ama tuttum kendimi, yeniden yatağa yerleştim.

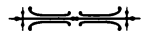
Yaşamına karışmayacağıma daha iki saat önce söz vermiştim. Hem de kendiliğimden, o bir şey istemeden.

Yoksa istediği bu muydu?

Bütün o defter hikâyesi... yalnızca bir oyun?..

Ama söz bir kez çıkmıştı ağzımdan.

Yaşama karşı roman... Hangimiz daha büyük tehlike içindeyiz?

Ertesi sabah kahvaltıya indiğimde ikisi de meydanda yoktu. Yorgun gecelerin sebebiyet verdiği derin uykular üstüne banal düşünceler üretmeye vakit ayırmadan, merak ve heyecanla günlük gazetelere giriştim.

Haydar Bilir'e olan güvenimin beni hiçbir zaman düş kırıklığına uğratmayacağına olan inancım bir kez daha tazelendi. Beklediğim haber bütün birinci sayfalarda mevcuttu. Kimi ciddi geçinen gazetelerde, 'Şarkıcının Katili Ölü Bulundu' gibisinden yalnızca bilgi (eksik bilgi) veren ve her türlü hayal gücünden yoksun başlıkların yanı sıra, renkli tabir edilen günlük yayın organlarında, 'Kurşun Kusan Kiralık Katil' gibi ses uyumuna özen gösterenlerden, 'Aysel'in Ateş'ini Söndüren

Adam' gibi edebi değere ulaşanlara dek, çok çeşitli yaratıcı manşetler göze çarpıyordu ama, hepsinin altındaki haber yazısı neredeyse kelimesi kelimesine aynı, haberi süsleyen resimler ise birbirinden zor ayırt edilecek kadar benzerdi.

Yani: ciddisinden renklisine, sıkıcısından sansasyoneline, tüm gazeteler, Aysel Alsan'ın ya memelerini ya bacaklarını ya da her ikisini sergileyen, ama kocaman yaşlı gözlerini ihmal etmeyen büyük boy bir fotoğrafının yanı sıra, Ateş Altındal'ı ünlü karısıyla birlikte gösteren (ya düğünde ya sette ya da doğum sonrası çekilmiş) daha küçük bir fotoğraf yayınlamışlardı. Hepsindeki en küçük resim, ölü olarak bulunan katil Ruşen Kaya'nın oldukça belli belirsiz, siyah-beyaz vesikalık bir fotoğrafının azıcık büyütülmüşüydü.

Genç bir adam(mış) Ruşen Kaya. Dikkat çekecek bir özelliği yoktu. Kara kaşlı, kara gözlü, kara bıyıklı, asık suratlı, bildik bir Anadolu delikanlısı işte... Bir taksi şoförü olarak da çıkabilir karşınıza, bir postacı, bir garson, bir kapıcı, bir türkücü ve bir katil olarak da... Onu bir yerden gözüm ısırıyor. Çok sık çıkmamaya çaba gösterdiğim sokaklardan olabilir.

Haydar Bilir, Ruşen Kaya bulunmadan önce ve sonra bana anlattığı her şeyi gazetecilere de anlatmış, onlar da eski dostumun (benim için eskimiş) ifadelerini olduğu gibi kaleme almışlar. Ruşen Kaya'nın ülkücü gençliği, MHP militanlığı, hapiste geçirdiği yılların sayısı, kanıt yetersizliğinden beraatla sonuçlanan yargılanması bir bir sıralanmış. Hapisten çıktıktan sonraki yaşamı ise biraz hayali olarak anlatılmış. Geçimini kiralık katil olarak sağladığı var sayılıyormuş ama, kendini kime ya da

kimlere kiralamış, Ateş Altındal'dan önce kimleri kurşunlamış da açlıktan ölmekten kurtulmuş, oralar meçhul. Ve en önemlisi, Ateş Altındal'ı katletmek için kimlerden para aldığı da belli değil.

Matematik dilinde buna çok bilinmeyenli denklem değil, hiç bilinmeyenli denklem derler ki... tabii, matematikte öylesi yoktur.

Haydar Bilir'in geniş ama her türlü yöntemden yoksun hayal gücü, Ruşen Kaya'nın yaşadığı mekânı paylaşan Hristo Efendi ile yuvarlak karısını, üst katta çapkınlık yapan Hikmet Bey'i, ev sahibi narin Ruhsar Hanım'ı, genç katilin altı ayda ancak üç kez gereksinme duyduğu baş örtülü orospuyu ne yapmış, nerelere uçurmuş, nerelere saklamış, hiç belli değil. Basın mensuplarına onlardan hiç söz açmamış. Gazeteciler de kendi başlarına herhangi bir araştırmaya girişmeye gerek görmemişler anlaşılan. Bu durumda bendeki defter kurtulmuş oluyor. Yani tümüyle bana kalmış oluyor. Haydar'ı durup dururken sırrıma ortak etmem için hiçbir sebep yok. Kendisi, söz konusu defterin varlığından haberi olmaksızın katili bulmuş bulunuyor. Bu başarısını paylaşmaya kalkmam düpedüz ukalalık olur. Sessizce köşeme çekilebilirim.

Katil olarak ilan edilen şu genci nereden tanıdığımı da çıkarabilsem iyice rahat edeceğim.

Bizim âşıkların bana fazla görünmemek için çeşitli önlemler almış olacaklarını sanıyordum ama, çok geçmeden daha ben gazetelerin hepsini bitirmeden, Gökhan kahvaltı masasının başında bitti.

"Günaydın," diyerek söze başladı ve çok olağan şeyler söylüyormuşçasına ekledi: "Dün akşam yemeğinde

bulunamadığım için özür dilerim. Çok önceden verilmiş bir sözüm vardı da..."

"Herhalde çok geç döndünüz," dedim, bir an için gözlerimi gazetemden ayırarak.

Hiç tereddüt etmeden karşılık verdi: "Evet, çok geçti. Herkes yatmıştı."

Üstelemedim. Gene de evimde daha ne kadar süre ikamet etmeye niyetli olduğunu sormaktan kendimi alamadım. Konukseverliğe yakışır mı, yakışmaz mı, bilmem. Zaten konuksever bir adam değilim. Ama soruyu oldukça nazik sözcüklerle sordum sanıyorum.

"İstanbul'da daha ne kadar kalmayı düşünüyorsunuz?"

Bu kez biraz tereddüt etti.

"Birtakım şeylere... yani, bazı... temaslara bağlı," dedi.

Bu laftan çıkardığım anlamın üzerine gidersem yüz göz olmamız kaçınılmazlaşacak. Başka bir konuya geçmekte yarar var ama geçecek konu bulamıyorum. Onun için sustum. Gazeteleri yalandan biraz daha karıştırdıktan sonra çalışmak üzere odama çıkmak zorunda olduğumu belirterek yerimden kalktım.

"Denize girmeyecek misiniz?" diye sordu. Bu adam besbelli su delisi. "Gerçi biraz erken ama..."

"Bakın, genç dostum," dedim sesime derin anlamlar katarak, "ben hiç denize girmem. Bahçemin önünden geçen şu akıntıyla herhangi bir maceraya girişmeyeli yıllar var."

O, alık alık yüzüme bakarken, ben esrarlı esrarlı gülümsedim.

Ve bir kez daha, odama çekildim.

Aldım o mahut ama yalnızca bana (ve bir ölçüde karıma) ait malum defteri, karıştırıyorum gene. Ama laf olsun diye... Artık Aysel Alsan'dan bıktım. Bu defterin bana öğreteceği bir şey kalmadı. Öğrendiklerimi ise kısaca özetleyecek olursam: Bu defteri tutan kişi, Aysel'i yalnızca görüntülerinden tanıyor. O nasıl görünüyor ya da görünmek istiyorsa onu öyle görüyor.

Sinema seyircilerinin çoğunluğu (ve hatta sinema seyircisi olmayan ben) tarafından gerçek yaşamdaki Aysel Alsan ile sinemada canlandırdığı kadınlar birbirine karıştırılıyor. Bu olgu, Aysel'in kendisi ya da/ve de onu kullananlar tarafından destekleniyor. Filmlerinde sürekli mutsuz kadınları oynayan Aysel, gerçek yaşamında da mutsuzdur – ya da mutsuzu oynamaktadır. Bu güzel, ezilmiş, mutsuz kadın, seyircinin (özellikle de bu defteri tutan, önce sokaklarda sonra hapislerde sürüngüğü sürece Aysel'i seven ve kendisini, onu filmlerde seven erkeklerle özdeşleştiren ya da kendisini onu bu yaşamdan kurtaracak erkek olarak gören kişinin) kalbinde taht kurmuştur yıllar yılı. Böylece mutsuz yıldız ile beyazperdede canlandırdığı mutsuz kadınlar birleşir, çakışır, ayrılmaz bir bütün haline gelir. Yaratılmış olan imge sarsılmaz, titremez. Oysa gün gelir, Aysel Alsan özel yaşamında mutluluğa kavuşur ve bunu saklayamaz. Derken evlenir, çocuk sahibi olur; mutluluğunun sonu yok gibidir. Sinemadaki rollerinde ise hâlâ eskisi kadar mutsuzdur. Çünkü Türk sinemasında mutlu, özgür kadınlara yer yoktur – ya da Kenan Keçecioğlu hâlâ öyle sanmaktadır. Ancak, Aysel'in gerçek yaşamı ile sinema yaşamı çelişmektedir artık. Kimi renkli basında çıkan kimi yanlış basılmış fotoğrafları hatırlatan bir renk kay-

ması, çizgilerin dört kez çoğalıp belirsizleşmeleri gibisinden bir şey gerçekleşmiştir. Ve bu renk kayması, çoğalan konturların yarattığı belirsizlik, defteri tutanı olduğu gibi Aysel'in öteki hayranlarını da düş kırıklığına uğratmıştır. Ruşen Kaya deftere resim yapıştırmaktan vazgeçer – ya da deftere yapıştırılacak resim bulamaz gazetelerde. Çünkü yıllar yılı üstüne titrenen imge sarsılmış, millet ne düşüneceğini şaşırmıştır. Aysel, evlendikten sonra başrolleri kocasıyla paylaştığı bir filmde oynamış gerçi. Ama hamileyken çevirdiği bu filmde eskisi kadar güzel olmadığını gözlemleyebiliyoruz. Mutluluk yıldıza yakışmamış. Hele yeni doğan bebeğiyle çektirdiği fotoğraflar bir rezalet.

Ruşen Kaya sevdiği kadının bu hale gelmesine dayanamıyor, onu çirkinleştiren adamı cezalandırmak için silahına sarılıyor. Ona karşı duyduğu, sevginin çok ötesinde sapkın bir tutku ne de olsa... Ya da kadının yeni kavuştuğu mutluluğu delice kıskanıyor, bu mutluluğu onun elinden almak için tabancasına davranıyor.

Bu sonuca vardığım anda, Haydar Bilir'in 'kiralık katil' teorisini çürütmüş oluyorum. Ya da... Ta kökünden çürütmüş oluyor muyum? Bir Aysel Alsan tutkunu aynı zamanda bir kiralık katil olamaz mı? Bir kiralık katil, Aysel Alsan delisi olmakla, silah kullanma becerisini yitirir mi? Ya adam yaşamının bu iki uğraşını başarıyla birbirinden ayırmışsa? Onun için cinayet işlemek bir meslek, Aysel Alsan'ın resimlerini kesip bir deftere yapıştırmak ise boş vakitlerini değerlendirme çabasıdır, mesela... Ve Ateş Altındal'ı (her nedense) öldürmesi için onu kiralayan kişi (her kimse) genç katilin gizli hobisinden tamamen habersiz olabilir. Belki de Ruşen Ka-

ya, ömründe ilk (ve son) kez iş ile keyfi birbirine karıştırmıştır. Aysel'in Ateş'ini söndürürken.

O zaman, bu defterin bir anlamı kalmaz.

O zaman, bu defteri karımdan becit becit saklamamın da bir anlamı kalmaz.

O zaman, karımın yaşamına karışmama konusunda verdiğim kararı uygulamanın *hiçbir* anlamı kalmaz.

Defteri aldığım gibi denize fırlatmamam, Gökhan'ı yakaladığım gibi boğazını sıkmamam, karımı yere devirdiğim gibi on sekiz yerinden bıçaklamamam için de hiçbir sebep kalmadı demektir!

İlk iş defteri denize atacağım.

Yani atmayacağım. Atamam çünkü... Düşüncelere dalmış, sayfaları çeviredurmuşum. Tam da düşüncelerimin durduğu anda, önümde açık duran sayfa... beni de durduruyor. Ve hatta donduruyor.

Bu defterin anlamı kalmadı artık... mı demiştim?

Bu defterin bana öğreteceği bir şey olmadığını mı iddia etmiştim?

Yukarıda ilahi bir güç mü var, ne?

İlahi güçler, karım ile âşığını ölümden kurtarmak için mi seferber olmuşlar? Yoksa benim bu cinayeti çözmem mi yazılı kaderde?

Önümde açılmış duran sayfada bir tek resim var. Koca sayfanın yalnızca ortasını kaplayan bir resim... Bir set fotoğrafı... Aysel Alsan, daha önceki hiçbir resminde zapt edilememiş bir mutlulukla rol arkadaşı ve sevgilisi Ateş Altındal'a bakarken, genç şarkıcı hıyarca bir sırıtışla gözlerini objektife dikmiş. Kenan Keçecioğlu kolunu Aysel'in omzuna dolamış... Arka planda çirkince bir kadınla gençten bir erkek... Birkaç sayfa sonraki düğün

fotoğrafında figüranlar daha çok, ama baş kişiler aynı... Ve... her iki resimde de, arka planda, kara kaşlı, kara gözlü, kara saçlı, kara bıyıklı, asık suratlı, bildik bir Anadolu delikanlısı... Objektifin yakaladığı bir an... Daha önceki ve daha sonraki anlardan soyutlanmış bir an... Ve belki de asıl başkişi: Ruşen Kaya!

Tarifi güç bir heyecan içindeyim. Yüreğim küt küt atıyor, ellerim titriyor, boğazım kuruyor, neredeyse yerimden fırlayacağım, ama galiba başım da dönmeye başladı. Anlayışla karşılanabilecek bir coşkunun çok ötesinde, soluk soluğa bir sevinç ve hatta mutluluk duyduğumu kavradığım an, duraksadım. Kendime geldim. Ve de kendime geldiğim an, bu sevincin sebebini sorgulamayı akıl ettim.

Demek ki Ruşen Kaya, Aysel Alsan'ı uzaktan sevmekle kalmamış, yakından (hiç değilse onun set fotoğrafında ve düğün resminde geri planda yer alacak kadar yakından) tanımış.

Bunda sevinilecek ne var?

Yepyeni bir gerçeği yakalamış olmanın sevinci... Bir bilim adamının mutluluğu... Soyut bir sevinç, nesnel bir mutluluk... Oysa, olayı somuta ve kişisele indirgediğimizde sevinilecek hiçbir şey yok. Demek ki, şimdiye kadarki varsayımlarım tümüyle yanlışmış. Haydar Bilir'in vardığı sonuçlar da öyle...

Demek ki, her şeye yeniden başlamak gerekiyor...

Her şeye yeniden nereden başlayacağıma karar vermeden önce iyice sakinleşsem iyi olur. Odanın içinde dolaşmaya koyuluyorum.

Çok geçmeden rıhtımdan yükselen sesler ister istemez odamın açık penceresinden içeri ulaşıyor ve ister istemez dikkatim dağılıyor.

Karım, konuğumuzun gününün aydın olmasını diledikten sonra suyun nasıl olduğunu soruyor şen bir sesle. Konuğumuz, akıntının sabahtan beri getirdiği çöpler yüzünden denize giremediğini ifade ediyor her zamanki soğuk ve donuk sesiyle. Bu konuşmalar, dün gece ateşli bir beraberlik içinde olup olmadıklarına dair bir ipucu vermiyor.

Birden kendime fena halde kızdım. Ne oluyor bana böyle? Hiçbir şeyi doğru dürüst değerlendiremiyorum. Karım, benim uyuduğumu sanıp bu adamla baş başa Mozart dinlemiş ve hatta onunla fısıldaşıp gülüşmüş, ona ilerisi için cesaret vermiş olabilir. Ama benim çatımın altında, benimle aynı katta yattığı odada başka bir erkeği koynuna alacak kadar bayağı olamaz. Ertesi sabah böyle bir olayı avaz avaz belli edecek kadar akılsız hiç değildir. Ben yalnızca kendimi değil, onları da aptal yerine koyuyorum. Cinayet hakkındaki varsayımlarım ne kadar yanlışsa, bunlar konusundakiler de o kadar yanlış olabilir. Cinayet olayına, meydana gelişinden üç ay sonra eğildiğim için hep ikinci elden, kulaktan dolma bilgilerden hareketle bir yerlere varmaya çalıştım. Kişisel gözlem yaptığım tek yerde ise, bilmecenin tek gerçek kanıtını ele geçirdim. Bundan böyle yalnızca kendime, kendi gözlemlerime güvenmeliyim.

Hemen aşağı ineceğim (ikide bir odama kapanmakla çok hata etmişim) ve Haydar Bilir'e telefon ettikten sonra rıhtıma çıkıp şu ikisine yakından göz atacağım.

Haydar ile yaptığım telefon konuşması umduğumdan da başarılı oldu. O da zaten bana ulaşmak çabaları içindeymiş (tahmin ettiğim gibi). Otopsi raporu gel-

miş, Ruşen Kaya'nın ani bir kalp krizinin kurbanı olduğu kesinleşmiş. Bulgular bir süredir kalp hastası olabileceğine işaret ediyormuş gerçi ama, bu kesin değilmiş, çünkü en azından hapis yattığı sürece bu yönde bir şikâyeti yokmuş. Ama, tabii, çıktıktan sonra herhangi bir tedavi görüp görmediği, gördüyse hangi hekime başvurduğu bilinmiyormuş. ('Henüz' bile demiyor Haydar, bunu öğrenmek için herhangi bir girişimde bulunmayı aklından geçirmediği belli.) Katilin Ruşen Kaya olduğu kesinleştiğine göre artık dosya kapanabilirmiş tabii ama, bir yerde Haydar'ın içine bir kurt düşmüş. Suçluyu yüz yüze sorguya çekip ağzından 'ikrar' alamamış olmanın yarattığı bir 'tatminkârsızlık' olabilirmiş bu elbette; ama, öte yandan, katilin Ateş Altındal'ı neden öldürdüğü, kiralandıysa kimin tarafından kiralandığı yolundaki soru işaretlerinin halen bir açıklık kazanmamış olduğu düşünülürse, dosyayı kapatmaya neden gönlünün razı olmadığı da anlaşılır hale geliyormuş. Beni zorlamak, daha doğrusu, sırtıma istemediğim sorumluluklar yüklemek aklından geçmezmiş ama, bu işe tamamen kendi isteğimle karıştığım da inkâr edilemezmiş. Esasen kimi soruları onun kafasında uyandıran da ben olduğuma göre, şöyle karşılıklı oturup (tabii rahatsız etmezse) bir fikir teatisinde bulunabilir miymişiz?

Rıhtımda güneşlenen ikiliye inat, onu öğle yemeğine davet ettim. Telefonu kapattım, kendi kendime bilgiç bilgiç sırıttım (bazen karımın ağzından yazıyorum bu romanı) ve ağır ağır rıhtıma çıktım.

Bizim âşıklar gene sere serpe şezlonglara serilmişler (bu kez ikisi de mayolu), ama öyle el ele tutuşmak, radyodan duygulu parçalar dinlemek falan yok. Kala-

balık bir plajda mecburen yan yana düşmüş iki yabancı gibi birbirlerini yok sayıyorlar. Karım güneşe karşı uzanmış ama, güneşten yüzünü korumak için kocaman kara gözlükleri ve kocaman hasır şapkasıyla yetinmeyerek bir de kolunu gözlerine siper etmiş, sağ eliyle yüksekçe tuttuğu kitabı okumakla meşgul. Öteki, öylece yatıyor kara gözlüklerinin ardında. Kızgın güneş altında yatan birinin öyle bir konuma gireceğine kimse inanmaz ama, ister inanın ister inanmayın, bu İzmirli, kollarını göğsünde sıkı sıkı kavuşturmuş öyle yatıyor – üşüyormuş gibi... Önce garibime gitti, sonra kuşkulanır gibi oldum. Yani, elini kolunu serbest bıraksa, eline koluna hâkim olamayacağından mı korkuyordu acaba?

Onların biraz ötesinde duran, ortasından güneş şemsiyesi fışkırmış yuvarlak masaya doğru yürürken babacan bir gülüşle soruyorum:

"Nasılsınız bakalım? Bir öğlen-altı içkisine ne dersiniz?"

Karım, kolunu gözlerinden, gözlerini kitabından çekerek bulunduğumu kestirdiği yöne çeviriyor kara gözlüğünü. Tembel tembel gülümsüyor.

"Aaaa, canım... Geldin demek? Hayır, bu sıcakta alkol isteyecek kadar çıldırmadım daha."

Öteki, beni hiç duymamış sanki. Kara gözlüğünün gerisinde uyumuş taklidi yapıyor.

Yuvarlak masanın çevresindeki tahta iskemlelerden birine ilişiyorum. "Öğle yemeğine bir konuğumuz var," diyorum.

"Yepyeni bir konuk mu yoksa?" diye soruyor karım, tembel gülümsemeyi yüzüne iyiden iyiye yayarak.

Öteki, kollarını göğsünde biraz daha sıkı kavuşturmanın ötesinde bizi duymamakta direniyor.

"Evet. Polis örgütünden bir dostum... Haydar Bilir..."

Karım, kitabını bir yana fırlatıp hızla yerinden doğrulurken kara gözlüğünü bile çıkarıyor.

"Haydar Bilir mi dedin?.. Ne hoş!"

Onun, 'Haydar Bilir mi dedin? O tip bir adamla sofraya oturacağımı mı sandın?' gibisinden bir şeyler söylemesini beklediğimi o an fark ettim. Onu eski karımla karıştırmışım. Bu karımın her türlü *yeniliğe* açık olduğunu nasıl da unutmuşum. Buna inat yapılacak hiçbir şey yok ki hayatta.

Öteki, hâlâ uyuduğuna bizi inandırmak için ağzının içinde bir şeyler mırıldanıp kollarını biraz gevşetebilir, ama nerede?.. Öylece, mumya gibi yatmayı sürdürüyor, yalancı uykusuna hiçbir inandırıcılık katmaksızın.

"Onu eve çağırdığıma kızmadın ya?" diye soruyorum karıma.

"Kızmak mı? Deli misin? Onunla tanışmaya can atıyorum. Nasıl oldu da korkmadın bizi tanıştırmaya?"

"*Senin* onunla karşılaşmaktan korkacağını sandım. Ne de olsa..." Bu lafi ederken benim de sırıtmaya hakkım var sanıyorum.

O ise, çapkın çapkın gülerek kafasını iki yana, işaretparmağını da bana doğru sallıyor.

"Gene yaşamla romanı birbirine karıştırıyorsun..."

Yüzüme baka baka böyle bir yalan atması ne kadar... Ne kadar ne olduğunu şu an bilemeyeceğim. Ama anlaşılması zor... Başından beri her şeyi birbirine karıştıran kendisi değil miydi?

"Yaşam romana ne kadar az benziyorsa, Haydar Bilir de senin alışık olduğun insanlara o kadar az benziyor."

Esrarlı, ama *sinemasal* esrarlı, neredeyse Aysel Alsan'ı hatırlatacak türden esrarlı süzüyor gözlerini.

"Kim bilir..."

Derken, son derece ağırbaşlı bir havayla, sanki üstünde el kadar bikini değil de kalın tüvit giysiler varmış, kendisi de aklına eseni yapan bir uçarı romancı değil de bir İngiliz şatosunun soyluluğundan başka pek bir şeysi kalmamış hanımefendisiymiş gibi, ayağa kalkıyor, "Yemeğe fazladan bir konuğumuz olduğunu aşçıya haber vereyim," diyerek ve kırıtmayıp salınarak eve doğru yürüyor.

Ben şaşkın şaşkın onun arkasından bakarken, öteki, uyku taklidi yapmayı sürdürüyor. Yoksa sahiden uyuyor mu bu adam? Ya da biz karımla burada çeşitli taklitler yaparken o, ani ve belirtisiz bir kalp krizi sonucu ölmüş mü?

Ölmüşse, şimdiye kadar meydana gelen iki ölüme onunkini de ekleyerek, arada birtakım bağlantılar kurarak, onu da cinayet romanına katabilir miyim acaba? Bayağ ilginç bir sapma olur, okurun kafasını iyice karıştırır. Önce, kıskançlık saikiyle onu benim öldürdüğüm sanılabilir, sonra olayın içyüzü (bir içyüzü uydurulabilir) ortaya çıkar ve... Geçen romanda karım buna benzer bir sürü saçmalığı mantık (ve matematik) çerçevesi içinde yutturmayı başarmadı mı? Ben neden yapmayayım? Belki de, örneğin, bu genç adam Aysel Alsan'ın erkek kardeşidir. Yıllar önce ana baba ayrıldıklarında çocuklar da birbirinden uzak büyütülmüşlerdir. Yaşa-

mının büyük bir bölümünü İzmir'de sürdürmüş olan Gökhan, günün birinde ünlü sinema yıldızının kendi özbeöz ablası olduğunu öğreniyor ve... Hayır, pek uymadı. Öyle olsa doğrudan kadınla temasa geçer. Ne diye gelip benim evime yerleşsin?

Sahi, ne diye gelip benim evime yerleşti bu herif? Karımın öteki (aykırılıklarını alışıldık biçimde sergileyen) arkadaşları hafta sonlarında gelip giderler. Üstelik bu onlara hiç benzemiyor. Karımın bunu nereden bulduğu, neden temelli başımıza sardığı hiç belli değil. Ona bu gibi soruları sormayı kendime yediremedim. Yedirmem de.

Gözlerimi ondan ayıramıyorum.

Karım aşçıya talimat vermek bahanesiyle içeri girdiğinden bu yana, beş dakikadan fazladır, gözümü kırpmadan ona bakmama karşın, en ufak bir kımıldama göremiyorum. İnsan uykuda bile olsa böylesine sabit bakışlardan tedirgin olur, yattığı yerde konum değiştirir; rüya görüyorsa o rüyaya yepyeni bir şeyler karışır. Bir anlaşılmaz sıkıntı, hatta bunaltı... Sıcak basar adamı, uyanması gerekir. Oysa buna bir şey olmuyor.

Masanın üstündeki küllüğü (kristallerden biri olmadığını saptadıktan sonra) kaldırdığım gibi firlattım rıhtımın taşları üstüne.

Şezlongdaki gövde birden silkiniyor, kollarını göğsünden açmadan hacıyatmaz gibi doğrulup dik oturuyor. Çevresine bakınıyor. Şaşkın mı bakınıyor, korkulu mu, bilemiyorum. Çünkü gözlerini görmüyorum.

"Uyuyor muydunuz yoksa?"

Oysa onun küçük ya da büyük bir ses çıkarması, benden önce konuşması gerekmez miydi? Sorumu işit-

tikten sonra bile hemen konuşmuyor. Bir süre düşünüyor sanki. Derken dudakları isteksizce kıpırdıyor:

"Evet, bir ara dalmışım galiba."

Sesi her zamankinden farksız. Yani, donuk ve ifadesiz... Gözleri ise hâlâ saklı. Kara gözlüğün gerisinden kime, neye, nereye, nasıl baktığı belli değil. Aslında saklanmak için gözlüğe gerçekten ihtiyacı da yok. İlk kez o an kavrıyorum bunu. Çıplak gözle bakarken de saklanıyor bu adam. Ve sadece benden saklanmıyor. Saklanmayı âdet edinmiş ve hatta yaşam biçimi haline getirmiş biriyle karşı karşıyayım.

Bunun beni neden sarstığını hemen anlayamadım. Söyleyecek herhangi bir şey bulamadan ona bakmayı sürdürdüm. Bir olasılıkla, benim bakışlarım da onunkiler kadar anlamsızdı. Saklanmak... aslında herkesin yaptığı bir şey. En içtenlikle yüreklerini açtıklarında ve hatta kendi kendileriyle hesaplaştıklarında bile, birilerinden, birbirlerinden, kendilerinden saklanmaz mı insanlar? Ama herkes, *her* zaman, *her* şeyi saklayamaz. Bunu yapmaya çalışanlar bile başaramazlar. Bu adamın ürkütücü yanı, başarması ve saklandığını saklamaya yeltenmemesi... Açıkça saklanmakta hiçbir sakınca görmemesi... Karım gibi bir sürü oyuna girişmiyor. Benim gibi odasına kapanmıyor. Aysel gibi gözyaşlarına, Haydar gibi boyundan uzun sözcüklere sığınmıyor. Sadece susuyor ve sadece sesini değil, gözlerini de susturmasını biliyor. Oysa, evime ilk geldiği o pazar günü bir ara konuşmuştu. Neden doğru dürüst dinlemedim onu? Durup dururken aile tarihini anlatmaya başlamıştı içki masasının yanı başında. Dediklerinden hiçbir şey hatırlamıyorum. Tabii... tabii, bu da bir taktik olabilir. Konuşma, konuşma, kırk yılda bir konuştuğun-

da ise kendini dinletmemeyi başar! Konuştuğun kişinin gözüne bakmadan, tekdüze bir sesle, onu ilgilendirmeyen (ilgilenmediğini sandığı) bir sürü sıkıcı şey anlatırsan, başarırsın elbette. Amaç kendini ele vermemekse, saatlerce konuşsan bile kendini ele vermeyebilirsin.

Amaç kendini ele vermemekse... Yaşamın tek amacı saklanmaksa...

Tarık Durusel'e gazeteler aracılığıyla dostça bir çağrıda bulunduğum günün ertesinde Gökhan'ın yaşamıma karıştığını dehşetle anımsadım birden! Aslında karımın (dolayısıyla benim) hayatına daha önce karışmıştı tabii de, yalıya ilk gelişi o pazar gününe rastlıyordu. Haydar Bilir'in raporlarına inanmak gerekirse, Ruşen Kaya da aynı gün ölmüştü.

Bütün bunların birbiriyle ilintili bir anlamı olabilir mi? İzmirli amatör ressam Gökhan ile eşcinsel katil Tarık ya da ülkücü sinemasever katil Ruşen arasında nasıl bir bağ kurulabilir?

"Buraya neden geldiniz?"

"Eşiniz davet etti."

"Eşimle nereden tanışıyorsunuz?"

"Bilmiyor musunuz?"

Gözlerini bilmem ama, ne sesinde, ne de yüz çizgilerinde herhangi bir şaşkınlık belirtisi var. Oysa, karısının daveti üzerine evine yerleşen bir erkeğin onu nereden tanıdığını ancak günler sonra merak eden bir koca şaşırtıcı olmalıydı.

"Biz yeni evli sayılırız," dedim. "Akın'ın eski dostlarının çoğunu ne yazık ki–"

"Biz de yeni tanıştık," diye sözümü kesti. "Birkaç hafta önce, köyde..."

Bunu biliyordum tabii. Bildiğimi şu âna dek fark etmemiş olmam nasıl açıklanabilir? Karım kafasını dinlemek için başını alıp gittiği o adı sanı duyulmamış, ıssız köyden aşırı coşkulu ve olağanüstü güzel döndüğünde... aradan üç hafta geçmeden, kimsenin tanımadığı bu sözde ressam Gökhan, gökten inercesine gelip fütursuzca evime yerleştiğinde... bilmez olur muyum, elbette bilmiştim. Ama bildiğimi kendimden saklamışım. Besbelli. Herkesin her zaman yapmaya çalıştığı, ama her zaman başaramadığı gibi...

Ve şu anda çok daha başka bilgilerin de eşiğinde olduğumu hissediyorum. Bu adamın, karımın âşığı olmaktan öte bir kimliği var mutlaka. Onu günışığına çıkarmalıyım. Gerekirse...

Ama acele etmeyeceğim. Olayı enine boyuna düşünmek, bağlantıları doğru kurmak, esaslı bir plan yapmak zorundayım.

Dinlenmemeyi amaç edinmiş tonsuz sesiyle, gene yüzüme bakmadan (yoksa bu kez ben mi kaçırdım gözlerimi) konuşmaya başladı:

"Köyde kısa sürede dost olduk onunla, çünkü oralarda ona hitap edebilecek başka hiç kimse yoktu. İstanbul'a gelecek olursam beni seve seve evinde konuk edeceğini söylemişti ayrılırken. Ama belki de öylesine söylenmiş bir sözdü bu. Belki de gelmekle sizleri rahatsız ettim."

"Yo, hayır," dedim, "beni rahatsız ediyor değilsiniz. Karıma gelince, bilemem tabii... Genellikle onun dediklerine inanmamakta yarar vardır."

Bu sözlerime herhangi bir karşılık vermedi. Gözlerini uzaklara (ya da yakınlara), karşı kıyının kulemsi apart-

manlarına (ya da Boğaz'ın kirli sularına) dikip sustu.

Yemek boyunca da sustu. Ve hatta somurttu. Çevresinde kendisinden başka kimse yokmuşçasına, başı öne eğik, yemeğini atıştırmakla yetindi. Kabuğuna çekilmiş bir sümüklüböceği hatırlattı bana. Bu, karımın ona karşı ilgisizliğinin yarattığı bir küsüşün belirtisi de olabilir tabii. Çünkü: O nasıl sofrada kendisinden başka kimse yokmuş gibi davrandıysa, karım da onun varlığından habersiz gibiydi; tüm dikkatini, sevimliliğini Haydar ile benim aramda paylaştırdı. Haydar'ın payı benimkinden büyüktü elbette. Ve Haydar fena halde büyülendi! Aysel Alsan'dan bile bu kadar etkilenmemişti galiba – ya da iki kadının Haydar üzerindeki etkisi çok farklıydı. Türk sinemasının taçsız kraliçesi karşısında zehir hafiyenin eli ayağı dolaşmış, dili tutulmuştu; edebiyatımızın en önde gelen kadın yazarının karşısında ise sonbaharda açan kasımpatılar gibi coştu. Akıllı, bilgili, esprili görünme kaygısıyla döktürdüğü inciler, her zamanki çabalarının çok çok ötesine geçti. Ancak onun en gülünç söz dizinleri karşısında bile gözlerini kırpmadı karım; nazik, ilgili, kusursuz bir ev sahibesi rolünü sürdürdü. Utanmazlıkta o kadar ileri gitti ki, birkaç yıl önce birlikte çözümlediğimiz Levent Caner cinayetini en ufak ayrıntısına dek anlattırdı. Hayranlığı her an artarak dinledi.

Derken, Haydar Komser yaptığı aşırı gösterişten kendisi de utanmış olacak ki, "Tabii, sayın hocamın katkılarını gözardı edemeyiz," diyerek sırıttı. Kafasını babacan babacan salladı. "Sezar'ın hakkını Sezar hak etti yani, şimdi açıkçası. O olmasaydı... yani, pek çok karmaşık adımlarda fevkalbeşer bir zekâ ürünü göstererek bizleri yanlış yola sapma hatasından kurtardı."

"Ne diyorsunuz? Sahi mi?" Hayran bakışlarını bu kez bana çevirdi karım. Sesinin tatlılığı insanın içini bayıltabilirdi. "Gerçekten müthiş bir zekâsı vardır. Gerçi biraz... nasıl diyeyim?.. bilimseldir ama..."

"Aynen hamfendi, aynen," diye gevrek gevrek güldü zehir hafiye. "Hele bir ara kafası öyle fena karıştı ki..." Gülmeyi (bence) gereksiz yere uzattı da uzattı. Sezar'ın hakkını Sezar'a vermekte biraz fazla ileri gittiğini sanmıştı galiba. "Bir ara olmadık kadınlar hayal etmeye başlamıştı. Yani, hayali bir kadın... Beyazlı kadın diyordu kendisi... Sözde cinayeti–"

"Hayali kadınlar, ha? Olamaz!" diye sözünü kesti karım. "Hem de beyazlı!" Bir an susup müfettişe muzip muzip baktı. "Siyahlı olmadığından emin misiniz?"

"Yooo, katiyyen! Beyazlı diyordu. Sözüm ona cinayeti..."

"İnanmıyorum, müthiş bir şey bu! Bakın, kendisi böyle şeyleri hiç söylemez bana. Siz anlatmasanız hayatta öğrenemeyecektim!"

Bu beklenmedik coşkuya Haydar bile şaştı. "Neyi?" diye sordu.

Karım birden utangaç bir genç kız havasıyla başını öne eğdi. İnanmak kolay değil ama, kızarmayı bile başardı. Sonra gözkapaklarının altından bir bana, bir Haydar'a baktı yan yan. Konuşmaya çekiniyormuşçasına birkaç kez yutkundu.

"O sıralar... siz bilmezsiniz tabii, nereden bileceksiniz? O sıralar... Emin ile yeni... tanışmıştık. Birbirimizi... sevdiğimizi henüz... birbirimize... itiraf etmemiştik. Ben, öteden beri... beyazı... çok severim... hep beyazlar giyinirim. Demek ki... benden ne kadar etkilen-

miş ki... hayalinde beyazlı kadınlar görüyormuş!.."

Haydar bu açıklamayı çok beğendi. Takdirini önce anlamlı anlamlı gülerek sonra da karımın gözlerine derin derin bakarak belli etti. Sonunda dedi ki:

"Sayın hamfendi, sizden etkilenmemek mümkün mü?"

Gökhan'ın yerinde olsaydım o an sofrayı terk ederdim. Hatta daha ileri gitmekten çekinmez, bizimkinin suratına bir yumruk patlatırdım. Ama o, inatla önüne bakmayı ve susmayı sürdürdü. Sanki hiçbir şey işitmiyor, hiçbir şey hissetmiyordu. Ancak kahveler geldikten sonra, karım fincanını alıp ayağa kalktığında ve onun varlığının ilk kez farkına vararak, "Hadi, Gökhan, biz gidelim, bu iki büyük kafayı baş başa bırakalım, daha çözümlenecek ne cinayetler var," dediğinde, sağır ve dilsiz olmadığının ilk belirtisini gördük.

"Tabii," dedi ağzının içinde ve hâlâ kimseye bakmayarak fincanını alıp kalktı.

Beyaz giysisini uçuştura uçuştura rıhtıma doğru salınan karımın arkasından, dayak yemiş bir köpeğe benzememeye çalışarak, seğirtti. Şimdiki âşıklar ne kadar kişiliksiz oluyorlar.

Haydar Bilir onları öylesine dalgın ve gıpta dolu bakışlarla izliyordu ki, neden peşlerinden gitmediğine şaştım bir an. Derken içini çekti, bana yepyeni bir saygıyla döndü.

"Sayın hocam, müsaade buyurursanız... yani, haddim olmayarak ifade etmek isterim ki... sayın eşiniz çok... nasıl diyeyim? Fevkalade üstün bir insan." Eli şakağında biraz daha düşündükten sonra ekledi: "Tevekkeli o kadar kitap yazmamış."

Şarabın ve karımın etkisinden kurtulup kendini toparlaması, iş konularına dönebilmesi için üst üste iki fincan kahve içmesi gerekti.

"Sizi alışılmadık kararsızlıklar içinde görüyorum, Haydar Bey, sebebi nedir?" diye sordum.

"Bu iş karışık, ama bir tuhaf karışık, hocam, sizin bildiğiniz gibi değil," dedi. "Yani, nasıl desem? Levent Caner cinayeti bunun yanında çocuk oyuncağı kalıyor."

"O olayda, banyonun suyuna gökten bir yıldırım düşmüştü," dedim.

Pek derin yaralar açmamış eski bir aşkını hatırlarcasına, keyifle gülümsedi.

"Ve... sayenizde, yıldırımın menşeini öğrenmiştik. Bu da onun gibi eksantrik bir cinayet olsa, eminim sonunda, hatta ânında çözerdiniz. Ama bu sefer adamı sokağın ortasında dan dan vurdular. Aslında sizin değil *benim* kolayca çözmem gereken bir olay."

"Nitekim çözdünüz," dedim. "Katil elinizde."

"Katilin cesedi elimizde. Ölüler konuşmuyor, sayın hocam. Acı fakat gerçek..."

Birden, derin sayılabilecek bir suçluluk duygusuna kapıldım. Yukarıda sakladığım defteri ortaya çıkaracak olsam, belki de ölülerin konuştuğuna şahit olacaktı Haydar. Ama hemen kendimi avuttum. Ölüler de canlılar kadar utanmazca yalan söyleyebilirler. Ayrıca, o defter orada, dolabın üst rafında tozlu tozlu duruyordu. Bulamadıysa kabahat kendisinin. Gene de çaktırmadan yardımcı olmaya çalıştım.

"Belki de bu Ruşen Kaya, gizliden gizliye Aysel Alsan'a âşıktı. Başka bir erkeğin ona sahip olmasına dayanamadı, çıldırdı ve..."

Haydar dudak büktü: "O zaman kadını öldürürdü," dedi. "Adamın ne suçu var?"

Tam da o anda, rıhtımdan karımın bir kahkahası yükseldi ve birden Haydar'ın mantığı bana çok akla yakın geldi. Öyle ya, adamın ne suçu var? En doğrusu kadını öldürmek. Böylece herkes rahat eder.

"Belki Ruşen Kaya da öldürülmüştür," diyecek oldum. "Olay, sizin baştan da düşündüğünüz gibi bir çete cinayetidir de, adamın konuşmasından korkup susturmuşlardır."

Hoşgörülü bir gülümsemeyle başını iki yana salladı. "Keşke, hocam keşke... Ama çete hesaplaşması olsaydı vururlardı, biz de er geç tabancanın izini bulup katili yakalardık. Ama... ne yazık ki Ruşen Kaya kalp krizinden gitmiş."

"Otopsi raporunda kuşku uyandıracak bir şey yok mu? Hani, zehir filan?.."

"Zehir kullanmazlar. Ayrıca öyle bir bulgu da yok. Bol miktarda kalsiyum varmış ama, bu da kalp hastaları için normal sayılırmış."

"Kalsiyum mu? Allah Allah, hiç bilmiyordum."

Haydar Bilir ceketinin iç cebine uzanıp (o sıcakta ceket giymiş, kravat takmıştı) otopsi raporunu çıkardı. İlk sayfayı atlayıp ikinci sayfanın ortasından okudu:

"Diyor ki... kalsiyum an-ta-go-nist-lerinden... angina pektoris, hiper-tansiyon, vs. tedavisinde kullanılan ilaçlarda bulunur. Çeşitli ticari adlar altında sayılır. Nidilat, Kardilat, Adelat vs." Tabii tıp konusundaki bilgilerim pek engin değil ama, kalsiyum ile kalsiyum antagonistlerinin farklı şeyler olduklarını kuvvetle tahmin ediyorum. "Böyle işte, sayın hocam. Adamın yaşı genç,

ama sürdüğü hayat karmaşık tabii. Ayrıca, yıllarca içeride yatmış."

"Kaç yıl yatmış, demiştiniz?"

"Beş yıldan biraz fazla. 85'te çıkmış. Delil yetersizliğinden salıvermişler. Birkaç katliamda yer almaktan suçlanıyormuş oysa. Delil olsa, sonu ipmiş."

"Öyle ya da böyle, genç yaşta ölmek alnında yazılıymış," dediğimi burada itiraf etmek hoşuma gitmiyor ama nedense böyle saçma sapan bir laf ettim işte. Haydar bana şaşkınlıkla baktı. "Hapisten çıktıktan sonraki yaşamı hakkında bilgi edinebildiniz mi?" diye alelacele sordum, gözlerimi ondan kaçırarak.

"Bir süre ortalıkta görünmemiş. Doğruca memleketine gittiğini sanıyoruz. Arapkirli'ymiş. Anasıyla bacısı halen orada ikamet ediyorlar. Ora emniyetine sordurmalarını emrettim, ama daha cevap gelmedi. Derken İstanbul'a dönüp artist olmaya kalkışmış, tuhaf değil mi hocam? Tabii başarılı olamamış anlaşılan. Gerçi kaşı gözü yerinde ama... Neyse, filmlerde figüranlık yapmış, öyle bir-iki küçük role çıkmıştır belki. Kimse piyasaya ne zaman girdiğini pek bilmiyor. Ortalıkta dolaşan tiplerden biri işte. Yakından tanımış birini bulmaya çalışıyoruz. Ama bir-bir buçuk yıldır o muhitte görünmüyormuş. Sürekli bir işe girmiş olduğunu sanmıyoruz. Beyazperdede hüsrana uğrayınca kabadayılardan birine kapılanmış olabilir."

Burada Haydar'a biraz yardımcı olayım istedim. Bu âlicenaplığımın sebebi ise, kafamda oluşmaya başlayan başka bir düşünceydi.

"Beyazperdeyi denediği günlerde Aysel Alsan'ın herhangi bir filminde oynamış mı acaba?" diye sordum.

"Bunun gibi tipleri daha ziyade vurdulu kırdılı filmlerde kötü adamın fedaisi filan gibi oynatırlar, hocam. Aysel Hanım ise son yıllarda sanat filmlerine ağırlık veriyor, bilmem biliyor musunuz? Gene de, sorunuzu dikkate değer bulduğumu inkârdan gelemem. Bir soruşturalım."

"Soruşturma dediniz de... Şu Tarık Durusel'den ne haber?"

"Yeni bir şey yok. Yani bildiğiniz gibi 81'de hapisten çıkmış, 83'te Sulhi Gebzeli'nin müesseselerinden birinde çalışmaya başlamış. Aradan geçen zaman içinde İzmir'de ikamet etmiş olabilir. Oralıymış."

Bunu bekliyor muydum ki, yüreğim bir tek kez tıkladıktan sonra güm güm atmaya koyulmadı?

Bunu umuyor muydum ki, birden içim rahatladı?

Hayır, beklemiyordum. Ummuyordum da. Ama biliyordum sanki. Haydar Bilir'in açıklaması beni ne şaşırtmış ne de coşkulandırmıştı. Gökhan'la rıhtımda konuştuğumdan bu yana kafamda yavaş yavaş filizlenen düşünce (ki kökleri daha eskiye dayanıyordu herhalde) o kadar güzeldi ki, *doğru* olması kaçınılmazdı. Fermat'nın son teoremini ispatlamakla uğraştığım günler geldi aklıma birden. Evet, benzer bir duygu yaşıyorum şu anda. O teoreme el atmaya da sanki böyle birdenbire, sanki durup dururken ama elbette epeyce bir süredir sessiz sedasız gelişmiş bir süreç sonucu karar vermiştim. Karar verdiğim anda garip bir huzura kavuşmuştum. Coşku sonradan, çalışmaya kendimi kaptırdığımda gelmişti.

Evet, coşku sonradan gelecek.

Coşkunun keyfini iyice çıkarabilmek için ağırdan almakta yarar var. Hiç kimse, özellikle de kadim dostum Haydar, niyetimi sezmemeli.

"81'de af falan mı vardı? Nasıl çıkmış?"

"Af değil de... infaz yasasına göre salıverilebileceği en erken tarihti herhalde. Belki iyi halden de birkaç yıl kazanmıştır. O dönemde, siyasal suçluların çokluğundan... nasıl desem? Cezaevlerinde yer açmak için adi suçluları daha kolay koyveriyorlardı galiba."

Kendimi tutamadım, bir kahkaha attım. Keyif... ve coşku... başlamıştı bile.

"Demek... 81'de çıkıyor ama ilk iş Sulhi Gebzeli'nin kapısını çalmıyor. Bir süre İzmir'de ya da başka yerlerde oyalanıyor."

"Bilmiyoruz tabii. Gebzeli ile bu adamın ilişkisi bana biraz şantaj kokuyor, hocam. Belki içeriden çıkar çıkmaz temas kurmuştur onunla, yüklüce bir para koparıp İstanbul'u terk etmeye razı olmuştur. Derken, o para suyunu çekince yeniden geliyor, bu kez sürekli bir geliri tercih ediyor... Sulhi Gebzeli de onu yalandan işe alıyor."

"Nasıl yani, yalandan?"

"Para hepten kendi cebinden çıkmasın diye bordroya almış Tarık Durusel'i, ama anlaşıldığı kadarıyla adamın orada bir iş yaptığı yokmuş."

"Getir-götür işlerine bakıyormuş demiştiniz ya..."

"Palavra, hocam. Arada bir gelip gidiyormuş ama bir şey getirdiği ya da götürdüğü yokmuş. Bordrosuna dahil olduğu şirkette yüzünü doğru dürüst görmüş birini bulamadık."

Gökten inanılmayacak armağanlar yağıyor kucağıma. Yok, inanılmaz değil hiçbiri. Tam tersine, kaçınılmaz...

"Belki bir şeyler getiriyor ve götürüyordu da, kimse

bilmiyordu. Yani, birtakım karanlık işlerde kullanıyordu belki onu Sulhi Bey."

Haydar derin derin içini çekti.

"Kim bilir, sayın hocam, kim bilir... Aslında *bizim* bilmemiz gerekir ama, işte... O Gebzeli denilen herif o kadar saygın, o kadar yüksek bir yerde ki... Elimizde esaslı bir delil olmadan sıkıştırmamız mümkün değil. Uyuşturucu falan düşünüyorsunuz herhalde ama olanakdışı. Bu adamın vergi bile kaçırdığı şüpheli... Çok köklü bir aile, çok lekesiz bir geçmiş... Yaşantısındaki tek kara leke Aysel Alsan, yani."

"Ve şantajın Aysel konusunda yapıldığına inanıyorsunuz."

"Pek tabii değil mi, hocam?"

"Oysa, Aysel Alsan 86 yılının nisan ayında Ateş Altındal ile evlenmiş. O tarihten en az birkaç ay önce Sulhi Gebzeli'den kopmuş olması gerekir. Adam, cinayetten kısa bir süre öncesine dek Tarık Durusel'e para ödemeye neden devam etsin?"

"O da doğru ya!" Tokat yemiş gibi kafasını iki yana hızla salladı. "Hiç aklıma gelmemişti! Demek oluyor ki, işin içinde başka iş var. Sizce Sulhi Gebzeli?.."

"Bilmem ki," dedim. "Bence şu Tarık'ın geçmişi iyice bir araştırılmalı. Adamı bulmanız şart. Siz de söylüyorsunuz, elimizde sıkı kanıtlar olmadan Sulhi Gebzeli'nin karşısına çıkamayız."

"Eşkalini bile doğru dürüst bilemiyoruz ki... Haluk Germen cinayeti sırasında gazetelerde resimleri çıkmış, polis ve hapishane kayıtlarında da vardır ama... aradan neredeyse yirmi yıl geçmiş."

Birden tepem attı. Bu Haydar, nice cinayetin çözü-

münde kendisine o kadar yardım etmiş olduğum Haydar, bu kez bana yardımcı olmamakta direniyor sanki. Neden böylesine zor olsun Tarık Durusel'in geçmişini ortaya çıkarmak? Okuduğum bütün cinayet romanlarında, bu gibi ayak işlerini seri biçimde tamamlayıp raporu esas dedektifin eline tutuşturan adamlar vardır. *Ben* çözüm işine karıştığımda ise elim kolum bağlanıyor, çünkü polis teşkilatı birtakım üşengeçlerle dolu. Şimdi kim kalkacak da yedi yıl önce hapisten çıkmış bir adamın o gün bugündür ne yaptığını araştıracak diye herkes birbirine bakıyor anlaşılan. Ben mi ta İzmirlere gidip araştırma yapacağım yani? Olacak şey mi? Ben onlardan daha tembelim. Benim tembelliğim tescilli!

Fermat'nın son teoremi kadar kolay olmayacak bu iş. O teoremi ispatlarken, gelmiş geçmiş tüm matematik bilginlerinin çalışmaları elimin altında, kafamın içindeydi. Bu olayda ise, 'Columbo' lakabını sayemde kazanmış bir Haydar Bilir'e ve onun kendisinden de beceriksiz ekibine muhtacım.

"Ayrıca, benim şahsi kanım, Tarık Durusel'in de öldürülmüş olduğu yolunda," demez mi bir de!

"Öyleyse cesedini bulun!"

Masaya sertçe vurarak yerimden kalktım.

Hareketim biraz fazla sert kaçmış olacak ki, Haydar gözle görülür biçimde bozuldu. Ânında suratını bir karış astı.

"Sizin verdiğiniz ilana herhangi bir cevap geldi mi?" diye sordu soğuk soğuk.

Toparlandım. Ona daha iyi davranmam gerek. Kızdırırsam, beni terk ederse, amacıma nasıl ulaşabilirim?

"Dün gelmemişti," dedim iyice yumuşak bir sesle ve

boynumu bükerek. "Şoförüme talimat verdim, bugün akşamüstü kutuya bakacak, bir şey varsa doğru buraya getirecek. Ben de pek tabii, hemen sizi haberdar edeceğim."

Ayağa kalktı. Hâlâ bozuktu. Konuşurken yüzüme bakmamaya özen gösterdi.

"Burada fazlaca oyalandım. Hemen şubeye dönmem gerek. Konukseverliğiniz ve yardımlarınız için sonsuz teşekkürler."

Elimi uzattım ona, neredeyse koluna yapışacaktım. İnsanın birine ihtiyacı oldu mu yapmayacağı yok galiba.

"Bakın, Haydar Bey, sizinle nice verimli çalışmalar yaptık, pek başarılı sonuçlar elde ettik. Benim tek amacım size elimden geldiğince yardımcı olmak, bu arada biraz kafa jimnastiği yapıp sıkıntılı günlerimi değerlendirmek. İnanın bana, siz Tarık Durusel'in geçmişini öğrenirseniz, ben onu size bulurum. Ölü ya da diri... Ve günü geldiğinde Sulhi Gebzeli'nin karşısına kendim çıkarım. Onunla konuşur, onu konuştururum."

Haydar mahzun mahzun gülümsedi.

"Tanışıyor musunuz yoksa? Sizin de tanımadığınız yok, hocam. Hem kitaplarından başını kaldırmayan bir bilginim, diyorsunuz, hem de sosyeteyi yakından tanıyorsunuz. Levent Caner'in eşi Eser Hanım'la da siz konuşmuştunuz, hiç unutmam."

Ne demek şimdi bu? Ne ilgisi var? Eser Caner ile konuştuğumda kadının ağzından hiç laf alamadığımı mı hatırlatmaya çalışıyor? Ayrıca kitaplarımdan başımı kaldırmayan bir bilgin olduğumu ısrarla kendisi söylemiştir hep, ben değil.

Gene de tatlı tatlı (öyle olduğunu umarak) gülümsedim.

"Gelişmelerden birbirimizi haberdar edeceğiz tabii," dedim.

"Eşiniz hamfendiye saygılarımı ve teşekkürlerimi iletir misiniz?" dedi son derece monden bir havayla ve rıhtımdan yana bakarak.

Bizimkilerin sesi sedası çıkmamıştı epeydir. Belki de denize girip akıntıya kapılmışlardı.

"Elbette," dedim herhangi bir sinema lordunu aratmayacak biçimde.

Onu hiçbir zaman kapıya kadar geçirmemiştim ama, bu kez, yalıya ilk gelişi olduğundan, yolunu kaybedip rıhtımda oyalanmasın diye, biraz da yağ çekmek için geçirdim. Ve galiba gönlünü almayı başardım. Sonra ağır adımlarla rıhtıma yöneldim. Sıra yemekten önce kendimi tutamayıp azarladığım Gökhan'ın gönlünü almaya gelmişti. Bundan böyle sinirlerime kesinlikle hâkim olmak zorundayım.

Karım yerdeki şişme yatağın üstüne yüzükoyun uzanmış, kitap okumaya dalmıştı. Gökhan ise görünürde yoktu. Birden ödüm patladı. Sözlerimden gerçekten alınıp evimi terk etmiş olabilir miydi? Benim ona çizdiğim kişiliğe göre böyle bir şey yapmaması gerekirdi ama... Belki de Haydar ile samimiyetimizden işkillenmiş, hatta korkmuştu.

"Ne okuyorsun, karıcığım?" diye neşeyle sordum.

Gözlerini okuduğu sayfadan ayırmadan ayaklarını kıpırdattı ve anlaşılmayan bir şeyler homurdandı. Galiba, 'hımmmm' dedi. Belki de 'beni rahat bırak' demiştir, ama benim böyle bir niyetim yoktu. Şen bir sesle devam ettim:

"Komiser Kolombo nihayet gidebildi. Sen dışarı çık-

tıktan sonra keyfi kaçtı adamcağızın. Öteki konuğumuz nerelerde?"

Gene ayaklarını kıpırdatıp biraz daha yüksek sesle homurdandı:

"Anlamadım," dedim.

Derin derin içini çekerek başını kitaptan kaldırdı, dönüp sırtüstü yattı.

"Üüüüfff, ne bileyim nerede? Okutmuyorsun..."

Karıma da iyi davranmalı, üstüne üstüne gitmemeliyim. Gökhan'ı buradan uzaklaştırmak gereğini duyarsa hiç işime gelmez.

"Özür dilerim, sevgilim. Umarım yemekte canın çok sıkılmadı."

Gözlerini hafifçe kısarak tembel tembel gülümsedi. Daha doğrusu gülümser gibi yapınca gözleri kısıldı.

"Senin komser bozuntusu pek fiyakalı... Bari cinayetin çözümlenmesi konusunda bir ilerleme kaydettiniz mi?"

"Ne ilerlemesi kaydedeceğiz? Katil bulundu ya..."

"Saçmalama... Gazetelerde okuduklarım hiç de romansal bir sonuca varmıyor."

"Ben romanı başka türlü biçimlendirmeye karar verdim," dedim. Bunu söylerken gerçek bir sır veriyor değildim elbette. Karımın dikkatini kendimden hepten uzaklaştırmaya (sanki öyle değilmiş gibi) çalışıyordum. Yani, onu yanlış yola sevk etmeye... "Haydar Bilir katilini buldu, içi rahat etti. Bundan böyle işbirliği yapmıyoruz."

"Peki, benden şiddetle esirgediğin defteri gösterdin mi ona?"

"Ne diye gösterecekmişim? O defterin, bulunan ka-

tille ilgisi yok. Ben tamamen başka bir şey yapacağım bu romanda. Geçen seferkine benzemeyecek, hayatı yansıtmayacak."

Güler gibi yaptı.

"Oooo, bakıyorum dersini iyi öğrenmişsin. O sersem adam dosyayı tamamen kapattı mı, yani? Bir daha görüşemeyecek miyiz?"

"Bir daha buraya gelmeyeceği kesin," dedim. "Ama sen *ayrıca* görüşmek istersen eğer..."

Bu kez sahiden güldü.

Birdenbire Gökhan ile göz göze geldim. Biraz ileride, tam karşımda, yerde, rıhtımın taşları üstünde duruyordu ıslak kafası. Gövdesi yoktu, ama boynunun gövdesinden koparıldığı yerden kan da akmıyordu. Kesilmiş ve yıkanmış bir baş! Yüreğim ağzıma geldi derler ya, aynen öyle oldum bir an. Soluksuz kaldım. Öylece bakıyordu. İfadesiz, kıpırtısız... Derken anladım, gövdesiz bir baş değil, gövdesi görünmeyen bir baştı güneşin çok keskin olduğu şu anda beni sersemleten. Denize inen demir merdivenin ilk basamağını çıktıktan sonra, belki de beni gördüğü için, duraklamış olmalıydı. Denizdeymiş demek. Ne kadar sessiz yüzüyormuş, en ufak bir şıpırtı bile duymadık. Bir an daha kıpırdamadan durdu. Anlamsız gözlerini doğruca bana dikmişti. Ve o an, birden fark ettim. Daha doğrusu *gördüm*. Onu tam da böyle sudan çıkarken, üstelik kara gözlüksüz yakaladığım için gördüm sanıyorum, günlerdir göremediğimi. Bu adamın gözleri, balık gözleriydi. Balık gibi bakıyordu – yani sanki bakmıyordu.

"Aaaa, denizde miydin? Ben de nereye kayboldu bu diyordum. Su nasıl?" diye sordu karım.

Gökhan, merdivenin geri kalan basamaklarını da tırmanıp rıhtım taşına ayak bastı. Islak ıslak bize doğru yürüdü, şezlonglardan birinin üstünde duran havluyla yüzünü kuruladıktan sonra karşılık verdi:

"Harika..."

"Köydeki suyun parıl parıl temizliğini hatırlıyorum da, ne diye kalkıp bu kirli kıyılara döndüğümü bir türlü hatırlayamıyorum."

Bu pis herif peşinden gelsin diye, dedim içimden.

"Boğaz suyunun tadı başka," dedi Gökhan. "Her suyun tadı başkadır."

"Siz balık burcundan mısınız?" diye sordum.

"Evet."

Karım pek şaşırdı. "Aaaa, sen ne zaman burçlara merak sardın?"

"Astrolojinin matematiksel yanı hep ilgimi çekmiştir. Ve görüyorsun ki yanılmadım." Gözlerimi Gökhan'ın balık gözlerine diktim. "Doğum tarihiniz ne?"

"4 Mart 1955."

Gözlerimi inatla onunkilerden ayırmadım. O da kendininkileri kaçırmadı. Ama yalan söylüyordu. Dediği kadar genç olamazdı. Bakışma inadını karşılıklı ne kadar sürdürecektik? Neyse ki karım konuştu da ikimiz de yiğitliğe halel getirmeden ona döndük.

"Ne kadar da küçükmüşsün!"

O da inanmamıştı elbette.

"Doğru, daha olgun gösteriyorsunuz. Davranışlarınız da, otuz üç yaşında bir delikanlınınkiler kadar uçarı değil."

Yampiri gülümsedi. Gülümsemesi gözlerine yansı-

madı tabii, ama ağzına yapıştı kaldı. Şezlongun kıyısına oturdu. Uzanmadı. Sigara paketine uzandı.

"Çok genç yaşta yurtdışına gittim ben. Pek çok yer dolaştım. Çok büyük zorluklarla savaştım." Sigarasını ağzına yerleştirdiğinde yampiri gülümseme haliyle yok oldu. Çakmağını çaktı. Bir-iki nefes aldıktan sonra devam etti: "Öyle çetin koşullar altında çabuk olgunlaşıyor insan... hatta yaşlanıyor."

"Uzun yıllar Paris'te yaşadığınızı söylememiş miydiniz?"

"Evet, sonunda Paris'e yerleştim ama daha önce bir süre dolaştım."

Yalıya ilk geldiği gün bana anlattığı hayat hikâyesini neden daha dikkatli dinlememiştim sanki? O gün anlattıklarıyla bugün söyledikleri arasında fark olup olmadığını çıkaramıyorum. Genel çizgilerde büyük farklar olamaz elbette ama, dikkatli dinlemeyi ta o zamandan akıl etmiş olsaydım, hiç değilse ayrıntılarda yanlışlar yakalayıp onu sıkıştırabilirdim.

"Benim karım da... yani, ilk karım, Paris'e yerleşti. Belki tanışmışsınızdır."

Gökhan hemen karşılık vermedi. Sigarasından birkaç nefes daha çekti.

"Oradaki Türklerle hemen hemen hiçbir ilişkim olmadı. Bir Fransızla evliydim."

Karım (yani şimdiki karım) fena halde sıkıldığını saklamayarak içini çekti, yattığı yerden doğruldu, ayağa kalkarken dudak bükerek dedi ki:

"Ne kadar çok ortak yanınız var... Emin'in eski karısı da bir *Fransız* ile evli."

Ayaklarının dibinde yumuşacık bir yığın oluşturan beyaz entarisine uzandı.

"Meral 1975'te gitti," dedim Gökhan'a hitaben.

"Tuhaf... Ben de 75'te vardım oraya."

"Fransızca biliyorsunuz tabii..."

"Gittiğimde bilmiyordum. Ama öğrendim."

Akın bikinisinin üstüne beyaz entarisini giydi.

"Ben içeri giriyorum. Çok sıcak. Akşama görüşürüz."

Bizim ne diyeceğimizi, ne yapacağımızı hiç umursamazcasına (ya da o anda ikimizden de herhangi bir tepki gelmeyeceğini çaktığı için) hızla eve doğru yürüdü.

Gökhan onun arkasından bakmadı.

"Türkiye'ye ne zaman döndüm demiştiniz?"

"81'in sonuna doğru."

"Arada hiç gelmediniz mi?"

"Hayır."

"Dönüşte Türkiye'yi çok değişmiş buldunuz tabii. Sarsılmışsınızdır."

"Yo, hiç sarsılmadım." Bir an daldı sanki, ya da her zamanki dalgınlığı derinleşti. "O kadar özlemiştim ki... Daha dün ayrılmış gibiydim. Gün ışığına... yani Türkiye'nin güneşine..." Sustu. Şaşırmış gibiydi. Ama bana değil, her zamanki gibi başka bir yere bakıyordu şaşkın şaşkın. Derken hafifçe silkindi. Belki de bana öyle geldi. Çabuk çabuk değilse bile duraksız ama durgun bir konuşma tutturdu: "Kalabalık kentlerden bıkmıştım zaten. İzmir'de yapmam gereken bazı işler vardı... parayla ilgili. Ailemden kalan mirasla ilgili.... Onları tamamlar tamamlamaz deniz kıyısında bir köye yerleştim. Eşinizin sözünü ettiği pırıl pırıl köye... On bir yıldır yeterince serüven yaşamıştım. Doğanın kucağında sessiz bir yaşam sürdürmek çok cazip geldi. Kendimi resme verdim."

Hep o monoton, inişsiz çıkışsız, insanı uyutmayı amaçlayan ses... Kötü bir turizm rehberinden çalınmışı andıran ifade... Anlattıklarıysa ezberlenmiş bir parça gibi... Ezberlenmiş ama anlamlandırılmamış, vurgulandırılmamış... Tarih kitabının gereken yerlerini olduğu gibi ezberine almış, tahtaya kalktığında noktasını virgülünü önemsemeden tekrarlayan, dersini iyi bellemiş, ama ne dediğini bilmeye gerek görmeyen bir lise öğrencisi sanki. Bu gibilerin daha akıllıları arada bir ne diyeceğini unutmuş numarası yapar, sonra gene toparlar, söze devam ederler. Ancak böyle bir numaraya kalkıştıklarında gerçekten unutacaklarını sananlar ya da bunu bile düşünmeyecek kadar salak olanlar 'su gibi' ezber yaparlar. Dikkatsiz bir öğretmene yutturabilirler belki ama...

Ben elbette yutacak değilim. Üstelik, çok kısa bir an ezberlenmiş metnin dışına çıktığında ya da hangi metnin sırası geldiğini şaşırdığında ne kadar bocaladığı gözümden kaçmadı.

Gene de yutmuş gibi yaptım. "Yurtdışında yaşadığınız serüvenleri anlatsanız bir gün," dedim bazı hayranlık belirtileri göstererek. "Ben bu yaşıma geldim, ömrümde macera nedir bilmedim desem yeridir. Başkalarının başından geçen heyecanlı olayları dinlemeye ise bayılırım."

Düğmesine basılmış bir teyp makinesi gibi başladı:

"Bir akşam, Kazablanka'da bir bara girdim. Basık tavanlı, sigara dumanından göz gözü görmeyen bir yer... Kalabalıktı. Köşede, bir zenci piyano çalıyordu..." deminden beri betimlemeye uğraştığım o sesle, gene elbette noktasız virgülsüz anlatmayı sürdürdü.

Tabii ben ömrümde hiçbir macera yaşamadığımı

söylemiştim ama, Ingrid Bergmann ile Humphrey Bogart'ın başrollerini paylaştıkları unutulmaz *Kazablanka* filmini görmediğimi söylememiştim. Eminim okurlarımın çoğu da görmüşlerdir aynı filmi. Dolayısıyla Gökhan'ın epeyce kötü bir anlatımla naklettiği serüvenin doğrudan aynı senaryodan yola çıktığını belirtmekle yetinip onun bu sayfayı daha fazla işgal etmesine izin vermeyeceğim. Bu kez olay İkinci Dünya Savaşı sırasında geçmiyordu elbette. Sonu da farklıydı. Bizim yakışıklı, sözde orada tanıştığı ve birtakım zorbaların elinden kurtarmaya fırsat bulduğu genç bir Fransız kızıyla evlenip Paris'e yerleşiyordu.

Çok iyi, çok iyi, bu Gökhan'ı (yoksa baklayı ağzımdan çıkarıp Tarık mı desem?) bayağ sevmeye başladım.

"Ne kadar ilginç!" diyerek utanmazca (kurnazca? ustaca?) yüreklendirdim onu. "Paris'e yerleştikten sonra ne serüvenler yaşadınız, kimbilir..."

Yampiri gülümsemesini, başını utangaç bir havayla önüne eğerek saklamaya çalıştı. Bu kez anlattığı öykü ya Hemingway'den ya da F. Scott Fitzgerald'dan ya da her ikisinden apartmaydı. Bu iki yazarın birbirine karıştırılmasını edebiyat tarihçileri affetmeyebilir, ama onların kitaplarını kötü çevirilerden ve de büyük bir olasılıkla hapishane ortamında okuyarak kendine bir Paris resmi çizmeye çalışan birinin aklının (ve yalanlarının) karışmasını ben şahsen hoşgörüyle (ve büyük bir keyifle) karşılıyorum. Üstelik, Birinci Dünya Savaşı sonrası Paris'ini yetmişli yıllara uygulama çabası ve görece başarısı saygı uyandırıyor.

Pek iddialı pek çok yazar ulaşamamıştır bu başarıya.

Onu daha fazla yormamak, ayrıntılı sorularla korkut-

mamak, her anlattığına inandığıma inandırmak, şu anda izleyebileceğim en iyi yol. Ayrıca kendi kafamı da toplamak, tasarılarımı bir düzene, dizgeye sokmak zorundayım.

Sıcak da fena bastırıyor.

"Aaaah, Paris, Paris!" Şapşal şapşal sırıtmaya dikkat ederek içimi çekiyorum. "Herkes söyler oranın başka hiçbir yere benzemediğini. Gece vakti postacının bisikletini çaldınız, demek? Ne hoş! Tabii gençken gitmek gerek oralara... Ben bu yaşta gidecek olsam, otelden dışarı adımımı attığım anda paramı çaldırmaktan başka bir serüven yaşayamam herhalde. Belki de Eyfel Kulesi'nin tepesinde başım döner..."

"Onca yıl Paris'te yaşadım da, inanır mısınız, bir tek kez Eyfel Kulesi'nin tepesine çıkmadım," dedi.

Eeee, bu kadar ukalalık da fazla artık.

"Biri demiş ki, Paris'in en güzel görünümü Eyfel'in tepesindendir, çünkü oradan baktığınızda Eyfel'i göremezsiniz, demiş. Kim demiş, bilemeyeceğim şimdi. Aklımdan çıkmış."

"Ben demedim," dedi ve galiba resmen sırıttı.

Aklı sıra öğretmene kolay karşılık veremeyeceği bir espri yapmış hayta liseliler gibiydi. Allahtan ben lise hocası değilim de sinirlenmemeyi başardım. Gene şapşal şapşal sırıtarak ağır ağır ayağa kalktım. Deminden beri anlattıklarını yarım kulakla dinlediğimi saklamaya çalışan biriymişim izlenimini yaratmaya çalışıyordum ama bilmem başarabildim mi? Bugüne dek gerçekten de pek kulak asmamıştım ona, ama şimdi rol yaparken eski doğallığımı yakalayıp yakalamadığımdan emin değilim.

Bundan böyle yalnızca onun yanında değil, karımın,

Haydar'ın, herkesin önünde rol yapmam gerektiğinden eminim ama.

"Güneş çok kızgın, ben de içeri girip kestirsem iyi olacak. Akşam yemekte görüşürüz. Daha başka serüvenlerinizi de dinleriz. Yanılmıyorsam üçümüz baş başa olacağız – karım beklenmedik konuklar çağırmamışsa tabii."

Yalıya geldiğinden bu yana sanırım ilk kez, keyifli sayılabilecek bir gülümseme yayıldı yüzüne.

"Tabii," dedi.

Odama girip kapıyı kapar kapamaz (bir-iki saniye soluklandıktan sonra) albümü sakladığım yerden çıkardım. Yatağımın kıyısına oturup sayfaları çevirmeye koyuldum yeniden. Yapıştırılmış gazete kesikleri arasında Gökhan'ınkine benzer bir yüz bulacağımı umuyor muydum?

Neyse, bulamadım.

Aysel Alsan'ın ilk parlamaya başladığı yıllarda öldürülen terzi Haluk'un katili Tarık'ın resmi gazetelerde yayınlanmıştı kuşkusuz, ama Ruşen Kaya bunları kesip defterine yapıştırmaya gerek görmemişti. O eski cinayetle ilgili bir tek resim – daha doğrusu resimaltı vardı. Resim Aysel'in o dönemdeki kabarık saçlı, kuyruklu gözlü öteki fotoğraflarından pek farklı değildi de, altında, "Ünlü modacının cesedini genç yıldız Aysel Alsan buldu. Genç kadın yakın dostunun ölümü dolayısıyla yıkıldı," yazıyordu. Bunun üzerine Sulhi Gebzeli olaya hemen el koymuş olmalı ki, ondan sonra 'genç yıldız'ın cinayetle ilintisini konu alan herhangi bir görüntüye rastlamadım. Daha ileriki sayfalarda da, yani, Tarık'ın

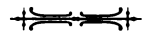
hapisten çıktığı 1981 yılı ile defterin sustuğu 86 sonu arasındaki bölümde de bulamadım aradığım adamın suretini. Demek oluyor ki Tarık (yani Gökhan) o dönemde Aysel'in çevresinde dolanmamış, dolandıysa bile herhangi bir objektif tarafından zapt edilmemişti.

Ki, bunu zaten biliyordum. Yani öyle olması gerektiğini biliyordum. Gene de bana çok şey öğretmekle hiçbir şey öğretmemek arasında gidip gelen bu albüme bir kez daha başvurmaktan kendimi alamamıştım.

Artık oturup her şeyi tek başıma düşünmenin zamanıdır.

Kendimden başka güveneceğim kimse yok.

Kendime bile tamamen güvendiğimden emin değilim.

Bütün mesele hayatı yeniden elden geçirebilmek... Hayatı yeniden elden geçirmenin yollarını ve çeşitlerini bilmek... Hayatı sanat yapıtına dönüştürmek için elden geçirdiğinizde hiç beklenmedik ve hatta dehşet verici sonuçlara varabilirsiniz. Oysa matematikte böyle olmaz. Matematikte vardığınız sonuçlar beklenmedik ve hatta şaşırtıcıysa, işlemlerde bir yanlışlık yaptığınızı anlarsınız yalnızca; yeni bir gerçek yakaladığınızı sanmazsınız.

Ama belki sanatta da geçerlidir bu. Ben matematiğin yolunu yordamını, yöntemini biliyorum, hayatı sanata dönüştürmenin yol ve yordamını bilemiyorum. Her seferinde başka bir sonuca varmam, ola ki işlemlerin han-

gisini, ne zaman, nasıl yanlış yaptığımı çıkaramamamdandır.

Karımın âşığı olduğuna artık kesin gözle baktığım Gökhan'ı öldürmeye karar verdiğimi okur anlamıştır herhalde. Ama onu boğazlamaya ya da bıçaklamaya ya da kurşunlamaya kalkmayacağım, banyosunun suyuna elektrik katmak gibi bir tekrara başvurmayacağım, çok daha incelikli davranacağım da kavranmıştır umarım. Ondan diri olarak (ve de roman kişisi olarak) yararlanmak ve sonunda ölüme mahkûm etmek niyetindeyim. Böylece hem onu cezalandıracağım, hem de epeyce karmaşık bir roman yazarak karımdan öç alacağım.

Ama nasıl?.. Gökhan'ın 1970 yılında terzi Haluk bilmem kimi öldüren Tarık olduğunu, Ateş Altındal'ı vuranın da ondan başkası olmadığını ispata çalışıyorum, ama bir türlü olmuyor. Denklem çözülmüyor. Teori kanıtlanamıyor. Fermat'nın son teoremi çok daha kolaydı, Diaphantus denklemleri ise çocuk oyuncağı...

Varmak istediğim sonuç: A=B=C.

Bunun denklemini matematiksel olarak kurmak zor değil. Ancak A= Gökhan, B= Tarık, C= Katil dediğimizde sayıların yerini sözcükler alıyor. Her ikisi de birtakım simgelerden oluşuyor gerçi, ama sözcüklerde, sayılarda bulunmayan bir tarihçe var. Bu tarihçeyi de rakamlarla çözmeye çalışıyoruz ve her şey *bir süre* çok iyi gidiyor:

1970 – *Tarık*, cinayet işlediği için hapse giriyor.
Gökhan, serüven merakını tatmin için yurtdışına çıkıyor.

1981 – *Tarık*, birtakım aflardan, infaz yasasından, iyi

halden, artık nedense, tahliye oluyor.
Gökhan, serüven merakını gidermiş, yaşından erken olgunlaşmış ve artık sessiz yaşamak isteyen biri olarak yurda dönüyor.

1981-83 – *Tarık*, Sulhi Gebzeli'den yüklüce bir para kopardıktan sonra ortadan kayboluyor, İzmir'de yaşadığı sanılıyor.
Gökhan, birtakım miras işlerini halletmek üzere İzmir'de oyalanıyor.

1983 – *Tarık*, Sulhi Gebzeli'den sürekli aylık almaya başlıyor, ama İstanbul'da sık sık görülmüyor. Nerede yaşadığı belli değil.
Gökhan, sözüm ona köyde inzivaya çekilip kendini resme veriyor; ne zaman, nereye gittiği bilinmiyor.

Buraya kadar iyi hoş da, iki adamın aralarındaki on yıllık yaş farkı (Gökhan'ın iddiası tabii) da göz önüne alınmayabilir de, Gökhan Türkiye'ye dönüş tarihini kanıtlayan bir pasaport çıkarırsa ortaya... ne yapılabilir?

Onun böyle bir pasaport taşıyıp taşımadığı (en azından *yanında* taşıyıp taşımadığı) tarafımdan araştırılabilir. Bunun için, onun kaldığı (kendi evimde, babamdan kalma yalıda işgal ettiği) odayı iyice arayıp elden geçirebilirim. Böyle bir pasaport varsa bulup ânında denize atabilirim. Hayatı sanat eserine dönüştürmek üzere elden geçirmenin yollarından biri de bu olabilir.

Öte yandan Gökhan ile Tarık'ın aynı kişi olduğu kesinlik kazansa bile, bu kişinin Ateş Altındal'ı neden öldürdüğü sorusu çıkıyor ortaya. Bunu yanıtlamak için ise geçmişe dönmek gerektiğinden hiç kuşkum yok.

Her şey on sekiz yıl önce işlenmiş olan cinayetin ve o olayın genç kahramanlarının çevresinde odaklanabilir. Tarık'ın, öldürdüğü adamla eşcinsel ilişkisi olduğu biliniyormuş. Aysel Alsan da, üne kavuşmadan önce, hatta ilk ünlendiği sıralarda, birkaç yıl bunlarla aynı evde oturmuş. Üçlü bir ilişki düşünülemez mi? Aysel çok genç. Tarık da genç. Modacı Haluk ise besbelli yaşlanmaya yüz tutmuş. Zamanla, Aysel ile Tarık arasında daha derin bir yakınlaşma oluyor. Haluk buna sinirleniyor. Aysel'i evden uzaklaştırıyor. Ama karımı baştan çıkarmayı başaran Gökhan hiç de kadınsı bir tip değil. Aklı Aysel'de kalmıştır, onunla gizlice buluşmayı sürdürmüştür. Bunu öğrenen Haluk çıldırıyor, büyük bir kavga kopuyor, Tarık adamı öldürüyor. Aysel kısa yoldan zengin ve nüfuzlu birinin koruması altına giriyor, Gökhan ise cezaevini boyluyor.

Şimdi, on bir yıl hapislerde sürünen bir adam, orada okuduğu kitapların etkisiyle yurtdışında serüvenler yaşamayı düşler de, kendisini içeri attıran kadından intikam almayı kurmaz mı? Ve çıkar çıkmaz da planlarını gerçekleştirmeye çalışmaz mı? Ama Sulhi Gebzeli zengindir, altın yumurtlayan tavuk olabilir. Onu ya da Aysel'i öldürmek anlamsız, şantaj yapmak ise akla yakındır. Aysel gerçek aşkı bulup on beş yıllık âşığını terk ettiğinde ise, Sulhi Gebzeli ya dalgınlıktan ya da bilemediğimiz başka sebeplerden Tarık'a para ödemeye devam ediyor. Ne zamanki ödemeler kesiliyor... üstünden birkaç ay geçmeden Ateş Altındal sokak ortasında vuruluyor. İntikam alınmıştır. Gökhan doğruca deniz kıyısındaki köye kapağı atıp orada oluşturduğu sahte kimliğe bürünüyor ve karım gidip onu keşfedinceye dek yerinden kıpırdamıyor.

Karım onu 'keşfettiğinde' aralarında gerçek bir aşk mı doğuyor, yoksa Tarık onu kendi amaçları için kullanmak amacıyla mı ona tutulmuş numarası yaparak peşinden geliyor? Senaryonun bu aşamasında bu nokta pek önemli değil. İleride çözeriz.

'Senaryo' sözcüğünü hiç düşünmeden kullandım, ama geliştirdiğim şu teoriye fazlasıyla uyuyor korkarım. İşin başındaki *Türk Filmi* motifine dönmemek olanaksızdı galiba. Olay o kişiler arasında geçiyor çünkü. Matematiksel çözüm arayışlarını bir süre bir yana bırakmak gerekecek.

Aysel Alsan ile yeniden görüşmeliyim, hatta bir yolunu bulup onu Gökhan ile yüzleştirmeliyim. Ama nasıl? Kadını yalıya davet edemem ya? Etsem de neden gelsin? Hafta sonlarında yalıya doluşan sanatçı-sanatsever konuklar arasında hiç sinemacı var mıydı? Hiç dikkat etmedim ki... Ben de, oturduğum yerden, üstelik oturduğum yerde bile çevreme dikkat etmeden, nasıl hem cinsi hem de edebi bir başarıya ulaşacağım, bilmem.

Her şeyden önce Gökhan'ın odasını aramalıyım. Bunun için de karımla ikisini bu akşam yalıdan uzaklaştırmam gerek. Bunun için de yerimden kalkmam gerek.

Ben mi çok iyi rol yapmayı öğrendim, yoksa onlar mı bir numara çevirip bir geceliğine olsun benden kaçmayı planlamışlardı da herkes farkında olmadan birbirine yardımcı oldu, bilemeyeceğim. Sonuç şu ki, gecenin on birinde onları 'biraz hava almaya' (büyük bir olasılıkla karımın kendi evindeki yatağa) göndermeyi başardım. Ne olur ne olmaz diye, daha çok da heyecanımı

yatıştırmak için, onlar gittikten sonra on beş-yirmi dakika daha rıhtımdaki koltuğumda oturup karanlık denizi seyrettim. Sonra ağır ağır yerimden kalkıp odama çekiliyormuş havasında üst kata çıktım. Banyoya girip az bir süre oyalandım. Asıl amacım anahtarı almaktı. Eski ev ne de olsa, denememiştim ama bütün anahtarların her kapıya uyacağından kuşkum yoktu ve eğer Gökhan kendi yattığı odayı, her türlü görgü kuralını hiçe sayarak, kilitlemek densizliğini göstermişse, hazırlıklı olmaya kararlıydım.

Neyse, böyle bir terbiyesizlik yapmamış. Kolayca girdim odaya; perdelerin kapalı olduklarını holden sızan ışık sayesinde saptadıktan sonra (Gökhan gibi gizli kapaklı yaşamaya alışmış biri, gündüzleri bile açmıyordur perdelerini Allah bilir) elektriği yaktım. Oda son derece düzenliydi. Aslında bu beni pek şaşırtmadı, ama korkuttu biraz. Araştırmalarımın izlerini bırakmamaya çok dikkat etmeliydim. Ruşen Kaya'nın, zaten polisler tarafından altüst edilmiş, pis kokulu odasında değildim. Gökhan geri döndüğünde benim burayı karıştırdığımı kesinlikle fark etmemeliydi. Ne yapacağımı, nereden başlayacağımı hiç bilmiyordum. Olduğum yerde dikilip çevreme baktım.

Kâğıt, kalem, kitap açısından Ruşen Kaya'nınki kadar yoksuldu oda. Banka defteri, cüzdan, anahtarlık gibi şeyler de yoktu ama, işin içinde bir ceset olmadığına göre bunların Gökhan'ın üstünde oldukları kesindi. Küllük ve çöp sepeti boştu. Besbelli kadın odayı temizlerken boşaltmıştı bunları ve Gökhan daha sonra sigara içmemiş, çöp sepetine herhangi bir şey atmamıştı. İlk anda çekmeceleri karıştırmayı göze alamayıp dolabı aç-

tım. Bunun da en üst rafında bir albüm bulmayı ummuyordum. Nerede bende o şans? Ama beklediğimden çok farklı bir şeyle karşılaştım. Daha doğrusu, hiç aklıma gelmeyecek bir şeyle...

Özenle asılmış gömleklerin, üç-dört ceketin, beş-altı pantolonun aşağısında, gene dikkatle sıralanmış dört çift ayakkabının hemen yanında üç (evet üç!) parça bagaj duruyordu. Bir *erkeğin*, kısa bir yaz gezisi için yanına bu kadar çok eşya alacağı kimin aklına gelir? Buralarda çok uzun süre kalmaya niyetli anlaşılan. Belki de köyden ayrılıp evime temelli yerleşmeye hevesleniyordu. Ya da?..

Bu adamın eşyası değil, bagajı çok! Henüz açmadığım çekmeceler iç çamaşır ve çeşitli ıvır zıvırla ağzına dek dolu bile olsa, dolapta asılı duran giysilere eklendiklerinde eminim bir tek orta boy valize kolaylıkla sığarlar. Üstelik bu üç bagaj birbirine de benzemiyor. Biri, son model *Samsonite*'ların epeyce büyük bir boyu –metalik gri renkte. Bunun üstünde, buruşuk duruşundan içinin boş olduğu anlaşılan siyah anorak bir çanta var. Artı (ki, garip kaçanı bu) yıllar önce kullanımdan kalkmış, tavan arasında bir köşeye atılmış olması gereken, kahverengi deriden, eski püskü bir bavul...

Elim o bavula uzandı uzandı, geri geldi. Ne de olsa aile terbiyesi almışız, bir başkasının eşyalarını karıştırmak ömrümüzde yapmadığımız bir şey... Ruşen Kaya'nın odasını aramak farklıydı, bir görev bile sayılabilirdi. Bir cinayet araştırması söz konusu olunca insanın bakış açısı ister istemez değişiyor, günlük hayattaki alışkanlıklar unutulabiliyor. Ayrıca, insan öldü mü, mahremiyeti de yok oluyor. Ama yaşayan birinin (üstelik

evimde konuk) bavulunu nasıl açarım? Tabii o, karımın (dolayısıyla benim) mahremiyetime el uzatmış. Bu konuda herhangi bir vicdan muhasebesine girişmeyi bile gereksiz saymış olabilir. Ben de bu yüzden onu öldürmeye kararlıyım ama, böyle bir şey yapmak zoruma gidiyor.

Dolabın kapısını kapattım ve ânında yeni bir tereddüde düştüm. Açtığımda iyice kapalı mıydı bu, yoksa hafif aralık mıydı? Buyrun bakalım! Zehir hafiyeliğe özeniyorum, işin gerektirdiği en temel tedbirleri almaktan acizim. Ya bu herif odasının arandığını anlarsa? Bavuluna bile bakmadığım halde korkup kaçarsa? İnsan odasını nasıl bıraktığına dikkat etmese bile, belleğinin bir yerinde o odanın son resmini taşır. O resim bozulmadığı sürece, bir dolap kapısının, bir çekmecenin, açık mı kapalı mı aralık mı kaldığını hatırlamaz da, resim değiştiği anda hatırlar. Hele bu herif gibi çifte yaşam sürdüren biri, gözlerini özellikle dört açar.

Komodinin çekmecelerine dokunmadan önce iyice dikkat ettim. Hepsi sıkı sıkıya kapalıydı. Birer birer açtım. Hepsi de pek düzenliydi. Ne kadar sıkıcı bir adam bu Gökhan. Karım onda ne buluyor, anlamıyorum. Üstelik de eşcinsel! Zaten erkek adamın öteberisi biraz dağınık olur. Ama çifte yaşam sürdüren biri dağınık olmayı göze alamıyordur ola ki. Donların, fanilaların, çorapların (yaz günü bu ne çok çamaşır böyle?), özenle katlanmış tişörtlerin düzenliliğini bozmamaya çok büyük dikkat göstererek, her bir çekmecenin altına üstüne iyice baktım. Aradığımı (bir pasaport? bir tabanca? bir kutu kurşun?) hiçbirinde bulamadım. Ancak en alt çekmecede, hiç de aramadığım ve bulduğumda, ilk anda

çok sinirlendiğim bir şeyler vardı. (Önemli ipuçlarının ya en alt çekmecede ya dolabın en üst rafında bulunmaları polisiye romanların vazgeçilmez geleneklerindendir yanılmıyorsam.)

Gökhan, komodinin en alt gözüne kirli çamaşırlarını oldukça gelişigüzel bir şekilde doldurmuş. Yabancı bir evin hizmetçisine çamaşırını yıkatmaktan çekinmek, incelik olarak da nitelenebilir, nekeslik olarak da. Ama karımın bir deste fotoğrafının kirlilerle aynı çekmecede saklanmasının 'incelik'ler sınıfına sokulabileceğinden kuşkuluyum. Bu konuda onun (yani karımın) fikrini sorsam, benden farklı bir sonuca varacağını sanmıyorum. Ama tabii, bu aşamada onun fikrini soracak değilim. Belki ileride, olay çözüm noktasına geldiğinde, onu öfkelendirmek, içinde tiksinti duyguları uyandırmak amacıyla böyle bir yola başvurabilirim.

Ben, şahsen, kendimi biraz aşağılanmış hissettim. Fotoğrafların aşağılayıcı, tiksindirici bir yanı yoktu gerçi. Gizlice çekilmedikleri de besbelliydi. Çoğu portreydi ve karımın bunlara bilerek poz verdiği anlaşılıyordu. Kirli çamaşırların arasında saklanmış olmasalardı, sanat fotoğrafları olarak bile tanımlanabilirlerdi. Bir kere, kendini bildi bileli iyi resim vermemekten yakınan karım, doğal ışıkta çekilmiş bu karelerde, yüzünde bir dirhem makyaj olmamasına karşın, inanılmaz ölçüde güzeldi. Aşkın yarattığı güzellik... mi? Yoksa, güzellik, bakanın (resmi çekenin) gözündedir ilkesi mi, bilemeyeceğim.

Portrelerde geri plan pek fark edilmiyor ama, boydan ya da yarı boydan çekilmiş resimlerde ya kır kahvesini andıran bir yerde (köydeki otelin bahçesi olmalı)

kırık dökük bir masada oturuyor, ya da ilkel bir kumsalda uzanmış durumda... Sırtında ya yazlık bir giysi ya da mayo... Keyifli, mutlu ve dedim ya, akıl almaz güzel... son iki fotoğrafta ise Gökhan ile birlikte. Birinde, önlerinde şenlikli bir rakı sofrası kurulmuş olarak, bir masada karşılıklı oturuyorlar; ötekinde, bir kumsalda yan yana, yarı uzanmış, tek dirsek üzerinde yarı doğrulmuş bir şekilde objektife (ve Gökhan, en umulmadık genişlikte) sırıtıyorlar. İki resimde de poz verilmiş, tele-objektifle uzaktan çekilmiş oldukları düşünülemez bile. "Bana bakın, gülümseyin, çekiyorum," diyerek onları uyaran biri varmış kuşkusuz.

Hırsızlık yapabileceğim hayatta aklıma gelmezdi. Oysa, bir hafta içinde ikinci hırsızlığımı yapmak üzereydim. Ruşen Kaya'nın defterini alıp götürmem belki (uzun vadede) hırsızlık değil, önlem alma olarak nitelenebilirdi ama, Gökhan'ın alt çekmecesinden almaya kararlı olduğum resmin çalıntılığını hafifletecek en ufak bir neden yoktu. Karımın o güzel, o duygulu, o sanatsal fotoğraflarının tümünü alıp çılgınca yırtsaydım ya da ahmakça başımın altına saklasaydım, 'aldatılmış bir kocanın haklı kıskançlığı'ndan söz edilebilir, davranışımda 'hafifletici sebepler' bulunabilirdi. Ama hayır. Ben yalnızca Gökhan'la birlikte çekilmiş resimlerden birini alacaktım. O da kıskançlıktan falan değil. Gökhan'ın aslında Tarık'tan başkası olmadığını ispatlamak amacıyla, fotoğrafi Aysel Alsan'a göstermek için... Onları yüzleştirmekten çok daha kolaydı bu. Ve iki resimden birini seçmeye çalışırken karımın suretine bakmadım bile. Gökhan'ın daha az sırıttığı, dolayısıyla kendisine daha çok benzediği, masada çekilmiş fotoğrafi seçtim.

Peki, adam bunun yokluğunu fark etmeyecek mi? Böyle bir tehlikeyi göze almak zorundayım, bu resim bana çok gerekli. Ona ise artık pek gerekli olduğunu sanmıyorum. Karımdan uzaktayken bunları gözünün önünden ayırmıyordu belki; ama artık her Allahın günü burun buruna olduklarına göre, kadının aslı yanındayken ikide bir suretine bakacak ne var? Zaten fotoğrafların komodinin en alt gözüne düşmüş olmaları, artık pek fazla önemsenmediklerinin bir göstergesi değil mi? En iyisi malı alıp daha fazla oyalanmadan bu odayı terk etmek, yarından tezi yok Aysel Alsan'ın peşine düşmek...

Gözüm bir kez daha dolaba takıldı. Şu kahverengi bavulu açmadan edemeyeceğim galiba. Hem artık, bu herifin karıma olan tutkusunun ve aralarındaki ilişkinin kanıtlarını da gördükten sonra, doğal (ya da edinilmiş) edepliliğimden kendimi zorlayarak da olsa vazgeçebilirim. Üstelik pek fazla zorlanacağımı sanmıyorum.

Bavulu büyük bir dikkatle dolaptan çıkardım. Bu arada ayakkabılardan birinin tekini düşürdüm, hemen kaldırıp yerine koydum. Yatağın üstüne bıraktığım bavul ağırdı ama çok ağır değildi. Yani, besbelli doluydu ama kâğıt, kitap, para, altın ya da ne bileyim, taş gibi ağır çeken maddelerle dolu değildi. Ve tabii kilitliydi. Neden en basit şeyleri önceden akıl edemiyorum? Neyse, iyice eski tip bir kilit olduğundan açılması zor olmasa gerekir. Bir tırnak törpüsü ya da firkete... Annemin firketeleri vardı, ama karımın var mı acaba? Bu tür ilkel kilitlerin yerini son derece alengirli, şifreli mifreli şeylerin aldığı günümüzde, kadınların saçlarını da çok daha başka şeyler tutuyordur ola ki... Karımın saçlarını bir

arada tutan bir şey ise yok galiba. Ama en azından bir tırnak törpüsü bulunabilir. Bavulun içinden çıkabilecek şeyin olası önemi, kilidi kurcalamanın ve bunun fark edilmesinin tehlikelerini gölgede bırakabilir.

Hemen sofaya çıkıp karımın odasına yöneldim. Onun tuvalet masasını karıştırmak da ayrı bir yenilik, ayrı bir macera olacak. Evlendiğimizden beri ayrı odalarda yattığımızdan, özel eşyalarını hiç görmedim – galiba merak da etmedim. Durup dururken onlara bakmayı, ellemeyi falan aklımın ucundan geçirmedim. Şu bavulu açma acelesi olmasa daha yıllarca da geçirmezdim, eminim.

Karımın oda kapısının tokmağına uzandığım anda donakaldım. Bir araba sesi! Gecenin bu saatinde in cin top oynar bizim buralarda, en ufak bir gürültü bile çoğalarak duyulur. Bahçeye bir araba giriyordu kesin. Bu kadar erken dönebilirler mi? Düşünecek halde değildim. Panik içinde gerisin geriye koşup ilk iş Gökhan'ın odasının ışığını söndürdüm. Sonra da karanlıkta (daha doğrusu sofada yanan lambanın titrek aydınlığında) bavulu yatağın üstünden kaptığım gibi dolabın içine tıktım. Aynı bulduğum gibi mi yerleştirdim yerine, hiç bilmiyorum. Dışarı çıkıp kapıyı kapamıştım ki, karımla âşığının fotoğrafını içerideki komodinin üzerinde unuttuğumu hatırladım. Hadi, bir kez daha içeri girip onu da kaptım. Yüreğim küt küt atıyordu. Bu tür oyunlar bana göre değil. Kendimi odama attım, fotoğrafı, ne yaptığımı bilmez bir şekilde yastığımın altına soktum. Sakin yaşamaktan bıkmışlığın da bir haddi olmalı. Ayrıca, hayatı biraz hareketlendiğinde, insan bu kadar aptallaşmamalı.

Bahçeden alçak perdeden konuşmalar, küçük küçük gülüşmeler duyuluyordu. Demek arabayı park etmeleri (ya da arabadan inmeleri) biraz uzun sürmüş. Ya da ben zamanın ilerleyiş hızını algılayamayacak durumdayım. Birden, üst katta bulunmamın bir yerde suçluluğumun (ya da işte, sonuçsuz olarak karıştırdığım işlerin) bir kanıtı, belirtisi olabileceği geldi aklıma. Hemen aşağı inmeliyim. O kadar hızlı indim ki, giriş holünde servis masasına neredeyse kapaklanarak tutunmak zorunda kaldım. Aynı anda sokak kapısı açıldı. Önde karım, arkada Gökhan... El ele, kol kola, sarmaş dolaş falan da değiller.

Karım beni görünce şaşırdı.

"Aaaa, sen daha yatmadın mı?" diye sordu.

"Tam yatmaya çıkıyordum," dedim ve mucize eseri, masanın üstünde duran sicimle bağlanmış bir deste mektup gördüm. "Şunları alacaktım."

"Haa, doğru ya, akşamüstü Hasan getirdi," dedi karım hiç önemsemeyerek. "Neyin nesi onlar Allahaşkına?"

Aklıma gelen yalanı attım: "Haydar Bilir göndermiş."

Hafifçe güldü.

"Zehir hafiye... ve şu meşhur cinayet..."

Dilinin azıcık dolandığını ayrımsayıp biraz rahatladım. Sarhoşsa dikkati dağılmıştır. Arkasından cin cin bakan Gökhan'ın sarhoş olduğunu ummak boşuna tabii.

"Erken döndünüz," dedim, soluğumun normal düzene kavuştuğunu hissederek.

"Bahçe Bar'a gittik, ama çok kalabalıktı. Üstelik müşteriler de çok değişmiş. Tanıdık kimse yoktu."

Daha da rahatladım. Bir ilişki, tanıdık kimselerin *ol-*

madığı alanlardan uzaklaşıp tanıdık kimselerin *arandığı* alanlara yaklaşmışsa eğer, sona ermeye yüz tutmuş demektir. Bunu nereden biliyorum? Hayat tecrübem her gün artıyor!

"Neyse, ben yatıyorum. İyi geceler."

Kapının eşiğinde öylece dikilmiş duran ve bir tek kelime konuşmayan Gökhan, 'iyi geceler' dilemeye de gerek görmedi.

"Sana da," dedi karım. Belli belirsiz yalpalayarak salona yöneldi.

Gökhan onun ardından giderken, ben de, elimde bir deste mektup, ağır ağır merdivenleri tırmandım.

Kaç gündür dört gözle beklediğim bu mektupları nasıl unutmuşum? Hasan da biliyordu bunları ne kadar önemsediğimi; orta yerde bırakmaması, elime teslim etmesi gerekirdi. Gerçi artık pek önemli sayılmazlardı ama, olsun! Tarık ile Gökhan'ın aynı kişi olduğuna inanmıştım ya bir kez, burnumun dibinde karımla oynaşan adamı bulmak için gazetelere verdiğim ilanlar da, bunlara gelen yanıtlar da anlamsızlaşıyordu. Adı Tarık olan pek çok kişi mektup yazmış olabilirdi ama, *benim* aradığım Tarık yazmış olamazdı – çünkü kendisi buradaydı. Gerçek kimliğini açıklamaya hiç mi hiç niyeti yoktu üstelik. Ama gazetelerdeki ilanları elbette görmüştü ve akşamüzerinden beri holdeki masanın üstünde sürünen bu desteye bir göz atma fırsatını bulduysa, onu arayan kişinin *ben* olduğumu da anlamıştı. İşin başından beri bilmiyorduysa tabii...

Pencerem açık olduğundan, benimkilerin rıhtımda birer kadeh daha içmeye hazırlandıklarını duydum. Onları duymaktan kurtulmak için penceremi kapatma-

ya kalkmadım ama, mektuplara göz atmadan önce kapımı kilitlemeyi uygun buldum. Bakarsın karım yatmadan önce beni ziyaret etmeye kalkar. Yapmaz gerçi, aradan daha üç gün geçti. Üstelik Gökhan da var. Gene de ne olur ne olmaz... Bazen (kendi deyimiyle) kafayı çektiğinde nasıl davranacağını kendi de bilmiyor. Ben tedbirimi alayım da...

İnsanlarımızın okuduklarını anlama yeteneğinden bu denli yoksun olmaları, şaşırtmaktan çok öte, ürkütüyor beni. Onca büyük bir dikkatle 'Tarık'a hitaben kaleme aldığım satırları önemseyip cevabi satırlar kaleme almış okurların yüzde doksanı, mektuplarını 'Tarık'a hitaben yazmışlar. Yani, bu insanlar, ilanı verenin Tarık olduğunu sanmışlar, üstelik o kısacık metni de doğru dürüst anlamamışlar. Olacak şey mi?

Bunu algıladığımda kızıyorum, ama şunu da dikkate alıyorum: Akıl, mantık, okuduğunu anlama yeteneği, anladığını ifade etme kolaylığı gibi alıştığımız *doğruların* insanı yaya bıraktığı yerlerde, en gülünç yanlışlardan, en uçuk saçmalıklardan... en beklenmedik gerçeklere varılabilir. Bu mektupların hitap ettiği onlarca 'Tarık'tan biri, bizim Tarık Durusel'den başkası olmayabilir. Bu da, onun ne zaman, nerelerde dolaştığına dair birtakım ipuçları sağlayabilir. Bu ipuçlarının peşinden ben koşmayacağım elbette, Haydar'ın adamları koşacak. Onlar da her zamanki gibi her şeyi yüzlerine gözlerine bulaştırmazlar, umarım.

Mektupları ona ulaştıracağım. Hele bir tanesi var ki, onu ipucu olsun diye değil, sırf keyif olsun diye önemle tutuşturacağım eline.

"Sevgili Kardeşim Tarık. Gazeteye ilan vermekle çok isabetli davranmışsın seni nerede bulacağımızı bilemiyordum. O konuda senin suçsuz olmanı, her zaman inandığıma inanmanızı içtenlikle rica ediyorum zaten sen buradan ayrıldıktan kısa bir süre sonra. Gerçek hırsız ortaya çıktı. Servet Amcam seni affedilmez olarak kovduğunun üstünden üç gün geçmeden mutfaktan bazı şeyler çalınmaya devam etti. Çok geçmeden çok iyi bir çocukmuş intibasını uyandıran. Haydar adındaki garson yıllardır burada çalıştığından kimse ondan şüphelenmemişti. 1 1/2 kilo kıyma ve içinde domates yeşil biber patlıcan ve şeftali dolu bir naylon poşetle arka kapıdan çıkarken yakalandı. Servet Amcam senin günahına girdiği için kendine kahretti sana bu mektubu yazmamı çok ısrar etti çünkü gastede ilanı görür görmez kendine gösterdimdi... Diyor ki yolu buralara düşerse illaki bekleriz kapımız her zaman sana açıktır çalışmak istersen yerin hazırdır.
Bizi affet en yakın dostun olarak arkadaşın Osman."

Burdur'dan postalanmış olan bu mektubun *bizim* Tarık'a hitaben yazılmadığı kesin de, ele geçirilen gerçek kıyma ve sebze hırsızının adı *bizim* Haydar'ın dikkatini çeker mi acaba?

Tabii, espri için yorgan yakmamak gerek. Bu mektubu ona verirsem ya Haydar bugün bana kızdığından daha fazla kızıp aramızdaki ipleri koparabilir... ya da olmadık bir iz peşinde Burdur yollarına düşebilir. Her ikisi de işime gelmez oysa. Beni bir an önce Aysel Alsan'la görüştürmesini sağlamak zorundayım. En iyisi, mektupların en az saçmalarından birkaç tane seçip önü-

ne yem diye atayım, karşılığında Aysel Hanım'ı isteyeyim.

Yalıdan ne amaçla ayrıldığımı karıma söylemedim. Soğuk bir tavırla 'herhalde' akşama döneceğimi bildirdim yalnızca. Artık o, soğukluğumu neye yorduysa yordu, hiç üstelemedi. Biz vedalaştığımızda Gökhan görünürde yoktu.

Haydar'ı sözleştiğimiz yerden aldım, Aysel Alsan'ın Boğaz tepelerinde kurulmuş lüks mahallelerden birindeki evine doğru yola çıktık. Güzel yıldız, görüşme isteğimizi anlayışla ve hatta, Haydar'ın telefonda edindiği 'intibaya' göre, sevinçle karşılamış. Hiç tereddüt etmeden, hemen aynı güne randevu vermesi, onun da bizimle konuşmaya can attığının bir göstergesi değil miymiş?

Kadının nazlanmaktan vazgeçmesinin bin türlü sebebi olabileceğini düşünerek sesimi çıkarmadım, pazarlık konusu mektupları müfettişe uzattım.

"İşe yarar bir şey var mı bari, sayın hocam?" diye sordu.

"Artık onun orasını siz bileceksiniz," diye yalan attım. "Bence hepsi saçma sapan şeyler ama, *siz* benim bilmediğim pek çok şeyi bilen biri olarak, bazılarından yararlanabilirsiniz belki. Biri, bir aşk mektubu yanılmıyorsam, ama yazanın kadın mı erkek mi olduğunu çıkaramadım. Söz konusu Tarık için... şey demiştiniz ya..." Burada, belki hafifçe kızarmayı başararak kekeledim.

Haydar duruma hemen el koydu. Zarfları iç cebine yerleştirirken kaşlarını çatarak, "Tabii, hocam, tabii, siz hiç kendinizi üzmeyin," dedi. "Ben bunları uzman ki-

şilere satır satır incelettiririm. Her şeyi bana bırakın, bir şey varsa mutlaka buluruz."

Bir gün önce kendisini kızdırdığımı düşünerek, onu yatıştırma çabaları çerçevesinde, sabahki telefon konuşmamızda fena halde alttan aldığım gibi, yol boyunca da aynı tavrı sürdürdüm. Şimdi kadını sorgulama işini tümüyle bana bırakmasını söylersem, onu yeniden incitir miyim acaba? Konuyu açmanın usturuplu bir yolu vardır kesinlikle ama, toplum ilişkilerinde hep beceriksiz olduğumdan, o yolu bilmiyorum ve bayağ çekiniyorum. Neyse ki kolaylık gösterdi.

"Şimdi, karıyı... yani Aysel Hanım'ı diyecektim, hangi konuda sıkıştırmayı düşünüyorsunuz, hocam?" diye sordu.

"Bence hiçbir konuda sıkıştırmayalım, Haydar Bey," dedim. "Bu, *dostça* bir ziyaret olsun. Katili bulduğumuzu kendisine şahsen haber vermeye gelmişiz de, bu arada onu kimin kiraladığı konusunda bir fikri var mı öylesine soruyormuşuz gibi. Belki bu konuda bazı düşünceleri vardır – yani, Sulhi Gebzeli falan gibi, anlıyorsunuz ya? Ama açıkça söylemez. Ağzından beklenmedik bir laf kapabilirsek ne âlâ..."

"Ben de aynen sizin gibi düşünüyorum," dedi ciddi ciddi. "Yani, kadını zorlamamakta yarar var, çünkü ağlamaya başlıyor. O zaman da bir sonuca varamıyoruz, değil mi? Geçen sefer gördük."

Bu adamın aptal olmadığını sık sık fark ediyorum, ama iş başa düşünce hemen hemen her zaman neden çuvalladığını bir türlü anlayamıyorum. Matematiksel bir kafası olmadığından mı acaba?

"En iyisi ne, biliyor musunuz, hocam? Kadını *siz* sorguya çekin. Bense gözümü dört açıp tepkilerini izleyeyim, not edeyim. Sonra baş başa bir karşılaştırma yaparız."

Ve böylece, benim matematiksel kafamın çözemediği problemi onun pratik kafası çözüvermiş oldu. Aysel Alsan'ın evine vardığımızda ikimiz de mutluyduk.

"Önce çevreye bir göz atalım. Nerede vurulmuş bu adam?"

"Tamamıyla hocam," dedi. "İşte şu kapının önünde." Devasa bir apartmanın birkaç giriş kapısından birini gösterdi parmağıyla.

Son yıllarda moda olan 'site'lerden birinde değildik. Yetmişlerin sonuna doğru yapılmış, biraz da eskimiş yapıların çevresinde gerçek bir hinterland olduğu söylenemezdi. Doğrudan sokağa bakıyordu pencereler. Arabalar da sokağa, hem de oldukça dar bir sokağa bırakılmak zorundaydılar. Hasan, bizi cinayetin meydana geldiği kapının önünde indirdikten sonra park yeri bulmakta güçlük çekecekti. Binanın içine de elimizi kolumuzu sallayarak girdik. Asansörü kendimiz çağırıp kendimiz bindik. Ortalıkta kapıcı mapıcı yoktu.

"Cinayetten sonra bile doğru dürüst koruma önlemleri alınmamış," dedim.

"Buralarda daha eski zenginler oturuyor, hocam. Hatta çok zengin olmayanlar bile..."

'Hatta çok zengin olmayanlar'dan biri de Aysel Alsan olmalıydı. Dairesi epeyce genişti ama, kapıyı açan kızın, bir vakitler Akın'ın kapısını açan kızcağızdan pek farkı yoktu. Bu gibi konulardaki tüm aldırmazlığıma karşın, bizim Nurgül daha bir üst düzeydeydi galiba.

İçine alınıp 'buyrun Aysel Hanım şimdi geliyor'dan öte bir ağırlamayla karşılaşmadığımız şahane Boğaz manzaralı salon da büyük olmasına çok büyüktü ama, hiç de göz kamaştırıcı bir Hollywood stilinde döşenmemişti. Yıllar önce Akın'ın evine ilk (ve son) gittiğim günü hatırladım gene. Nedense! O evin görece yoksulluğu da şaşırtmıştı beni. Gerçi Aysel Alsan'ın salonuna 'görece yoksul' bile demek biraz abartılı olacak. Eşyalar besbelli zamanında çok pahalıya alınmışlardı. Ama işte... zamanında... Çok eski değildiler de... bakımsız demek en doğrusu. Şu alçak cam masa, şu şöminenin mermeri, duvarın birini kaplayan, Boğaz'ın mavisini yansıtan ve çoğaltan şu kristal ayna, elimi sürsem tozlu çıkacaklardı sanki. Görünürdeki küllükler temizdi ama, odanın bir köşesinde unutulmuş, boşaltılmamış bir sigara tablası var gibiydi. Anlayacağınız, bu salon, içinde yaşanan ama gelişigüzel yaşanan bir yer izlenimini uyandırıyordu. Kimileri, erkeksiz (yani bir erkeğin beklenilmediği, ona yaranmak için herhangi bir özenin gösterilmediği) bir ev olarak niteleyebilirler burayı. Bana sorarsanız ***kadınsız***, yani, bir kadın zarafetinin uğramadığı bir yerdi.

Oysa çok geçmeden odaya giren kadın, çoktan yürüyecek yaşa gelmiş gibi görünen tosuncuk bir veledi taşımasına karşın, son derece zarifti ve besbelli bu evde yaşıyordu.

"Hoş geldiniz, hoş geldiniz, beni affedin," dedi kesik kesik, minicik çocuk sesiyle. "Duman tam da uykudan uyanmıştı da... İlk uyandığında çok huysuz oluyor. Ne olur, otursanıza?"

Yalvarmayı çok andıran bu sözler karşısında Haydar da ben de aceleyle birer koltuğa oturduk. Aysel Hanım,

odanın epeyce bir bölümünü kaplayan uzun kanepeye ilişti. Kollarında taşıdığı Duman'ı hemen yanına, aynı kanepeye bıraktığında yavrucak öylesine kocaman bir yaygara kopardı ki, Haydar da ben de yerimizden fırlamamak için çaba gösterdik. Aysel, ağlamaklı bir yüzle kafasını iki yana salladı.

"Bir an bensiz olamıyor. Sanki babasının... biliyor..." Avaz kıyamet ağlayan bebek azmanını yeniden kucağına alıp hafif hafif sallamaya koyuldu. Ânında susan çocuğa bakmadan acı acı gülümsedi. "İnsan genç-ken doğurmalı diyorlar, çok doğru. Gençken daha dayanıklı oluyorsunuz. Bu da o kadar huysuz ki, en genç annenin bile canına tak edebilir. Ama, Ateş'imden kalan tek hatıra olduğu için..." Artık ağlamayan yavruyu sallarken sallarken birden gereksiz yere sarstı. Ya da bana öyle geldi. "... hiç kıyamıyorum."

"Tek hatıra mı?" diye sordum.

"En değerli yadigâr, demek istedim," dedi sonsuz masum bir gülümsemeyle ve o yadigâra bakmaksızın. "Yoksa, tabii her yanım *onun* anılarıyla dolu." Bu kez odanın içinde gezdirdi gözlerini, aynı masum ve acı gülümsemeyle.

Oysa ben, bu salonun Ateş'ten çok daha önce döşendiği ve paranın Sulhi Gebzeli'nin cebinden çıktığı izlenimini edinmiştim nedense. Yanılıyor olabilirim elbette, ama eşyaların üç yıldan daha eski oldukları kesin.

Haydar Bilir durup dururken bir saptama yaptı:

"Kucağa alışmış," dedi.

Sarışın kadın, kapkara gözlerini kocaman kocaman açtı.

"Fendim?"

Bizimki basbayağ utandı. Boğazını temizledi, bakışlarını duvarlarda gezdirdikten sonra istemeye istemeye Aysel'in kucağındaki bebeğe çevirdi.

"Küçük bey, diyorum..." Yutkundu. "Duman Bey... Kucağa alıştırmışsınız. Aynı bizim hanım... ilk oğlumuza öyle yapmıştı. Sonra öğrendi... yani, kusura bakmazsanız..."

Aysel, şuh bir gülümsemeyle kafasını ve neredeyse beline dek uzanan kıvırcık sarı saçlarını geriye doğru silkeledi.

"Haklısınız, çok haklısınız," dedikten sonra bağırdı: "Cevriyeeee!"

Deminki kız koşarak içeri girdi. Müşfik anne, kucağındaki yavruyu yere indirdi.

"Önce şunu al bi kere, içeride oyala biraz, doğru dürüst konuşamıyoruz. Sonra da..." Bize dönünce gülümsedi. "Ne alırdınız? Çay? Kahve?.. İçki de olabilir tabii."

Cevriye eğildi, ayakları yere basar basmaz haykırmaya başlayan ufaklığı aldı, biraz zorlanarak kaldırdı.

"Görüyorsunuz ya," dedi Aysel, Haydar'a, "kucağa alıştıran ben değilim."

Duman, Cevriye'nin boynuna sarılmış ve susmuştu. Aysel sorusunu yineledi. Haydar şüpheli kısık gözlerle Cevriye'ye baktı:

"Türk kahvesi var mı?"

Aysel hizmetçinin karşılık vermesine fırsat bırakmadı.

"Aaa, olmaz olur mu? Tabii var. Ya siz... şey, Doktor Bey?"

"Ben de Türk kahvesi içeyim," dedim. "Sade lütfen."

"Benimki şekerli olsun," dedi Haydar nedense terslenerek.

Aysel, hâlâ olduğu yerde dikilmiş duran kıza dönerek, "Duydun ya?" diye sordu.

Kız çocukla birlikte çıkınca, ünlü yıldız derin bir soluk alarak arkasına rahatça yaslandı, ama ikinci soluğu almadan yeniden doğrulup önündeki cam masanın üstünde duran sigaralığa uzandı. Haydar ânında yerinden fırladı. Çakmağını o kadar çabuk çaktı ki, acaba avcunun içinde hazır mı tutuyordu gibisinden bir soru geldi aklıma. Aysel'in bizlere de sigara sunması, kendisininkinden derin soluklar çekerek yeniden arkasına yaslanması, yeniden tatlı tatlı gülümsemesi biraz zaman aldı. Sıkıldım birden. Boğazımı temizleyerek söze başladım:

"Aysel Hanım, iyi haberi duydunuz tabii. Gerçi, katilin kimliğinin belirlenmiş olması *sizin* kaybınızı telafi etmez ama, gene de... ne de olsa..."

Aysel mahzun mahzun başını salladı, acı acı gülümsedi.

"Ne yalan söyleyeyim, Doktor Bey, adamın ölü olarak ele geçmesine sevindim. Size itiraf ediyorum. Hiç değilse cezasını buldu. Onun ölmesi elbette Ateş'imi geri getirmeyecek... ama olsun! Canlı yakalansaydı..." Çok büyük bir haksızlıkla karşı karşıyaymış gibi kafasını iki yana salladı. "Siyasi suçlulardan başka kimseyi idam etmiyorlar ki... Sekiz-on yılla kurtulurdu."

"Aynen Tarık gibi," dedim.

Kötü kötü ürperdi, yüzünü buruşturdu.

"Onun da cezasını bulduğunu bir görsem! Öldüğünü duyduğum gün bayram edeceğim, inanın!"

"Ruşen Kaya'dan çok ondan nefret ediyor gibisiniz."

Kaşlarını çattı. "Ruşen Kaya kim?"

"Kocanızın katili..."

Ellerini dalgın dalgın saçlarının arasında gezdirdi.

"Haaa, doğru ya... Bütün gazeteleri okudum tabii, ama adamın adına dikkat etmemişim."

Hayatını Aysel Alsan'ın hayatını izlemeye vakfetmiş bir adamın, onun yüzünden cinayet bile işlemiş, belki de o uğurda can vermiş bir adamın adının, o kadının belleğinde hiçbir yer edinememesi birden çok acı geldi bana. Ve hatta, inandırıcı gelmedi.

"Onu hiç tanımıyor musunuz?" diye sordum. "Bir yerlerden gözünüz ısırmıyor mu en azından?"

"Hayır, hiç," dedi. "Zaten gazetedeki resmi oldukça silikti."

Orası doğru. Ayrıca, Aysel Alsan'ın gazetelere bakarken yalnızca kendi resimlerini incelemiş olabileceği de akla uzak değil. Gene de... Bir film setinde Aysel Alsan'ın yakın plandan çekilmiş bir fotoğrafina, onun en mutlu gününde de gelin ve güveyle aynı fotoğraf karesinde girmeyi başarabilmiş biri, söz konusu fotoğrafların asıl kişisinin hiç dikkatini çekmemiş olabilir mi? Ben, adamın kendisini hiç görmemişliğime karşın, resimlerdeki kişinin aynı olduğunu fark ettim. Aysel nasıl fark edemedi? Tabii, gazetelerdeki resme de, film setinde çevresinde dolanan kara yağız delikanlıya da dikkat etmemiş olabilir. Ne de olsa hayatını yaşıyor kadıncağız, bir cinayeti çözmeye çalışmıyor.

"Ruşen Kaya'nın başka resmi yok mu?" diye sordum Haydar'a.

Defteri yanımda getirmeyi göze alamamıştım.

"Ölü olarak çekilmiş polis fotoğrafları var ama, onları Aysel Hanım'a gösterecek değilim elbette," diye hakarete uğramış bir havayla karşılık verdi.

Cevriye, elinde gümüş olmayan bir tepsiyle içeri girdi. Kahveleri, kendince saptadığı bir önem sırasına göre önce Haydar'a, sonra bana, en son da hanımına tuttu.

"Neden? Öyle kanlı bıçaklı, iğrenç görünümlü bir ölüm değil ki. Kendi evinde sakin sakin ölmüş," diyecek oldum.

Haydar ayıplar gibi kaşını kaldırdı.

"Kalp krizi, hocam," dedi.

Ve biraz geç de olsa uyandım. Doğru ya, insan sakin sakin kalp krizi geçirmez. Sinir... heyecan... korku... ve hatta bir kavga... Neden daha önce hiç aklıma gelmedi?

"Peki, neymiş... olayın evveliyatı?" diye sordum kendi kendimden utanarak.

İşin garibi, Haydar da utanıyor gibiydi.

Ağzının içinde, "Bazı bulgular var," dedi kimsenin yüzüne bakmayarak.

"Ne gibi bulgular?" diye üsteledim.

Bu kez gözlerini gözlerime dikti ve anlamlı anlamlı Aysel'den yana şaşılaştırdı. Anlaşıldı, kadının önünde söylemek istemiyor ve tabii çok haklı. Asıl ben üstelemekle aptallık ettim.

Elimde olmadan Aysel Hanım'a baktım. Ağzı hafif aralık, sanki soluk almaktan korkarak Haydar'a doğru eğilmiş, gözlerini ona dikmiş olduğunu gördüm. O da merak ediyordu, demek? Hem de çok. Ama neden? Tanımadığı bir adamın kalp krizi geçirmeden önce ne gibi bir faaliyette bulunduğunu neden merak ediyor?

"Adamı gözünüzün ısırıp ısırmadığını şunun için merak ediyorum Aysel Hanım," diye söze başladığımda fena halde irkildi. Bakışlarını aceleyle Haydar'dan koparıp bana döndürdü. "Bir ara sinemada da çalışmış. Hapisten çıktıktan sonra... Belki, olur a, sizin filmlerinizden birinde de küçük bir rol oynamıştır, ne bileyim, figüranlık yapmıştır... diye düşündük de..."

Aysel Alsan'ın birkaç saniye önce çok yoğunlaşmış olan dikkati birden dağıldı. Gözlerini şöyle bir döndürüp devirdi. İki kez. Şaşkın mıydı, düşünceli mi, çıkaramadım. Sanırım, kamera karşısında kullandığı üç-dört bakıştan biriydi bu ve kendisi de ne anlama geldiğini çok iyi bilmiyordu. Ya da, tam tersi, aynı bakışı pek çok anlamda kullandığından her zaman işe yaradığını biliyordu.

"Hiç bilemeyeceğim." Sözcükleri neredeyse hecelemişti. "Yani, figüranlara, öteki oyunculara, aynı sahnede varsanız bile, ışığınızı falan engellemiyorsa eğer, dikkat etmezsiniz ki. Etmeyiz, demek istedim. Karşılıklı bir repliğiniz yoksa... olsa bile... Yani, biz birbirimize oynamayız, kameraya oynarız. Başrol oyuncularını bile, aşırı kaprisli değillerse eğer, tanımayabilirim. Nerede kaldı ki, küçük rolleri, figüranları..." Çaresiz bir gülümseme yayıldı yüzüne.

Doğru söylediğine inandım. Birkaç hafta önce onu film setinde görmüş, delicesine sevdiği kocayı oynayan aktöre yan gözle bile bakmadığını fark etmiş olmasaydım, belki inanmazdım.

Kediler krallara bakabilir, ama yıldızlar figüranlara (ve hatta başka yıldızlara) bakmaz!

Haydar Bilir de, en son bana anlamlı anlamlı bakalı beri kimseye bakmıyordu. Gözünü yerdeki halıya dik-

mişti. Bilinçli bir oyun muydu bu, yoksa bir yılmışlık ifadesi mi?

"Siz onu fark etmemiş olsanız bile, o, şu ya da bu nedenle sizden nefret etmiştir belki..."

"Kim bilir?.." dedi bilgece bir edayla.

"Ya da sizden nefret eden, size daha yakın biri, onu katil olarak kiralamıştır. En çok bunun üstünde duruyoruz."

"Bana yakın olup da benden bu şekilde nefret eden biri... hiç aklım almıyor doğrusu."

"Örneğin, Sulhi Gebzeli ile aranız nasıl?"

"Sulhi Bey mi? Delirdiniz mi?" Paniğe kapılmış gibiydi. Elleri titremeye başladı. Ve bunu saklamak gereğini duydu. On parmağını tek bir yumruk halinde sıkıca birbirine kenetleyip kucağına bastırdı. "Sulhi Bey dünyanın en iyi insanıdır," derken sesi de hafifçe titriyordu. "Bana hayatta iyilikten başka bir şey yapmamıştır. Nereden aklınıza geliyor böyle bir şey? Kendisi beni çoktan affetti. Kendisi... hâlâ en güvendiğim... tek güvendiğim dostum olur."

"Tarık Durusel'in onun yanında çalıştığını biliyor muydunuz?"

"Kimin? Sulhi Bey'in mi? Yok öyle bir şey. Olamaz. Sulhi Bey onu neden işe alsın?"

"Eski mahkûmlar kontenjanından deniliyor. Belki kim olduğunu bilmiyordu."

"Bilmez olur mu? Haluk'u öldüren adam..."

Bu kez dudakları da titremeye başladı. Ha ağladı, ha ağlayacak... Haydar, kalın kaşlarının altından 'buyrun bakalım' dercesine bir bakış fırlattı bana.

"Aysel Hanım, heyecanlanmayın, lütfen..." dedim.

"Bu kadar üzmeyin kendinizi. Olay yirmi yıl önce meydana gelmiş."

Birden o kadar şaşırdı ki, ağlamayı unuttu. "Ne?" diye sordu.

Ben de şaşırdım bir an. Ve şaşkınlığımdan olacak, sormaya cesaret edemeyeceğimi sandığım bir soru sordum.

"Tarık, Haluk... Bey'i, sizin yüzünüzden mi öldürmüştü?"

"Ne?" Bu kez şaşkınlığın çok ötesinde bir dehşete kapılmış gibiydi. "Haluk... Haluk... Biz birbirimizi çok severdik. Tarık sırf kıskançlığından öldürdü onu... ya da parası için... ya da öldürmekten zevk aldığı için... Gözü dönmüş, kanlı bir katildi o! Ateş'imi de *O* vurmuştur!" Son kelimeleri son derece dramatik bir havayla, neredeyse bağırarak söylemişti.

Haydar Bilir, kadının bu aşırı heyecanı karşısında nedense hiç istifini bozmadı.

"Ruşen Kaya vurmuş," dedi.

"O zaman... o zaman..." Yatışacak gibi değildi Aysel Alsan. Ya müthiş rol yapıyordu ya da dediklerine çok inanıyordu. "*O* kiralamıştır, adı neyse öteki herifi işte... Maksat bana kötülük etmek değil mi? Kendi yapmaya korktuğu işi başkasına yaptırmıştır. Günün birinde benden öç almaya kalkacağını hep biliyordum. Pis, adi, kıskanç, ne olacak? Kendinden başka kimsenin adam olmasını istemez. Herkes kendi gibi çamurlarda sürünsün ister. Kimseyi çekemez. Sıra bana gelecekti tabii. Ama Sulhi Bey'le beraber olduğumda cesaret edemedi. Bekledi ki korumasız kalayım. Ateş ile mutluluğumuzu da çekememiştir. Ruşen Kaya denilen o katili takmıştır pe-

şimize. Evet, evet! Şimdi hatırlıyorum! O adamın yüzünü bir yerlerde görmüştüm. Sette mi, başka yerde mi bilmem ama, görmüştüm, çok haklısınız, Doktor Bey. Kim bilir kaç zamandır izliyordu bizi!"

Soluk almak için mi durdu, yoksa bizim duymadığımız bir ses 'stop' mu dedi, bilemeyeceğim artık. Aysel yüzünü ellerine gömerek başını kucağına yaklaştırdı.

Haydar ile bakıştık. Ben iyi bir yere vardığımız kanısındaydım, ama keyfimi belli etmemeye çalışıyordum. Haydar ise, hiçbir zaman benimle aynı düşünce dalgasında olmadığından, hiç memnun görünmüyordu. Abuk subuk bir soru sormak üzere olduğunu anladım.

"Haluk Germen'in çok parası var mıydı?"

Aysel Alsan başını yavaş yavaş kaldırdı, ellerini yüzünden çekti. Bir an hiç anlamsız baktı, sonra çarpık bir gülümseme belirdi yüzünde. Dişlerinin birbirinden hafifçe, çok hafifçe ayrık olduğunu ilk kez fark ettim. En masum ya da müşfik baktığında bile ona yırtıcı bir hava verenin bu olduğunu kavradım birden. Üstelik, çarpık gülümsemeye eşlik eden bakışları ne masum ne de müşfikti. Kötü kötü bakıyordu sanki. Ya da, bir şeyden iğrenmiş, pis bir koku almış gibiydi. Ama birkaç saniye bile sürmedi bu. Toparlandı, çarpık gülüşü yüzünden sildi, gözlerini kucağına çevirdi.

"Çok kazanırdı ama, birikmiş parası yoktu sanıyorum. Kazandığını yerdi." Gözlerini kucağından kaldırıp sevgiyle Haydar'a baktı. Dudaklarını açmadan gülümsedi bu kez. "Çok eli açık biriydi. Kim istese para verirdi. Tarık olacak alçağın da bir dediğini iki etmezdi."

"Ceset bulunduğunda... yani, *siz* cesedi bulduğunuzda, kasası açık ve boşmuş."

Bu Komser Bilir de benden sakladığı ne çok şey biliyormuş meğer.

"Tabii," dedi Aysel, bu kez tiksintisini saklamaya gerek görmeyerek. "Tarık ne bulduysa alıp kaçmış! Haram olsun peze–" Gene bir yerlerden 'stop' sesi duymuşçasına sustu. Tiksintisini yenmeye çalıştı. Bir-iki kez yutkundu. "Kasada para filan yoktu herhalde. Zaten yakalandığında üstünde bir şey çıkmadı. Birkaç parça mücevher vardı belki... Haluk'tan birkaç yadigâr... Onları da gözü dönmüşlükle, o hırsla yırtıp atmış, yok etmiş besbelli."

Mücevherlerin nasıl yırtılıp atılacağını Haydar da merak ettiyse eğer, bu merakını dile getirmedi.

Uysal uysal, "Anlıyorum," demekle yetindi.

"O cinayetin tek sebebi nefret... ve kıskançlık," diye sürdürdü kadın. "Ben ün ve beğeni kazanmaya başlamıştım. Haluk, beni... lanse etmek için her şeyi yapıyordu. Ama Tarık'ın artist olma çabalarını hiçe sayıyordu. Onu... kendisine saklamak istiyordu sanıyorum. Yani, seviyordu. Ama Tarık gibi bir it... affedersiniz... sevgiden anlar mı?"

"O da mı yıldız olmak istiyordu?" diye hayretle sordum.

Sinema heveslileri arasındaki bir hesaplaşmaya döndü bu cinayet! Sulhi Gebzeli'nin de karakter rollerinin aranılan oyuncusu olmayı düşlediğini öğrenirsem şaşmayacağım artık.

"Tabii," derken yüzünü buruşturdu Aysel. "Haluk'un koynuna başka neden girsin?" Bir an durakladı, ama bu kez 'affedersiniz' demek hanımefendiliğini göstermeyi unuttu. "Kendini bütün jönlerden üstün gö-

rürdü. Halbuki kalasın tekiydi. Doğru dürüst bakmasını bile bilmezdi."

Yüreğim hafiften hareketlendi. Bakmasını bilmeyen bir kalas bana hiç yabancı değilmiş gibi geliyor.

"Kaç yaşındaydı?"

"Ne bileyim ben? Benden üç – çok büyüktü. Hiç şansı yoktu aslında. Haluk onu oyalıyordu ama, yüreğinin iyiliğinden. Serserinin kalbini kırmak istemezdi. Öyle iyi niyetli biriydi işte... Nur içinde yatsın. Allahım ganii ganii rahmet eylesin!"

Elimi cebime atmanın zamanı geldiğini kavradım. Ve aynen öyle yaptım. Haydar'ın sorgu dolu, kadının ise anlamsızlık yüklü bakışları karşısında hiç kararsızlığa düşmeyerek cebimden çıkardığım fotoğrafi Aysel'e uzattım.

"Şuna bir bakar mısınız?"

Aysel baktı. Bir an gözlerini kıstı. 'Tarık' adı her anıldığında yüzünde beliren tiksinti bir kez daha belirdi. Kusma gereksinmesini zor zapt ediyormuşçasına dudaklarını büzdü, bir-iki kez yutkundu. Sonra kaşlarını kaldırdı.

"Kim bu? Bir yerden tanıyacağım ama, nereden? Hiç yabancı gelmiyor. Geçkince kadınları parmağının ucunda oynatmasını çok iyi bilir bu pis herif!"

Soluk almakta zorlandım bir an.

"Hangi pis herif?" diye sordum.

"Tarık!" dedi küfredercesine ve resmi cam masanın üstüne fırlattı. Haydar merakla eğilip baktı. "Kadını da tanıyacağım ama... çıkaramadım şimdi."

"Resimdeki adam Tarık mı?" diye sormadan önce ve sorduktan sonra kalp krizi geçirmediğim iyi.

"Elbette o. Ama bu resim kim bilir kaç yıl önce çekilmiş. Şimdilerde bu kadar yakışıklı değil. İyice yaşlandı artık."

"Yakınlarda gördünüz mü onu?" diye sordu Haydar, inanamayacağım kadar sakin bir sesle.

Ben sükûnetimi fena halde yitirmiştim ya, bizim ezelden coşkulu Kolombo'nun bu kadar ılımlı davranmasına bir türlü akıl erdiremiyordum. Aysel Alsan biraz sinirlenir gibi oldu ama, o da herhangi bir aşırılığa kaçmadı.

"Nereden göreceğim, canım?" dedi omzunu silkerek. "Çok yaşlanmış olmalı... diyorum. Benden çok çok büyüktü, ellisine yaklaşmıştır. Bu resim eski."

Fotoğrafi masanın üstünden alıp bir kez daha Aysel Hanım'a uzattım.

"Bu adamın Tarık olduğundan eminsiniz yani?"

"Tabii eminim," derken, uzattığım resmi ikinci bir kez eline almaya gerek görmedi.

Resmi bu kez Haydar Bilir'e uzattım. "Sizde kalabilir," dedim.

Aldı, uzunca baktı, sonra ceketinin yan cebine soktu. "Teşekkürler, hocam," dedi, ama yüzünde en ufak tanıma ifadesi, gözlerinde en ufak bir parıltı görmedim.

Aysel Hanım'a veda edip, aşağıya inip arabama bindikten sonra ikimiz de bir süre düşüncelere dalıp konuşmadık. Ben, Gökhan'ın Tarık olduğunu ispat etmiş olmakla mutlu, kadının kimi konuşmalarından dolayı mutsuzdum. Haydar'ın yorumunu ise pek merak etmiyordum. Sonunda, müfettiş derin derin içini çekti ve

kendisine teslim ettiğim resmi cebinden çıkardı. Uzun uzun inceledikten sonra sordu:

"Bu, nereden elinize geçti hocam?"

"Bilmiyor musunuz?"

"Nereden bilebilirim? Ayrıca, bakıyorum bakıyorum da... kadın açıkça teşhis etti ama, bu adam Tarık Durusel'e hiç benzemiyor."

"Ne?"

"Sayın hocam, sizin ikazınız üzerine, eski Haluk Germen dosyasını getirttim, iyice inceledim. O dönemin gazetelerini de getirtip karıştırdım. İnanın bana, bu adamla Tarık Durusel arasında hiçbir belirgin benzeşme yok. Tabii insan on beş-yirmi yılda değişir. Şubeye vardığımda eski resimlerle bunu yeniden karşılaştıracağım ama... hiç benzemiyor..."

Peki, ben buna ne diyeyim şimdi?

"Fotoğraftaki kişi size hiç mi tanıdık gelmiyor?" diye sordum, sinirlenmemeye çalışarak.

"Hayır, gelmiyor," dedi. "Gerçi kadını gözüm bir yerden ısırıyor ama..."

Olacak şey değil. Daha dün öğle yemeğini birlikte yediği kişileri nasıl tanımaz bu adam? Hadi, Gökhan'a dikkatle bakmadı diyelim. Ama yemek boyunca gözünü karımdan ayırmadığına en yakın tanık benim! Şimdiyse gözü onu bir yerlerden ısırıyor yalnızca! Haydar mı tamamen aptal, ben mi aklımı tamamen kaçırdım?

"Ahlâk masasındaki arkadaşlara göstereyim, belki onlarca fişlenmiş biridir," dedi, fotoğrafı yeniden incelemeye koyuldu.

Bu da iyi... Yarın sabah telefon açıp karımın genelev işleten eski bir yosma olduğunu bildirirse öfkelenme-

meye şimdiden karar vermeliyim. Ne bileyim, bu memlekette her şey olur.

Bir süre sonra, "Belki bu adam binbir surattır," dedi gözlerini resimden ayırmadan bilgiç bilgiç kafasını sallayarak.

"Ne? Nedir?"

"Kılık ve kimlik değiştirme ustalarına 'binbir surat' deriz biz, hocam," diye açıkladı. "Adam gözlük takar, bıyık bırakır, sakal bırakır, peruk takar ya da saçını boyar, kimi kez spor kıyafetle, kimi kez takım elbiseyle dolaşır... Her seferinde başka bir kimliğe bürünür. Böylece onu herhangi bir olayda teşhis etmek zorlaşır. Anlatabildim mi?"

"Tabii, anladım," dedim gereksiz yere boğazımı temizleyerek. "Ama o gibi şeyleri dolandırıcılar yapmaz mı genellikle?"

"Kanunun pençesinden kurtulmak isteyen her türlü cani yapar, hocam. Ayrıca bu Tarık, katil olmanın yanı sıra dolandırıcılık da yapıyordu belki. Şantajcı olduğuna kesin gözle bakılabilir sanıyorum."

"Bence de öyle. Haluk... Germen miydi soyadı? Öldürüldüğünde kasasında ne vardı acaba?"

"Aynen merakımı mucip oldu, hocam. Para da vardı, mücevher de vardı bana sorarsanız. Ama kimin aldığı belli değil tabii. Kasayı Tarık da boşaltmış olabilir, cesedi bulan Aysel Alsan da..."

"Çok başka şeyler de olabilir," dedim. "Para ve mücevher, elbette... ama daha değerli şeyler yok mu insanın hayatında? Yırtılıp atılabilecek şeyler... Ne bileyim, mektuplar, birtakım belgeler... fotoğraflar..."

Birden Haydar'ın gözleri parladı.

"Porno fotoğraflar!" diye haykırdı.

"Ki, kasayı Aysel boşaltmış olsaydı bunlar ânında yırtılıp atılırdı mutlaka... Ama Tarık önce davrandıysa... ve yıllar sonra hapisten çıktığında–"

"–bunları Sulhi Gebzeli'ye gösterdiyse..." Haydar'la tam bir uyum içine girmiştik. İkimizin de gözlerinde zafer parıltıları çakmaktaydı. Ama o, benden çok heyecanlanmış olmalı ki, karımla Gökhan'ı birlikte gösteren fotoğrafı elinde bir bayrak gibi sallamaya koyulmuştu. "Hocam, müthişsiniz! İnanılmaz bir beyin kapasiteniz var! Tabii ya, tabii! Sulhi Gebzeli insana öyle kolay kolay para kaptırır mı? Kadının geçmişini kendisi de biliyor, az çok herkes de biliyor. Ammaaa, işin içine beklenmedik porno fotoğraflar karışırsa..."

"Sulhi Gebzeli yıllar yılı parayı tıkır tıkır öder..."

"Bu muhayyilemizin doğru olup olmadığını ne yapıp edip öğrenmeliyiz, sayın hocam."

"Sulhi Gebzeli'den öğrenebileceğimizi hiç sanmıyorum," dedim.

"Ben de sanmam. Tarık'ın kendisini bulabilseydik her şey ne kadar kolay olurdu..."

Dişlerimi sıktım, derin bir soluk aldım. "Resmi elinizde," dedim fazla sinirlenmemeye çalışarak.

Fotoğrafa bir kez daha baktı, Gökhan'ın suratına bir fiske attı.

"Ama bu Tarık, *o* Tarık mı?" diye sordu.

"İnsan hiçbir zaman yirmi yıl önce olduğu kişi değildir."

Haydar'ın gözlerinde öylesine keskin, öylesine parlak bir ışık yandı ki, çok söylenmiş bu sözü ilk kez duyduğuna ya da ilk kez gerçekten algıladığına eminim.

"Çok haklısınız, hocam," dedi. "Hatta ben size bir şey söyleyeyim mi? Garip ama gerçek... insan birkaç ay önce olduğu kişi bile değildir... *Dün* olduğu kişi *bile* değildir."

Bu düşüncenin Haydar'ı Aysel Alsan'ın olası porno fotoğraflarından daha çok heyecanlandırdığını görmek, ne yalan söyleyeyim, ürküttü beni. Bu gidişle kafası iyice karışacak. Sonu çok kötü olabilir.

"Bu fotoğrafi çoğaltttırıp yurt çapında dağıttıracağım hocam. Tarık Durusel'i *buradaki* görünüşüyle tanıyacak, Aysel Hanım'dan başka biri çıkacaktır mutlaka," dediğinde, *kendi* durumumun da kötü olabileceğini kavradım.

O resmi Haydar'ın eline tutuşturduğumda, Gökhan'ı olsun, karımı olsun hemen tanıyacağını ve yalıya kadar bana refakat ederek Gökhan'ı oracıkta tutuklayacağını, bu romanın burada sona ereceğini tasarlamıştım. Karımın benden başka bir erkekle rakı içerken inanılmaz güzelleşen suretinin çoğaltttırılıp yurt çapında dağıttırılacağını, dolayısıyla (pornografik değilse bile dekolte bir görünümde) elden ele dolaşacağını aklımın ucundan geçirmemiştim.

Onu Haydar'ın elinden kurtarmak zorundayım, ama bunu nasıl yapacağım? En kolayı gerçeği açıklamak tabii, ama karımın resmini Ahlâk Masası'na sevk etmeyi düşünen bu adam gerçeğe inanacak mı bakalım?

"O resimdekileri sahiden tanımadınız mı, Haydar Bey?"

Gözlerini kısarak bir kez daha inceledi resmi.

"Kadını kesin gözüm ısırıyor... *Onu* ele geçirsek de iyi olur. İyice sıkıştırır, adamın yerini öğreniriz."

Fesuphanallah! Bir denklemi tüm ayrıntılarıyla açıklayıp tahtaya yazdığımda arka sıradan elini kaldırıp 'Peki ama hocam, X tam olarak hangi değerde?' diye soran aptal öğrencilerim geliyor aklıma.

"Kimseyi sıkıştırmanıza gerek yok, ben bu adamın yerini biliyorum," diye bağırdım. Ne yapayım, elimde değil, sinirleniyorum.

Haklı olarak o da sesini yükseltti: "Ne?"

Şaşkınlığından yararlanarak elindekini aldım.

"Bu resim gökten mi düştü sanıyorsunuz? Kendim çektim."

Bu yalanı atmakla hem fotoğrafın yurt çapında tanıtılmasını engellemiş oluyorum, hem de, Haydar ileride kadının karım olduğunu çıkarırsa eğer, aldatılmış değil uyanık bir kocaymışım gibi görüneceğim.

"Siz mi çektiniz? Nerede? Ne zamandan beri biliyorsunuz bu adamın yerini, hocam? Bir de bulmam için beni sıkıştırıyordunuz... Aklım almıyor doğrusu."

Haydar'ın sesindeki suçlama tınısı şaşırtıcı değil. Aslında haklı ve ondan daha neler sakladığımı bilse daha da beter suçlayacak beni. Soruşturmayı engellediğimi bile ileri sürebilir. Ama orada haksızlık yapmış olur işte. Gökhan'ı gözleriyle gördü – ama tanımamakta direniyor. Benim ne kabahatim var? Gene de onu yatıştırmam gerek.

"Bir kere, bu adamın Tarık olduğunu Aysel Hanım'la konuşmadan önce bilmiyorduk, değil mi? Hatta siz şimdi bile emin değilsiniz. Neyse, üzülmeyin, adam çok yakınımızda, istediğimiz an yakalayabiliriz. Ama önce–"

"Sizin onu son gördüğünüz... yani, işte şu resmi

çektiğiniz yerde duruyor mu bakalım? Ya çekip gittiyse?.."

"Gitmez... Hiçbir yere gidemez," dedim resmi iç cebime yerleştirirken. Tabii, Gökhan dün gece odasını karıştırdığımı fark etmişse eğer, belki şu anda gitmiştir bile. "Önce, bu adamın Ruşen Kaya ile ilişkisini bulup ortaya çıkarmamız gerek. Onu suçladığımızda elimizde sağlam kanıtlar olmalı."

"Doğru. Ama, herhangi bir insanın Ruşen Kaya ile ilişkisini bulmak o kadar zor ki, inanmazsınız. Eski ülküdaşları arasında bile hakkında doğru dürüst bilgi verecek birini bulamadık. Hapiste bile dost edinememiş herif! Yani... tabii size akıl harici görünecek, ayrıca bana da öyle görünüyor ama, sanki bu adam, cesedi bulunduğu gün dünyaya gelmiş gibi... Sanki daha önce yaşamamış!"

Haydar Bilir'in bu metafizik yaklaşımları beni endişelendirmeye başladı. Son on dakikadır ikinci oluyor, ağzından hiç beklenmedik laflar çıkıyor. Neyse ki, kısaca *heh heh* güldükten sonra içimi rahatlatacak biçimde devam etti:

"Hani, şarkısı var ya, hocam... Ben doğarken ölmüşüm, diye..." Ama, ben tam rahat bir soluk almışken, buram buram gerçeküstücülük kokan bir espri patlattı: "Bu adam da ölürken mi doğdu, ne?"

Karşılıklı gülüştük ama, müfettiş dostumu kendisine yakışmayan bu tür tehlikeli düşüncelerden uzaklaştırmak gereğini duydum.

"Ruşen Kaya'nın üst katında oturan ressam beyden bir haber çıktı mı?" diye sordum.

"Hikmet Bey..." dedi düşünceli düşünceli. "Bul-

mamız şart. Ama ne yazık ki çok zor. Ruşen Kaya'yı yakından tanıdığı belli. Belki cinayetten de haberi vardı. İhtimal açısından çok olasılı... Ama arkadaşının öldüğünü gazetelerden öğrenmiştir, artık ortalıkta görünür mü?"

"Eşkalini belirlediniz mi?"

"Uzun boylu, yakışıklı, açık renk gözlü, sakalsız, bıyıksız, genç bir adammış. Ama o evde oturanların yaş ortalaması yüze yakın, hocam, siz de gördünüz. Ellinin altındaki herkese genç der bunlar."

Gençliğin sınırı olarak elli yaşı çok görmesi biraz abes geldi bana, ama konunun üstüne gitmedim tabii.

"Ruşen Kaya'nın arkadaşıysa genç olması normal," dedim yalnızca.

"Yok, ondan daha yaşlı olduğu kesin. Bir kere, evdeki herkes 'Hikmet *Bey*' olarak dile getiriyorlar onu. Yani, adamın arkasından bile... Sonra, odasından edindiğim intiba... kırk yaş civarında, varlıklı biri olduğu yolunda. O eski püskü evin üst katında bir nevi hayatını yaşıyormuş... nasıl diyeyim?.. gizli bir yaşam... asıl muhitinin dışında bir yaşam sürdürüyormuş gibi geldi bana."

Haydar Bilir'in kendisini ifade etmekte güçlük çektiğini fark ettim. Galiba ilk kez oluyordu bu – en azından *benim* yanımda. Aklına ilk gelen sözcüğü yalan yanlış kullanacağına, sözcük arıyordu. Günlük, bildik yaşantılarına sığmayan, onları zorlayan bir şeyler görmüştü üst katta besbelli. Görmemiş, hissetmişti daha doğrusu. Onunla birlikte yukarı çıkmadığıma pişman oldum. *Ben* görürdüm. Ama o zaman da, Ruşen Kaya'nın defterini görmezdim.

"Resim yapmıyor muymuş orada?"

"Yani, hocam, birtakım garip resimler... ya da boyanmış kâğıtlar, tuvaller... sonra boyalar, fırçalar filan vardı ama, hepsi biraz dekormuş gibi gözüktü bana."

"Aşağıdakiler de demişti ya zaten, daha çok garsoniyer olarak kullanıyormuş orayı."

"Onu da tam bilemeyeceğim. Yani, içerki odada koskocaman bir yatak vardı, doğru. Allah sizi inandırsın, sayın hocam, dört kişinin rahat rahat sığabileceği kadar geniş bir yatak... Çarşaflar da siyah, parlak bir kumaştan. Saten mi diyorlar? İşte öyle. Gene de ben, mesleğim icabı, çok garsoniyer görmüş bir adam olarak... Farklı geldi bana. Ruşen Kaya ile olan arkadaşlığının sınırı da...epey genişmiş galiba."

"Yani?" diye sordum.

Ama Haydar beni hayatın gerçeklerine karşı korumaktaki inadını sürdürüyor anlaşılan. Ellerini iki yana açıp kafasını iki yana sallayarak, "Bilemeyeceğim," demekle yetindi.

Araba durdu. Baktım, Emirgân'a gelmişiz bile.

Burada ineceğim ve inmeden önce yapmam gereken bir şey var. Haydar'a bir şey soracağım. Ama, nasıl olduysa oldu, ona ne soracağımı unuttum.

"Hasan sizi şubeye kadar götürecek, Haydar Bey, ama size bir şey soracaktım," diyorum ne soracağımı hatırlamaya çalışarak.

Neydi? Hay Allah! Dünden beri kafamı kurcalayan bir şey değildi. Öyle olsaydı hemen ilk buluştuğumuzda sorardım. Aysel Alsan'ın evinde olduğumuz sırada aklıma gelen ama orada soramayacağım bir şeydi. Çıldırmak içten değil! Tarık Gökhan mıydı, Gökhan Tarık

değil miydi, Haydar resimdeki kişileri tanımadı, karımı ortalığa dökmeden resmi onun elinden alayım derken aklım karıştı, ne soracağımı unutmuşum.

"Buyrun, sayın hocam," diyor Haydar ve ben onun yüzüne aptal aptal bakıyorum.

Neydi soracağım şey?

Belki hatırlarım diye, arabadan inme işini iyice uzattım. Toparlayamadım. Arabanın kapısını kapattım. Kafamı zorlayarak bagaj tarafından dolanıp Haydar'ın penceresinin önünde bir kez daha durdum. Haydar camı aceleyle indirerek yineledi:

"Buyrun hocam, ne soracaktınız?"

Hâlâ hatırlayamamıştım. Ama, müfettiş dostum iyice bunadığıma kanaat getirmesin diye, aklıma ilk geleni söyledim.

"Şu ressam beyin... Hikmet Bey'in... orada bir çeşit gizli yaşam sürdürdüğünü söylüyorsunuz. Gizli yaşam sürdürenlerin başka bir yaşamı vardır. Onu araştırsanıza... Soyadı yok mu bu adamın?"

"Var, hocam. Adı Hikmet, soyadı Germen..."

"İyi ya işte, gerçek yaşamında yakalayın onu," dedim ve sırtımı dönerek apartmanın giriş kapısına doğru yürüdüm.

Haydar arkamdan seslendi:

"Tabii de... Bakalım gerçek yaşamında *aynı* adı mı kullanıyor?"

Asansörün önüne geldiğimde, Haydar'ın son dediklerinin iki sözcüğü kafamda zonklamaya başladı: *Aynı ad... Aynı ad... Aynı ad.* Asansörle yukarı çıkarken bir başka sözcük belirginleşti. *Germen... Germen...* Asansör durduğunda nedense sarsıntıyla durdu. Ve üç söz-

cük birbiriyle çarpıştı, sonra yere dökülüp yeniden biçimlendi. Aynı Germen ad... Ad aynı Germen... Ad Germen aynı... Asansörün düğmesine yeniden bastım. Yeniden giriş katına indiğimde kafamdaki cümle gereken biçime girdi: *Germen aynı ad...*

Kaldırımda dikilmiş, gelen geçen arabalara, hangisi taksi, hangisi değil dikkat etmeksizin el ediyorum.

Haluk Germen... Hikmet Germen... On sekiz yıl önce öldürülmüş biriyle, Ruşen Kaya'nın üst katında oturan, onun arkadaşı olduğu varsayılan kişi arasında ne gibi bir akrabalık bağı vardı acaba? Uzun yıllar arayla ikisi de şurasından burasından Aysel Alsan'ın hayatına karışmış, hem de cinayet olayları çerçevesinde karışmış iki kişi üstelik... Bir rastlantı olamaz bu. Bir romanda hiç olamaz. Gerçi bu roman, karımın önceden planlayıp sonradan uygulamaya soktuğu bir roman değil ama, gene de olamaz.

Sonunda bir taksi durdu önümde. Bindim, adresi verdim.

Adresi verdim, dedimse, 'Ruşen Kaya'nın evi' tarifine elin taksi şoförünün hiçbir anlam verememesi olağan elbette. Gene de adam hemen itiraz etmedi. Epeyce bir süre gittikten sonra (Boğaz yolunda fazla bir yanlış yapamayacağını düşünmüş olmalı) "Nereye demiştin, amca?" diye sordu.

Neyse ki oldukça genç bir adamdı.

Yıllar yılı, gittiğim her yere Hasan tarafından götürülmüş olduğumdan, İstanbul'un taksi şoförlerinin terbiyesizliği, bilgisizliği, beceriksizliği, dolandırıcılığı konusunda şundan bundan duyduklarımı hiç ciddiye almayarak, fıkra dinler ya da Uzakdoğu'yu anlatan bir rö-

portaj okur gibi algılamıştım. Bana öz amcasıymışım gibi davranan bu delikanlıyla Emirgân-Beyoğlu arasında yaptığım yolculuk ise bilim-kurgu öykülerini andırıyordu en çok. Tabii, benim de kabahatim var. Yol tarif etmesini bilmiyorum. Adamın benim tarif ettiğim yoldan gidip gitmediğini denetlemeyi akıl etmiyorum. Benim gibisini iyice soymadan bir kaldırımın kıyısına bırakmak taksiciliğin raconuna sığmaz, eminim. Neyse, kent-içi ulaşım epeyce uzadıysa da, ben artık uzatmayayım. Sonunda, gitmek istediğim yere değilse bile oraya yakın olduğunu sandığım bir yere vardık ve oldukça yüksek bir meblağ karşılığında cehennem arabasından indim.

Ruşen Kaya'nın yaşadığı sokağı ve eski evi bulmak neredeyse yarım saatimi daha aldıysa, bu doğrudan doğruya ***kendi*** beceriksizliğim yüzünden.

Mermer basamakları çıktım, koca demir kapının yanındaki zili çaldım. Kapının açılması geçen seferki kadar uzun sürdü. Ve acı fakat gerçek, tanışmamızın üstünden daha bir hafta bile geçmemiş olmasına karşın, Ruhsar Hanım beni hatırlamakta güçlük çekti. Daha da ötesi, ona hiçbir zaman Haydar Bilir kadar acımasız davranmadığımı (davranmayı başaramayacağımı) kavradığından olacak, *o* bana bayağ kötü davrandı.

"Yüz defa geldiniz buraya! Sabah akşam polisleri ağırlamaktan canımız çıktı... evde huzur kalmadı. Gene ne isteniliyor?" diye söylendi.

"Hikmet Germen'in odasına bakacağım," dedim sesimi sertleştirmeye çalışarak, ama kaşlarımı çatmayı biraz geç akıl ederek.

"Gidin, bakın, buyrun, ne isterseniz yapın... Kapıya mührü *siz* astınız."

Hay Allah! Haydar'ın böyle bir şey yapabileceği neden aklıma gelmedi?

"Hikmet Germen'in odası mühürlü mü şimdi?"

Ayağındaki keçe terlikleri sürüyerek üst kat merdivenine doğru yürüdü.

"Kendiniz mühürlediniz ya..."

"Peki, bu arada Hikmet Bey hiç gelmedi mi?"

"Gelseydi, kirasını verdiği dairenin kapısını mühürlü görseydi, herhalde haberiniz olurdu. O nüfuzlu bir beydir. Öyle, bizim gibi kolay kolay itip kakamazsınız."

Başı öne eğik yürürken ağzının içinde söylemişti bu sözleri. Yüzüme bakmayı göze alamamıştı. Cesareti benim gibilerle (ve benim gibilere karşı bile) sınırlıydı anlaşılan. Kafasını bilgece iki yana salladı. O kadar ağır yürüyordu ki, ben iki adım atmakla, onu daha ilk basamakta, tırabzanın kristal topuzuna elini yeni dokundurmuşken yakalayabildim.

"Bir dakika," dedim, karımın Gökhan ile çektirdiği resmi cebimden çıkarıp ona uzatarak, "bunları tanıyor musunuz?"

Resme doğru dürüst bakmadan omuzlarını silkti.

"Tanımıyorum. Getirdiği kadınların hiçbirini görmedim."

"Kadına değil, adama bakın," dedim resmi burnunun altına sokarak. "Bu adam Hikmet Germen mi?"

Bu kez fotoğrafı görmemek için kafasını öte yana çevirdi, gözlerini de kapattı.

"Başka kim olacak?" diye ters ters sordu. "Ama kadını tanımıyorum."

Kristal topuzdan destek alarak bir-iki basamak daha çıktı, elini tırabzanın üstünde kaydırdı.

"Hristo Efendi'ye soracağım. Nerede?"

"Sorunuz. Kendisi hep odasındadır."

Kafasını yeniden sallamaya koyularak merdivenleri ağır ağır tırmanmaya devam etti.

Ona sırtımı döndüm, Hristo ile karısının kaldığı odaya yöneldim. Kapıyı nazikçe değil polisçe vurdum. Hemen açıldı. Hristo her zamanki gibi hazır ve nazır eşikte duruyordu. Onu iteleyip içeri girmem gerekirdi herhalde ama naturamda böyle sertlikler yok, ne yapayım? Zaten yaşlı adam yaşından beklenmeyecek bir atiklikle benden çabuk davrandı ve hemen bir adım öne çıkarak kapıyı arkasından kapattı.

"Buyrun beyim."

"Madamla da konuşmak istiyorum," dedim.

Taşlığın geri tarafındaki üstü muşamba örtülü masayı göstererek, "Şurada konuşalım, beyim," diye fısıldadı. "Madam uyuyor. Gürültüye uyanmış olsa bile bir şey bilmez kendi. Hayaletler dünyasında yaşar kendi..."

Masaya doğru ayaklarını sürüyerek (bu evde herkes ayaklarını sürüyor gördüğüm kadarıyla) ilerlerken, iki adımda bir durup geriye, bana bakıyor, kafasıyla onu izlememi işaret ediyordu. Ardından gittim, ondan önce masaya vardım. Ama hemen oturmadım, onu bekledim.

Karşımdaki sandalyeyi titrek ellerle çekti, titrek bacaklarını yavaş yavaş bükerek otururken, "Rahatınıza bakın, pasam," dedi. "Size çok şey anlatacayım. Polislere anlatmadım ama size anlatacayım."

Ondan önce oturdum. Benim polis olmadığımı nasıl anladığını sormayı abes addettim. Besbelli güngörmüş adamdı Bay Hristo. Garsonlar insan sarrafıdır der-

ler. Uçuk, sulanmış, mavi gözleri parıl parıldı. Her yanı titriyordu, ama bakışları keskindi. Gözünden de kulağından da kaçan pek bir şey yoktu Bay Hristo'nun, eminim. Ondan yalnızca Hikmet Germen'in değil, Ateş Altındal'ı öldürtenin de kimliğini öğrenebilecekmişim gibi geldi bana.

Hep fısıldayarak konuştu:

"O pis herifin kalbi hasta falan değildi, beyim. Sapasağlamdı. Küp gibi içerdi, ağzının kenarından cigara eksik olmazdı. Ta buralara sindi cigarasının kokusu... Gene de şu yokuşu bir koşuda çıkardı. O herifin kalbi yoktu... Sizde cigara var mı, beyzadem?"

Ceplerimi arandım.

"Neyse, neyse kalsın... Ben çoktandır içmiyorum zaten. Arada bir canım çekiyor. N'aparsınız... fukaralık..."

Taksi şoföründen artan parayı cebimden çıkarıp muşambanın üstüne koydum.

"Kusura bakmayın, sigarayı ben de bıraktım. Ama... bununla alırsınız..."

Kemikli titrek eli paranın üstüne ânında kapandı. Minik gövdesiyle masaya abandı.

"Hikmet Bey temiz adamdı... Boylu boslu, gösterişli, güzel adamdı... O mendebura neden yüz verirdi... ne bileyim neden? Tabii bizimle komşuluk etmezdi ama..." Omzunu silkti. "... artık kimsede komşuluk kalmadı."

"Onunla komşuluk eder miydi, yani?"

Masaya daha da abanarak, daha da alçak sesle, "Kaç kereler odasına bile aldı," dedi. Kafasını üst üste öne doğru salladı. "Uzun uzun konuşurlardı bununla. Ge-

celeri mırıl mırıl sesleri gelirdi."

"Ya daha başka gürültüler?"

Yaşlı adamı açık saçık öyküler anlatmaya zorluyormuşum gibi birden utandım. Ama o hiç de yadırgamadı sorumu. Feleğin çemberinden geçmiş, ama artık feleğin uzağına düşmüş bir adamın hem buruk, özlemli, hem de şimdiki gençleri küçümseyen edasıyla dudak büktü:

"Yok, bunlar ehli keyif herifler değil, beyim. Ne musiki yaparlar, ne âlem... Kadın geldiğinde bile sesleri solukları çıkmaz... Zaten öyle dedikleri kadar zampara değildi yukarıki de. Çok sık gelmez. Kimi geldiğinde bir gece kalıp gider, kimi geldiğinde bir hafta... Belli olmazdı yani. Aylar geçer, uğramazdı. Ama her uğradığında bu herifle mutlaka buluşurdu. Aslen buraya kendi yerleştirmişti."

"Son uğradığında da konuştu mu, bir şey işittiniz mi?"

Hristo delinin biriymişim gibi korkuyla baktı bana.

"Nasıl konuşsun? Herif ölmüştü."

"Canım, belki de ölmemişti," dedim sabırsızca.

Ruşen Kaya'yı sağ gören son kişinin (ve belki de kalp krizi geçirmesine yol açan kişinin) bu esrarengiz Hikmet Germen olmasını istiyordum açıkçası. Buna Hristo'dan başka tanıklık edebilecek kimse de yoktu. Oysa Hristo, bana yardımcı olacağına daha büyük bir korkuyla baktı yüzüme.

"Nasıl ölmemiş olsun? Mevtasını bile götürmüşlerdi. Odasını önce polisler, sonra siz kendiniz altüst etmiştiniz ya..."

"Neeee? Hikmet Germen buraya en son ne zaman geldi?"

Hristo gözlerini kırpıştırıp duruyordu.

"İşte... sabah *siz* geldiniz... akşam da *o* geldi. Geç saatte. Doğruca yukarı çıktı. Ama fazla durmadı. Bir şeyler aldı gitti galiba..."

Hristo sırtını daha da kamburlaştırarak kıs kıs güldü. Ağzını eliyle kapatmıştı ama, uçuk mavi gözlerinde müthiş bir keyif vardı.

"Ertesi sabah," dedi. "Ertesi sabah gelip mühürlediler."

Hey yarabbim! Gel de sinirlenme. Zehir hafiyenin korkunç *metodik* çalışmasını görüyor musunuz? Hikmet Germen'in odasına girip tuhaf izlenimler ediniyor. Bu adamın önemli bir tanık olduğuna, içeride önemli kanıtlar olabileceğine inanıyor. Benim de biraz geç kurduğum soyadı bağlantısını kuramıyor gerçi, ama daireyi mühürletmeyi akıl ediyor. Ama bu işlemi ertesi sabaha dek ertelediğinden... adam gece gelip kendisini ele verebilecek her şeyi götürme fırsatını buluyor!

"Yanında bavul var mıydı?" diye sordum heyecanla.

Çünkü bu arada bir başka bağlantı kurmuştum. Çarşamba gecesi Gökhan 'önceden verilmiş bir söz'ü olduğu gerekçesiyle, karımla beni baş başa bırakmamış mıydı? Daha sonra dolabında, öteki eşyalarına uymayan, eski, deri, kilitli bir bavul bulmamış mıydım?

"Ben aslında bir şey görmedim. Ne desem yalan... Sokak kapısının anahtarla açıldığını işittim. Eeee, Hikmet Bey'den başka kim olacak? Öteki gebermiş, cehennemi boylamış. Ruhsar Hanım ile Gülnur Hanım da gecenin o saatinde... geceleri hiç çıkmazlar. Onlar olsa, aralarında konuşurlar, seslerinden anlarım. Merdivenden yukarı çıktığını, on beş-yirmi dakika sonra da indi-

ğini işittim. Taşlığa çıkmaya cesaret edemedim. Arkasından pencereden baktıysam da... sokak zifiri karanlık, bir şey gözükmüyor. Yokuş aşağı inse, bizim camın önünden geçse, neyse... Öte yana gitti, yokuş yukarı... Şöyle bir gördüm gölgesini. Elinde bir şey vardı galiba ama, bavul muydu, neydi seçemedim. Ne desem yalan..." diye boynunu büktü.

"Hatta gelenin *o* olduğu bile belli değil," dedim çaresizlik içinde.

"Yoo, o tabii ki. Başka kim olacak?" diye beni yatıştırmaya çalıştı.

Cebimden resmi çıkarıp muşambanın üstünde ona doğru kaydırdım.

"Şuna bir bakar mısınız?"

Baktı. Resmi eline alıp uzun uzadıya inceledi. Sonra soru dolu bakışlarını bana çevirdi.

"Kimdir?"

"Gök–" Kendimi zor zapt ettim. "*Ben* size soruyorum! Kim bu adam?"

Başını önce iki yana sonra öne arkaya ağır ağır sallayarak bir süre daha inceledi fotoğrafı. Uzunca bir süre... Dayanamadım.

"Hikmet Germen değil mi?"

Gözleri parladı. Kafasını bu kez hızlı hızlı sallamaya koyuldu.

"Haaaa, demek o? Evet, elbet... çok benziyor."

"Benziyor mu? *O* mu?" Elimde olmadan bağırmışım.

Hristo'nun göz kırpıştırması, kafa sallaması, el titremesi iyice hızlandı.

"Benziyor... benziyor... çok benziyor." Boynunu

büktü. "Siz odur diyorsanız, odur elbette, pasam."

Sinirlenmenin anlamı yoktu tabii, ama sinirlendim işte. Fotoğrafi elinden sertçe çekip aldım.

"Peki, tamam, bu kadar yeter..." diyerek sokak kapısına yürüdüm.

Kapının eski usul, alengirli kilidini açmam biraz sürdü.

Hristo, titrek sesiyle, "Siz ne diyorsanız, doğrudur, beyim," diye mırıldanıyordu arkamda.

Sokağa çıktım, yokuşu hızla tırmanmaya başladım. Ama birkaç adım sonra yavaşladım. Kalbine dikkat etmesi gereken, şişman ve orta yaşlı bir adam olduğumu unutmamam gerek. Beyoğlu Caddesi'ne vardığımda sağa, Galatasaray yönüne dönüp ağır ağır yürüdüm.

Akşam oluyordu ama hava hâlâ çok sıcak, gökyüzü aydınlıktı.

Lise öğrencisi olduğum yıllardan beri bu caddede yürümediğimi düşündüm, ama çevreme bakmaya üşendim. Mutlaka değişmişti. Tanınmayacak kadar değiştiği kesindi. Ama benim bu değişikliği algılayacak, hatta merak edecek vaktim yoktu. Aslında gençliğimde de pek zevk almamıştım bu caddeden. Hep fazla gürültülü, fazla kalabalık, itişli kakışlı dar bir sokak olarak gözükmüştü gözüme. Okul arkadaşlarım buralarda yaptıkları zamparalıkları anlattıklarında yarım kulakla dinlerdim. Çok ender olarak katılırdım onlara. Doğma büyüme kentliyim ama, ucundan bucağından doğaya yakın olmayı yeğlemişimdir hep. Sonradan Vatan Caddesi olan bağımızdan Emirgân'daki apartmana taşındığımızda, bir yeşilliğin yerini başka bir yeşillik, üstelik erguvan ağaçlarının, denizin renklendirdiği daha güzel bir yeşillik almıştı. O yeşilliğin, o erguvanların, hatta o

maviliğin yok olması, Boğaz'ın yamaçlarının betonlaşması, balkonumdan gördüğüm manzaranın her geçen gün biraz daha çirkinleşmesi çok canımı sıkıyor tabii, ama Beyoğlu Caddesi'ndeki bozulmalar neden ilgilendirsin beni? Zaten otuz yıldır yolum buraya düşmemiş, daha otuz yıl da düşeceği yok. Ruşen Kaya gibilerini barındıran pis bir yer işte... Benim düşüneceğim daha önemli şeyler var.

Tarık Durusel, Hikmet Germen, Gökhan... onun soyadı neydi? Günlerdir evimde oturan, karımın âşığı, aynı zamanda katilin biri olduğundan kuşkulandığım adamın soyadını bilmemem garip... ama gerçek. Nasıl olsa uydurma bir soyaddır, dolayısıyla önemli değil. Asıl önemli olan şu üç adın aynı kişi tarafından kullanılması... Gerçi Tarık Durusel (ilk cinayetini işlemeden önceki, polis ve cezaevi kayıtlarına geçen adı bu olduğuna göre, gerçek adının da bu olduğuna inanmamız gerekir) takma adını seçerken öldürdüğü adamın soyadından yararlanmasaydı, üçünün aynı adam olduğuna uyanamazdım herhalde ama... neyse, Gökhan olarak seçtiği soyadının da bir anlamı varsa, anlarız. Yalıya döndüğümde ilk iş sorar, öğrenirim.

Tabii, bu akşam yalıya dönersem eğer...

Dönmesem daha iyi olur gibime geliyor. Gökhan hakkında çok şey biliyorum birdenbire ve henüz saklayabilecek kadar özümsemedim bu bilgileri. Adamla karşılaştığımda bir açık verirsem her şeyi berbat edebilirim. Önce hazırlanmam, toparlanmam gerek. Son hesaplaşmaya oturmadan önce bir sürü şeyi yerli yerine oturtmalıyım.

Aysel Alsan resme bakar bakmaz Tarık'ı tanıdı, Ruh-

sar Hanım ise bakmaya gerek görmeden... Hristo Efendi, uzun uzun baktıktan sonra Hikmet Germen'e *benzediğini* biraz zorlanarak kabul etti; Haydar Bilir ise, gene uzun incelemelerden sonra ve her türlü zorlamama karşın, resimdeki adamı kimseye benzetemedi. Bütün bunlar, insanın gözlerine güvenemeyeceğinden başka neyi kanıtlıyor? Hristo, Hikmet Germen ile bir kez olsun karşılıklı oturup konuşmuş, yüzünü yakından görmüş değil. Ayrıca, yaşlı bir adam, gözleri mutlaka bozuktur. Hikmet'i çoğu kez arkadan, kimi kez yandan, hep uzaktan ve kötü ışıkta görmüş. Boyunu bosunu, belki saçlarının rengini biliyor; dolayısıyla, resimdeki kişiyi tereddütle karşılaması normal. Ruhsar Hanım ise, hiç tereddüt etmediğine, üstelik resme doğru dürüst bakmadığına göre, onun teşhisi de dikkate alınmayabilir. Haydar Bilir salağını hiç saymıyorum. Geriye Aysel Alsan kalıyor. Tarık Durusel'i en iyi, en yakından tanıyan kişi... Adamı yirmi yıldır görmediğini iddia ediyorsa da, ben buna inanmıyorum. Onu yakın, hem de çok yakın tarihlerde gördüğünü açıklamaya korktuğuna inanıyorum.

Demek oluyor ki...

Düşüne düşüne yürürken (ya da yürüye yürüye düşünürken) Taksim'deki büyük otelin önüne varmışım. Terlemişim de... İçeri girip barda soğuk bir şeyler içeyim dedim. Bu gibi yerlerde kokteyl, özellikle de martini yapmasını bilmediklerini bildiğimden, viski söyledim. Ve önüme koydukları aşırı buzlu sıvıyı yudumlarken eve dönmemeye kesin karar verdim.

Bir haftadır ikisiyle burun buruna oturmak sinirlerimi yıprattı. Üstelik onlar istedikleri zaman çekip gidi-

yorlar; bense ne zaman döneceklerini hesap etmekten daha da sinirleniyorum. Biraz da ben yaşayayım hayatımı, değil mi ya? Onlar ne zaman döneceğimi hesaplayıp tedirgin olsunlar biraz da. Şöyle adam gibi bir yemek yiyeyim bir kere... eskiden birçok iyi lokanta bilirdim, iyi lokantalarda tanınırdım hatta. Bu yaz hiç dışarıda yemedim galiba. Ama daha erken tabii. Bir viski daha ısmarladım. İçine yalnızca iki parça buz koymasını tembihledim garsona. Çevreme göz gezdirdim.

Bu gibi büyük otellerin barlarına, özellikle de yaz aylarında, yaşını başını almış turistlerden başka pek kimse uğramıyor, anlaşılan. Müziği de ona göre çalıyorlar. Yavan bir müzik, ama hiç değilse kulakları tırmalamıyor.

Uzun, kıvırcık, sarı saçlı bir kadın girdi içeri. Aysel Alsan sandım bir an. Yeşil entarisi hem çok açık, hem çok kısa, hem çok dardı. Teni güneşten iyice kararmıştı. Salondaki herkesin gözünü bir süre üstünde toplayarak, salına salına yürüdü. Masalardan birinde yalnız oturan, kara yağız, pos bıyıklı, besbelli doğulu bir adam yerinden çok hafif doğrularak işaret gibi bir şey çaktı. Kadın gidip adamın karşısına oturdu, bacak bacak üstüne atıp geniş geniş gülümsedi. Hayır, Aysel Alsan değildi. Ama onun da, bir vakitler, bu kadınınkine benzer bir meslek icra ettiğini ima etmişti Haydar Bilir. Hâlâ aynı işi yapıyor olamazdı; hem ünü hem de yaşı fazla büyüktü herhalde. Gene de... Peki, nasıl geçiniyor bu kadın? Kocaman bir evi, hizmetçisi, şoförü, bir de küçük çocuğu var. Kocası yok. Birkaç hafta önce setine gittiğimiz o film epey bir süredir çevirdiği ilk filmmiş, öyle demişlerdi. Bir filmden kaç para kazanıyor acaba?

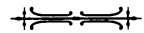
Bu son filmiyle eski hayranlarını yeniden kazanabilecek mi? Ruşen Kaya'yı yeniden kazanamayacağı kesin en azından. Ya arkası gelmezse? Yeni filmler çevirmezse ne yapacak? Yeniden eski mesleğine dönmek zorunda kalabilir mi? Belki başka gelirleri, birikmiş parası falan vardır. Tabii, Tarık Durusel, Sulhi Gebzeli'nin kapısından kovulduktan sonra elinde eski porno fotoğraflarla Aysel'in kapısını çaldıysa, bunları yeni kocaya göstermek tehdidini savurduysa, o birikmiş parayı da alıp götürmüştür. Derken Ruşen Kaya devreye giriyor. Ne diye durup dururken devreye giriyor? Onu devreye sokan Hikmet Germen'den başka kim olabilir? Hatta belki onu devreye sokmamıştır bile... Madem birbirlerine Hristo'nun dediği kadar yakınmışlar, tabancayı çalıp Ateş Altındal'ı vurduktan sonra yeniden o pis çamaşır dolu bavulun içine koymadığı ne malum? Ruşen kalp krizinden ölüp gitmese o tabanca hiç bulunmayacaktı belki. Ya da Ruşen başka bir cinayet işleyinceye dek bulunmayacaktı. O zaman da, Ateş'e ateş ettiğini ne kadar inkâr ederse etsin, nasıl olsa başka bir cinayetten hüküm giyecekti. Tarık için korkulacak hiçbir durum yoktu. Hikmet Germen için de... Gökhan (soyadı neyse) için de... Eğer işin içine *ben* girmeseydim tabii... Ve Ruşen Kaya durup dururken ölmeseydi...

Sahi, Ruşen neden durup dururken öldü? Hristo'ya bakılırsa, sapasağlammış. Genç bir adamın kalp krizi geçirmesi bana da başından beri inandırıcı gelmedi. Ve evet! Haydar'a soracağım soru oydu! Aysel Alsan'ın evindeyken, genç adamın neden kalp krizi geçirdiğini bildiğini, ama kadının yanında açıklamak istemediğini kaş göz işaretleriyle anlatmıştı bana. Arabama bindikten

sonra soracaktım ama, resimdeki kişileri tanımaması falan kafamı karıştırdı, unuttum. İnmeden önce hatırlamaya çalıştığım, ama bir türlü aklıma gelmeyen soru... Ruşen Kaya krize tutulmadan önce ne yapıyormuş?

Neyse, yarın ilk iş telefon açar, sorarım. İkinci iş olarak da yalıya gidip Gökhan'ın soyadını öğrenirim. Bu gece Emirgân'da kalacağım. Ama önce, kafam daha fazla karışmadan, iyi bir lokantada karın doyurmakta yarar var. Daha sonra da Bahçe Bar'a uğrarım belki. Karımın dostlarını (hatta karımın kendisini) görürüm ola ki...

Biraz da *ben* hayatımı yaşayayım artık.

Başım dönüyor... başım dönüyor... yoksa ben mi dönüyorum? Çok dik bir yokuştan aşağı yuvarlanıyorum. Kafam, eğri büğrü döşenmiş arnavutkaldırımının taşlarına vurup duruyor... Toparlanmam, kalkmam gerek. Bir kâbus bu... Uzun, kıvırcık, sarı saçlar, yeşilli bir kadının omuzlarına dökülmüş... Arkadan görüyorum onu... Derken dönüveriyor. Yırtıcı, hayvansı bir gülümseme... Dişleri ayrık ayrık... Aysel Alsan... Rüya görüyorum, tabii ki rüya görüyorum... Bir karadüş! O kadar içmeyecektim! Yerli şarap! Ânında yer ayaklarımın altından çekiliyor. Çok yüksek bir uçurumdan uzun uzun düşüyorum. Karşımda gene Aysel Alsan... Telli duvaklı gelin olmuş... ama beyaz gelinliğinin önü baştan aşağı

kızıla boyanmış... ve Gökhan'ın kucağında! Gökhan mayolu... Gözlerinde her zamanki kara gözlükler, ayaklarında spor ayakkabı ve beyaz çoraplar, bizim rıhtımda dimdik duruyor. Ötelere bakıyor. Birden, kollarında taşıdığı gelini pat diye taşların üstüne düşürüyor. Uzaktan karımın kahkahası geliyor, ama kendisi gözükmüyor. Aysel yerden kalkıyor, ama üstünde gelinlik yok artık. Bana hırçınca, hınçla bakan bir Amazon... çırılçıplak... Taşımakta güçlük çektiği çok büyük ve besbelli ağır bir yay var elinde. Çocukluğumda Robin Hood kitaplarında gördüğüm resimler gibi, ama korkutucu. Ne yapacak bununla diye heyecanla bekliyorum. Ona yanlış filmde olduğunu söylemem gerek... söylemezsem çok ayıp olacak. Ağzımı açmama fırsat kalmadan çıplak bacaklarının arasından bir ok çıkarıp yayını geriyor. Üstüme üstüme geliyor. Onunla yatmazsam beni öldüreceğini... yoksa vuracağını mı? Galiba İngilizce konuşuyor. Geri geri kaçıyorum. Denize mi düşeceğim yoksa? Gene uzaklardan bir yerden karımın kahkahasını duyuyorum. Kahkaha yaklaşıyor... Uyanır gibi oluyorum. En azından midemin yandığını algılayabiliyorum. Birden karımı Haydar Bilir'in kollarında görüyorum. Haydar ona çok sıkı sarılmış, bir yandan şehvetle dudaklarını öpüyor, bir yandan beyaz yazlık entarisini üstünden sıyırmaya çalışıyor. Sudan çıkıp onları ayırmam gerek. Peki, ben ne zaman suya girdim? Yıllar var girmiyorum. Kıyıya doğru attığım her kulaç beni onlardan uzaklaştırıyor. Kendimi Beyoğlu Caddesi'nde buluyorum derken. On sekiz yaşındaymışım. Önüme gelene Baylan Pastanesi'nin nerede olduğunu soruyorum. Kimse yüzüme bakmıyor. Karşıma bir dilenci kadın dikiliyor.

Kucağında hiç durmadan avaz avaz ağlayan bir oğlan çocuğu var. Bu kadın da Aysel Alsan. Yavrusunun da kendisinin de aç olduğunu, taksicinin verdiği para üstü karşılığında benimle yatacağını söylüyor. Ceplerimi araştırmam için yalvarmaya, ağlamaya başlıyor. "Bay Hristo'ya sorun," diyorum o sırada bana çok anlamlı gelen bir mantık yürüterek. "O eskiden garsonmuş, yemek artıklarının nerede olduğunu bilir." Suratımda bir tokat patlıyor. Tokadı atanın Hikmet Germen olduğunu biliyorum, ama yüzünü göremiyorum. "Tut Tarık!" diye haykırıyor Aysel ve çocuğunu top gibi havaya fırlatıyor. Top ya da çocuk başımın üstünden uçarak arkamda bir yere düşüyor. Nereye düştüğünü görmek için dönüyorum. Düşmemiş... ya da top gibi yerden zıplamış yeniden. Rubens tablolarındaki aşk meleklerini anımsatan, tombul, kanatlı bir bebek olmuş, Galata Kulesi'ne doğru uçuyor. Elinde ok göremiyorum ama. Tam rahatlayacağım, çevremde bir sürü kılıksız insanın toplandığını fark ediyorum. Bana bakıp, beni birbirlerine gösterip gülüyorlar. Bir de bakıyorum, ayağımda pantolonum yok, belden aşağı çıplağım. Önümü örtmeye çalışıyorum. Utançtan yerin dibine batmış durumdayım. Çevremdeki yüzler daha da çok gülüyorlar. Ruhsar Hanım eteğini kaldırmış, bana doğru geliyor. Kınalanmış saçlarının her bir teli ayrı ayrı diken olmuş kafasında. Ağzında da diş kalmamış nedense. Öyle pis pis sırıtıyor ki, niyetinin ne olduğu belli. Onu itiyorum, kaçmaya başlıyorum. Beyoğlu Caddesi'nden aşağı doğru bir koşu kopartıyorum. Düşmesem... düşmesem... düşmeden kurtulabilsem... Tam düşeceğim sırada ufak tefek, gözlüklü bir adam yakalıyor beni. Soluk soluğa-

yım. Ayakta durmama yardım ediyor. Ağzının kıyısında bir sigara var. Sigaranın dumanı gözüne kaçıyormuşçasına gözlerini kısıyor. "Ben Kenan Keçecioğlu'yum," diyor. "Aysel'in son filminde sizi de oynatmak istiyorum."

Silkinerek uyandım. Telefon çalıyordu. Yoksa başım mı zonkluyordu? Telefonun gerçekten çaldığına, gerçekten uyandığıma inanabilmek için bir süre öylece yattım. Zilin beş-altı kez daha çalmasını dinledim. Başım da zonkluyordu, evet. Terimin soğumasını bekledim.

"Alo? Buyrun?"

Çok uzaktan, boğuk boğuk, "Günaydın sayın hocam, uyandırmadım ya?" diye seslenen sesin Haydar Bilir'e ait olma ihtimali çok kuvvetli, ama tam emin olamıyorum. Boğazımın gerilerine bir avuç kızgın çöl kumu dolmuş... Dilim zımpara gibi. "Özür dilerim, hocam, bu kadar erken aramak istemezdim ama, durum çok acil."

Birkaç kez üst üste, zorlukla yutkundum.

"Yooo, yooo, uyandırdığınız için çok teşekkür ederim, Haydar Bey."

"Dün akşamüstü birkaç kez aradım, hatta gece de... Adamınıza haber bıraktım ama..."

"Çok geç geldim herhalde."

Yatağın içinde güçlükle doğruldum. Çarşafla göğsümü, kollarımın altını kuruladım. Bu arada, çırılçıplak olduğumu hayretle gördüm. Dün üstümde olan giysiler (ya da bir kısmı) hemen karyolanın yanında, yerde, buruşuk bir yığın halinde duruyorlardı. Bir kısmı da odanın çeşitli yerlerine saçılmıştı. Yanımda biri olup ol-

madığına baktım korkuyla. Kimse yoktu, neyse ki yalnızdım. Buna da şükür! Dün gece neler yapmıştım? Ömrümde ilk kez filmi koparacak kadar sarhoş olmuştum, orası kesin. Yerli şarap içersem böyle olur tabii. Daha sonra, daha başka neler içtim acaba? Eve nasıl geldim? Hiçbir şey hatırlamıyorum!

Haydar Bilir'in sesi sustu. Dediklerinden hiçbir şey anlamamıştım. Dinlememiştim ki...

"Kusura bakmayın, Haydar Bey, anlayamadım," dedim yeniden bir-iki kez yutkunduktan sonra.

"Eee, elbette ilk iş size haber vereyim dedim. İlk *siz* şüphelenmiştiniz ondan. Ben ihtimal verememiştim... vermeye çekinmiştim, daha doğrusu. Ama bu durumda... Hemen sorguya çekebiliriz. Hatta sizi dün akşam bulabilmiş olsaydım..."

"Lütfen... n'olur... başım o kadar ağrıyor ki... Baştan söyler misiniz lütfen, kimi sorguya çekeceğiz?"

Sabırlı ve acımasız biri, küt bir bıçakla iki gözümü birden oymaktaydı.

"Sulhi Gebzeli'yi tabii."

"Neden?"

Haydar Bilir durakladı. Boğazını temizledi yanılmıyorsam.

"Hocam? İyi misiniz?" diye sordu.

"Değilim, Haydar Bey, hiç iyi değilim. Dün gece beni... sanırım düşmanlarımızdan biri..."

Heyecanla, "Saldırıya mı uğradınız yoksa?" diye haykırmasaydı, cümlemi 'fena halde içirmiş' diye tamamlayacaktım ama, müfettişin sorusu biraz olsun kendime getirdi beni. "Kimdi? Kaç kişiydiler? Ne yaptılar?"

"İnanın hiç bilmiyorum. Hatırlayabilsem... Ama, kırık çıkık falan yok, üzülmeyiniz."

"Aman Tanrım! Ne yapsak şimdi? Saat on bire randevu almıştım."

"Kimden?"

"Söyledim ya, hocam, Sulhi Gebzeli'den."

"Saat *şimdi* kaç?"

"Sekiz otuz beş."

Göz yuvarlarım kucağıma düşse de, şu sızıdan kurtulsam... Ve de soğuk bir duşun altına girsem...

"Haydar Bey, beni saat on buçukta evden alır mısınız? O zamana dek toparlanırım. Siz de yolda her şeyi anlatırsınız."

"Tamam, hocam. Çok iyi. Yeniden uykuya dalmazsınız ya?"

"Dalmam, dalmam," dedim utancımdan sinirlenerek.

Sanki Haydar dün gece saldırıya falan uğramadığımı, yalnızca eşşekler gibi içtiğimi biliyor ve beni kınıyordu. Gene de o son uyarıyı yapmasaydı, yeniden uykuya kayabilirdim. Telefonu kapar kapamaz başucumdaki zile bastım. Uzun süre çaldım. Ertuğrul odaya girdiğinde beni çırılçıplak yakalamasın diye çarşafı boğazıma kadar üstüme çekmeyi son anda akıl edebildim.

"Bana kahve yapın," dedim. "Çok çok kahve yapın. Ve kızarmış ekmek... ve su... Buzlu su... Bir sürahi dolusu... Suyu hemen getirin, kahve de on beş dakikaya kadar hazır olsun."

Ertuğrul, 'iyisiniz ya?' ya da 'bir şeyiniz yok ya?' ya da 'nasıl, toparlanabildiniz mi?' gibilerinden densiz sorular sormamayı akıl etti. İsteklerimin hiçbir garip, hat-

ta alışılmadık yanı yokmuş gibi, "Peki efendim," diyerek odadan çıktı.

Gene de kuşkuyla baktım arkasından.

Kapının kapandığını saptamak için başımı o yana çevirmekten öte hiç kıpırdamadım.

Bir kere, bol su içmeden yerimden kalkacak halim yok. Ayrıca, Ertuğrul suyu getirdiğinde beni ayakta ve dolayısıyla çırılçıplak görmemeli. Başımın zonklamasının, gözlerimin oyulmasının yanı sıra müthiş bir suçluluk duygusu içindeyim. Bunu nasıl yaparım ben? Bütün bir gece olanları nasıl unuturum? Ben yaşta bir adama böyle rezillik yakışır mı? Neler yaptım dün gece? Herkeslerin bana güldüğünü, sokak ortasında pantolonsuz kaldığımı düşümde mi gördüm, yoksa gerçekte yaşadım mı? Elli yaşına dek her yaptığını bilen bir adam, durup dururken eve nasıl geldiğini bilemeyecek kadar koparır mı ipin ucunu? Beni Ertuğrul mu taşıdı yukarı? Yoksa iğrenç bir taksi şoförü mü? Bütün paramı, kol saatimi çalıp, beni bıçaklayıp bir kaldırımın kenarına atmadıkları iyi! Ya da... geberseydim daha mı iyi olurdu? İnsanların yüzüne bir daha nasıl bakacağım? Hangi insanların yüzüne, ayrıca?.. Neredeydim? Ne yaptım? Nasıl yapabildim? Kabahati kötü şaraba bulmak neye yarar? O şarabı, kötü olduğunu bile bile içen sen değil misin, aptal herif? Ayrıca... saatim hâlâ kolumda ama cüzdanım nerede acaba? İçi boşalmış mı? Yanımda kaç para vardı, onu bile hatırlamıyorum. Saatimi çıkaramamışlardır belki. Saatimi çıkaramadıkları için kolumu kesselerdi... ne olacaktı? Kan kaybından can vermemem büyük başarı... Ne aptal, sersem, eşşek biriyim ben! Bir ara kaçıyordum, herkes beni kovalıyordu... Düş müydü o, yoksa gerçek mi?

Ertuğrul elime bir bardak su tutuşturdu. Kafama diktim. Bardağı yeniden ona uzattım. Yeniden doldurdu, yeniden içtim. Kaç sefer, hatırlamıyorum artık.

"Banyonuzu hazırlayayım mı, beyefendi?" diye sordu.

Sesinde alay ya da küçümseme yoktu ama, bu duygularını saklama çabasını gösterdiğini hissettim.

"Hayır, kendim yaparım," diye terslendim. "Siz bir an önce kahveyi getirin."

"Nurgül hazırlıyor efendim."

Banyomu da ya Nurgül ya Ertuğrul hazırlardı her zaman. Yani, aklım başımda olduğu zaman...

Duşa girip çıktım. Birkaç fincan kahve içtim, birkaç bardak da su. Aklım başıma gelir gibi oldu. Bir-iki lokmadan fazla kızarmış ekmek yiyemedim. Tıraş olurken iyice toparladım kendimi. Ne olmuş yani? Ne oluyor bu kadar pırpırlanmak? Bu huzursuzluğun ne sebebi var? İçmişim. İçerim elbet, neden içmeyecekmişim? Koskoca elli yaşında adamım. Canım ne isterse yaparım. Bir taksi şoförüne, bir uşağa, bir polis müfettişine mi hesap vereceğim? Kafayı çekmişsem çekmişim, kime ne? Onca yıllık profesörüm, bu memlekete ne hizmetlerde bulunmuşum. Kaç cinayet aydınlatmışım, Fermat'nın son teoremini bile ispatlamışım da açıklamaya tenezzül etmemişim. Ne var? Kırk yılda bir (ne kırk yılı, elli yılda bir) dağıtmaya hakkım yok mu?

Haydar Bilir'in arabasına bindiğimde de sürüyordu bu küstahlığım. Bu arada, cüzdanımdaki paranın epeyce azaldığını ama tamamen bitmediğini saptamış, rahatlamıştım. Yıkanmış, tertemiz giyinmiş, dün gecenin her türlü terinden, pisliğinden arınmıştım ya, bana faz-

laca dikkatle bakmasını fevkalade abes addettim.

"Neler oldu, anlatın bakalım," dedim yüzümü hafifçe buruşturarak. "Nedir bu telaşınız? Beni sabahın köründe neden uyandırdınız?"

Amirini gereksiz yere rahatsız etmiş bir müstahdem gibi hissettiyse kendini, ne âlâ.

"Telefonda da belirttiğim gibi," diye soğuk bir sesle başladı. Kendi makam arabasında, kendi şoförü tarafından bir yerlere götürülüyor olmanın ukalalığı çökmüştü üzerine. Ya da bana öyle geldi. Birden, dün gece karımı ateşli öpücüklere boğduğunu hatırlar gibi olup sinirlenecek gibi oldum. Ama kendimi tuttum. Benim sarhoş düşlerimin sorumlusu o değildi elbette. "Ruşen Kaya'nın birkaç aylığına Sulhi Gebzeli'nin yanında, daha doğrusu, onun şirketlerinden birinde... bir fabrikasında... gece bekçisi olarak çalıştığını öğrendik. Bu gerçek, ikisi arasında bir bağlantı anlamına geliyor bana sorarsanız."

Duşumu alıp, kahvemi içip, giyinip kuşanıp Haydar'ın arabasına bindiğimde tamamen ayılmış olduğumu sanıyordum ama, hayır! Ancak bu sözleri duyduğumda tamamen ayıldım.

"Ne diyorsunuz, Haydar Bey? Tabii ki bir bağlantı var! Kesin bir bağlantı! Sulhi Gebzeli ne cevap veriyor?"

"Onu şimdi öğreneceğiz, hocam. Dün akşam da öğrenebilirdik ama, sizi bulamadığımdan... Sorguda beraber olalım istedim."

"Çok iyi etmişsiniz. Ne yaptınız, gözaltına mı aldınız?"

"Kimi? Sulhi Bey'i mi? Dalga mı geçiyorsunuz, ho-

cam? Zar zor bir randevu koparabildik. Şu anda bürosuna doğru yol alıyoruz."

"Bugün cumartesi değil mi?" diye sordum.

"Evet, cumartesi... Ama bu adamlar sizden benden çok çalışıyorlar, inanın, hocam. Hele de aile hayatları yoksa... Bu gibiler için şey diyorlar... belki sizin de kulağınıza gelmiştir... işkolik diyorlar. Hani, al...kolikler var ya..."

Al ile ***kolik*** arasında duraksaması benim yüzümden değildi, eminim. Kelimeyi telaffuz etmekte çektiği güçlüktendi.

"Demek oluyor ki, Sulhi Gebzeli gibi son derece meşgul bir kişi, onca işinin arasında, Allahın cumartesisinde, bizimle görüşmeyi kabul etti. Çok ilginç!"

"Yalnızca on beş dakikasını ayırabileceğini vurguladı, hocam."

"Peki, bu randevuyu talep ederken nasıl bir dil kullandınız?"

"Ne türlü dil döktünüz, diye sorsanız daha yerinde olur, hocam. Önce Genel Müdürüme çıkıp uzun uzadıya izahat vermek zorunda kaldım. Yani, aslında *ona* dil döktüm. Sonra, Genel Müdürüm, kendileri telefon açtılar..."

"Ruşen Kaya'nın adı geçti mi bu konuşmada?"

"Geçmez olur mu?"

"Ve, Sulhi Gebzeli bu adı hemen tanıdı, öyle mi?"

Haydar bir an durakladı. Sonra gözlerini kapadı, uzunca bir süre düşündü. Bir rüyayı hatırlamaya çalışıyor gibiydi.

"Şimdi... doğrusunu isterseniz, sayın hocam, sayın Genel Müdürüm Ruşen Kaya'nın adını anmamış olabi-

lir. Telefonda şöyle dedi, yanılmıyorsam... tabii, önce hürmetlerini sunduktan, rahatsız ettiği için özür diledikten sonra dedi ki: 'Cinayet failinin bir süre sizin şirketlerinizden birinde müstahdem olarak çalıştığı belirlenmiş...' Sonra böyle bir şeyden kendisinin haberdar olmayacağının normalliğinden falan söz etti, yeniden ve tekrar tekrar özür diledi. '... ama adamın eski bir mahkûm olması hasebiyle,' dedi, 'müfettişlerimizden birinin kısa bir ifade için sizi rahatsız etmesine müsaade ederseniz eğer...' diye devam etti. Derken 'istirham'da falan bulundu. Sonunda randevuyu kopardık işte."

"Yani Ruşen Kaya'nın adı geçti mi, geçmedi mi?"

Haydar kafasını üzgün üzgün iki yana salladı. "Hatırlayamayacağım, hocam. Geçmemiş olabilir."

Neyse, belleğinde delikler olan tek kişi ben değilim demek ki.

Emirgân'da üç yüz metrekarelik bir katta oturduğumu ve bu katın bana büyük geldiğini, bir odasından bir odasına yürümeye üşendiğimi, gündelik yaşamımda yalnızca yatak odam ile çalışma odam gibi nispeten dar bir alanı kullandığımı bilen bilir. Yani, bir süre önce hakkımda yazılmış, ama benim de büyük katkılarda bulunduğum romanı okuyanlar, bir de yakın meslektaşlarım bilir. Sulhi Gebzeli'nin sahibi olduğu gökdelenin en üst katındaki makam odası ise, benim çaktırmadan böbürlendiğim evimin tümünden biraz daha büyüktü galiba. Dolayısıyla, çift kanatlı ceviz kapıdan içeri alındıktan sonra, ta en dipte duran (gene ceviz) masaya kadar yürümek, dün gece geçirdiğim ama ayrıntılarını tam hatırlayamadığım maceradan sonra, kolay göze alı-

namayacak bir yolculuktu. Üstelik, İstanbul Emniyet Genel Müdürü'nün bin dereden su getirerek almayı başardığı randevumuza beş dakika geç geldiğimizden, Kandilli'deki baba yadigârı yalımın giriş katı büyüklüğündeki bir sekreter odasında yarım saat bekletilmiştik. Yani, haddimiz bize fazlasıyla bildirilmişti.

Kendini ve haddini benden çok daha iyi bilen Haydar dostum, belki bu gibi durumlara daha alışkın olduğundan, oldukça sakindi; ama ben, aslen polis olmadığımdan, biraz sinirlendim. Kapıdan Sulhi Gebzeli'nin masasına kadar yol alırken yoruldum da... Dün gece o kadar çok içmeseydim, bu kadar soluk soluğa kalmazdım.

Bir helikopter iniş pisti genişliğindeki masanın gerisinde oturan, küçük (hatta minyatür) boyutlu, saçsız adam, biz karşısına dikildiğimizde önündeki birtakım kâğıtları inceliyordu ve başını kaldırmadı. Bize başından beri refakat etmiş olan genç erkek sekreter, elini şöyle bir sallayarak, masanın bizden yana olan kıyısında duran iki kocaman meşin koltuğa oturabileceğimizi belirtti. Oturduk. Haydar Bilir, oturur oturmaz bacaklarını sıvazlama gereğini duydu. Bekleme odasını egemenliği altında tutan hanım sekreter, dışarıda oturduğumuz sırada bize kahve ikram etmişti ama; hemen arkamızdan geldiği anlaşılan (halı çok kalın ve yumuşak olduğundan izlendiğimizi anlayıp tedbirimizi ona göre alacak durumda değildik) bir garson ikinci bir kahve servisi yaptı. Kahve fincanlarının tepsiden Haydar ile aramızdaki alçak masaya aktarılışını dikkatle denetleyen genç erkek sekreter, garsonun peşi sıra stadyumu terk etti. Bu da epeyce uzun sürdü tabii.

Sulhi Gebzeli, hâlâ önündeki kâğıtlarla oyalanmaktaydı. Artık boğazımı temizlemenin zamanı geldi de geçiyor diye düşündüğüm anda, küçük adam kafasını kaldırdı, buruşuk bir yüzle bir bana, bir Haydar'a baktı. Muhatabının Haydar olduğu kararına vararak sert bir sesle ona hitap etti.

"Evet. Sorularınızı bekliyorum. Lütfen acele edin. Vaktim çok kısıtlı."

Gazeteci falan olsaydık daha nazik konuşurdu belki. Ama onun gibi üst düzeyde bir adam polislere şirin görünmek gereksinmesini duymuyordu elbette.

Haydar boğazını temizledi. Beni bile hayrette bırakan ağır bir tempoyla elini cebine attı, küçük defterini çıkardı. Defterde aradığı sayfayı bulması kolay olmadı. Sulhi Gebzeli'nin sabırsızlandığını, ama bunu belli etmemeye çalıştığını hissettim. Haydar'a olan saygım arttı. Böyle bir numara benim hayatta aklıma gelmezdi. Gene de, müfettişe duyduğum hayranlığın beni asıl amacımdan alıkoymasına izin vermedim. Bu sahne oynanırken dikkat etmem gereken kişinin Sulhi Bey olduğunu hatırlayarak ona döndüm ve Haydar ağır ağır konuşmayı sürdürürken ünlü işadamından gözlerimi ayırmadım.

"Edindiğimiz bilgilere göre, Ruşen Kaya, Kasım 1987 tarihinden Şubat 1988 tarihine kadar sizin şirketlerinizden birinde istihdam edilmiş."

Sulhi Gebzeli dar omuzlarını silkti, kafasını iki yana salladı.

"Olabilir. Siz öyle diyorsanız, öyledir. Benim kapımda on beş bin kişi çalışıyor. Hepsi hakkında bilgi sahibi olmaya kalksam..."

Bu sinirliliğin herhangi bir korkudan değil, değerli zamanının bizim gibiler (ve Ruşen Kaya gibiler) tarafından işgal edilmesinden kaynaklandığını sanıyorum. Gene de yadırgıyorum.

"... Yekpaş adlı yedek parça fabrikasında gece bekçisi olarak," diye sürdürüyor Haydar.

"Kardeşim, sizin burada ne işiniz var? İnanın anlamış değilim," diye isyan ediyor ünlü sanayici. "İstanbul Emniyet Müdürü, konunun son derece ehemmiyetli olduğunu şahsen ifade ettiği için kabul ettim sizi. Ama basit bir gece bekçisinden söz ediyorsunuz. Ben ne bileyim? Yekpaş'ın personel müdürüyle konuşun gerekiyorsa. Ben genel müdürlerimi bile kendim tayin etmiyorum, icabında!"

"Çok özür dilerim, efendim." Haydar çok terbiyeli ve sükûneti de kararlılığı da azıcık olsun sarsılmış değil. Aysel Alsan'ın karşısında eli ayağı birbirine karışan adamın bu metaneti şaşırtıcı değil de ne? "Bahis konusu kişi... Ateş Altındal'ın katili olmasaydı sizi rahatsız etmezdik, efendim."

Sulhi Gebzeli'nin yüzü daha da buruşuyor, kötü bir koku aldığı izlenimini uyandırıyor hatta. Kaşları çatılıyor.

"Bu gece bekçisi mi öldürmüş onu?"

"Öyle anlaşılıyor, efendim."

"Eeee, bundan bana ne? Bu memlekette benim sayemde ekmek yiyen on beş bin kişi var, aziz kardeşim, demin de işaret ettim ya... Bu memleketin refahında küçük de olsa bir payım olduğuna inanıyor, bundan gurur duyuyorum! On dört bin dokuz yüz doksan dokuz kişi, alın terleriyle kazandıkları parayla, kutsal

emeklerinin karşılığında kazandıkları parayla gül gibi geçiniyorlar, hatta ailelerini geçindiriyorlar. Ve memlekette üretimin artmasına katkıda bulunuyorlar. Ama siz, bu eli öpülecek insanlar hakkında bir soru sormuyorsunuz! Aralarında bir tane sütü bozuğun biri çıkmış! Üstelik üç ay gibi kısa bir süre ekmeğimi yemiş, sonra da gidip birini vurmuş! Şimdi, hiç tanımadığım bu adamın hesabı benden mi soruluyor?"

"Estağfurullah, efendim. Sizden hesap sormak kimin haddine?" diye sordu Haydar. Ama dudaklarının titremesi korkudan mıydı, korkunç bir gülme isteğinin önünü almak çabası mıydı, çıkaramadım. "Yalnızca şunu merak etmiştik... eski bir mahkûmun gece bekçisi olarak işe alınması biraz şaşırtıcı da. Yani, acaba bu kişi hakkında size ricada bulunan biri oldu mu?"

"Eski bir mahkûm muymuş?" derken kaşlarını çattı Sulhi Gebzeli. "Eski mahkûmlar için kontenjanımız var. Onu da personel müdürüyle görüşmeniz gerek."

"Ama efendim..." Haydar bir kez daha boğazını temizledi. "Böyle birinin *gece bekçisi* olarak istihdam edilmesi..."

"Ne olmuş? Hırsızlıktan girmemiş ki içeri... Tabanca kullanmasını bilen biri elbette o meyanda işe alınacak..." dedi ve bir an durakladı. Bir de yutkundu ama, daha fazla bir sarsıntı belirtisi göstermeden devam etti: "Siz gelmeden önce sordurdum, araştırdım. Eski bir sağcı militanmış. Personel müdürümü takdir ettim. Böyle bir iş için biçilmiş kaftanmış o adam!"

"İşten ayrıldıktan sonra Aysel Alsan'ın eşini vurmuş olması dikkatimizi çekiyor... Arada bir bağlantı kurmaya çalışıyoruz, haliyle..."

Olmadı. Aysel'in adını ilk aşamada, hem de böyle Gebzeli'yi suçlarcasına karıştırmamasını özellikle tembih etmiştim. Onca soğukkanlı davranmasına karşın böyle bir taktik hatayı nasıl yaptı Haydar?

Ya da... belki yapmadı. Çünkü Sulhi Gebzeli birden silkindi. Küçücük cüssesini daha bir dikleştirdi. Yüzündeki her türlü tiksinme, aşağılama ifadesi silindi. Hatta kırışıklıklar bile yok oldu sanki. İlahi bir müzik duymuş gibi, Tanrının ta kendisinin karşısındaymış gibi ağır ağır konuştu:

"Aysel Hanım, uzun yıllarımı paylaştığım, çok saygıdeğer bir hanımefendidir. Ömrümde bir tek kez olsun işe alacağım insanlar konusunda fikir beyan etmemiştir. Eve alınacak hizmetçiler konusunda bile..." Durup dururken Aysel'i savunmaya girişmenin anlamsızlığını kavramış olacak ki, yüzü yeniden buruştu. "Bu adamı nereden tanısın? Hem o işe alındığında Aysel Hanım'la beraberliğimiz sona ermişti."

Bakınız, bakınız, ünlü sanayici yanında çalışan on beş bin kişiden biri olan ve tanımadığını iddia ettiği Ruşen Kaya'nın ülkücü geçmişini bilmekle yetinmiyor, Haydar'ın demin zikrettiği tarihlere de dikkat etmiş! Bu yaman işadamları, hiçbir şeye kulak vermez görünürken bile hiçbir şeyi kaçırmıyorlar anlaşılan.

Boğazımı temizlemeden söze girdim:

"Aysel Hanım'ın Ruşen Kaya ile çekilmiş ve hatta basına aksetmiş fotoğrafları var," dedim.

Fena halde irkildi gibime geldi. Ama bunun sebebi benim durup dururken konuşmayı göze almış olmam da olabilirdi. Haydar da irkilmişti. Bana şaşkın şaşkın baktığını hissettim, ama gözlerimi Gebzeli'den ayırmadım.

"Ne dediniz?"

"Birlikte çekilmiş resimleri gazetelerde yayınlanmış," dedim.

"Hani, nerede?"

O anda cebimden bir gazete kupürü çıkartıp ona uzatmam iyi olacaktı. Ne yazık ki, Ruşen Kaya'nın defteri yanımda değildi.

"Gazetelerde," demek zorunda kaldım.

Sulhi Gebzeli dudak bükerek omuzlarını silkti. Etkilendiyse de pek belli etmedi. Hatta, masasının üstünde gezinen küstah bir sinekmişim gibi baktı bana.

"Aysel Hanım'ın yüz binlerce fotoğrafı çekilmiştir bugüne dek. Çemişkezekli çobanlarla bile... Kendisiyle ne zaman bir lokanta, bir gazinoya gidecek olsak, bir sürü hayranı yanımıza yanaşır, resim çektirmek için sıraya girerdi. Bunların hepsini işe mi aldım ben şimdi yani?"

İçimden, 'Böyle bir şey yapsaydınız kapınızda çalışanların sayısı on beş bini çoktan aşardı,' demek geldi ama, kendimi tuttum. Kimsenin espriyle kaybedecek zamanı yok.

"Tarık Durusel'i neden işe aldınız?"

Kafasını silkti bu kez. Garip bir hareketti. Sanki acemi bir kuklacı, oynattığı bebeğin iplerinden birini yanlışlıkla ötekilerden fazla çekmiş gibi... Zaten adamın bütün hareketleri bir kuklanınki gibi kesik kesik ve sertti. Bunu hissetmiş, ama o âna dek adını koyamamıştım.

"Kimmiş o?"

"Haluk Germen'in katili."

Haluk Germen'in kim olduğunu sormadı.

"Bu işle ne ilgisi var?" diye sordu.

"Tarık Durusel'in Ruşen Kaya ile ilişkisi var da..."

Haydar şaşkınlığını sesli belli etti bu kez ama ona bakmamayı başardım. Gözlerimi kırpmaksızın Sulhi Gebzeli'yi süzmeyi sürdürdüm. Galiba çok sinirlendi. O âna dek gösterdiğinden farklı bir sinirlilik üstelik... Boşu boşuna vaktini aldığımız için sabırsızlanan, kendisi gibi büyük bir adamın bizim gibi küçük adamların sorularına maruz kalışına bozulan bir hava içinde değildi artık. Bayağ sarsılmıştı.

"... onu işe almanız konusunda size herhangi bir baskıda..."

Zaten çatık olan kaşlarını yeniden çatabilmek için kaldırdı ve yeniden indirdi. O bir an içinde, hiç beklenmedik bir hakarete uğramışlığın hayretini okudum yüzünde. Elleri de titriyordu, ama herhalde kızgınlıktan. Sağ eliyle ceketinin yan cebini yokladı.

"Kim?" diye bağırdı. "Tarık kim oluyor bana baskı yapacak?"

"Daha önce de yapmamış mıydı?" diye üsteledim. "Hatta baskıdan da öte... Şantaj!"

"Şan... şan..."

Sapsarı kesilmişti. Soluk almakta büyük güçlük çekiyordu. Sağ cebinden çıkardığı minik ilaç şişesini titreyen parmaklarla açmaya çalışırken, Haydar ayağa fırladı. Bense donakalmıştım.

Sulhi Gebzeli ağzına arka arkaya iki hap attı. Gözlerini kapamış, masanın üstüne hafifçe abanmıştı. Hapları dilinin altında çabucak eritmek için çaba harcadığı belliydi.

"Haydar Bey, birini yardıma çağırsanız iyi olur," dediğimde birkaç saniye geçmişti herhalde. Haydar'ın o

koca salonu koşarak kat etmesi ne kadar sürerdi acaba? "Masanın bir yerinde zil falan olmalı."

Sulhi Gebzeli gözlerini açmaksızın eliyle 'istemez' anlamında küçük bir işaret yaptı. Yüzüne renk gelmeye, solukları düzelmeye başlamıştı.

Haydar'la bakıştık. Onun da benzi atmıştı, mutlaka benim de... O, yeniden oturmaya cesaret edemez gibiydi, bense yerimden kıpırdamaya korkuyordum. Gebzeli toparlanıncaya dek biz de soluk almaya çekiniyorduk galiba.

Aradan ne kadar geçti, bilemiyorum. Bana çok uzun geldi, ama birkaç dakikadan fazla değildi herhalde. Sulhi Gebzeli, elleriyle masaya dayanarak yavaş yavaş doğruldu, koltuğunda dik oturdu. İkimize de ayrı ayrı, uzun uzun, kötü kötü baktı.

"Şantajmış!" dedi alçak sesle, tükürür gibi. "Şantajmış! Kalbi olan bir adamım ben! Böyle saçmasapan sorularla..." Bir an durup derin bir soluk aldı. "... canımı sıkıyorsunuz. Hayatımı tehlikeye sokuyorsunuz. Bunun hesabını soracağım!"

Arabaya bininceye dek, hatta bindikten sonra da bir süre konuşmadık.

Sonunda Haydar dertli dertli içini çekti.

"Siirt... Hakkâri... Daha yakın bir yer ummak boşuna..." diye söylendi. "Tabii teşkilattan tamamen atmazlarsa..."

"Yapmayın, Haydar Bey," dedim az buçuk suçluluk duyarak, "bu adamın forsu varsa, benim de tanıdıklarım var. Bundan önceki Emniyet Müdürü babamın sınıf arkadaşıydı, siz de biliyorsunuz."

Bir yerine iğne batırmışım gibi bir an titredi.

"Bundan önceki müdürüm şimdi Tokat Valisi," dedi sükûnetini korumaya çalışarak. "Şubeye dönmeme gerek yok. Açığa almışlardır bile."

"Olayın iyi yanlarını görmeye çalışın biraz da. Adamın bu kadar heyecanlanması, doğru yolda olduğumuzu gösteriyor."

"Doğru yol!" Gülmekle sümkürmek arası bir ses çıkardı. "Bu yolun sonu doğruca Hakkâri'ye çıkar."

Biraz fazla mızmızlanıyor gibi geldi bana. Ama başına gelecekleri benden iyi bilmesi doğaldı.

"Canım, adamın kalp hastası olduğunu nereden bilebilirdik?" dediğim anda birden benim de kalbim fena halde atmaya başladı. Kalp hastası!

Doğru ya... Tabii ya... Daha önce nasıl düşünmedim bunu? Bir de matematik kuramcısı geçiniyorum. Bazı şeyleri somut olarak gözlerimle görmeden kavrayamıyorum ondan sonra!

"Bakın, cinayeti çözer, katili ellerine verirsek size hiçbir şey yapamazlar," dedim heyecanımı yatıştırmaya çalışarak.

Haydar kızdı.

"Nasıl yapamazlar, hocam? Sulhi Gebzeli'yi tutuklayacak değiller ya!"

Kafamın içinde bin bir şey dönüyor. Bir an önce müfettişten kurtulup hepsini yerli yerine yerleştirmem gerek. Onunla saatlerce tartışıp geleceğine ilişkin korkularını geçiştirmeye uğraşacak vaktim yok.

"Bana bir gün izin verin," dedim aceleyle. "Gebzeli sizi sürdürmeye kalksa bile, bunu hafta sonunda yapamaz. Yarın pazar. Bense, şimdi hemen yalıya gideceğim ve yarın akşam, bilemediniz pazartesi sabah Ateş Altın-

dal ile Ruşen Kaya'yı öldüren kişi elinizde olacak."

"Ruşen Kaya mı? Sulhi Gebzeli *onu* nasıl öldürmüş olabilir?"

"Sulhi Gebzeli'nin herhangi birini öldürdüğünü nereden çıkarıyorsunuz?"

"Ama daha... daha on beş dakika önce..."

"Şantaj sözcüğünü duyduğu anda kalp krizi geçirmesine ramak kaldı, doğru... Ama öldürülen kişiler şantajcı değillerdi ki. Şantajı yapan... yaşıyor. Gebzeli de o yüzden korkuyor zaten. Şimdi biz... yani, *siz* şantaj olayını hiç ortaya çıkarmadan katili ortaya çıkarır, adalete teslim ederseniz, Gebzeli çok memnun kalacaktır. Hatta, doğuya eşkıya avına sürüleceğinize taltif bile edilebilirsiniz."

Haydar gözlerini kıstı. İyice keçileri kaçırdığıma inanmış gibi kafasını umutsuzca iki yana salladı.

"Ve biz... yani *siz* bunu yapabileceğinizi sanıyorsunuz, öyle mi?"

"Katilin kimliğini ve nerede olduğunu biliyorum. Birtakım kesin kanıtlar da bulmam gerek ve bulacağım. Pazartesi sabahı yalıya gelirken kelepçe getirmeyi unutmayın."

Bu sözlerime müfettişin vereceği tepkiyi görmemek ve daha fazla konuşmasını engellemek için, pis pis sırıtarak pencereden bakmaya başladım.

Önce Emirgân'a uğramış, yanıma gerekli bazı şeyler almış olduğumdan, yalıya vardığımda saat beşe geliyordu. Karımın hafta sonu konuklarından pek çoğu gelmiş, rıhtıma yayılmışlardı. Onlara hiç görünmeden doğruca odama çıktım. Ruşen Kaya'nın defterinin sak-

ladığım yerde durup durmadığını kontrol ettikten sonra, hemen masamın başına geçip cinayetlerin matematiksel formülünü kâğıda dökmeye koyuldum. Hava kararmaya başlayıncaya dek çalıştım. Sonra üstümü değişip (bu arada rıhtımdan gelen insan ve müzik sesleri de epeyce yükselmişti) aşağı indim. Bazı pek yabancı gelmeyen yüzlerin hatırını sora sora içki masasına gidip kendime güzel bir viski doldurdum. Gelen giden çok oldu mu, karım martini hazırlamayı unutur, belki de özellikle ihmal eder. Orada durup çevreme baktım ve... Gökhan'ı göremedim.

Paniğe uğrar gibi oldum birden. Nerede bu adam? Nereye gitti? Yoksa... gitti mi? Sakin olmaya çalışarak uzak köşeleri araştırdım gözlerimle. Hava tamamen kararmadığından rıhtımın ışıkları yakılmamıştı. İçeriden ışık geliyordu, ama rıhtımı pek aydınlatmıyordu. Karım da görünürlerde yoktu. Ya da, ikisi de burada da, ben seçemiyorum. Yan bahçeye yürüyüp orada kimselerin olup olmadığına bakayım dedim. Tabii orası daha da ışıksız. Ağaçların arasında birtakım karaltılar görüyorum, ama kim (ya da ne) olduklarını çıkaramıyorum.

İkisinin birden ortalıkta olmamaları, ikisinin birlikte bir yerde oldukları umudunu uyandırıyor içimde. Evet, böyle bir olasılığı şu anda umut olarak algılıyorum, garip ama gerçek. Şu anda aslolan aralarındaki herhangi bir ilişki değil. Gökhan'ın maskesini düşürmeye hazır olduğuma göre, aralarındaki ilişki konu dışı kalacak zaten. Önemli olan, eğer birliktelerse, Gökhan gitmemiştir. Ve aslolan Gökhan'ı elimden kaçırmamamdır.

Elimde viski bardağım, konukların arasında dolaşıyorum. Onları şaşırtacak, kimi kez rahatsız edecek ka-

dar sokuluyorum yanlarına, yüzlerine çok yakından bakıyorum. Tanımadıklarım çoğunlukta; sanırım *beni* tanımayanların sayısı da az değil. İnsanın evine gelen, içkisini içip yemeğini yiyen, müziğini dinleyip gürültüsünü çoğaltan, bahçesini, rıhtımını kirleterek keyiflerine bakan kişilere bu kadar *az* aşina olması, tuhaftan öte, epeyce gülünç... ya da acıklı. Karımın dostlarıyla hiç senli benli olmamam yalnızca benim suçum mu acaba? Öte yandan, bu insanların karımın dostları olduklarından da emin değilim. Bu hafta sonu davetleri umuma açık hale gelmiş olabilir, ben ve hatta Akın farkına varmadan.

Gökhan ile bu ya da bunun benzeri bir kalabalık arasında ilk karşılaştığım günün üstünden yalnızca bir hafta geçtiğine inanmakta güçlük çekiyorum. Bu gece ilk kez gördüklerim arasında kaç katil ya da katil adayı var acaba? Daha pek çok romana malzeme olabilecek derinlikler mi içeriyor çevremdeki insanlar?

Derken onları gördüm. En aydınlatılmış yerde, sanki sahnede gibiydiler. Karım, kollarının arasında kocaman bir buz kovası tutmuş, pikapta çalan Beatles şarkısının ritmine uygun dans ederek salondan rıhtıma çıkmakta. Üstünde gene beyaz, bol bir entari var ve ışık arkasından geldiğinden, en azından siluet olarak, çıplak görünüyor. Onu bir-iki adım geriden izleyen Gökhan, elinde börek tepsisi gibi bir şey taşıyor. Ne müzikten, ne de karımın dansından etkilenmiş, en asil İngiliz lokantasının en ciddi garsonu pozunda, dimdik yürüyor. Demek deminden beri mutfaktalarmış. Neyse, Hayriyanım da oradaydı mutlaka.

Onlar içkilerin (ve herhalde yiyeceklerin de) durdu-

ğu masaya doğru yürüdüklerinden ben de oraya yöneldim. Buz kovasını masanın üstüne bıraktığı anda beni görünce karımın neşesi kaçıverdi.

"Ne zaman geldin sen?" diye sordu alçak ama öfkeli bir sesle. "Daha doğrusu, şimdiye kadar neredeydin?"

Gökhan'a göz attım. Tepsiyi aşırı bir özenle masaya koyuyor, bize hiç bakmıyor, ama işi sanki gereksiz yere uzatıyor. Yani, büyük bir dikkatle bizi dinlemekte.

"Evdeydim, nerede olacağım?" dedim istifimi bozmadan.

O, beni gördüğünde afallamış, dün gece beni beklediğini elinde olmadan açıklamıştı ya, rahatlar gibi oldum.

Taze buz ve sıcak börek geldiğini gören pek çok konuk ellerinde boş bardak ve tabaklarla masanın başına üşüştüğünden, karım koluma yapışıp beni bahçenin daha karanlık bir yerine çekiştirdi.

"Dün sabah çıkarken akşama dönerim, dememiş miydin?"

Evlendiğimizden bu yana ilk kez, böyle bir konuda, ciddi biçimde hesap soruyor benden. Sorularını alaycı bir havayla önemsiz göstermeye yeltenmiyor bile. Keyiflenmeli miyim?..

"Bilmem. Belki de, akşam dönmeyeceğim, demişimdir," diye sakin, hatta uyuşuk, karşılık verdim.

"Ne demek oluyor bütün bu... garip oyunlar?" diye sordu çok gergin bir sesle. "Benimle alay mı ediyorsun?"

Sesi gibi yüzü de gerilmiş, neredeyse çirkinleşmiş. Onu böyle yüz çizgileri ayrı, elleri kolları ayrı çekilip duran, kesik kesik hareketli, sinirli ve kontrolsüz görmek

yoruyor beni ve tedirgin ediyor. Birkaç saat önce Sulhi Gebzeli'de gözlemlediğim kuklamsı davranışları karımda da görmek, acaba benim görüşümde mi bir çarpıklık var sorusunu getiriyor. Onu her zamanki gibi yarı nazlı, yarı sitemli, yarı alaycı görsem içim çok rahatlayacak. Böylesine terslenmesine ne gerek var? Yoksa... Yoksa o da biliyor mu... Gökhan'ın katil olduğunu?

Gökhan bize bakıyor! Birden bunu hissediyorum ve gözlerimi karımın yüzünden ayırıp omzunun üstünden karşıya kaydırıyorum. Birileri rıhtımın ışıklarını yakmış. Gökhan'ın bize baktığını çok açık seçik görüyorum. Bize bakarken sanki soluk almıyor. Soluk almaya cesaret edemiyormuşçasına bize bakıyor. Karıma her şeyi itiraf etmiş olabilir mi? İkimiz arasındaki bu saçma karı-koca didişmesine başka anlamlar yakıştırıyor olabilir mi? Yoksa, bu beklenmedik didişmenin başka bir anlamı mı var gerçekten? Karım bir şeylerden korkuyor mu?

Onu iki omzundan sıkıca tutup kendime çektim. Saçlarının kokusu genzime doldu.

"Sevgilim, sevgilim, sana bir kötülük yapmadı ya?" diye fısıldadım kulağına.

Beni sertçe değilse bile kararlı bir hareketle iterek kendinden biraz uzaklaştırdı. Ama kollarım omuzlarından çözülmemişti daha. Gözlerini kısarak yüzüme baktı.

"Ne diyorsun? Kim kötülük yapacak bana?"

Omuzlarının üstünden bir kez daha ötekine baktım. Hâlâ bizden gözlerini ayırmamıştı. Olduğu yere çivilenmiş, neredeyse büyülenmiş gibi izliyordu ikimizi. Ölü balık gözlerinde her zamanki cansızlığın yerini endişe ve hatta korku almış mıydı, bilemeyeceğim. Uzaktan seçemedim. Bakışlarına hiçbir anlam yansıtmamayı

her zaman başardığına göre, bu kez de başarmıştı herhalde. Ama ben anlamıştım artık. Bizi böyle göz hapsine almasının bir tek nedeni olabilirdi: Odasına girdiğimin farkındaydı. Belki resmin yok olduğunu da biliyordu. Kimliğini keşfettiğimi de bilebilir mi? Öyle olsa buralarda daha fazla oyalanır mıydı? Belki benim gerçeğe vardığımdan emin değildir de, öğrenmeye çalışıyordur ve bu arada karıma bir şeyler söylememden korkuyordur.

Bu durumda çok dikkatli davranmalıyım.

Kıskanç koca rolünü benimsemek en iyisi.

Öte yandan, karısının âşığının odasını arayan, ikisinin birlikte çekilmiş resimlerini bulan, gene de ertesi geceyi evden uzakta geçirmeyi göze alan bir kocaya 'kıskanç' sıfatı ne ölçüde yakıştırılabilir? Tabii, beni olduğumdan çok daha aptal, göründüğümden çok daha kıskanç, kötü romanlar düzeyinde kurnaz sanıyorlarsa, o başka. Onlara bir aşk tuzağı kurduğumu, gecenin geç saatinde ya da sabahın çok erken saatinde gelip ikisini yatakta yakalamayı (böylece ikisini de oracıkta öldürmek hakkını kazanmayı) tasarladığımı düşünmüş olabilirler mi? Öyleyse eğer, benim zil zurna sarhoş olduğum dün geceyi korkunç gergin ve tedirgin ve kesinlikle ayrı yataklarda geçirmişlerdir. Karımın beni gördüğü andan beri sergilediği şaşırtıcı davranışları da açıklar bu.

Birden içimden gülmek geldi. Güldüm de. Bir-iki adım gerileyerek karımdan uzaklaştım, doğal olduğumu umduğum teatral bir kahkaha savurdum. Bizi Gökhan'dan başkaları da izliyordu mutlaka, ama onlar hiç mi hiç umurumda değildi. Ben oyunumu *ona* oynuyordum.

"Demek öyle, çok iyi, çok iyi," diye neşeyle gürledim, kahkahamın yüzümde donmadığını umarak. Uzanıp kolundan tuttum, yüzümdeki gülüşü silmeksizin kulağına eğilerek fısıldadım. "Hiçbir şey belli etme. Sen de gül. Her şeyi bana bırak..."

Karım, şaşkınlıktan olacak, kolunu kurtarma girişiminde bulunmadı hemen.

"Tamamen delirdin mi?" diye sordu alçak ama alaysız, hatta endişeli bir sesle.

Abartılı bir kahkaha atmadım bu kez. Hafifçe güldüm. Başka bir şey söylüyormuşum gibi, "Ben halledeceğim," diyerek kolunu bıraktım.

Gökhan'a doğru yürüdüm. Yanına vardığımda, gülümsemeye falan gerek görmeyerek bön bön baktı yüzüme.

"İçkimi tazeleyecektim," dedim ahbapça.

Kollarını arkasında kavuşturarak bir adım geriledi.

Tam viski şişesine uzanıyordum ki, karım arkamdan yetişti ve ikimizin arasına girerek şişeyi kaptı.

"Halledilecek bir şey yok," dedi alçak sesle.

Viskiyi bardağıma koyarken eli titriyormuş gibime geldi. Bir bana, bir Gökhan'a baktı.

Ben de bir ona, bir Gökhan'a baktım.

Gökhan tamamen başka bir yere bakıyordu.

Karım, bu kez bana değil de ona hitap eder gibi, sesini biraz yükselterek ama yüzüne bakmayarak yineledi: "Halledilecek bir şey yok."

Bunların arasında bir terslik olduğu kesin. Yoksa dün gece ya da bugün, yokluğumu fırsat bilip kavga mı ettiler? Heyecanlı 'baskın' bekleyişleri sonuçsuz kalınca birbirlerine mi girdiler?

Ne hoş!

Kıskançlığını saklamaya çalışan, bu yüzden onları ciddiye almıyormuş gibi yapan koca rolünü sürdürebilirsem, yarın bütün gün Gökhan'ı gözlemleme fırsatını bulabilir, böylece birtakım yeni ipuçları ve hatta kanıtlar ele geçirerek, pazartesi sabahı onu gönül rahatlığıyla Haydar Bilir'e teslim edebilirim. Ama bunu yapabilmem, yaşanacağı kesin olan sinir savaşından fazla yara almadan çıkabilmem için ikisinden de bir süre uzak durmam gerek. Ne de olsa deneyimli bir oyuncu değilim.

"Sevgilim, ben biraz yorgunum," dedim karıma. "Dün gece çok karışık ve karmaşık olaylar geçti başımdan. En iyisi şu şişeyi alıp..." Yarıdan fazla dolu olan Cutty Sark şişesini elinden aldım. "... bir köşeye çekileyim. Hem partiyi terk etmemiş olurum, hem de biraz dinlenirim." Çevreme bakındım. "Tabii oturacak bir yer bulabilirsem eğer."

"Şu şezlong boş," dedi karım çenesiyle işaret ederek. "Öyle de... pek ayak altında."

Gökhan bir adım attı. Geldiğimden beri bir 'merhaba' bile demeyiş olmasına karşın, söze ancak bu aşamada ve bu bağlamda girmesi son derece olağanmış gibi, "Ben istediğiniz yere taşırım," dedi.

"Yoo, yoo, siz eğlenmenize bakın," diye itiraz etmişse de, bir elimde bardak, bir elimde şişe olduğundan şezlongu benim herhangi bir yere taşıyamayacağım kesindi.

Zaten Gökhan da bana kulak asmadı. Üç adım daha atıp şezlongu kaptı, kapattı, bu arada üstünde unutulmuş kızıl bir eşarbı ya umursamazca ya da dikkatsizce düşürdü, gelip karşıma dikildi.

"Nereye?" diye sordu yüzüme bakmaksızın.

"Şu ağacın altı iyi herhalde," dedim, karımın biraz önce beni sürüklediği sakin ama rıhtımda olan bitene nazır köşeyi göstererek.

Gökhan oraya doğru yola çıktığında karıma döndüm. Kaşlarımı kaldırarak, yarı şaşkın, yarı ironik bir bakışla 'ne oluyor buna?' demeye getirdim.

Omuzlarını silkti.

Bunun üzerine ben de omuzlarımı silktim ve Gökhan'ın peşinden gittim. Ağacın altına vardığımda şezlongu açmış, güzelce yerleştirmişti bile.

Çok teşekkür ettim. Hizmetinin önemli olmadığını belirtti. Uzaklaştı. Şişeyi yere bırakıp, tam uzanmak sayılmayacak bir konumda yerleştim şezlonga. Elimdeki bardaktan bir yudum aldım.

Evet, buradan rıhtımın büyük bir bölümünü görebiliyorum. Geleni gideni, itişip kakışanı, fısıldaşıp gülüşeni, bağrışıp çağrışanı, ayrıca dans edenleri, öpüşenleri, denize atlayanları rahat rahat izleyebilirim. Ama birden, gerçekten çok yorgun olduğumu hissediyorum. Dün geceki (hatırlayamadığım) aşırılıklar, sabah erkenden uyanmak, Sulhi Gebzeli'nin odasında geçirdiğim dehşetengiz dakikalar, Haydar Bilir'in bezdirici mızmızlanmaları, yalıya geldikten sonra masa başında cinayetlerin matematiksel denklemini kurma ve istediğim sonuca varma çabaları, üstüne bir de karımdan ve Gökhan'dan yansıyan, bana da bulaşan gerginlik... beni bitkin düşürmesin de ne yapsın?

Gözlerimi kapadım. Uykuya direneyim dedim ama...

Uyandığımda, daha doğrusu uykuyla uyanıklık arasında gidip gelmeye başladığımda, bülbüller şakıyormuş gibime geldi. Ama bilincimi ayaklandıran onlar değil, onların işitilmesine olanak sağlayan sessizlikti galiba. Ya da... soğuk! Evet, titreyerek uyandım. Donuyordum. Biraz daha uyanmasam belki de donacaktım. Gözlerimi açtım panik içinde. Nerede olduğumu toparlayamadım hemen, yerimden kımıldayamadım. Akıl etsem de kıpırdayamazdım, gövdemin her yanı ayrı ayrı sızlamaktaydı. Önce tepemdeki ağacın karanlık dallarını gördüm; bir süre sonra da, başımı sağa sola çevirmeye cesaret ettiğimde, griden maviye dönmek üzere olan, henüz ala vurmamış gökyüzünü...

Her şeyi hatırladım birden. Yani, hiçbir şey hatırlamadım da, ne olduğunu anladım. Parti bitmiş, eğlence dağılmış, gece sona ermiş, sabah olmak üzere... Ve acı ama gerçek, ben bu ağacın altında unutulmuşum.

Elimi kaldırmaya davrandığımda bir ağırlık hissettim. Baktım, biri üstüme yazlık bir battaniye atmış. Ama battaniye epeyce kaymış. Gene de donarak ölmemi engelleyen bu ince örtü olmalı. Unutulmadan önce sarılıp sarmalanmışım. Kim yaptı bunu acaba? Karım mı? Yoksa, konuklar arasında bulunan görece daha yufka yürekli, görece daha ayık bir hanım mı?

Titrememem sürüyordu. Silkindim. Bir gayret ayağa kalktım. Üstümden sıyrılıp yere düşen battaniyeyi kaptığım gibi omuzlarıma sardım. Kollarımı, bacaklarımı hızlı hızlı ovuşturarak, ısınmamı sağlayacak birtakım başka ufak tefek hareketler yaptım. Boğaz bu. Gündüzleri, akşamları ne kadar boğucu sıcak olsa da, gecenin geç, sabahın erken saatlerinde dayanılmaz soğuktur.

Hele de insan uyuyorsa... Ve çiçeklerin, bitkilerin yaprakları üstüne yağan çiy ne kadar taze ve güzelse, insanın gömleğini gövdesine yapıştıran aynı çiy, hele de ıslaklığın kemiklerinize işlemesine izin verirseniz, ölümcül olabilir.

Yapraklar da üşür mü acaba? Bunu daha önce hiç düşünmemiştim. O sırada da düşünerek vakit harcamak istemedim, doğrusu. Hızla eve doğru yürürken, benim gibi kıyıda köşede unutulmuş, donmak üzere olan başka biri var mı diye bakmayı da akıl etmedim. Doğruca yukarı çıktım. Üstümdekileri sıyırıp bir havluyla iyice kurulandım. Kuruduktan sonra da kurulanmayı sürdürdüm. Bir süre sonra titremem geçti, ama tam anlamıyla ısınamamıştım daha. Banyoya girdim, çok sıcak, normal zamanda dayanamayacağım kadar sıcak bir duşun altında on dakika kadar durdum. Çıktıktan sonra yeniden sıkı sıkı kurulandım. Evet, ısınmıştım artık ve yumuşacık, sıcacık yatağıma girmek isteğini hiç mi hiç duymuyordum. İyice uyanmış, korkunç acıkmıştım. Temiz temiz giyindikten sonra aşağı indim, mutfağa geçtim. Ömrümde ilk kez değilse bile, ilk karımla geçirdiğim ilk yıllardan bu yana ilk kez çay koydum, kendi kahvaltımı kendim hazırladım. Tepsi içindeki kahvaltımı yemek masasına taşıyıp başına oturdum, bir güzel karnımı doyurdum. Salonda, holde, merdivenlerde falan sızıp kalmış birine ayağım takılmadı, ama her yan çok dağınıktı. Kirli bardaklar, dolu küllükler, yere yan yatmış şişeler... Normal pazar sabahlarında ben aşağı inmeden temizlenmiş olurdu bu mezbele tabii ki. Hayriyanım kaçta kalkar acaba? Hafta içinde temizliğe gelen kız pazar günleri de geliyor mu? Evin nasıl döndü-

ğü konusunda hiçbir zaman en ufak bir merakım olmamıştır ki... Ancak, işte böyle, bir şeyler aksadığında insanın aklına geliyor ister istemez. Kalktım, mutfağa gidip kendime yeni bir çay doldurdum. Ev halkının uyanmasını beklerken daha kim bilir kaç bardak çay içtim... ve uzun uzun düşündüm.

Aysel Alsan'ın 'Kanlı Gelinlik' adlı filminin çevrildiği otel salonuna adım attığım günden beri (hatta çok daha öncesinden, Tarık Durusel'in Haluk Germen'i öldürdüğü tarihten bu yana) olup bitenleri bir bir gözden geçirmek fırsatını buldum o iki saat içinde.

Tarık Durusel, Aysel uğruna (ya da bilmediğim kim bilir neler uğruna) Haluk Germen'i siyah saten çarşaflı bir yatağın üstüne kanlar içinde serdiğinde ben neredeydim? Amerika'da öğrenci miydim? Tatil için İstanbul'a dönmüş, tam da *bu* yalının *bu* rıhtımında oturmuş, on yedi yaşında, delidolu ve ileride ünlü bir romancı olacağı konusunda en ufak bir ipucu vermeyen bir kızın iç çamaşırlarıyla denize atlamasını mı seyrediyordum? O kızla evlenip evlenmemekte kararsız mıydım hâlâ, yoksa onun bana yâr olmayacağını anlamış mıydım?

Ya da... Diaphantus denklemleriyle mi uğraşıyordum? Diaphantus denklemlerinin gerçeği yansıttığını sandığım bir dünyada Aysel, Tarık, Haluk gibi kişilerin gerçekdışı kalan yaşamlarını algılamam ve hatta onların varlığını kabul etmem olası mıydı?

Öte yandan... Ta o zaman, neredeyse yirmi yıl önce, Akın'ı reddetmiş, ötekilerin hepsinden habersiz kalmayı yeğlemiş bir adam, nasıl oluyor da şimdi tüm yaşamını o gibilerin kurdukları (ve gerçek olduğu hâlâ tartışılır) çerçeve içinde sürdürüyor – sürdürmeye çaba-

lıyor? İçine nasıl düştüğümü anlamadığım bir ölüm-kalım savaşının tam ortasındayım. Ya onlar kazanacak, ya ben. Üstelik dün gece (ve hatta evvelsi gece) kazanmalarına ramak kaldı. İnsanın şansı böyle üst üste yaver gitmez. Evvelsi gece meyhanenin birinde bıçaklanmamı, herhangi bir kaldırımın kıyısında tekmelenmemi, dün gece ise soğuktan donmamı engelleyen her ne ya da kimse, bana daha ne kadar süre sahip çıkacak? *Ötekilerin galibiyeti ne zaman açıklanacak?*

Onlara karşı savaşmak bile çok abes geliyor ama... Gökhan'ın işini bitirmeden köşeme çekilmeyeceğim. Hatta, umulmadık ölçüde yaver giden şansım, sırf Tarık'ın işini bitirebileyim diye güleç güleç bakıyor bana, eminim.

Şu kadını hâlâ seviyorum korkarım.

Epeyce bir süre sonra Hayriyanım çıkageldi. Beni görünce şaşırdıysa eğer, belli etmedi. Dünyada insanın başına her bir şeyin gelebileceğini, Allahın işine karışmamak gerektiğini ima eden bir sesle, "Günaydın, beyefendi," dedikten sonra ortalığı toparlamaya koyuldu. Birazdan gazeteleri getirdiğinde, ben de rıhtıma çıktım, gazeteleri oradaki masanın başında karıştırmaya başladım.

Ben mi okumaya dalmışım, o mu hiç gürültü çıkarmamaya dikkat etmiş, bilmem. Karşıma dikilinceye dek onu fark etmedim. Fark ettiğimde ise bayağ irkildim.

"Erkencisiniz, dedi, dudaklarını aralamadan çoook hafifçe gülümseyerek.

'Erkenci değilim, bahçenin bir köşesinde donmaya bırakılmışım,' demeyi gereksiz buldum. Ya biliyor da

bilmezden geliyor ya da gerçekten bilmiyor. Her iki durumda da konuyu *benim* açmam yakışık almaz.

"Günaydın," dedim ama buyur etmedim. Gene de bir iskemle çekip karşıma oturdu. "Mutfakta çay var," demek zorunda kaldım bu kez.

"Getiriyorlar," dedi evin beyi kendisiymiş gibi.

Geceyi iyi geçirmişe benziyor. Pek de sakin. Ben de sükûnetimi korumaya kararlıyım. Henüz okumadığım gazetelere el atmasın diye, okuyup bitirdiklerimi masanın üstünde ona doğru kaydırdım. Ne kadar az konuşsak o kadar iyi.

Hayriyanım çayı getirdi. Kahvaltı isteyip istemediğini sorduktan, olumsuz yanıt alıp mutfağına döndükten sonra, Gökhan, benim yeniden gazeteme dalmış olmama aldırmaksızın, boğazını temizledi.

"Ben de sizinle baş başa görüşme fırsatını elde etmeyi umuyordum," dedi sesine herhangi bir renk katmaksızın.

Resmi bir mektubun başlangıcını (ya da sonunu) çağrıştıran bu sözler ve o renksiz ses beni bir an öylesine ürküttü ki, hemen başımı kaldırıp yüzüne bakamadım. Gazetemi isteksizce katlayıp bir kenara koymakla oyalandım birkaç saniye.

Sonra, onunkiler kadar anlamsız baktığını umduğum gözlerimi gözlerine dikip bekledim. Hemen konuşmadı. Uzunca bir süre konuşmadı. Öyle ki, sormak zorunda kaldım:

"Hangi konuda?"

Bir süre daha sustu. Hava mı atmaya çalışıyor acaba? Uzun susuşlarına olmadık anlamlar verip bocalayacağımı mı sanıyor? Aklı sıra benimle oyun mu oynuyor?

"Herhalde biliyorsunuz," dedi sonunda.

"Bildiğim ve bilmediğim ya da bildiğimi sandığım halde bilmediğim pek çok şey var," dedim.

"Ben oynamaktan yana değilim," dedi.

"Ben de değilim," dedim.

Oysa ikimizin de her türlü oyunu sonuna dek oynamakta kararlı olduğumuz kesin.

"O zaman açık konuşalım," dedim.

"Bence de öyle," dedi.

İkimiz de çaylarımızdan birer yudum aldık.

Kimsenin açık konuşmaya niyetli olmadığı besbelli.

Bir şey söylemesini bekleyerek sustum. Bir şey söylememi bekleyerek sustu.

Onun içine kapanık, konuşmaktan hoşlanmayan biri olduğunu çoktan öğrenmiştim. Eeee, ben de tabiatım itibarıyla suskun ve içe dönüğüm. Ne olacak şimdi? Bu sessizlik daha kaç saat sürecek?

Yıllar önce, ilk gençliğimde, belki daha on yedi yaşındaki Akın'a bile rastlamadan yurtdışında gördüğüm bir filmi anımsıyorum birden. O filmde, düşsel güzellikte bir kadının kocasıyla âşığı sık sık bir oyun oynarlar. Oyunun satranç gibi karmaşık bir şey olmayıp on altı kibrit çöpünden oluşan, bir tek çözümü olan ve o çözüm bulunduğu anda ilginçliğini yitiren, ama hiç de kolay çözümlenemeyen bir oyun olması ilginçti. Hatta filmin en ilginç yanı buydu, yanılmıyorsam. Koca oyunu biliyor, her seferinde âşığı yeniyordu. Film, âşığın da oyunu kavramasıyla sona eriyordu. Ya da... filmin nasıl sona erdiğini hatırlamadığımı itiraf edeyim. Âşığın oyunu kavramasını istediğimi hatırlıyorum yalnızca. Ne de olsa gençtim o sıralar, ne koca ne de âşıktım. Ama âşıktan yana olmam akla yakın.

Şimdiyse kocadan yanayım haliyle.

Ve bu âşık hamle yapmamakta direnirse, oyun oynadığını bile itiraf etmekten çekinirse, bu işin sonu gelmeyecek.

Hadi, harbi başlayalım, bakalım.

Masanın üstünde duran kibrit kutusuna uzandım. Çöpleri ağır ağır dizmeye koyuldum: Önce bir, ikinci sırada üç, üçüncü sırada beş, dördüncü sırada... yedi çöpü dizmeme vakit kalmadan konuştu:

"O filmi Paris'te görmüştüm," dedi. "Çok eski bir film. Ama sinematekte göstermişlerdi."

"Hangisinde?" diye sordum.

İnan olsun gözlerini kırpıştırdı.

"Sinematekte," diye yineledi. Ardından da yutkundu.

Paris'e birkaç kez gitmişliğim vardır da, orada uzun süre yaşamışlığım yoktur. Her gittiğimde en *gourmet* lokantalara uğramaya özen göstermişimdir, ama değil sinemateke, herhangi bir ticari sinemaya adım atmayı aklımdan geçirmemişimdir. Ancaaak, orada yaşayan bir oğlum var! Oğlumla sık sık görüşmesek de, görüştüğümüzde pek fazla konuşmasak da, işte aklımda nereden kalmışsa kalmış, o kentte birden fazla sinematek olduğunu biliyorum. Hayatında Paris'in yakınından geçmemiş olan bu sersemin bunu bilmediğini de biliyorum.

Peki ama, o filmi nerede görmüş?

"Sahi, o filmi nerede gördünüz?" diye sordum.

"Paris'te gördüm gibi geliyor ama, her şeyin en iyisini orada tattığıma inandığımdandır belki... Tabii, başka bir yerde de görmüş olabilirim. Fas'ta... Cezayir'de... hatta Roma'da... O kadar çok yer gezdim ki,

hepsini birbirine karıştırıyor olabilirim. Ama filmi ve adamı hatırlıyorum. Çok uzun boylu, çok sıska... karanlık, iskelet suratlı bir aktördü."

Ve anlamsız gözleriyle beni baştan aşağı süzdü. Her ne kadar otuz kilo verdiysem de, etli butlu gövdemle beni o role yakıştıramamış gibiydi. Evet, ben de hatırlıyorum: Filmdeki koca bayağ ince yapılıydı.

Birden, Tarık'ın hayatta Paris'e yolu düşmemişliği konusunda neden bu kadar emin olduğuma şaştım. Ne yani, hapisten çıktıktan, Gebzeli'den herhalde epeyce yüklü şantaj parasını kaptıktan sonra Paris'e de Roma'ya da, hatta Kazablanka'ya gitmiş olamaz mı? Hapiste kurduğu düşlerin gerçeğe ne ölçüde uyduğunu gözleriyle görmek istemesi, uydurduğu masallara ufak tefek rötuşlar, düzeltmeler fırsatı araması son derece doğal. Cinayet teorimi bu adamın ömründe yurtdışına çıkmamışlığı üstüne kurmam ne kadar yanlış! Aslında yapmam gereken şey, adamın Paris'e hiç gitmediğini değil, 81'den önce gitmediğini ortaya çıkarmak. O tarihten *sonra* gitmişse gitmiş, bana ne?

"Sinemayı seviyorsunuz besbelli. O kadar eski bir filmi unutmadığınıza göre..."

"O filmden aklımda kalan tek şey bu oyun... bir de dayanılmaz bir karamsarlık duygusu."

İşin garibi, bende de o filmden kalanlar aynen bunlar. Yo, buna katlanamam. Bu adamın kendisini benimle özdeşleştirmesine izin veremem. Aynı kadını seviyoruz diye birbirimize benzememiz gerekmez. Ayrıca onun Akın'ı sevdiği ve hatta benim Akın'ı sevdiğim şüpheli. Onu kaybetmemek (ya da kazanmak) çabasındayız ikimiz de. Bunun için, ben Gökhan'ın geçmişini

çürütmek zorundayım, Tarık ise Gökhan'ın geçmişine gerçeklik yüklemek zorunda.

"Paris'te tahsil falan gördünüz mü?" diye sordum.

Yampiri gülümsedi, bardağına dalgın dalgın baktı.

"Paris başlı başına bir tahsildir," dedi.

Ukala herif! Ama 'tahsil' kelimesinin anlamını biliyor hiç değilse.

"Yani, herhangi bir okula devam ettiniz mi?"

"Dil okuluna... o da birkaç ay ancak. İnsan dili de okuldan çok sokakta öğreniyor."

"J'ai entendu dire que c'est plûtot au lit qu'on apprend le français."

Bir an durakladı. Sonra güldü. Gülmekten çok gülme taklidi yapıyor gibi geldi bana. Ama, bu adamın güldüğünü ilk kez görüyorum galiba. Tüm gülüşleri *esasen* yapay olabilir. Masanın üstünde duran *benim* sigara paketime uzandı, izin falan istemeden içinden bir tane çıkardı. Biraz önce dizdiğim kibrit çöplerinden birini aldı. Ama çakamadı. İkinci bir kibritle yakabildi sigarasını. Ve derin bir nefes çekti.

"Doğrudur," dedi alçak sesle.

Ne yani, Fransızca bir cümle duyar duymaz kekelemeye başlamasını, elindeki bardağı ânında düşürüp katil olduğunu itiraf etmesini bekliyor değildim ya. Fransızca'yı otomatik olarak Fransızca yanıtlamaması, bir süre gülmekle oyalanması, dediğimi anlayıp anlamadığını belli etmeyen *kaçamak* bir karşılık vermeden önce tütüne başvurması, sigarasını kolay kolay yakamaması, onun herhangi bir Fransız kızıyla herhangi bir evlilik yapmadığının kesin kanıtıydı benim için. Paris'te birkaç ay kalıp belki de bir dil okuluna gitmiştir, ama kentte

kaç sinematek olduğunu öğrenecek fırsatı bile bulamamış! Yaa, işte böyle... Onu konuşturabileceğime ihtimal vermediğim için buna teşebbüs etmemiştim. Kendi ayağıyla geldi, ne açıklar verdi! Ava giden avlanır diyenler pek haklıymışlar.

Bir de Aysel Alsan ile tanışıklığının kesin kanıtlarını alabilsem ağzından... Onu doğrudan doğruya suçlamadan, gerçek kimliğini bildiğimi ona çaktırmadan bunu yapmak müthiş zor. Onu faka bastırdığım anda onun bunu anlamaması imkânsız. Ve kendisini korumak (kurtarmak) için her şeyi göze alması olağan. Hayır, fazla ileri gitmemeliyim.

Üç kez cinayet işlemiş bir katili hafife almak aptallık.

Üç kez cinayet işlemiş bir katille masa başında hesaplaşmaya oturmadan önce evi polislere sardırmamak, içerdeki odaya Haydar Bilir ile adamlarını yerleştirmemek daha büyük aptallık.

"Sizin yaptığınız zorbalık," dedi birdenbire.

Birdenbire dedimse, aklımdan geçenleri okuduğunu sanıp fena halde irkildim de ondan. Yoksa, ne sesini yükseltmiş ne de aşırı bir hareket yapmıştı. Hatta, sesi her zamankinden alçaktı.

"İnsanın üstünde baskı kuruyorsunuz. Hiçbir şeye karışmazmış gibi davranıyor... ama her şeyi *siz* yönetiyorsunuz."

"Ben mi?" diye sordum, kulaklarıma inanamayarak.

"Sizin bulunduğunuz yerde soluk almak bile zor."

Hayretim sevince dönüşür gibi oldu. Bu adamı bu kadar etkilediğimin hiç farkında değildim. İster misin, dayanamayıp cinayetleri itiraf etsin?

Sırıttım. Galiba (*umarım*) pis pis sırıttım.

"Ama beni korkutmuyorsunuz!" diye ekledi.

"O zaman... soluk almakta güçlük çeken kim?" diye sordum müşfik bir sesle.

"Baskı altında tuttuğunuz herkes..."

Anlaşılan karımı kastediyor. Karımı baskım altına aldığıma kendi kendine mi karar verdi, yoksa bu konuda ona bir yol gösteren mi var? Kesin olan şu ki, bu konuşma benim istemediğim bir yönde ilerlemeye başladı.

"Beni de baskı altına almaya çalışıyorsunuz. Odamı bu yüzden aradınız."

Evet. Odasına girdiğimi anladığını daha dün akşam, bahçedeki davranışlarından anlamıştım. Ama bunu utanmazca yüzüme vuracağını sanmamıştım. Böyle bir suçlama, benim karşı suçlamaya geçmeme, karımla yaptıklarının hesabını sormama olanak tanıyor – ve hatta, beni buna zorluyor. Oysa, onun bu suçlamaya meydan vermemeye çalışması, hesap vermekten kaçınması gerekmez mi?

Odasında başka bir şey bulmadığımdan emin, demek ki... Bavulunun açılmadığını, elimde Hikmet Germen ya da Tarık Durusel hakkında herhangi bir kanıt olmadığını biliyor besbelli. Ama kuşkulanıp kuşkulanmadığımdan emin değil. Ve kuşkulandıysam eğer, kuşkularımı yok etmek için olayı karımla ilişkisi çerçevesinde tutmak işine geliyor elbette. Üstüne gittiğim anda, resimlerin masum birer sanat eseri olduğunu iddia edecek... Ve aklı sıra kendini kurtaracak.

Birden bana da bir ilham geldi.

"O fotoğraftan başka bir şey eksilmiş mi odanızdan?"

Kaşlarımı az biraz çatarak, hafifçe endişeli, epeyce

düşünceli bir havayla sorduğum bu soru onu bayağ afallattı. Birkaç dakika önce beni zorbalıkla suçlarken takındığı haklı-hiddetli tavır ânında yok oldu.

"Yooo... hayır... ne münasebet?" diye kekeledi. "Ne eksilmiş olabilir ki?"

Derin bir soluk alarak rahatlamış gibi yaptım.

"O zaman mesele yok." Bakışları anlamsızlaştı. "Bir haftadır konuğumuzsunuz," diye sürdürdüm. "Konuklarımın odalarına habersiz, izinsiz girecek biri olmadığımı fark etmiş olmanız gerekir."

"Özür dilerim ama... başka kim olabilir?"

"Temizlikçi kız. Bir şeylerin eksilmiş olup olmadığını o yüzden sordum. Elinde bir deste fotoğrafla geldi bana. Sözde yıkanacak çamaşırınız olup olmadığına bakıyormuş da, o sırada bulmuş. Sizi kutlamak isterim, gerçekten sanat eseri olarak nitelenebilecek resimler çekmişsiniz. Onları nerede bulduysa götürüp oraya koymasını söyledim kıza. 'Bu ilk ve son olsun. Bir daha böyle bir şey yapacak olursan kovulursun,' diye de gözdağı verdim. Gerçi, niyeti hırsızlık olsaydı fotoğrafları bana getirmezdi ama, gene de korkutmakta yarar gördüm. Bir tanesi bende kaldı, doğru. Ama karım o resimde o kadar güzeldi ki, dayanamadım, aldım. Aslında hiç fotojenik değildir. Siz onu yakalayacak anları biliyorsunuz besbelli. Burada kaldığınız sürede birkaç tane daha çeker misiniz?"

Konuştuğum sürece adamın yüzündeki ifadeler şaşkınlıktan inanmazlığa, inanmazlıktan tedirginliğe, tedirginlikten kuşkuya, kuşkudan korkuya, korkudan rahatlamaya bir dizi değişim geçirdi. Bir haftadır anlamsızlığını inatla koruyan bu suratta birkaç saniye içinde

bunca çeşitlilik yaratmak fena halde hoşuma gitti. Bir an soluklandıktan sonra, daha da derin bir içtenlikle, masanın üstünden ona doğru hafifçe eğilerek, hayranlık dolu bir sesle devam ettim:

"Bence profesyonel fotoğrafçılığı denemelisiniz. Yoksa denediniz mi?"

Onu rahatlatmıştım ya, bu sorumla sanki gevşemesini bile sağladım gibime geldi. Arada bir başvurduğu yampiri gülümsemeyle başını öne eğdi. Bu yampiri gülümsemeyi romanın daha önceki aşamalarında 'çocuksu' ya da 'utangaç' olarak nitelediğimi anımsar gibiyim. Olabilir. Bilgisizlikten kaynaklanan yanlış bir benzetme... Artık kiminle karşı karşıya olduğumun farkındayım.

"Aslında ressamım, ama fotoğraf sanatına da öteden beri merakım var. İkisinin arasında kesin bir seçim yapmak zor oldu belki, ama profesyonel bir çalışmaya girmeyi hiç düşünmedim."

"Yazık... Çok başarılı olabilirdiniz bence. Hem ressamlıktan daha kolay."

"Belki... Ama ressam oldunuz mu, zaten fazla bir şey beklemiyorsunuz. Yani... değerinizin ölümünüzden sonra anlaşılacağını baştan kabul ediyorsunuz."

Bak hele, Van Gogh ile dertleşiyormuşum da haberim yokmuş! Ne kadar *bayağı* bir herif bu! Ve beni ne kadar aptal sanıyor!

"Fotoğrafçılıktan çok para kazanılıyor mu?"

Tam dudak bükecekken vazgeçiyor. "Benim fazla paraya gereksinmem yok," diyor utanmazca. "Hem... en iyi yayın organlarına, hatta yurtdışına satacaksınız ki, para etsin."

"Kimi fotoğraflar yayınlanmadan da... hatta yayın-

lanmadıkları için para etmezler mi?"

Bu soruyu sorarken hiçbir kelimeyi vurgulamamaya dikkat ettiğimi; yumuşak, hatta dedikoducu bir havayla sorduğumu sanıyorum. Ama sesime az biraz tehdit karışmış olacak ki, silkindi. Suratıma dik dik baktı.

"Nasıl yani, anlamadım," dedi sertçe.

Besbelli anlamıştı.

"Yani, nasıl desem? Örneğin karımın çok güzel resimlerini çekmişsiniz. Daha başkalarını çekmenize de itirazım yok. Hatta size bu iş için yüksek meblağlar da ödeyebilirim. Ama... herhangi bir yerde yayınlamamanız koşuluyla!"

Sararıyor. Tabii, yüzü güneşten yanık olduğu için sarardığı belli olmuyor ama, ben anlamaz mıyım?

"Akın'ın resimlerini ne diye yayınlayacakmışım?"

"Neden yayınlamayasınız? Karımın şurada burada, daha çok dergilerde ama arada gazetelerde de resimleri çıkar. Kendisi hiçbirini beğenmez. Hep yaşlı göründüğünden yakınır. Herkesin yayınlan*ması*nı istediği fotoğrafları vardır mutlaka... Yayınlanmasından *çekindiği* fotoğraflar hatta..."

Çok mu ileri gittim? Gökhan'ın ölü balık gözleri çok kısa bir an canlandı sanki. Milimetrik bir ışık yanıp söndü mü, ben mi öyle sandım? Ve bu ışığın gerçek anlamı ne? Korkudan mı, coşkudan mı, öfkeden mi kaynaklanıyor? Kanlı bir katil karşısındayım, dikkatli olmalıyım. Alttan almalıyım.

"... ama sizin çektikleriniz..." diye sürdürdüm, "çok güzel. Yani, karım da beğenmiştir mutlaka. Oysa ben..."

"Siz aslında onu sevmiyorsunuz," dedi alçak... ve tehdit dolu bir sesle.

Sanırım sarardım. Ve sarardığımın belli olup olmadığına hiç aldırmıyorum. Öfkeden titriyor bile olabilirim.

"Bu gözlemi yapabilme fırsatını ne zaman buldunuz?" diye sordum, sesimin de titremesine aldırmayarak.

"Onu başkalarının güzel bulmasından korkmak sevgi değil ki. Kıskançlık yalnızca... Sevgi, ilgi demek, anlayış demek, onun mutluluğu için her şeyi göze almak, fedakârlık–"

Ayağa kalktım. Sustu.

Gırtlağından yakaladığım gibi kafasını rıhtımın taşlarına vurmak istiyorum. Üst üste, üst üste, yüzlerce kez! Üstüne yürümemek için masanın kıyısına iki elle, onun boğazına yapışırcasına yapışıyorum. Ne yapıyor bu adam? Beni çıldırtmaya mı ahdetmiş! Şiddete başvuran biri değilim ben, hiçbir zaman olmadım. Kendimi tutmalıyım.

Hızla dönüyorum. Onun pis bakışlarını görmeyeyim de ne olursa olsun! Kendimi salonun kapısına zor atıyorum. Camlı kapının pervazına yaslanıp içeri sesleniyorum. Ömrümde belki ilk kez, "Hayriyanım!" diye haykırıyorum. Birinin beni kurtarması gerek. Bu adam, bu eli kanlı ama soğukkanlı katil, gözünü kırpmadan üç kişiyi öldürmüş olan bu herif, karıma âşıkmış gibi yapıp aklımı başımdan almak istiyor! Ben ona saldıracağım, o da beni... Ben, kafasını rıhtımın taşlarına çarpıncaya kadar o benim işimi bitirecek, olaya da kim bilir ne süsü verecek! Çok basit bir plan! Gerçekleşmesine de ramak kalmıştı. Neredeyse başaracaktı.

Ama hayır! Yüreğimin atışları durulmaya başladı. Ruşen Kaya gibi beni de kalp krizinden öldürmek hesa-

bındaydı belki ama, başaramadı. Toparlanacağım... Toparlanıyorum... Az kaldı...

"Buyrun, beyefendi," diyor Hayriyanım her zamanki şişman sükûnetiyle.

Yüzünde de, sesinde de en ufak bir korku, hatta endişe belirtisi yok. Demek içimde olanlar dışıma yansımamış. Gözüm sandığım kadar dönmemiş.

"Bize çay getirir misiniz?"

Sesim titremedi. Hatta olağandan farksız çıktı gibime geliyor.

Kadın da her zamankinden farksız bir şekilde, "Baş üstüne, efendim," dediğinde ve korkusuzca yanımdan geçip dışarı çıktığına göre...

Çay bardaklarını alıp gitmesini bekledim. Gökhan'a döndüm. Her zamankinden daha mı dikkatli bakıyordu bana? Önemli değil. Önemli olan, gövdesinin tüm kaslarının gerilmiş olduğu. Öylesine belirgindi ki bu, fark etmemem olasızdı. Demek dövüşe hazırlanmış! Ben onunla dövüşür müyüm? Ben onunla savaşıyorum! Ve bu savaşı aklını başında tutan kazanacak.

Aptal koca rolüne devam...

Masaya doğru yürürken sıkıntıyla alnımı sıvazladım.

"Haklısınız belki," dedim. "Son zamanlarda ona fazla ilgi gösteremiyorum. Ama bu benim suçum değil. Yani, aramızda... aramız hiç iyi değil ama... yakında düzeleceğini umuyorum. Size çok şey borçluyum aslında. Karım daha birkaç hafta önce... yani, sizin köye gitmeden, korkunç sinirliydi. Yazmaya başlamadan önce hep öyle olur da... bu kez her zamankinden kötüydü. İnanır mısınız, Aysel Alsan adlı bir kadınla ilişkim olduğunu ileri sürüyordu!"

Sağ yanağına tokat yemiş de sol yanağını elinde olmadan uzatıyormuş gibi iki yana sertçe sarsıldı kafası.

"Aysel Alsan mı? *Sinema* artisti Aysel Alsan mı?"

"Aklınız alıyor mu?" dedim başımı dertli dertli sallayarak.

"Bana hiç böyle bir şey söylemedi."

"Neyse... Umarım benden başka kimseye söylememiştir. Kadını tanımam bile."

"Tanımıyor musunuz? Kocasını kimin öldürdüğünü araştırmıyor musunuz?"

Bir yerlerde bir şimşek çaktı.

"Nereden biliyorsunuz?"

"Akın söyledi."

Bir şimşek daha çaktı.

"Ne zaman?"

"Bilmem... Köydeyken herhalde."

Vah benim zavallı karım! Üzüldüm birden. Hem bu adama böyle bir açık veriyor, hem de onun aşk uğruna köyden kalkıp kente geldiğini sanıyor. Kurtlar durup dururken dağdan inerler mi? Bu adam *benim* peşimde. Aptal koca rolünden bir milim şaşmamalıyım artık. Ve en kısa zamanda Haydar Bilir'e ulaşmalıyım!

"Ben, arada bir, öyle laf olsun diye, gazetelere yansımış cinayetlere çözüm bulmakla uğraşırım," dedim Hayriyanım'ın getirdiği taze çaydan bir yudum alarak. "Anlıyorsunuz ya, spor niyetine... Ama bu cinayetin çözülecek bir yanı yok. Katil bulundu. Ruşen Kaya adında biriymiş."

Kaslarını daha önce, Hayriyanım çayları getirdiğinde mi gevşetmişti, yoksa bu sözleri duyduğunda mı rahatladı, tam bilemeyeceğim. Kendi oyunumu doğru oynamaya yoğunlaştırmıştım dikkatimi bir süredir.

"Gazetelerde okudum, eski bir teröristmiş," derken Gökhan'ın keyfine diyecek yoktu, orası kesin.

Bu adamın çok tehlikeli olduğunu, benim de çok dikkatli davranmam gerektiğini biliyorum ama... ne yapayım, dayanamadım.

"Tabii, geri planda onu yönlendiren biri olduğu düşünülüyor," dedim.

Sanki bu konuşma onun için tüm ilginçliğini yitirmiş gibi, kararlı bir hareketle çay bardağını masaya bırakıp ayağa kalktı, dalgın dalgın denize baktı.

"Su çok güzele benziyor. Dalıp çıkmanın tam zamanı... Birazdan kirlenir. Hem konuklar da gelmeye başlarsa..."

"Bakalım *bugün* hangi takımla dolduracak burayı," diye mırıldandım.

Bana yukarıdan, soğuk soğuk ve sanki suçlayarak baktı. Yukarıdan bakması kaçınılmazdı, çünkü ben oturuyordum, o ise ayaktaydı. Ama o suçlayıcı tavra ne demeli?

"Akın da o insanlardan sıkılıyor aslında. Ama onlara mecbur kalıyor... burada..."

Ve onu boğazlama isteğimi bir kez daha dizginlememe fırsat bırakmadan yürüyüp gitti. Kıyıya varır varmaz çabucak soyunup suya atladı.

Keşke boğulsa!

Hayır, tabii ki boğulmasa... Onun ne olduğunu dünya âleme göstermem gerek.

Gene de, evde bir sürü konuk varken bileğine kelepçe geçirilip götürülmesi yakışık almaz. Hem yakışık almaz, hem de karımın içinde acıma duyguları, fedakârlık özlemleri uyandırabilir. En iyisi müfettişle dışarıda bir yerde buluşmak, durumu ona ayrıntılarıyla anlat-

mak, sanığın gözaltına alınması formalitelerini tamamen ona bırakmak... Hem o zaman, karımı da bu olaya herhangi bir katkım olmadığına, Haydar'ın Tarık Durusel'i kendi çabaları sonucu bizim evde bulduğuna inandırabilirim. Sevdiği (yok hayır, sevdiği değil tabii, bir ara kapılır gibi olduğu) erkeğin katil çıkmasının acısını paylaşırım onunla...

Avuturum onu!

Kalktım, telefon etmek üzere içeri girdim.

"On bir yıl boyunca Aysel Alsan yüzünden hapis yattığını biliyoruz," diye dikkatini çektim. "Tabii, o olayın ayrıntılarını siz benden iyi biliyorsunuz ama, bence bunu kesin veri olarak kabul edebiliriz."

"Aynen hocam," dedi.

Anadolukavağı'nda, nispeten tenha bir lokantada, karşı karşıya oturmaktaydık. Boğaz kıyısında birbirimizin sesini duyabileceğimiz kadar sakin bir yer bulmakta epey güçlük çekmiştik. Neyse ki burası pazar keyfi çıkarmak çabası içindeki çalışan kesim mensuplarının, bin bir çocuklu ailelerin kolay ulaşamayacakları uzaklıktaydı.

Boğaz turu yapan turistlerin rehberleri yandaki lokantayı kapatmışlar. Bizim burada, pek ortalıkta görünmek istemeyen çiftler var daha çok anladığım kadarıyla ve onlar, bizden daha da alçak sesle konuşuyorlar. Haydar'ın tam donanımlı bir rakı sofrası kurdurmasını engelleyemedim gerçi, ama kafasının çabuk dumanlanmayacağını umuyorum.

"Haluk Germen'i bu kadın yüzünden öldürmemiştir belki. Belki de öldürmüştür. Bilmiyoruz, bilemeye-

ceğiz. Ama çabucak yakalanmasının, olayın başka bir katil adayı aranmaksızın ve doğru dürüst tanık dinlenmeden kapatılmasının başlıca sebebi Aysel... ve tabii Sulhi Gebzeli."

"Bittabi, hocam."

"Ve... yıllar yılı bunlara kin besliyor, intikam hayalleri kuruyor. Önceleri, dışarı çıkar çıkmaz ikisini de dan dan vurmayı tasarlıyor belki. Ama on bir yıl uzun zaman... İnsan içeride olgunlaşırmış, öyle duydum. Hele kitap mitap da okumuşsa... imgelemi gelişmiş, genişlemiştir. Daha ince planlar kurmaya başlar. Bu ikisini öldürse ne olacak? Yeniden hapsi boylayacak. Oysa, onlar sayesinde para pul sahibi olsa, gezse tozsa... fena mı?"

"Hiç fena değil," dedi Haydar, ağzına kızarmış bir midye atarak.

"Karışmak istemem ama, bu midyelerin denizin bütün pisliğini emdiğini söylüyorlar," dedim.

"Koca denizin pisliği bu minicik midyeye mi sığacak? Ömürsünüz valla, hocam. Hem öyle olsa deniz temizlenirdi!"

Ve çatalını bir başka midyeye sapladı.

"Neyse... Elinde Aysel Alsan'ın birtakım fotoğrafları var–"

"Yani, öyle farz ediyoruz." Çatalı ağzına götürmüşken bir an durakladı. "Yoksa... buldunuz mu? Onlar elinizdeyse bu işi bağladık demektir."

"Henüz elimizde değil, ama elimizde sayılır. Benim evimde, eski bir bavulun içinde olduklarını kuvvetle tahmin ediyorum."

"*Sizin* evinizde mi?"

Şaşkınlıktan çatalını bana doğru salladı. Şu midyeyi

mideye indirmesi şu ya da bu biçimde engellenecek anlaşılan.

"Hepsini sırasıyla anlatacağım, Haydar Bey, heyecana mahal yok," dedim. "O resimleri görmüş değilim henüz. Sanırım Aysel Hanım'ın çeşitli kişilerle çekilmiş açık saçık pozları söz konusudur. Tabii o sıralar kadın ünlü biri olmadığından ona değil, birlikte olduğu kişilere şantaj yapmak amacı güdülmüş. Ama amatör ressam (yani fotoğrafçı demek istedim) Tarık hapisten çıktığında durum değişmiş. Artık Aysel'e ve daha da önemlisi, Gebzeli'ye karşı kullanılabilirler... Değil mi?"

"Akla çok makul geliyor."

"Şimdi, 81'de, ilk çıktığında, Gebzeli'den ne kadar kopardı bilmiyoruz, ama epeyce yüklü bir miktar olmalı, çünkü dört yıl yaşamasına yetmiş."

"O parayla yurtdışına gitmiş," diyerek kafasını salladı.

En beklenmedik anda en işe yarar bilgiyle ortaya çıkmakta bu adamın üstüne yok.

"Bunu saptadınız, demek?" dedim, fena halde heyecanlanarak.

"Saptamaya ne gerek var? Aysel Hanım söyledi ya..."

"Ne zaman?"

"Siz bu Tarık'ı ilk ortaya attığınızda, hocam. Hani film setine gitmiştik, hatırlamıyor musunuz?"

"Hayır, hatırlamıyorum. Yani, tabii ki film setine gittiğimizi hatırlıyorum ama kadının böyle bir şey dediği aklımdan çıkmış. Gene de, bu konuda Aysel Alsan'ın tanıklığı ya da tahmini yeterli olamaz tabii. Gerçekten yurtdışına çıkıp çıkmadığını öğrenmenin bir yolu vardır herhalde."

"O yıllarda bilgisayara geçilmiş miydi?" diye kendi kendine sordu Haydar, kafasını kaşıyarak. "Neyse bakarız," dedi sonra, 'hadi devam et' dercesine.

"Evet, bakınız. O dört yıl boyunca ne yaptığını öğrensek de öğrenmesek de 85'te yeniden ortaya çıktığını, bu kez kendisini işe aldırdığını biliyoruz. Ama aslında çalışmıyor, yalnızca para alıyor. Yani... şantaja devam... Bu arada kendini korumak için birtakım önlemler alıyor. Sahte bir kimlik, hatta birkaç kimlik ediniyor. Onu bulmakta bu kadar zorluk çekmenizin nedeni bu. İstanbul'da pek görünmüyor. Daha çok, esas memleketi olan İzmir'in yakınlarında bir köyde ikamet ediyor. Artık belli bir yaşa gelmiş ne de olsa... Sinema oyuncusu olma hayallerini çoktan yitirmiş. Oysa Türkler tarafından pek rağbet edilmeyen kıyı köylerimize gelip giden marjinal turistleri düşünürseniz... böyle bir yerde oturmak, cinsel tercihleri açısından ideal... Eh, para sıkıntısı da yok. Yan gelip yatıyor, her türlü keyfini sürüyor. Arada İstanbul'a geldiğinde kalabileceği, sapık ilişkilerini sürdürebileceği bir ev tutuyor, gözden uzak bir yerde... ama tabii, Beyoğlu'na yakın... Hikmet Germen adını kullanarak!"

"Ne diyorsunuz hocam? Hikmet Germen ile Tarık Durusel aynı kişi mi sizce?"

"Soyadı dikkatinizi çekmedi mi?"

"Hikmet Germen... Haluk Germen... Evet ikisi aynı ama..."

"Adın takma olduğu kesin; o yüzden bulamadınız Hikmet Germen diye birini. Çünkü o evin dışında böyle biri yok! Ayrıca Hristo da doğruladı."

"Hristo mu?"

"Evvelsi gün sizden ayrıldığımda birden aklıma gel-

di. Doğruca oraya gittim. Hristo, Gökhan'ın resmini görür görmez tanıdı. Hikmet Bey'in ta kendisidir dedi."

"Kafam iyice karıştı, hocam. Gökhan kim?"

"Tarık Durusel, sözünü ettiğim kıyı köyündeyken Gökhan adını kullanıyor."

"Hangi köy bu?"

Köyün adını bile bilmediğimi birden dehşetle fark ettim. Karım, 'elden ayaktan uzak, sessiz bir yer' demişti. Gökhan da hep 'köy'den söz etmiş, ama neresi olduğunu belirtmemişti. İşte insan ancak bu kadar ahmak olabilir! Her şeyin denklemini uzun uzadıya kur, olayın başlangıç noktası olan köyü K diye geçiştir, gerçek adının ne olduğunu sormayı akıl etme!

"Karımın, Gökhan adlı bir ressamla tanıştığı köy. Dikkatinizi çekerim, adam Hikmet Germen kimliği ile de Gökhan kimliği ile de kendisine ressam süsü veriyor. Belki bu alanda az buçuk yeteneği vardır. Belki de... ki, bu daha büyük bir olasılık, normal bir işte çalışmak istemediğinden, ressamların yeteneksizliklerinin kolay anlaşılamayacağını düşündüğünden... Aslında, bunu kendi ağzıyla söylemiş kadar oldu bana. Değerinin ölümünden sonra anlaşılacağını iddia etti utanmadan. Siz ise, Hikmet Germen'in atölyesindeki tabloların bir şeye benzemediklerini ifade ettiniz."

"*Ben* bir şeye benzetemedim, hocam. Ama tabii, bu konuda uzman değilim."

"Eminim uzmanlar da bir şeye benzetemezler. Zaten bu yüzden, uzmanlara göstermiyor eserlerini. Kimselere göstermiyor. Ne Hikmet ne de Gökhan olarak sergi falan açmamış. İkisinin de... yani, ikisi aynı kişi tabii... ressamlığı kendinden menkul. Uzatmayalım, bu

aşamada karım, farkında olmadan, olaya karışıyor ve hayati bir rol oynuyor. Köyde rastladığı ressam bozuntusuna kocasının (yani benim) Ateş Altındal cinayetini çözmekle uğraştığını açıklıyor."

Rakısından bir yudum aldıktan sonra, "Eveeeet," dedi. Kafasını düşünceli düşünceli salladı, ama benim düşünce silsilemi tam olarak kavramamıştı henüz yanılmıyorsam.

Ona, gündüz vakti daha fazla içmemesini söyleyecektim, ama kendimi tuttum. Daha evvelki gece, ne yaptığını, eve nasıl geldiğini bilemeyecek kadar kafayı çekmiş biri başkalarının içkisine karışmasa daha iyi olur diye düşündüm.

Anlatımı kaldığı yerden sürdürdüm: "Sanırım, olup biteni daha yakından izlemek için karımın peşinden İstanbul'a geldi. Bir-iki gün, Ruşen Kaya'ya da göz kulak olmak amacıyla, Hikmet Germen adıyla tuttuğu evde kaldı. Sonra, benim Tarık Durusel'e hitaben yazdığım ilan gazetelerde çıkar çıkmaz... hemen o gün bizim yalıya kapağı attı. O gün bugündür de bizimle kalıyor. Geçende öğle yemeğine geldiğinizde siz de gördünüz."

"Neee? O adam Tarık mı yani? Buncadır burnumuzun dibinde miymiş? Peki, neden daha önce söylemediniz, sayın hocam?"

"Ben de yeni öğrendim. Birtakım kuşkularım vardı tabii ama, o resmi önce Aysel Alsan'a sonra da Hristo'ya göstermeden emin olamazdım."

"Vay canına!.. Özür dilerim. Peki, sizin yalıda ne işi var? Ne hakla geliyor?"

Kendisinin ömründe bir kez, o da biraz zorlanarak

davet edildiği yalıya Tarık gibi bir sabıkalının elini kolunu sallayarak girebilmesi, üstelik orada uzun süre konuk edilmesi basbayağ kızdırmıştı onu. Pek hoşuma gitti bu. Katil zanlısına acımasız davranmasını istiyorum.

"Karımla köyde kurduğu yakın... dostluğa güvenerek ve beni göz hapsinde tutmak için tabii. Araştırmalarımın ne merkezde olduğunu izlemek için... Ruşen Kaya'yı öldürdükten sonra o evde kalıp polis sorgulamasını göze alamazdı ayrıca."

"Ruşen Kaya'yı o mu öldürmüş?"

"Haydar Bey, eminim hatırlarsınız, olayın başından beri Ruşen Kaya'nın bir cinayete kurban gittiği yolunda kuşkularım vardı."

"Ancak, otopsi raporu adamın kalp krizinden öldüğünü bulguladı."

"Aynen," dedim ve dilimi ısırmışçasına sustum bir an. Ne oluyor bana? Neden müfettişin söylemine kayıyorum? Galiba ilk kez de değil bu. Bundan böyle dikkatli konuşmalıyım. "Ben de kuşkularımdan vazgeçmek... Daha doğrusu, tam vazgeçmedim de bir süre rafa kaldırdım. Derken, dün Sulhi Gebzeli gözümüzün önünde rahatsızlanınca, birden her şey aydınlandı!"

"Nasıl yani, o da mı cinayete kurban gidecekti?"

"Canım, ne münasebet?" dedim sinirlenerek. Bu adam aptal değil, ama aptal numarası yapmak işine geliyor kimi kez galiba. "Hatırlayınız, kalbi sıkışır sıkışmaz elini cebine attı Sulhi Bey ve... ilaç aldı. Kalp hastaları ilaçlarını mutlaka yanlarında bulundururlar. Oysa, Ruşen Kaya'nın odasında asprin, novaljin falan gibi bir sürü ağrı kesici vardı, ama herhangi bir kalp ilacı yoktu!"

"Ama adamın kalp hastası olduğunu bilmiyoruz ki, hocam. Belki de geçirdiği ilk krizde tahtalıköyü boyladı."

"O zaman, otopsi raporunda sözü edilen kalsiyum antagonistleri nasıl karışmış kanına? Bakın, Haydar Bey, dün sizden ayrıldıktan sonra Emirgân'a uğradım ve doktoruma telefon edip bazı tıbbi bilgiler aldım. Kalsiyum antagonistleri kalp hastalıklarına ve de yüksek tansiyona karşı kullanılıyor... belirli dozlarda tabii. Özellikle de angina pektoris tedavisinde... Çeşitli adlar altında satılıyor piyasada."

"Nidilat..." dedi gözlerini dalgın dalgın gözlerime dikerek.

"Mesela... Ama Kardilat da var, Adelat da var. Neyse, önemli olan, bu ilaçlar hasta birine değil de sağlam birine, hem de yüksek dozda verildiğinde ne olurmuş, biliyor musunuz? Hipo tansiyon gerçekleşiyor... Kalp kasılıp kalıyor!.."

"Ne diyorsunuz, hocam? Hiç bilmiyordum."

"Nereden bileceksiniz? Ben de bilmiyordum. Doktorumdan öğrendim."

"Peki, Tarık Durusel nereden biliyormuş?"

"Ben ne bileyim nereden biliyormuş? Ama Ruşen Kaya'yı bu yolla öldürdüğü kesin."

"Kusura bakmayın hocam, ama biz, teşkilatta, bu gibi iddiaları ince eleyip sık dokumak zorundayız. Ayrıca, ben şahsen, Tarık Durusel'in Ruşen Kaya'yı öldürmesi için de bir sebep göremiyorum."

"Sebebi görebilmek için biraz daha..." Müfettişi aşağılamayacak bir sıfat bulmaya çalıştım, ama bulamadım; cümlemi başka biçimde toparlamak için epeyce zorlandım. "... nasıl diyeyim? Biraz daha... gerilere gir-

mek gerek. Ruşen Kaya'yı o eve Hikmet Germen'in yerleştirdiğini hatırlıyorsunuz elbette. Peki, bunlar birbirlerini nereden tanıyorlar?"

"Nereden?"

"Bence hapishaneden. Tabii Tarık daha önce çıkıyor, artık Avrupa'ya mı gidiyor, ne yapıyorsa yapıyor. Ruşen Kaya 85'te salıveriliyor. Bir süre, sizin de saptadığınız gibi, sinemada iş bulmaya çalışıyor. Ama hiçbir yerde dikiş tutturamıyor. Derken, eski dostu Tarık'ı aramak geliyor aklına. Ya da bir rastlantı sonucu karşılaşıyorlar. Bu gibi ayrıntıları, sanığı sorguya çektiğinizde kesinleştirirsiniz. Önemli olan, Tarık, Ruşen'in en büyük zaafını... yani Aysel Alsan'a uzaktan ama umarsızca tutkun olduğunu biliyor. Bu tutkunun kendi işine fena halde yarayacağını da..."

"Ruşen Kaya'nın Aysel Alsan'a tutkun olduğu nereden çıktı? Bu konuda elimizde en ufak bir kanıt yok!"

Ona bu konuda kesin bir kanıtın uzunca bir süredir elimde olduğunu itiraf etmek cesaretini toparlamadan önce bir kereden fazla yutkundum. Ve hatta, önümde duran ve o âna dek elimi sürmediğim rakı kadehine uzanacak oldum. Haydar tarafından fena halde azarlanmadan ve (haklı olarak) suçlanmadan, dolayısıyla bir an önce sonuçlandırmak istediğim bu öyküden sapmadan, bu işin içinden çıkabilecek miyim?

Sonunda, "Var," dedim, bana karşı koymasını ve hatta soru sormasını engelleyebileceğini umduğum kararlı bir sesle. "İnanın bana, var. Bu kanıtın sizin değil de *benim* elimde olması... kendi adamlarınızın beceriksizliği. Bu akşam, bilemediniz yarın sabah, size teslim edeceğim. Şimdi lütfen bu kanıtın varlığına inanın ve beni dinleme-

ye devam edin. Tarık, yıllar yılı Gebzeli'den para sızdırmıştı ama, kadın onu bir başkası uğruna terk edince..."

"Beyefendi biraz geç de olsa parayı kesmeyi akıl etti..."

"Bunun üzerine Tarık resimleri koltuğunun altına sıkıştırıp Aysel'in kapısını çaldı. Aysel, yeni kocasının, onca yıl özlemle bekledikten sonra kavuştuğu gerçek aşkının bu resimleri görmesini engellemek için her şeyi yapmıştır elbette. Elinde avcunda ne varsa vermiştir. Tarık'tan nasıl büyük bir nefretle söz ettiğini gözlerinizle gördünüz. On sekiz yıl önce öldürülen Haluk Germen yüzünden değildi o nefret. Son bir yılda yaşadığı kâbus yüzündendi. Artık eskisi gibi bol parası da yoktu üstelik. Sonunda ödeme yapamaz duruma geldi. Bu aşamada, Tarık, Ruşen Kaya'yı devreye soktu. Delikanlının Aysel'e olan tutkusundan yararlanarak... belki de para vererek, ama sanmıyorum... onu Ateş Altındal'ı öldürmeye azmettirdi."

Haydar Bilir bir süredir soluk almadan dinliyordu beni. Ama birden kaşlarını çattı, gözlerini kıstı.

"Ateş Altındal'ı öldürmekle eline ne geçecek?"

"Ne kadar kararlı, ne kadar güçlü olduğunu Aysel'e gösterecek. Onu avcunun içine alacak. Belki yıllarca önce kullandığı gibi kullanacak. Ya da... Ateş ortadan kalkınca kadının yeniden Gebzeli'ye döneceğini, para musluklarının yeniden açılacağını ummuştur."

Haydar, pek ikna olmamış gibi bıyıklarını çekiştirdi.

"Sonra?"

"Sonra ortalığın biraz durulmasını beklemek üzere köye gidiyor. İnanılmaz bir rastlantı sonucu karımla tanışıp benim bu işle ilgilendiğimi öğreniyor. İşkilleniyor.

Ruşen Kaya'yı gözaltında tutmak için İstanbul'a geliyor. Birkaç gün sonra benim ilan çıkıyor gazetelerde. Tarık yakalanmak üzere olduğunu sanıyor. İlanı benim verdiğimi o aşamada bilmiyor elbette – artık biliyordur belki. Ama Ruşen'in ilanı göreceğini, hatta gördüğünü kavrıyor. Onu Tarık adıyla tanıyan başka kaç kişi var? Üstelik adamı cinayete azmettiren de kendisi... Bu arada Ruşen de, suç ortaklarına özgü bir salaklıkla *ona* şantaj yapmaya, şu ya da bu biçimde bir baskı uygulamaya kalktıysa... Onu öldürmekten başka çaresi yoktur!"

Haydar'ın ayağa fırladığı gibi boynuma sarılması, sevinçten ne yapacağını bilemeyerek yanaklarımdan üst üste öpmesi, "Gerçekten harikasın hocam! Siz olmasaydınız ne yapardım bilmem," diye haykırması gerekiyordu bu aşamada.

İnanılır gibi değil ama, bunların hiçbirini yapmadı. Beni öpmesini engellemek üzere aldığım önlemler tamamen boşa gitti. Nicedir tanıyorum onu. En ufak bir ipucuna dört elle sarılır, umut verici her kanıtı cinayetin çözümü sanır, en gereksiz anlarda coşkulanır... Ve bu adam, katili neredeyse sarıp sarmalayıp kusursuz bir hediye paketi içinde önüne uzattığım şu anda, paket sanki bomba ihtiva ediyormuş da kendisi kurdeleyi çözmeye çekiniyormuş gibi kuşkuyla bakıyor yüzüme.

"Bilmem ki, hocam," diyor kararsız bir sesle ve bıyıklarına yeniden asılarak. "İnsanın kafasında ister istemez bazı sorular beliriyor. Şimdi, Tarık'ın şantaj yaptığını kabul edelim, tamam. Ama Sulhi Gebzeli'ye ilk müracaat ettiğinde o kadar yüksek bir meblağ koparmış ki, dört yıl gezmiş tozmuş. Gebzeli de aptal değil ya, onca parayı verirken fotoların negatiflerini istemeyi akıl etmez mi?"

"Bu gibi işlerle hiç ilginiz yokmuş gibi konuşuyorsunuz, Haydar Bey! Şantajcıların bütün malı bir seferde teslim ettikleri görülmüş müdür? Besbelli bir kısmını kendine saklamış... ve hâlâ saklıyor."

"Ne bitmez tükenmez kaynakmış," diyerek bir kez daha rakı kadehine uzandı. "Karı günde yirmi dört saat çalışsa, yirmi dört saatin her dakikası fotolarla belgelense bile..." Dalgınlaştı. Aysel Alsan'ın çalışmasını gözlerinin önünde canlandırmaya başlarsa, yandık! Neyse ki uzun sürmedi dalgınlığı. Birden bana dikkatlice, hesap sorarcasına baktı. "Peki, Sulhi Bey bu herifi maaşa bağlayıp yıllar yılı ödeme yapacağına, neden onu kısa yoldan öldürtmemiş?"

Allah Allah, cinayet romanı yazıyorsak bütün kişileri ya katil ya maktul yapacak değiliz ya...

"Sulhi Gebzeli acımasız bir patron olabilir ama, öyle kiralık katil besleyen bir baba değil, yanılmıyorsam," dedim sabırlı açıklamalarımı sürdürerek. "Tarık'ı maaşa bağlayıp ona ödediği paraları şirket giderlerine bindirmeyi akıl ettikten sonra... eee, adam da ikide bir karşısına çıkıp fahiş rakamlar istemiyor... bir ihtimal unutmuştu bile onu. Sevdiği kadını rahat ettirmek için onun evinin, arabasının, hizmetçisinin, şoförünün, giysilerinin bedellerini nasıl ödüyorduysa, şantajcısının parasını da ödüyordu – hepsini vergiden düşerek tabii. Taaa ki–"

"Taa ki, kadın Ateş Altındal'ın koynuna girip..."

"... ondan hamile kalmak aşırılığını gösterene dek..."

"Ama parayı hemen kesmemiş. Kadın evlendikten sonra bile, çocuk doğuncaya dek ödemeleri sürdürmüş."

"Bence... Dedim ya, o kadar iş arasında onun varlığını bile unutmuştu. Kadın tarafından terk edilmenin bunalımını yaşarken, şirketlerinden birinde çalışan ve elbette gözüne görünmemeye dikkat eden, birkaç milyon aylıklı bir adamı ilk ağızda hatırlamadı. Ya da, kadının şu ya da bu nedenle yeniden kendisine döneceğini umuyordu ve bu arada birtakım iğrenç fotoğrafların ortaya çıkmasını istemiyordu. Çocuk doğunca... artık bunalımını mı atlatmıştı, kadının dönmesinden umut mu kesmişti..."

Kafasını iki yana salladı. İnanılmaz bir inatla, ikna olmayı reddediyordu.

"Gene de bu şantaj konusu bu kadar basit olamaz, hocam. Aysel Alsan'ın resimleriyle sınırlı olsaydı... İşin içinde mutlaka başka bir iş var."

"Olabilir," dedim. "Artık onun orasını da siz öğreneceksiniz. Suçluyu konuşturduğunuzda... Birtakım yöntemler uygularsanız sonunda her şeyi anlatacaktır."

"Tabii, adamı içeri atmak için bir sebep bulmak lazım."

Bu kez tepem attı.

"Daha ne sebep arıyorsunuz?" diye sesimi yükselttim. "Adam iki kişiyi öldürmüş, yıllar yılı şantajcılık yapmış!"

"Siz öyle diyorsanız öyledir, elbette, hocam," derken sanki beni yatıştırmak ister gibi bir hali vardı. "Ama biraz da somut kanıt gerek."

"Bir arama emri çıkartıp yalıya gidelim," dedim. "Aradığınız tüm kanıtları Gökhan'ın odasındaki eski bavulda bulacaksınız, hiç kuşkunuz olmasın."

Kafasını sıvazladı. "Bugün pazar," dedi.

"İyi ya, yarın sabah gelin. Zaten bu akşam evde bir sürü konuk var, onların yanında arama yapmanız yakışık almaz. Daha sonra Gökhan'ı Aysel Alsan'la, Hikmet Germen adıyla kaldığı evdeki komşularıyla falan yüzleştirirsiniz. Hiçbir sorun kalmaz."

"Aynen hocam. Size güveniyorum bittabii ki..."

Ama, şişedeki son bir parmak rakıyı bardağına boşaltırken, gene de alışılmadık ölçüde düşünceliydi.

Hasan beni bahçe kapısının önünde bıraktıktan sonra Haydar'ı evine götürmek üzere yeniden hareket etti.

Eve doğru yürürken ortalığın fena halde sessiz olduğunu fark ettim. Ne müzik sesi, ne yüksek perdeden kahkahalar, ne de parti akşamlarını saran genel uğultu... Gerçi daha erkendi ama, evin içinde de, bahçede de, rıhtımda da hiçbir ışık yakılmamıştı. Bunlar konukları savdılar, benim bu gece de eve gelmeyeceğimi sanarak katışıksız bir baş başalık mı yaşamaya kalktılar yoksa? Bu durumda ne yaparım bilmem. Eve girmedim, bahçeden dolanıp rıhtıma çıktım. Kimsecikler yoktu. Kafamı kaldırıp üst kat pencerelerine baktım. Perdeler kapalı, ama camlar açıktı. Yukarı çıkıp onları yatakta yakalamaya korktum.

Hayır, hayır, hayır. Bunu bana yapamazlar. Ama yapıyorlarsa eğer... *ben* ne yapabilirim? Onları yakalamak istemiyorum!

Geldiğimi işitsinler, toparlansınlar diye, şezlonglardan birini taşların üstünde gacır gucur çektim, bir iskemleyi itip düşürdüm, kıracak bir bardak ya da şişe arandım. Ama parti artıkları toplanmış, her yer temizlenmişti.

Sonunda karıma seslendim.

Evin içinde herhangi bir hareket olmadı.

Alt salonun camlı kapıları kapalıydı, ama kilitlenmemişti. Gürültüyle açarak içeri girdim. Salon da terli topluydu. Arka tarafa, mutfağa doğru ilerlerken elimden geldiğince patırtı yaptım, karıma bir kez daha seslendim. Mutfak da dağınık değildi. Orada da kimse yoktu. Derken, Hayriyanım'ın yattığı bitişik odadan birtakım metalik konuşmalar işittim. Kapıyı vurmadan ardına kadar açtım. Televizyonun mavimsi ışıkları kırpışıyordu odanın içinde.

"Ne o? Parti bitti mi?" diye sordum.

Kadıncağız ekranın karşısında uyukluyormuş besbelli. Korkuyla silkindi.

"Aaaa, beyefendi!" diyerek ayağa fırladı.

"Herkes nerede?"

"Herkes gitti," dedi suratıma tuhaf tuhaf bakarak. "Siz de gittiniz sandım."

İşte o an gözüm tamamen karardı. Döndüm, koşar adım merdivenlere doğru gittim.

Arkamdan bağırdı: "Akşam yemeğine evde misiniz?"

Karşılık vermedim. Basamakları ikişer ikişer çıkarken öyle yorulmuşum ki, üst kata vardığımda duvara dayanıp birkaç saniyeden fazla bir süre soluklarımın durulmasını bekledim. Hole açılan dört kapıya ayrı ayrı baktım. İlk önce hangi odaya girmeye cesaret edebilecektim?

Orada birkaç dakika durdum herhalde. Acele etmenin, kalbimi daha fazla zora koşmanın hiçbir anlamı yoktu ki! Ağır ağır yürüyüp Gökhan'ın kaldığı odaya

girdim. Boştu tabii. Dolabın da boş olacağını anlamıştım ama, gene de baktım. Komodinin çekmecelerine de bir bir baktım. Hepsi bomboş. Kirli çamaşırlarını da götürmüş. Karyolanın altına bakmadım artık.

Karımın odası tamamen boşalmamıştı ama, yeterince boşaltılmıştı. Evin içinde girdiği her odayı kısa sürede dağıtmayı başaran karım, terk ettiği odayı son derece düzenli ve temiz bırakmıştı. Dolapları, çekmeceleri açıp kapamaya gücüm kalmamıştı.

Çıktım oradan, kendi odama doğru gittim. Kapıyı hemen açamadım. İçeride her şeyin yerli yerinde olacağını, kendimden başka kimseyle karşılaşmayacağımı ve kendi kendimle baş başa kalmak istemediğimi o kadar kesinlikle biliyordum ki, o anda gerisin geriye dönmek, arkama hiç bakmadan yürümek, çok çok uzak bir ülkeye gitmek isteği gerçek bir ateş gibi tutuştu yüreğimde. Ve eğer bilimkurgu öyküleri doğru olsaydı, ben çoktan başka bir gezegende, kendimden başka biri olarak, belki de huzura kavuşmuştum.

Ama tabii bilimkurgu öyküleri doğru değil ve ben kapıyı açtım. Kaçınılmaz olarak benim olan odaya, kaçınılmaz olarak kendim olarak girdim.

Her şey yerli yerindeydi, evet. Ama hiçbir şeye dokunulmamış değildi. Çöken akşamın loşluğunda eşyanın çizgileri kesinliklerini yitirmiş, flulaşmıştı elbette, ama yastığımın üstünde duran beyaz zarf, üstüne bir spot ışığı düşmüşçesine parıl parıl ışıldıyordu.

Yatağıma yaklaştım. Yastığımın üstündeki beyaz zarfa elimi sürmeden baktım. Üzerinde adım yazıyordu.

Yazı, karımın el yazısıydı.

Buraya gelmek kolay olmadı.

Onun burada olmadığını biliyorum, ama onu yalnızca burada bulabileceğimi sanıyorum. Ve korkuyorum.

Dün gece, mektubu okuduktan, uzunca bir süre sakin sakin ne yapacağımı düşündükten sonra birden delirdim, yalıdaki odasını talan ettim. Ama orada birkaç parça yazlık giyim eşyasından başka bir şey yoktu. Olamazdı zaten. Emirgân'daki odasında ise... orayı da talan ettim. Ömrümde hiç yapmadığım, yapmayı aklımın ucundan geçirmediğim ne varsa yaptım dün gece. Orada daha çok giysisi, daha çok çamaşırı, daha çok makyaj malzemesi, az biraz da mücevheri vardı, ama o ka-

dar. Onun hakkında en ufak bir *gerçek* bilgi içermiyordu odası – dolaplara sinmiş olan kokusundan başka. Şaşılacak sayıda pembe ruja sahip olması, dudaklarını hemen hemen hiç boyamayan bir kadının hangi gizini açıklayabilirdi? İç çamaşırlarında da pembeyi yeğlediğini yıllar önce bir yaz gecesi öğrenmiştim zaten.

Ne bir kâğıt, ne bir kalem, ne başucunda bir kitap... Bir yabancı, o odada bir yazarın yatıp kalktığına dünyada inanmazdı. Gökhan ile birlikte gitmeden önce eve uğramadığını da öğrenmiştim Ertuğrul'dan. Demek ki, herhangi bir yol temizliği yapılmış değildi. Karım, odadan izlerini silmeye gerek görmemişti, çünkü hiçbir iz bırakmayacak kadar *az* yaşamıştı orada.

Onu bulabileceğim tek yer burası.

Buraya kendisi varken bile gelmeme izin vermedi hiç. Gerçekten yaşadığı yer burasıydı ve beni hiçbir zaman gerçek yaşamına sokmadığını ancak şimdi anlıyorum. O kadar ağır, ezici bir bilgi ki bu, bu evde başka kişilerle birtakım şeyler paylaşmış olabileceğini düşünmek içimde fazladan bir öfke uyandırmıyor. Aslolan yaşamında başkalarının olması değil, benim hiç mi hiç olmamam...

Gene de buradayım işte. Ve o yaşamı elinden alacağım. Ya kendime mal edeceğim ya da paramparça edip öyle bırakacağım. Korkumu yendiğim anda...

Önce anıları yenmem gerek. Buraya ilk (ve son) geldiğim günü hatırlıyorum ister istemez. Onun beni pembe saten bir sabahlık içinde bekleyeceğini düşlemiş miydim sahiden? Öyle bir şey yapmış olsaydı ödüm patlamaz mıydı? Aslında pembeye tutkusu olan o mu, ben miyim? Çekmecelerinde bulduğum rujların rengi bile...

ben öyle görmüş olabilirim. Neyse, beni renksiz ve biçimsiz bir eşofmanla karşılaması iyi olmuştu elbette. Aklımı başıma getirmişti. Gerçi aklım başıma geldi de ne oldu?

Kapıyı açan kız beni doğruca buraya, yazı masasının, daktilo makinesinin, birtakım kitap raflarının ve çirkin kahverengi kadife koltukların bulunduğu bu odaya getirmişti. İşte, hepsi olduğu gibi duruyor, eski yerlerinde. Üç yılı aşkın bir süredir hiçbir şey değişmemiş sanki. Gerçi farklı bir koku var. Sigara ya da insan kokusu değil. Tam tersine, insansızlık kokusu belki de... Pencerelerin bir süredir açılmadığını haber veren, ama küfe dönüşmemiş, sıcak bir koku...

Demek buraya onunla hiç gelmedi. Gelmiş olsaydı, birtakım izler ya da izlerin yok edilme çabasını belirten başka izler kalırdı. Ya da... belki de eve birlikte geldiler de buraya hiç girmediler. Öyle ya, Gökhan gibi bir sersemin çalışma odasında ne işi var? Doğruca yatak odasına götürmüştür onu. Oraya bakmayı göze alabilecek miyim?

Yazı masasına yürüyorum. Masa lambasının düğmesine çat diye basıyorum. Geçen geldiğimde olduğu gibi bu sefer de anlamsız kaçıyor gündüz vakti yanan elektrik ışığı. Daktiloda unutulmuş bir sayfa yok. Yarım kalmış bir cümlenin anlamını ya da neden yarım kaldığını çözmekle vakit kaybetmeyeceğim anlaşılan. Olsa olsa, uzun süredir el sürülmemişe benzeyen bu makineye, bu masaya bakarak, kaç haftadır roman yazma bahanesiyle nerelere gittiğini, neler yaptığını çözmeye çabalamak zorunda kalabilirim.

Masanın üstü de öyle kalabalık, dağınık değil. Maki-

nenin iki yanında iki boş kül tablası... Üç kavanoz dolusu kalem – birinde yalnızca kurşunkalemler, ötekinde kartuşlular, üçüncüsünde ise kartuşu kurumuş ya da ucu kırılmış olanlar... Gümüş bir çerçeve içinde, karıma benzeyen ama ondan daha güzel, sarışın, genç bir kadın fotoğrafı... Tek çiçeklik bir vazo içinde solmuş, hatta kurumuş bir gül... Tahta bir tas içinde bir sürülmüş ıvır zıvır – iki adet daktilo silgisi, iki tüp eğilmiş bükülmüş Uhu yapıştırıcısı, birtakım çiviler, vidalar, bir rulo selobant, bir rulo izolebant, çeşitli boylarda düğmeler, herhangi bir elektrik kablosunun ucunda olmayan birkaç elektrik fişi, gazı ya da taşı tükenmiş üç adet çakmak, bir kâğıt kıskacı, anlaşılan daktilo temizlemekte kullanılmış, dolayısıyla fena halde kararmış eski bir diş fırçası, birkaç siyah çakıl taşı, bir şişe açacağı, bir tornavida, bir mavi boncuk... Gümüş bir tabak içinde ve erimişi o tabağa oldukça taşmış, kalın, siyah bir mum... Tanınmış bir turizm firmasının adını taşıyan bir zarf açacağı... Bir delgeç... Bir zımba makinesi... Oldukça büyük, pütürsüz, çıkıntısız, neredeyse cilalanmış izlenimini uyandıran bir taş parçası – ya da kaya kırığı...

Bir yazarın yazı masasının üstünde yazılı bir tek kâğıt olmaması inanılır gibi değil. Ben de inanmadım elbette. Çekmecelere davrandım. Soldaki derin çekmecede üst üste istiflenmiş bir sürü defter ve bloknot duruyordu. Sağ tarafta çekmece değil açık raflar vardı. En üst rafta bir deste üçüncü hamur kâğıt, daha altlarda ise birtakım dosyalar... Karım, onun yokluğunda buraya gelmeyi göze alacağımı bilse, bunların hepsini bir yerlere saklar, hatta dış kapının kilidini bile değiştirirdi, hiç kuşkum yok. Benim aile terbiyeme, belki de gururuma,

daha çok da beceriksizliğime güvenmiş olmalı. Öte yandan, Gökhan ile giderken dosyalarını, defterlerini yanına almamış olması, çok geçmeden onu da tüketip geri döneceğinin işareti mi, yoksa onun uğruna her şeyden vazgeçtiğinin bir kanıtı mı?

Önce sağı mı karıştırsam solu mu?

Kararsızlığımın tek nedeni korku... Buraya onu bulmaya geldim. Benden sakladığı yaşamını çözmeye... değil de belki, en azından o yaşama, onun yokluğundan olsun, katılmaya... Ama korkuyorum da elbette. Korkmamak olası mı? Bana bıraktığı mektubu anlamama yardımcı olacak mı buradaki araştırmalarım? Nereye gittiğini bile çıkaramadım yazdıklarından. Belki de hiçbir yere gitmedi. Birazdan ya da çok uzun bir süre sonra (ben o kadar beklemeyi göze alabilirsem eğer) kapıyı açıp içeri girecek. Bunu mu umuyorum? Gelse, gizli yuvasına hırsızlama girdiğim için beni azarlasa... Razı mıyım? Ne yaparım o zaman? Çıkıp gitmekten başka ne yapabilirim? Yalvarmakla bir kadını yeniden kazanacak olsaydık...

En üstte duran deftere hiç el atmadım. Yüzeyde olan yüzeysel ve hatta düzeysizdir. Alttakileri saklamak için konulur üste konulanlar. Gözlerimi kapadım, el yordamıyla alttaki defterlerden birini çekip aldım. Orta kalınlıkta, büyük boy, üzerinde *Harita-Metod* yazan, herhalde çizgisiz bir okul defteriydi. Rasgele açtım.

Sola düşen sayfa üç sütuna bölünmüş, sütun başlarında ise *Yıldız, Yeşim, Yasemin* yazıyor. Her sütunda 1985 yılına ait birtakım tarihler sıralanmış (parantez içinde haftanın hangi günü olduğu belirtilmiş). İlk bakışta bunların ne anlama geldiğini herkes anlayamaz ta-

bii, ama ben hemen anladım. Birkaç yıl önce çözeceğim diye onca didindiğim ϒ bilmecesinin dökümü... O romanı sayemde yazdığı halde bu listeyi benden becit becit saklamıştı. Ama ben gene de gerçeğe ulaşmayı başarmış, onu yenmiştim. Şimdi bu inceden inceye planlanmış sıralamayı görünce gülümsüyorum. Beni de, okurları da yanıltmak için amma uğraşmış... O kadar ter döktü de ne oldu yani? Sonunda gene elime düştü; roman ise pek fazla dikkat çekmeden edebiyat tarihinin unutulmuşları arasında yerini aldı.

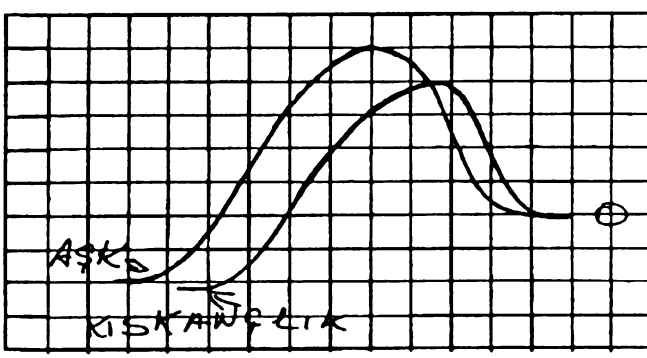
Defteri biraz daha karıştırdım. Bodrum'un gece hayatını betimleyen birkaç sayfa... Son metinden bunları çıkarmış anlaşılan, iyi de etmiş. Birtakım meyhanelerde kimin kiminle birlikte olduğunu aktaran dedikodulardan bize ne? İstanbul barlarında geçen bölümler bile sıkıcıydı bana sorarsanız. Bir başka bölümde, cinayeti Yasemin'in nasıl işleyeceği planlanmış. Sonradan bunu da kullanmadı. Romanların çok çeşitli biçimlerde tasarlandığı, yazılırken bin bir değişikliğe uğradığı konusunda bana dedikleri doğruymuş demek. En azından, ***kendi*** açısından doğruymuş. Oysa ben, oturup aklıma geldiği gibi yazıyorum. Bayağ da iyi oluyor. Herkesin çalışma tarzı farklı tabii.

Levent'in ölümünden hemen öncesine bir yatak sahnesi eklemeye niyetlenmişti bir ara. Merak ettim, taslağını yazdı mı? Yazdıysa nasıl yazdı diye defterin tüm sayfalarını kısaca gözden geçirdim. Yazmamış. Ama o romanla ilgili tek defter bu değil anlaşılan; çünkü, yayınlanmış kitapta olup da burada olmayan bir sürü şey hatırlıyorum.

Neyse, eskimiş hikâyelerle oyalanmanın gereği yok.

Beni asıl ilgilendiren, şu geçtiğimiz aylarda yazdıkları. Başka bir defter çıkardım çekmeceden. Bu da büyük boy ve orta kalınlıkta, ama sayfaları çizgili değil kareli... Üstelik, deminkinden daha da eski bir yapıtın planlarını içeriyor anladığım kadarıyla. Evet, tabii... Cinayet romanından önceki aşk romanı olacak bu. Dikkatimi birtakım grafikler çekti. Son derece ilkel şeyler tabii. Beceriksizce çizilmiş, bilimsellikten uzak... Aşk olayının iniş çıkışlarını, bu olaya karışan kişilerin özel iniş çıkışlarını ve bunların birbirleriyle kesiştikleri yerleri gösteren çizimler var. Gazetelerde gördüğümüz döviz kurları grafiklerine ve hatta kimi karikatürlerde yer alan şirket kârları grafiklerine benziyorlar. Yani, yazarın kendisi için bir şeyler ifade ediyorlar belki ama, matematiksel değerleri sıfır. Dayanamayacağım, bir tanesini buraya aktaracağım.

Sayfanın tepesine *Aşk – Kıskançlık Eğrisi* yazılmış. Altındaki çizim aşağı yukarı şöyle:

Karımın, romanın matematiğe yakınlığı konusundaki iddiaları bu gibi özentilerden kaynaklanıyor besbelli.

Ben, onca yıllık matematikçi olarak, kıskançlığın eğrisini çizmeyi hiçbir zaman göze alamam. Aşkın eğrisini çizmek ise... tarih boyunca hangi matematikçi cesaret edebilmiş böyle bir şeye? Romancıların her türlü disipline el atmaktaki cesaretleri ise besbelli sonsuz!

Fazla uzatmadan defteri yerine koydum. Üçüncü el attığımda galiba aradığımı buldum: Ötekilerden ince ve daha küçük boyutlu, bu kez çizgili bir defter... Birinci sayfanın ortasına 'Korkunun Alfabesi' yazılmış. Anlaşılan romanın adı bu. Ondan sonraki sekiz-on sayfada bir sürü korku adı var. Parantez içinde (Alfabetize edilecek) dedikten sonra aklına geldiği gibi sıralamış. İlk aklına gelen beş korku ise, hayatını onunla paylaşan birini korkutacak nitelikte:

Sevmek korkusu. Sevilmek korkusu. Gereksinme korkusu. Sevilmek istemek korkusu. Bağlanma korkusu.

Ama tabii, bunlar onun kişisel korkuları olmayabilir. Yazdığı (yazacağı) romanda işleyeceği korkulardır. Daha beş dakika önce baktığım defterlerde onun, romanlarını nasıl kendi kişiliğini katmaksızın ve elinden geldiğince bilimsel bir şekilde hazırladığını görmedim mi? Gene de, alfabetik sıraya dizilmeyi bekleyen bir korkular listesinde onun özel korkularını bulmaya çalışıyorum. Ben, besbelli, hâlâ çok amatör kalmış bir okurum.

Terk edilmek (bırakılmak) korkusu. Sevgiyi yitirmek korkusu. Sevgiliyi yitirmek korkusu. Esir olmak korkusu. Sorumluluk korkusu. Ayrılık korkusu. Ayrılığın sorumluluğunu üstlenmek korkusu. Yalnızlık korkusu. Ölmek korkusu. Öldürülmek korkusu. Öldürmek korkusu. Kendini öldürmek korkusu. Yaşama katılma korkusu. Yaşamdan uzak kalma korkusu. Şöhret korkusu.

Şöhreti yitirmek korkusu. Yağmurda sokağa çıkma korkusu. Kar altında kalma korkusu. Denizde boğulma korkusu. Beyaz duvar korkusu. Baba korkusu. Hamal korkusu. Para korkusu. Parasız kalma korkusu. Gelecek korkusu. İletişimsizlik korkusu. İletişim korkusu. Geçmiş korkusu. Ana-baba korkusu. Yaratamamak korkusu. Aç kalma korkusu. Kör olma korkusu. Kötürüm olma korkusu. Kanser olma korkusu. Bitirememek korkusu. Bitirmek korkusu. Tükenmek korkusu. Kapalı kalmak korkusu. Köprü geçmek korkusu. Köprüden düşmek korkusu. Sigara içerken soluksuz kalıp boğulmak korkusu. Boğazı sıkılarak boğulmak korkusu. Su içerken soluksuz kalıp boğulma korkusu. Yaşlanmak korkusu. Sevilmemek korkusu. Sınav korkusu. Araba kullanma korkusu. Bir arabaya son kez binme korkusu. Kan görme korkusu. Dayak korkusu. Sarhoş olma (olamama) korkusu. Ağlamak korkusu. Ağlayamamak korkusu. Bıyık korkusu. Bilmek korkusu. Bilmemek korkusu. Bilinci yitirmek korkusu. Belleği yitirmek korkusu. Her şeyi yitirmek korkusu. Beklentisizlik korkusu. Beklenti korkusu. Yanılmak korkusu. Yapmak korkusu. Yapamama korkusu. Çocuk korkusu. Korkmak korkusu. Karanlık korkusu. Kurşun korkusu. Kurşunkalem korkusu. Evlenmek korkusu. Evde kalmak korkusu. Sormak korkusu. Fare korkusu. (Başka hayvanlar) Su korkusu. Susuzluk korkusu. Şimşek korkusu. Gökgürültüsü (yıldırım) korkusu. Fırtına korkusu. Deniz korkusu. Radyasyon korkusu. Yolculuk korkusu. Yola çıkmak korkusu. Yükseklik korkusu. Düşmek korkusu. Aşağılanmak korkusu. İnanmak korkusu. Yakalanmak korkusu. Cezalandırılmak korkusu.(?) Kırmızı korkusu. Yeşil korkusu. Herhangi

bir renk korkusu. Kanat korkusu. Matematik korkusu. Kuş korkusu. Kilitli kapılar ardında kalmak korkusu. Araba altında kalmak korkusu. Tren korkusu. Şehir otobüsüne binmek korkusu. Baskına uğramak korkusu.

Bu korku(lar) listesinin, karımın yazdığını söylediği yeni aşk romanıyla ne ilgisi olabileceğini çıkaramadım doğrusu. Hatta hiçbir şeyle ilgisi yok gibi. Ama herhalde bir bildiği vardır ve bu korkular alfabetik sıraya konulduklarında belli bir anlama kavuşacaklardır.

Birkaç sayfa boş bırakmış (besbelli, aklına başka korkular gelirse not etmek için atlamış oraları) ve yeniden yazmaya başlamış. Aşk romanına daha yakın bir anlatım var burada – tabii sondan başlamış bir aşk romanı...

İnsanın aşktan vazgeçtiği bir an vardır.

Bu anı herkes farklı bir zamanda yaşar. Kimisi farkına varmadan yaşar hatta. Kendini bildiği günden itibaren dayak yiyen bir çocuk, beş yaşına geldiğinde her türlü sevgiye karşı bağışıklık kazanmış olabilir. Kimisi on beş yaşındayken komşunun kızı (ya da oğlu) mektuplarına karşılık vermediğinde vazgeçer; kimisi de sevdiği erkeğe (ya da kıza) kavuştuğu gecenin sabahında... Kimisi en güzel aşkının eşiğinden adım atacakken geri geri yürüyerek kaçar; kimisi o en güzel aşkı yaşayıp tükettiğinde kapıyı son kez kapar.

Aysel aşktan ne zaman vazgeçmiş?

Ne oluyoruz? Bu Aysel, *benim* romanımdaki Aysel mi?

Sayfanın bitmemiş olmasına karşın, bir sayfa da atlayarak devam ediyor. Ya da, bir yerde koparıp başka bir yerden başlıyor.

Aysel otuz yaşına geldiğinde yorgun bir kadındı. Sigarasını ağzına götürürken gözlerini kısar, dumanı içine çekerken gözlerini kapardı. Kameramanlar, onun gözlerinin kıyısındaki kırışıkların hesabını ışıkçılardan sormaktan bıkmışlardı artık. Onu hep eskisi kadar güzel göstermekle görevli yönetmenler ise, 'hiç değilse başka bir şey içmiyor ağbi,' diye birbirlerini avuturlardı.

Aysel'i avutmak kimsenin aklına gelmezdi.

Evet. Bu Aysel, benim romanımdaki Aysel. Ama şaşmamam gerek. Bozulmam için hiçbir sebep yok. Karım, yazdığı aşk romanının kahramanlarının Aysel ile Ateş olacağını söylemişti zaten bana. Ama, birkaç sayfa sonraki notlara bakılırsa, pek mutlu bir aşk olmayacak bunlarınki.

Ateş, Aysel'e ne verebilir? Yakışıklı ama yüzeysel... ve her şeyi çok yüksek sesle söyleyen bir adam. (Şarkıcı alışkanlığı?) Aysel hiçbir şeyi yüksek sesle ifade etmeye alışık değil. Açık konuşmaktan her zaman kaçınmış. Ateş'in onu mutlu olmaya zorlamasından ürküyor. Ne yapacağını şaşırıyor. Ateş'in sunduğu, beklenmedik olduğu kadar korkutucu mutluluk ne zaman baskıya dönüşecek?

Yıllardır taş üstüne taş koyarak inşa ettiği kimliği de yitirmeye başladığında: "Her yanımı sardı. Soluk bile alamıyorum. Korkunç bir kuşatmanın tam ortasındayım. Korkunç kuşatılmış bir kurbanım. En gündelik davranışlarımı bile elimden aldı. Onun egemenliği altındayım. Gülsem de ağlasam da, koşsam da dursam da, bunları kendi irademle yaptığımı (ya da irademin denetimini kendi dikkatsizliğim yüzünden elimden kaçırdığımı) sansam da, aslında onun buyruklarını yerine ge-

tiriyorum. Sevgisine boyun eğdiğim sürece onun yasaklarını uygulamayı sürdüreceğim. Üstelik o, kaçınılmaz bir buyruklar-yasaklar dizgesine girdiğimizin farkında bile değil. Hepsini sevginin olağan göstergeleri sanıyor. Kurtulmam gerek."

Tam bu sırada Tarık yeniden ortaya çıkar. Yıllar önce, belki de daha aşktan vazgeçmediği sırada sevdiği adam... Ama artık müthiş bir tehlike oluşturmaktadır.

Her aşkın oluşturduğu tehlike gibi...

Aysel ile Ateş tamam da, hatta Sulhi Gebzeli de düşünülebilir de, karımın yazdığı aşk öyküsünde *benim* romanımın katilinin yer almasını yadırgıyorum açıkçası. Onun Tarık Durusel'den haberli olduğunu bile sanmıyordum.

Tabii, bütün bu okuduklarım toparlanıp geliştirilmedikleri, bir öykünün olaylarına, diyaloglarına dönüştürülmedikleri sürece herhangi bir anlama ya da yazınsal gerçekliğe kavuşmayacaklar. Karım da bu defteri burada bırakıp bilinmedik ufuklara doğru yol aldığına, romanını yazacağına hayatını yaşamayı yeğ tuttuğuna göre... hepsi önemsiz. Gene de okumayı sürdürüyorum:

Gün geliyor, gerçek mutluluğun kişiliğini gerçekleştirmek olduğunu unutuyorsun. Çünkü aşkın geçici ve yanıltıcı mutluluğuna kapılmışsın. Gerçekleştirdiğin kişiliği yitireceğin gün de gelmiş demektir. Elinden zorla alınmıyor, çaldırıyorsun. Ya da kendi kendine gidiyor ve hatta gitmesine sen yardım ediyorsun. Olmadık biri yüzünden vazgeçiyorsun gerçekleştirmek için yıllar yılı uğraştığın kişilikten. Ona yol veriyorsun.

Ondan sonra yolunu nasıl bulursun?

Bunun karşısındaki sayfada birtakım çarpık çurpuk grafikler var. Aşkın, kişiliği hangi noktada yok etmeye başladığını çiziktirmiş anladığım kadarıyla. Ama, defter kareli bile olmadığı için, çizgilerin başlangıç noktaları ile kesişme noktası arasında geçen sürenin kesin olarak belirlendiğini söylemek olanaksız. Sayfayı çeviriyorum. Yeni bir başlık:

Aşktan kurtulmanın gerekçeleri:

Bir kere aşk mutluluk getirmiyor. Getirmiş gibi görünüyor. Getirmiş gibi göründüğü mutluluk bile işlevsel değil. Onu, kendi kendisi olmaktan alıkoyan ve kendi denetleyemediği bir keyifler dizisi... Bu keyifleri yaşamak zorunluluğu bir yerden sonra yorucu olmaktan da öte, yıpratıcı oluyor.

Mutluluk korkusu değil!.. Asıl korkutucu olan, mutluluk görüntüsünü sürdürmek için gereken çaba. O da ayrı yıpratıyor üstelik. Mutsuz olmak daha kolaydı. Gerçekten mutsuz muydu zaten? Çoktan alıştığı bir oyundu belki. Hatta, gerçekleştirdiği kişiliğin en önemli öğelerinden biriydi. Aşk olayı tüm düzenini bozdu. Yaşamını kendi bildiği gibi sürdürmesi engelleniyor.

Kurtulmanın yolları:

a- Aşkın nesnesinden uzaklaşırsın.
b- Aşkın nesnesini gülünçleştirirsin.
c- Aşkın nesnesini yok edersin.

Burada, söz konusu olan öykünün kahramanı Aysel mi, yoksa yazarın kendisi mi, merak ediyorum birden. Benim tanıdığım Aysel Alsan'ın öyle kimlik krizi falan geçirdiğini hiç sanmıyorum. Öte yandan karım (şu an-

da yepyeni bir aşkın peşinden kim bilir nerelere gitmiş olan karım) yola çıkmadan önce o aşktan kurtulmanın gereklerini ve biçimlerini defterine not etmiş olamaz mı – gerekirse öyküye de katmak üzere? Söz konusu aşk nesnesi Gökhan'dan başka biri de olabilir tabii. Daha eski yaşantılarına dayanarak döktürmüştür bu satırları. Benimle olan ilişkisinde aşka benzer bir şey var mıydı? Sözcük aramızda hiç geçmedi ama. Onu denetleyemeyeceği keyiflerden keyiflere sürüklemiş olabilir miyim farkına varmadan?

Evlendikten sonra çıktığımız yolculukta... Fransa'nın güneyinde... bir gece hatırlıyorum. Sonradan unutmak için çok çaba harcadığım bir gece... O gece karım her zamankinden öylesine farklıydı ki... İnanamamıştım onun o, benim de ben olduğumuza. Ama hemen ertesi sabah her zamanki Akın geri gelmişti, her zamankinden daha aksi olarak hem de. Yolculuğumuzun geri kalan günlerinde ayrı odalarda yatacağımızı açıklamıştı. Ben de bir önceki gecenin bir düş olduğuna inandırmıştım kendimi, unutmaya karar vermiştim.

Aşkın nesnesinden uzaklaşmak... demiş.

Karımın bağrına mutluluk korkusunu ben mi saldım yoksa?

Öyle bile olsa, bunda övünülecek ne var? *Benimle* mutlu olmaktansa, mutsuzluğu yeğliyorsa eğer...

Mutsuzluk korkulacak bir şey değil. Sürekli değil bir kere, üstelik parıltılı... Doruk anlarda, sıradışı olayların ardından yaşanan, aşırı ama eninde sonunda tüketilen ve hatta üretici, yaratıcı olabilen bir duygu. Asıl korkunç olan dirliksizlik... Her an, her şeyden, belki de

farkına bile varılmadan duyulan hoşnutsuzluk. Aynaya her baktığında suratını asık görmek ve bunun nedenlerini tam olarak bilememek... Ya da, önüne konan meyve tabağını geri ittiğin an, azı dişinin saatlerdir usul usul sızladığını ayrımsamak... Dirliksizlik tüketilmiyor, tüketiyor ve sonu yok. Bir türlü bitmiyor. Her günün her ânında inceden inceye var. Gözle görülmeyen ama yapışkanlığı hissedilen bir zar gibi sarıyor yaşamı. İnsanın içine işliyor kışın kuru ayazı gibi.

Tabii, A. da E. de bunu böyle adlandırmayacaklar. Dirliksizlik *sözcüğü geçmeyecek bile belki romanda. A'nın olaylara tepkilerinde, E'nin ise anlatımının geri planında belli belirsiz hissedilecek.*

Bu E. nereden çıktı peki şimdi? A. Aysel'dir, hatta Akın bile olabilir, ama E kim? Birden içimi sıkıntı bastı. Avuçlarımın terlediğini hissediyorum. Okumayı sürdürüp sürdürmemekte kararsızım. Bu seferki korku, bundan öncekilerin tümünü silip süpürecek kadar müthiş. Ölüm korkusu gibi... Ama öyle soyut bir ölüm korkusu değil, ölmeden bir saniye önce duyulan korku. Ve okumayı sürdürmek ölüm kadar kaçınılmaz... Ama önümdeki sayfaya bakmaya cesaretim yok. Başka bir sayfa... başka bir sayfa...

Yazarın nihai amacı anlaşılmaksa, katilin nihai arzusu da yakalanmaktır. Ama her ikisi de keşfedilmeye karşı önlem alırlar – ya da yapılan işin iyi *olması için almaları gerekir. Çünkü kolay keşfedilmek beceriksizlik, hiç keşfedilmemek ise başarısızlık anlamına gelir. Gerek katiller, gerekse yazarlar için başarı, inceden inceye örül-*

müş, belli belirsiz bir algılama ağı olmalı. Okur (ya da çözümcü) zorlanmalı, sonuca varmak için uğraşmalı ki, olay ödüle dönüşsün.

E. bundan hareketle bir denklem kıyaslamasına, hatta eşitlemesine varmaya çabalayacak. Oysa o kadar kolay değil. Matematik-sanat benzerliği olarak ileri sürülen yaklaşımı, 'Matematik = Sanat' olarak algılıyor. İkisinin de kendine özgü birer mantığı olması demek, bu mantıkların aynı *olması demek değil.*

Bunu kavrayacak mı? Kavrasın mı?

E. Fermat'nın son teoremini kanıtladığı yalanını üretiyor yıllardır. Buna gerçekten inanıyor mu? Buna inandığı sürece, matematik mantığını roman mantığına uygulamakta direnecek ve sonuçta başarısız olacak. Herhangi bir çözüme varmanın ille de gerçeğe ulaşmak anlamına gelmediğini ne zaman anlayacak?

Anlayacak mı? Anlasın mı?

Cinayetleri kimin, nasıl işlediğini çözümledikten sonra bile gerçeği elinden kaçırması daha hoş olmaz mı?

Gözümün önündeki sayfada kötü bir el yazısıyla yazılmış cümlelere inanmak ne kadar zorsa, inanmamak o kadar imkânsız. Ne yapabilirim şimdi ben? Paralize olmuş gibiyim. Yirmiyi aşkın yıldır tanıdığım, belki de sevdiğim, iki yıla yakındır birlikte yaşadığım, hayatını bile bana borçlu olduğunu sandığım bu kadın, beni kendi yarattığı herhangi bir roman kişisiymişim gibi kaleminin ucunda oynatıyor. Nasıl düşüneceğime karar veriyor – ya da veremiyor. Denklemlerimle dalga geçiyor. Bana yalanlar atfediyor! Yaşayan, kanlı canlı biri değilmişim gibi davranıyor. Ve bu satırları okumak girişi-

minde bulunabileceğimi hiç mi hiç aklına getirmiyor.

Ve korkunun yerini öfke alıyor. Bu kadın düpedüz aptal yerine koyuyor beni. Fermat'nın teoremini bile ispatlamamışım, öyle mi? Gerçekleri anlamaktan da acizmişim. Sonuçta başarısız olacağım bile baştan belirlenmiş. *Cinayetleri kimin, nasıl işlediğini çözümledikten sonra bile gerçeği elinden kaçırması daha hoş olmaz mı?*.. Böyle bir soruyu ancak doğuştan kötü ruhlu biri sorabilir. Karım o kadar insafsız ki, biraz daha dişini sıksa Haydar Bilir ile aynı düzeye oturtacak beni!

O hırsla defteri kapattığım gibi ayağa kalktım. Sinir içinde odada dolanıp duruyorum. Elimin ayağımın dağınıklığı geçmiyor bir türlü. Bir kadeh konyak olsa... Şuralarda bir yerde bir içki dolabı yok muydu? Oradan bir şişe viski ile iki bardak çıkararak bana içki sunmuştu geçen gelişimde. Sıvıya zehir katmasın diye gözlerimi dört açmıştım. Bir sıvıya gözünüzün önünde zehir konulup konulmadığını denetleyebilirsiniz, ama bir insanın yaşamına zehir katmanın bin bir türlü yolu var tabii. O da bunların hepsini bilir, eminim.

Aysel Alsan ile Ateş Altındal'ın sözde aşkını anlatan bir öyküde *benim* ne işim var? Üstelik, romanların neden yazıldığından, denklemlerin nasıl kurulduğundan dem vurmadan önce bir katilden söz ediyor. Ben de cinayetleri çözecekmişim ama, gerçekleri anlayamayacakmışım... Ne var ki, geçen romanda olduğu gibi bana danışılmıyor. Benden dürüstçe yardım istenmiyor, fikirlerimden faydalanıldığı itiraf edilmiyor. Tam tersine, bu roman benim gıyabımda, hatta benden gizli yazılıyor. Ne hakkı var buna? Cinayet romanı yazan benim. O ne karışıyor?

Hızla dönüp defteri masanın üstünden kaptım. Açılan sayfa, biraz önce kapattığım sayfa değildi.

Bölüm III-Aysel ile ilk görüşme.

Film setine gider. Filmin adı 'Kanlı Gelinlik' (Trouffot'ya atıf). E.'nin gözlemleri yüzeysel ama eğlenceli. Cinayet olayı, bir Yeşilçam filminin yapım düzeyine indirgenerek hafifletilecek. Gördükleriyle dalga geçen E. asıl görülmesi gerekeni görmeyecek.

Gene de Aysel onu anlamadığı bir biçimde etkiler.

Tarık'ın adı söylendiğinde A.'dan tepki.

Ellerim titremeye başladı. Ama yılmadım. Korkumu yenmek zorundayım. Bir ölüm kalım meselesi bu. Bir sayfa geriye dönerek *Bölüm II* başlığı altında yazılanlara göz attım.

E. kendine göre bir üslup denemesine girişir. Eski gazetelerden edindiği bilgilerden yola çıkarak, cinayetin işlendiği sabahı bir Türk filmi senaryosu gibi yazmaya çalışır.

Güzeller güzeli... Doyumsuzca okşamak... dolgun dudaklar... sevgi yumağı... Dondurulmuş film karesi... kıpkızıl kana bulanmış gömlek... vs. Fazla abartmamak gerek. Metin tümüyle bayağılaşmasın. Yer yer o izlenim uyansın yeter. Parodi değil. Cinayet okurun gözünde iyice canlansın.

Aysel ile Ateş'in yakın geçmişi üstüne bilgiler. Burada '3' sayısıyla biraz uğraşsın mı?

Yanı başımdaki sandalyeye çöktüm; defteri sonuna dek, bir tek satırını atlamadan okudum. Çok uzun sürmüş olamaz. Her bölümü çok kısacık özetlemiş çünkü, yalnızca en can alıcı noktaları not etmiş.

Dehşetin çok ötesinde bir duygu (ya da duygular kargaşası) içindeyim. Okuduklarıma inanmak zorunluluğu, yavaş yavaş delirdiğim, her dakika biraz daha delirdiğim korkusuna dönüşüyor. Oysa deli değilim ben. Deliden beterim. Sürekli izlendiğini, gözlendiğini sanan biri deli olabilir. Ama, birdenbire, sürekli izlen*miş*lik, gözlen*miş*lik duygusunu yaşamak çok daha kötü. Hiçbir biçimde baş edemeyeceği bir çaresizliğe sürüklüyor insanı. En tanrıya inanan bir kişi bile, tanrının gözünün hiçbir zaman kendi üstünden ayrılmadığına inanamaz. Ben ki tanrıya inanmam, karımın 'tanrısal' dedikleri türden bir yazar olduğuna nasıl inanırım? Öyleyse nasıl yaptı bunu? Her yaptığımı, her yapacağımı nasıl bildi? Kendisi burada yokken bile nelerle uğraşacağımı, neler yazacağımı nereden anladı? Ya da, bana belli etmeden nasıl izleyebildi beni? Defterin içeriğini olduğu gibi buraya aktaracak değilim. Bir tek örnek yeter sanıyorum.

Bölüm V-Perşembe

R. K.'ya ait haber gazetelerde yayınlanır. Matrak manşetler. E. imge kayması kuramını geliştirir. Defterde Ruşen'in resmini fark eter.

E. Haydar'ı yalıya davet eder. Öğle yemeği. Otopsi raporu. Kalsiyum antagonistleri. Nidilat, Kardilat, vs. Haydar cinayet konusunda huzursuz. Fazla karamsar olmamalı. E.'nin ironik üslubu geri plandaki dirliksizlik kokusunu örtecek. H. B.'nin konuşma özelliklerinden daha başka bir hafifletme unsuru gerekebilir. B. C. R.'na atıf. Levent Caner'i öldüren beyazlı kadın...

Tabii... O öğle yemeğinde kendisi de vardı; olanları

benim kadar, hatta benden iyi yazabilir. Ama, kısaca B. C. R. dediği o eski romana Haydar Bilir'i *ben* katmıştım. Ona bile el atması beni dehşete düşürüyor.

Durmadan dehşet üretmemin nedeni, daha beter bir şeyin, aşağılık duygusunun yüzeye çıkmasını engellemek için, korkarım. Her yaptığımı izleyen, her yapacağımı benden önce bilen bir kadının oyuncağı olduğumu kabullenmek kolay mı? Böyle utanç verici bir konuma nasıl düştüm? Kendi suçum belki. Bir hırsız gibi evine girip, gizlerini çözeceğim diye özel defterlerini karıştırmasaydım, ne kadar acınacak durumda olduğumu öğrenemeyecektim... dediğim anda yepyeni bir olasılık geliyor aklıma. Peki, benim şimdi yaptığımı o daha önce yapmış olamaz mı? Belki de bir yolunu bulup o, *benim* yazdıklarımı okudu ve kısaca bu deftere not etti! Olamaz mı? Olmaması için hiçbir sebep yok – tüm yazdıklarımı sıkı sıkı kilit altında tutmuşluğumdan başka. Ve, öyle saç firketesiyle, tırnak törpüsüyle açılabilecek kilitlerden değil benimki. Asıl acınacak durumda olanın *o* olduğunu, amatör romancı kocasından bile çalacak kadar kötülediğini nasıl kanıtlayabilirim?

Defteri bir kez daha en baştan alıp kendi yazdıklarımla inceden inceye karşılaştırarak herhalde. Ama önce içki dolabına kadar gidip kendime bir viski dolduracağım. Sonra da salim kafayla... Ben önüne konan her şeyi birkaç kez gözden geçirmeden anlayamayan aptal bir matematikçiyim.

Ama ikinci ya da üçüncü gözden geçirmeden sonra gerçeği kavrayamayacak kadar da aptal değilim. Baştan sona yeniden, bir kez daha yeniden inceledikten sonra her satırı, görüyorum ki, defterde ne Akın'ın adı geçi-

yor ne de Gökhan'ın. Sanki ben (ya da, işte, E.) ömrümde böyle insanlarla tanışmamışım, görüşmemişim. Aysel, Ateş, S.G. (yani Sulhi Gebzeli), R.K. (yani Ruşen Kaya), H.B. (yani Haydar Bilir), Tarık, H.G. (Yani Hikmet ya da Haluk Germen) ve hatta aşırı kınalı saçlı Ruhsar Hanım ile kapı aralıklarından bizi dinleyen yaşlı Rum garson Hristo ve Türkçe bilmeyen karısı Eleni var da, R.K'nın üç kez odasına getirdiği başörtülü orospudan bile söz ediliyor da, İzmirli bir Gökhan'dan ya da E.'nin evlendiği eski romancılarımızdan Akın Erkan'dan en ufak bir iz yok.

Kendisini bu romandan (değilse bile anlatımdan) tamamen soyutlamış. Aramızda hiçbir ilişki yokmuş, olmamış, hatta evlenmemişiz gibi davranıyor.

İşte, *Bölüm I* başlığını attığı sayfaya şöyle yazmış:

E. boş oturmaktan sıkılır. Yaşamının anlamsızlığının onu yavaş yavaş bunalıma sürüklediğini (hatta sıkıldığını bile) açıkça kabul etmese bile, üç yıldır herhangi bir cinayet çözmediğini anımsayarak, çok eski bir cinayeti (John Lennon?) spor olsun diye çözmeye karar verir.

Yani, kendisinin beni bu işe zorladığına, hatta bana açıkça meydan okuduğuna, ayrıca benimle işbirliği yapmaya söz verdiğine dair en ufak bir belirti yok. Sonra, Gökhan ile ilk karşılaştığım o pazar partisi sahnesini de şöyle özetlemiş:

Bölüm V-Pazar

Hafta sonlarını yalıda geçiriyor. Oğlu büyümüş, sevgilisiyle başka bir yere gitmiş. E. yalnız ve bedbin. (Dirliksizlik duygusu) Ateş'in eski kadınlarının ve S.G.'nin

sorgulanmasına Haydar karşı çıktığı için sinirli. Komşu yalıda gürültülü bir konuk grubu var.

E. denize giriyor. Akıntıya kapılıyor. Bir an öleceğini sanıyor. Onu kimin öldürmek isteyeceğini merak ediyor. Kendini öldürülmeye bile değer görmüyor. Komşu yalıdan bir genç suya atlayıp onu kurtarıyor. Partiye katılmasını, hiç değilse biraz dinlenmesini teklif ediyorlar, ama kabul etmiyor. Zaten bu insanlardan hiçbir zaman hoşlanmamış. (Yeni zenginler!) Her zaman gürültülerinden yakınmış. Evine dönüyor. Saatin erkenliğine bakmadan bir içki içiyor. Şezlonga uzanıp olayları kendince değerlendirmeye girişiyor.

Şu 'kendince' sözcüğü, nereden bakarsanız bakın, son derece aşağılayıcı bir sıfat – ya da zarf.

Benim baktığım yerden, bu sayfada yazılanlar yalnızca 'yalan' anlamına geliyor. Ama normal bir okur bunu nerden ayırt etsin, kendisini sağlama almış bir yazarın herkesi bile bile yanlış yola sevk ettiğini nasıl anlasın? Ben bile ilk okuyuşta fark edememişim. Oysa o gün olanları çok iyi hatırlıyorum. Üstelik de yazdım. Akıntıya kapılan *ben* değildim. Yıllar var denize girmedim. Değil gürültüsü duyulacak, gece ışıkları seçilecek yakınlıkta bir yalı yok çevrede. O sıcak pazar öğleninde içki içmedim, içki ikram ettim. Evde yalnız ve bedbin değildim. Komşuya atfedilen gürültülü partinin konuklarını ağırlıyordum. Bu konuklar arasında sabit bakışlı bir Gökhan vardı. Gökhan'ın sabit bakışlarını hemen o gün fark etmemiş olabilirim (herhalde kara gözlük takmıştı), ama varlığını görmezden gelemezdim. O gün ve ondan sonraki her gün... O gün Gökhan'ın denize at-

layıp kurtardığı şişman adam bir ressam mıydı, yazar mıydı, eleştirmen miydi, öyle bir şeydi. Karım her şeyi saptırıyor. Oysa ben gerçeği biliyorum.

Ya da... biliyor muyum?

Başım dönmese bu sorunun cevabını verebilirim belki.

Defteri ilk okuduğum sıradakinden daha farklı, ama daha az sarsıcı olmayan bir durumdayım. Ben gerçeği biliyorum muyum?

Dehşet duygusu artmıyor. Azalmıyor da... Yön değiştiriyor. Şu anda delirmekten korkmuyorum. Her şeyi, kendi hayatımı bile hayal etmiş olmaktan korkuyorum. Gökhan da, Akın ile evliliğim de, yalıda olup bitenler de... hepsi kendi imgelemimin ürünüyse?.. Korkunç bir şey bu. Ama tabii, daha korkuncu da var: Ya her şey, kendi yaşadıklarım bile, karımın imgeleminin ürünüyse? O zaman bu düşünceler kafamdan geçebilir miydi? İnsan bir başkasının yaratısıysa, düşünebilir mi? Dile getirdiği duygular, kendi duyguları olabilir mi?

Ben mi kendi kendimi hayal ettim, yoksa Akın mı beni uydurdu? Her iki durumda da tutunabileceğim bir gerçek kırıntısı yok gibi. Karım her yaptığımı izlediyse bile, izlediklerini kendi bildiği gibi biçimlendirip kendine gereken değerler dizgesi içine yerleştirmiş ve daha sonra ne yapacağıma karar vermiş... Benim baştan beri yapmaya uğraşıp da yapamadığımı o, çok önceden yapmış. Hayatı, romanlaştırmak üzere, elden geçirmiş... mi? Yoksa daha beter bir şey mi yapmış? Karım beni izlememiş, beni baştan sona planlamış! O zaman, yazdıklarımı çalmasına ne gerek var? Ben zaten karımın yazdı-

ğı romanı yazıyormuşum. Ha o romanın bir kişisiyim, ha bir daktilo makinesi...

Sinirlenmeyelim. Heyecanlanmayalım. Ellerimizi kollarımızı, ipleri yanlış çekilmiş kuklalar gibi olur olmaz oynatmayalım. Yavaş yavaş toparlanalım. Kendimizi bu kadar küçültmeyelim bir kere.

Kendimi böylesine küçültmem bir dirliksizlik belirtisi olmasın? Dirliksizliğin üstü kapalı kalması gerektiği konusunda birkaç kez not almış. Bense, en azından hoşnutsuzluğumu saklama çabasını yersiz buluyorum bu aşamada. Gene de bir daktilo makinesi kadar mekanik değilim. Onun yarattığı (ya da elden geçirdiği) bir kişiysem bile, hiç değilse romanın anlatıcısıyım. Anlattığım bazı şeyleri işine gelmediğinden çıkarıp atmış olabilir. Ama bundan sonra anlatacaklarımı nasıl çıkarıp atacak? Yapamaz, çünkü beni bırakıp gitti. Bu odada olduğumdan, hakkımda yazdığı yalanları okuduğumdan habersiz.

Beni terk ettiği için neden üzülüyorum?

Beni özgür bıraktığı için sevinmem gerekir.

Tabii, o beni özgür bıraktığının farkında değil. Belki yarım bıraktığını düşünüyor, belki de romanı bitirdiğini sanıyor.

S.G.'nin kalbi sıkışıp ilaca davrandığında E. nihayet uyanır. Her şeyi yerli yerine oturtur. Ertesi gün H.B. ile buluşur. (Anadolukavağı'nda bir kıyı lokantası) Son çözümü açıklar.

... diye yazmış. Aynı gün kendisinin katille birlikte kaçıp kayıplara karıştığını eklememiş.

Eklememiş, çünkü bu romanda Gökhan diye biri yok. Şimdiiii... son derece ilginç bir durum çıkıyor ortaya: Romanın yazarı ile romanın anlatıcısı, katilin kimliği konusunda görüş birliği içinde değiller. Ve de, karşı karşıya gelip sorunu tartışma olanakları, en azından şu aşamada, yok. Ne demişti Haydar Bilir? Olay çok boyutluluk kazanıyor... Tabii, bu sözleri Haydar mı söyledi, ben mi ona söylettim, yoksa karım mı yazdı, orası biraz karışık. Gene de... Gene de... Demin her yanımı saran korkudan, elimi ayağımı birbirine dolaştıran öfkeden yavaş yavaş sıyrılıyor gibiyim. Beni Sulhi Gebzeli'nin ayağına kadar gönderen, adamın cebine kalp ilacını koyan o olabilir. Beni Allahın pazarında (bir ihtimal kendisi rahat kaçabilsin diye) Anadolukavağı'na, Haydar Bilir'in rakı sofrasına yollayan da odur, kabul. Ama şu anda o uzaklarda, bense burada olduğuma göre... ve defterin elimde olduğu da göz önünde tutulursa, galiba ben bu işten yırtacağım! İpleri elime geçirebilirim. Belki daha önceden bile geçirmiştim. Öyle ya...

O, beni türlü yalan dolanla aldatarak, herhangi bir cinayetle hiç ilgilenmediği, bir aşk öyküsü yazmakla meşgul olduğu masalını bana yutturarak, tasarladığı romanın yazarının *ben* olacağıma beni inandırarak, beni utanmazca kullanıp bir roman kişisine dönüştürmeye kalktı. Oysa ben, hiç beklemediği bir biçimde oyunu tersine çevirmiş ve *onu* bir roman kişisine dönüştürmüş bulunuyorum: Kocasının gözü önünde âşığıyla oynaşmaktan çekinmeyen, âşığının kanlı bir katil olduğunu sezemeyen bir romancı eskisi! Akın Erkan!

Birden öyle keyiflendim ki, bir kez daha içki dolabı-

na gidip kendime bir viski daha doldurdum. Cutty Sark şişesini alıp masaya getirdim. Ne diye ikide bir yerimden kalkmak zorunda kalayım?

Olayların böyle gelişeceğini bilemezdi tabii. Romanı tasarladığı sırada Gökhan hayatında yoktu anlaşılan. Vardıysa bile, onun İstanbul'a geleceğini, Ruşen Kaya'yı öldürür öldürmez evimize yerleşeceğini, beni fena halde işkillendirip kaçınılmaz olarak romana gireceğini düşünmemişti. Kendisi yaşamla romanın birbirine karıştırılmaması konusunda eskiden beri ısrarlıdır ya...

Belki sonradan bir şeyler fark etti. Son gece (beni bahçede soğuktan ölmeye terk ettiği gece) birtakım şeyleri yerli yerine oturttu. Belki de o yüzden Gökhan'ı kapıp gitti. Yani, olabilir ki, Gökhan onu kaçırmadı da, o Gökhan'ı kaçırdı – sırf roman kendi tasarladığı biçimde bitsin diye. Onun her türlü numarayı yapmaya yatkın ve hazır biri olduğunu öteden beri biliyorum. Bile bile evlendim onunla.

Evlendim, çünkü onun için yarattığım *tehlike* ve o tehlikenin doğurduğu korku(lar) sayesinde onu egemenliğim altına alabileceğime inanmıştım.

Korku.

Korkular.

Birden defterin ilk sayfalarındaki listeyi anımsadım. Alfabetik sıraya konulmayı bekleyen ve benim herhangi bir anlam veremediğim korkular listesi... Belki de karım her türlü korkudan kurtulmak için çiziktirmişti o listeyi. Korkularından kurtulamadan herhangi bir romana başlayamayacağı için... Çizgili beyaz kâğıt üzerinde kurşunkalemle biçim (ve isim) kazanan en akla gelmedik korkular, alfabetik sıraya konulma bahanesiy-

le bir bilgisayara verildiklerinde, *printer*'dan çıktıkları an her türlü anlam ve tehditten arınmış ve etkilerini tümüyle yitirmiş olarak çöpe atılabilirler.

Evet. Karım önce korkularını anlamsızlaştırarak yeni bir roman taslağı yapacak cesarete kavuşmuş, sonra da beni o romanın epeyce gülünç bir kişisine dönüştürerek beni yaşamından silme çabasına girişmiş.

Aşkın nesnesini gülünçleştirirsin...

Ne ki, bu çabasıyla tam bir başarı elde edemedi. Başarıya ulaşmasını engelleyen kişi ise Gökhan...

Beklenmedik misafir... Umulmadık roman kahramanı...

Bu durumda, romanın anahtar kişisi Gökhan oluyor. Oysa ben onu isteyerek almadım romana. Kendi geldi, hatta zorla içeri girdi. Onu aralarındaki on yaş farka karşın Tarık Durusel'e dönüştürmeseydim, ondan nasıl kurtulabilirdim ki?

Karım benden kurtulmayı ta başından beri tasarlamış. Hatta o kadar ileri gitmiş ki, son bölümde beni Aysel Alsan'ın kollarına atmaktan çekinmemiş. Aşırı bir zorlamayla elbette. Aysel Alsan'ın, çıkarları doğrultusunda, herhangi bir erkeği koynuna alması roman mantığı açısından yanlış olmayabilir (bana gelinceye kadar kimlerle düşüp kalkmış bir kadın, ne de olsa), ama ben onun gibi birine nasıl ram olabilirim?

Sonuç olarak, roman yazma işinde son derece acemi olan ben ile aynı konuda son derece usta olan karım, aynı inandırıcılıktan uzak tekniğe başvurmuşuz. Ben, nasıl Gökhan'ı Tarık Durusel adlı bir roman kati-

line dönüştürerek onun yaşamımda meydana getirebileceği yıkımı yok etmeye çalıştıysam, karım da beni Aysel'in kollarına salarak kendi yaşamından çıkartmaya çalışmış.

Çok belirleyici olmayan, ama belirgin bir fark var arada tabii. Aysel, doğuştan bir roman kahramanı. Herhangi bir roman dışında zaten var olmamış. Eski bir romanda Haluk Germen'in, daha sonra Ateş Altındal'ın, Ruşen Kaya'nın (ama en önemlisi, benim) sonumu hazırlamak üzere yoktan var edilmiş bir kadın. Oysa Gökhan öyle mi? Karımın yaşamına nasıl girdiğini bilmiyorum ama, *benim* yaşamıma zorla, arka kapıdan girdi.

Onu ilk gördüğümde... bir pazar günü... sempatik bile bulmuştum. Soyadını bana o gün söylediyse eğer (şimdi kaçak âşıkların peşine düşmüş olan Haydar Bilir'i çıldırtan bir umursamazlıkla) dikkate almamışım. Başlangıçta onu çok az önemsemişim demek ki. Sonraları onu o kadar çok önemsemişim ki, her hareketini incelemek, anlamlandırmak kaygısı içinde soyadını merak etmeyi unutmuşum. Daha sonraları, onu Tarık Durusel'e dönüştürme çabası her türlü kaygının üstüne çıktı. Hayatı romanlaştırırken günlük gerçeğin ayrıntılarını değil, romanın ayrıntılarını düşünmem doğaldı herhalde. Romanın çözümünü bir matematik denklemine indirgediğimde gerçek adlara, soyadlara da gereksinmem yoktu. A, B ve C harfleri yeterliydi. Ama, hayatı romanlaştırmakla onu kendi istediğim biçime sokabileceğini sanmak... besbelli yanlışmış.

Adam bastı gitti, elimden kurtuldu.

Usta romancı geçinen karım bile ne yapacağını şaşırdı. Romanımın kahramanını benim elimden almak için

onunla gitmek zorunda kaldı. Belki onu kuytu bir köşede öldürüp yazdıklarımı tamamen geçersiz kılmaya çalışacak. Ama, benim Gökhan'ı ön plana çıkardığımı kesinlikle bildiğini sanmıyorum. Tahmin ediyor yalnızca. O da belki... Taslağa bakılırsa, Tarık da iyice geri planda değilse bile yalnızca işlevsel bir konumda. Hatta, romanın sonunu kendince belirleyen karım, onun sonunu belirlememiş. Sanki bir yerden sonra onu unutmuş ya da işlevi sona erince artık onunla uğraşmamış. Tarık'ın romandaki yerini büyüten benim. Karım, ikincil bir cinayet sebebi ya da habercisi olarak kullanmış onu, görevi bitince de bir kenara atmış. Onca yıllık deneyiminden beklenmeyecek bir savrukluk bu aslında.

Ya da... öyle mi?

Karım yaşamında biraz savruktur belki, ama yazdıklarında değildir. *Hiç* değildir. O zaman... Yepyeni bir dehşet kapısı açılıyor önümde.

Bu defter, olayların çeşitli bölümlere ayrılarak kısa kısa not edildiği, hiçbir ayrıntı içermeyen bu defter, romanın tek defteri olabilir mi? Elbette olamaz. Elbette bu notlar geliştirildi, uzatıldı, diyaloglara, sahnelere dönüştürüldü... Sahneler eklendi, sahneler çıkarıldı... Komik unsurlar eklendi, dirliksiz düzenler kuruldu... Başlangıçta düşünülmeyen kişiler karıştı işin içine, ön planda olan kişiler geriye itildi, ikinci planda olanlar öne çıkarıldı... Yatak sahneleri yazılıp bir kenara kondu... Son çözüm kim bilir kaç kez değişti.

Romanlar tamamlanmadan önce kaç kez yazılıyor, ne düzeltmeler, düzenlemeler yapılıyor, bilemezsin tabii. Herkes aklına geldiği gibi yazıyor sanıyorsun!

Çok da uzak olmayan bir geçmişten yansıyor kulağıma bu sözler. Bu odada söylemişti, evet. İlk geldiğimde... O gün de elimde bir viski bardağı vardı.

Deli gibi saldırdım çekmecesinde duran öteki defterlere. Yırtarcasına çevirdim sayfaları. Bazılarını yırttım hatta. Sonra dosyalara el attım. Her birini dağıttım, kâğıtları yerlere yaydım, yığdım... Yeni bir şey bulamadım. Sonunda kendim de yere yığıldığımda, yangın yerine dönmüştü oda. Ya da, yağma yerine... Ama aradığım defteri ya da defterleri ele geçirememiştim.

Tabii ki hayır. Tabii ki aldı, yanında götürdü onları. Kendisine gerekenleri... Romanını yarım bırakmadı elbette. Bırakmaz. Beni de özgür bırakmadı. Aldı, yanında götürdü defterleri, beni, Gökhan'ı... Hayır, beni götürmedi bile. Bu sahneyi de yazmıştır belki. Mutlaka yazmıştır. Eski romanlarını yağmaladığım, sonra da kâğıtlar arasında çaresiz yere yıkıldığım sahneyi...

Peki, bundan sonra yazacağı sahnelerde ne var? Belki de zaten yazmış olduğu sahnelerde ne var? Matematik formülleriyle bir yere varamayacağımı daha ilk taslakta not etmiş. Ondan sonra ne yaptı bana? Geçen gece gördüğüm karadüşler de onun kaleminden çıktı elbette. Daha neler yapacak? Ne olacağım ben? Gökhan ne olacak?

Gökhan'ı Tarıklaştırma, katilleştirme işini bana yükledikten sonra fikrini değiştirdi mi? Yaşatacak mı onu, yoksa öldürecek mi?

Beni gülünçleştirdiğine göre, belki de onu öldürür.

Böylece onu bir tek romanda tüketmiş olur. Bense iki roman boyunca dayandım.

Karımın uydurduğu bir kişilik olmaktan kurtulabilecek miyim?

Tutunabileceğim bir gerçeklik var mı?

Onu bulmak zorundayım.

Aradan haftalar geçti, Haydar Bilir'den ses seda yok. Gerçi hemen hemen her gün telefonda görüşüyoruz, ama olayda herhangi bir gelişme kaydedilmedi. Onları gerçekten arıyor mu, yoksa beni mi oyalıyor, bilemiyorum. Karımın hayatının ciddi bir tehlike içinde olduğunu söylediğimde pek inanmadı korkarım. Başta inandıysa bile, sonradan Ruşen Kaya'nın albümünü uzun süredir sakladığımı öğrenince (defteri ona vermemezlik edemezdim artık) o kadar bozuldu ki, bana olan tüm güvenini kaybetmiş, dolayısıyla karımın kaçırılışı konusunda da yalan söylediğime karar vermiş olabilir haklı olarak. Ya da, bu benim kuruntum ve Haydar, her zamanki gibi, arama-bulma işini ağırdan alıyor.

Öğlene doğru kapı çalındığında, gelenin o olabileceğine ihtimal vermedim açıkçası. Karım birdenbire geri döndü mü diye de heyecanlanmadım. Bana dönecek olsa herhangi bir kapıyı çalmaya gerek görmez. Sessizce eve girip güm diye odama düşmeyi yeğler. Ya da gecelerdir böyle beklenmedik bir 'giriş'in hayalini kurduğumdan öyle yapacağını sanıyorum. Allahın cumartesisinde, öğlen bile olmadan kapının ziline asılan birini Ertuğrul'un beni rahatsız etmeyi göze alamayarak savacağını düşündüm ve tabii, biraz sonra odamın kapısı tıklatıldığında şaşırdım. Hemen suratımı astım. Ya da, belki uzun süredir suratım asıktı da, ben farkında değilim. O zaman, suratımı daha da çok astım.

Haydar Bilir telefon etmeden gelmemeyi nicedir öğrenmişti, ama görüşmeyeli, görgü kurallarını savsaklamaya yeniden hak kazandığına kendi kendisini inandıracak bir güvene kavuşmuş besbelli.

Ertuğrul'un ağzını açmasına fırsat vermeden onu bir kenara itip odama dalarken, "Rahatsız etmediğimi biliyorum, sayın hocam, çok iyi haberlerim var," dedi son derece pişkin bir tavırla.

Ben ise, bu pişkinliğe hiç sinirlenmeksizin asık suratımı güleçleştirdim:

"Buldunuz mu?"

"Bulduk."

"Nerede?"

"Aslında kendi ayağıyla geldi, hocam," dedi odanın içinde ilerleyerek.

Buyur etmeme fırsat kalmadan en rahat koltuklarımdan birine çöküp kendi ayaklarını epeyce teklifsiz bir şekilde uzattı.

Masamdan kalkmak zorunda kaldım. Hâlâ kapının orada duran Ertuğrul'a, "Bize kahve getirir misiniz?" dedikten sonra Haydar'ın karşısındaki koltuğa, onun kadar yayılmayarak oturdum. Bacak bacak üstüne attım. Müfettişin aşırı rahatlığını yersiz bir laubalilik olarak gördüğümü belli etmemeye çalıştım.

"Nasıl oldu? Anlatacak mısınız?"

"Elbette, hocam. Sırf onu anlatmaya geldim." Azıcık toparlandı. "Tabii, birtakım başka şeyleri de."

"Merak içindeyim," dedim nazik olma direncimi sürdürerek.

"Adam doğrudan doğruya Beyoğlu Karakolu'na geliyor, 'Haberim olmadan dairemi nasıl mühürlersiniz, siz kim oluyorsunuz?' diye hesap sormaya kalkıyor! Sen misin böyle ukalalık yapan? Bizim çocuklar da, 'Şu tarafa buyrun beyefendi,' dedikleri gibi, nezarethanenin kapısını herifin üstüne kilitliyorlar." Son derece keyifli bir kahkaha savurdu. "Akşam akşam, tam da herkesin cinleri tepesine vurmuşken bunu bir temiz sopadan geçirmemelerinin tek sebebi... ben bu olayla ilgili kimseye fiske vurmayacaksınız diye talimat vermiştim. İşin içinde Sulhi Gebzeli filan var ya, başımıza artı bir iş gelmesin diye... Anlıyorsunuz ya, hocam? Hemen beni aramışlar, ben de hemen gittim."

"Peki, kim bu adam?"

Bağırdığımı kabul ediyorum. İnsanın sabrı bir yere kadar dayanıyor.

"Hikmet Germen!"

"Yani, Tarık Durusel!"

"Değil... Aralarındaki benzeşmeler son derece görünüş itibariyle, hocam! Yani, boy pos, göz rengi ve o biçim olması tutuyor da, gerisi yok."

Sakin olmaya dikkat ederek sordum: "Daha ne gerisi olacak?"

Hikmet Germen ile Tarık Durusel'in aynı kişi olmayabileceklerini kabul edemiyorum. Bu romanda yaptığım en önemli buluştan vazgeçemem.

"O evi tutarken takma ad kullandığını itiraf etti. Asıl kimliğini tespit ettik, hocam. Saygın bir ailesi var. Evli, iki oğul sahibi. Eşiyle aynı fakültede okudukları yıllarda tanışmışlar. Erenköy'de bir eczaneleri var. Ama işte, gençliğinden beri ressam olmak istermiş. Bir de o türlü eğilimleri var ya... bir yaştan sonra kaçınılmaz olarak Beyoğlu'nun arka sokaklarında buluyor kendini. Bildik bir hikâye..."

"Ve siz bu bildik hikâyeye inanıyorsunuz!" diye isyan ettim. "İnanamıyorum."

"Adam katil olsa kendi ayağıyla karakola gelir mi, hocam?"

Hoşgörülü, hatta küçümsemeyi belli etmemeye özen gösteren bir havayla sordu bu soruyu. Tabii iyice tepemi attırdı.

"Ruşen Kaya'yı nereden tanıyormuş?"

"Bu gibi tiplerin birbirlerini bulmaları kaçınılmazdır, hocam. Siz nereden bileceksiniz? Siz formüllerinizle... pardon, denklemlerinizle uğraşırken bu gibiler kendi formüllerini, denklemlerini öyle bir kurarlar ki, aklınız durur. Ruşen Kaya bir gün eczaneye gelmiş, o sıralarda bulunmayan bir ilaç istemiş, göz göze gelmişler... anlaşılan delikanlının işsiz ve yersiz yurtsuz olduğu bir dönemmiş... Hikmet Bey, alt kattaki odayı ona tutmuş."

"Hikmet Bey'in asıl adı ne?" diye sordum örnek bir dinginlik göstererek.

"Tekin Toroğlu," dedi, "ama aramızda kalsın, hocam. İtibarlı bir aile çünkü. Adamcağız durup dururken renkli basına düşmesin."

Sanki renkli basının malzemesini sağlayan benim!

"Tekin! Tarık! Bakın, baş harfleri uyuyor."

"Hocam, siz de bu Tarık'a taktınız... Bu adam ne Aysel Alsan'ı tanıyor ne de hayatında hapse girmiş. Geçmişi fevkalade temiz. Kontrol ettik. Hikmet babasının adıymış. Onu da araştırdık, doğru. Germen soyadını nereden bulduğunu kendi de bilmiyor. Alman Lisesi'nde okuduğum içindir belki, diyor. İki oğlu da Alman Lisesi'ne girmişler. Darısı bizim oğlanın başına. Gerçi ben Galatasaray'a bile razıyım ama..."

O anda Haydar Bilir'i boğmak isteğini duydum.

Demek ki bir adam, vaktiyle Haluk Germen'i öldürdüğü için değil de Alman Lisesi'nden mezun olduğu için belli bir takma ad seçebiliyor ve bir vakitler Haluk Germen'in ölümüne sebep olan eşcinsel ilişkiler, bu adamın karakolda tartaklanmasına bile sebep olmuyor. Korkunç bir değerler karmaşası! Ne biçim bir roman bu?

Bu sorumu yüksek sesle dile getirmediğimden eminim, ama bizim yerli Kolombo gevrek gevrek gülerek, "Hayat romana benzemez, hocam," dediğinde onu boğmak isteğim iki kat arttı.

Allahtan Ertuğrul tam o sırada kahvelerimizi getirdi de bu isteğimi hayata geçirme fırsatını bulamadım.

Ertuğrul'un servisi bitirip dışarı çıkmasını beklerken sigara paketime uzandım. Haydar kahvesini höpürdet-

meye başladığında sigaramı yakmış, kafamı biraz toparlamıştım.

"Bu durumda, Hikmet Germen'i ya da adı her neydiyse o adamı bulmuş olmanız... ya da adamın kendi ayağıyla gelmiş olması bizi hangi konuda aydınlatıyor, çözebilmiş değilim," dedim.

Haydar Bilir, kahvesinden bir yudum daha aldıktan sonra, bilgiç bilgiç boğazını temizledi.

"Önce... Cinayeti, yani Ruşen Kaya'nın ölümünü bize ihbar edenin kimliği ortaya çıkmış oldu. Hikmet – yani, Tekin Bey, pazartesi günü eve uğradığını, Ruşen Kaya'nın odasına girdiğini, onu ölü bulunca panik içerisinde olay mahallini terk edip polise telefon ettiğini açıkça beyan etti."

"Siz de inandınız!"

"İnandım, çünkü neden? Adam katil olsaydı, cesedin bir an önce bulunmasını istemezdi herhalde. Gerçi, yaz vakti fazla uzun sürmezdi. Bir-iki güne kadar ya Hristo Efendi ya da Ruhsar Hanım kokuyu duyup polise haber verirlerdi, ama bu bey, namuslu bir vatandaş olarak, başına bela gelebileceğini bile göze alarak, insanlık görevini yerine getirmiş. Şimdi, ben bu adamı nasıl suçlarım? O olmasaydı, cesedi birkaç gün sonra bulsaydık, çürümüş olacağından dolayı otopsiden bir şey çıkmazdı. Vücudunda kalsiyum antagonistleri bulunmazdı. Siz de onun cinayete kurban gittiğini *hayatta* ortaya çıkaramazdınız."

Doğru söze ne denir?

"Demek oluyor ki, Hikmet ya da Tekin Bey'e çok şey borçluyuz."

"Cinayetlerin çözümünü bile ona borçluyuz, ho-

cam," dedi, Hamlet'in 'olmak ya da olmamak' tiradına yepyeni bir yorum getirmeyi amaçlayan bir aktörün iddialı ciddiyetiyle.

"Cinayetleri çözmemiş miydik?" diye sordum.

"Affınıza sığınarak, hocam... çözmemiştik. Ama galiba ben çözdüm," dedi.

Bütün her şey karımın başının altından çıkıyor. Koynumda beslediğim (beslemeye çalıştığım) o yılan, yalnızca Fermat'nın son teoremini ispatladığımı inkâr etmekle kalmıyor, şu manasız cinayetlerin çözümlemesini de Kolombo Haydar'a nasip ediyor. Bana oynadığı en son ve en kötü oyun bu! Gökhan'ı Tarık'a dönüştürmeye kalktım diye benden öç mü alıyor?

Herhangi bir şey söylemeye korkuyorum. Ağzımdan çok kötü bir laf çıkabilir.

"Şimdi, anlaşılan... Bu ikisinin arasındaki... nasıl diyeyim?.. yakın ilişkilerden dolayı... Ruşen birtakım açıklamalar, daha doğrusu, birtakım iddialarda bulunmuş. Eski ilişkileri ve arada bir eve getirdiği o başörtülü kadın konusunda..."

"Hristo Efendi de söylemişti ya," dedim. "Topu topu üç kez gelmiş o kadın."

"Aynen, hocam. Tabii Tekin Bey de o kadının kimliği konusunda Ruşen Kaya'nın ileri sürdüğü iddiaları ciddiye almamış, delikanlıca bir gösteriş olarak addetmiş. Ancaaaak..." Burada durup derin bir soluk aldı Haydar. "... sizin, dolabın üst rafında ele geçirdiğiniz ve uzun uzadıya inceleme fırsatını bulduğunuz albümün günışığında bakıldığında, olay çok boyutluluk kazanıyor, hocam."

Gene mi?

Karımın çekmecesinde bulduğum defterde H.B.'nin konuşma özelliklerine fazla yüklenilmemesi gerektiği not edilmemiş miydi? Olayın çözümünü benim elimden alıp onunkine tutuşturmakla bana utanmazca ihanet eden yazar, H.B.'nin konuşmalarını denetlememekle kendi kendisine de ihanet etmiş olmuyor mu?

"Şöyle ki," diye devam ediyor H.B. "O başörtülü kadın, tanınmamak için kılık değiştiren ve yüzünü kimsenin görmediği o kadın, aslında çok ünlü biri... Ve bu çok ünlü bayan, Ruşen Kaya'nın öldüğü pazar günü onun odasına girerken Eleni tarafından görülüyor. Eleni onun kim olduğunu bilmiyor tabii, yalnızca daha önce iki kez geldiğini biliyor."

"Kimmiş peki? Biz biliyor muyuz?"

"Biliyoruz hocam. Bu kişi, Ruşen Kaya'yı sağ gören en son kişi... ve de tabii, anlaşılan, katilin ta kendisi!"

"Maktulü sağ gören son kişinin katil olduğunu herkes bilir," dedim ukala ukala ders veren havasına ve lafı uzatmasına sinirlenerek. "Siz, kadının kimliğini biliyorsanız, onu söyleyin."

"Aysel Alsan!"

"Ne? Delirdiniz mi?"

Şaşkınlığım karşısında çok şaşırmış gibi yaptı. Gözlerini pek abartılı biçimde kocaman kocaman açıp kafasını iki yana salladı. Karımın elinde yeni yeni tavırlar ediniyor.

"Neden delirmiş olayım? Bu ikisinin arasında bir ilişki olabileceğini *siz* ima etmemiş miydiniz ta ne zaman? Kadının kendisine de sordunuz hatta. Sulhi Gebzeli'ye bile sorup adamı çileden çıkarttınız."

"Doğru, ama..." dedim ağzımın içinde, utandığımı

belli etmemeye, kafamı toparlamaya çalışarak. O aşamada, ikisi arasındaki herhangi bir ilişki, Tarık'ın katil olduğunu açıklamaya yarayacaktı. Oysa şimdi... "... ama ben şöyle bir tanışıklıktan söz etmiştim," diye sürdürdüm. "Böyle gizli bir yakınlık, pek akıl alacak gibi değil."

"Neden olmasın? Yani, Aysel Alsan ile Ruşen Kaya köken olarak birbirleriyle benzeşmiyorlar mı sizce? Biri kenarın dilberi, ötekisi mahallenin kabadayısı, mesela... Üstelik bu kadın yıldız olup Sulhi Gebzeli'nin koynuna girmeden önce düşüp kalkmadığı–"

"Tamam, tamam, biliyorum," diye sözünü kestim bozulduğumu saklamayarak. Birden pek de akla uzak gelmiyor bana Haydar'ın mantığı. Ne de olsa karım bu gibi son an sürprizlerini inceden inceye hazırlamayı, doğru ayarlamayı iyi bilir. Allah kahretsin! "Peki, kocasını öldürenin Ruşen Kaya olduğunu bizden önce nasıl öğrenmiş olabilir?"

Haydar şaşkın şaşkın baktı.

"Öğrenmesine ne gerek var?" diye sordu aptal aptal...

"Öyle dediniz ya... Yani, sizce, kadın kocasının katilinin kimliğini bizden önce öğrendi... çünkü biz ancak Ruşen Kaya öldükten *sonra* öğrenebildik... ve öcünü almak amacıyla onunla ilişki kurdu..."

"Yooo, hayır, hocam, ilişkileri daha eskiye dayanıyormuş. Hatta Ruşen Kaya, çocuğunun babasının... hani, gördüğümüz o dünya yaramazı piç var ya... onun babasının kendisi olduğunu ima ediyormuş."

"Ne diyorsunuz siz? Kim söylüyor bunları?"

"Tekin Toroğlu."

"O adamın ağzından her çıkan lafa Allah kelamı gibi inanıyorsunuz, Haydar Bey... Pes! Sizden hiç beklemezdim."

Haydar sırıttı. Sonra, ciddileşebilmek için kaşlarını çattı.

"Tekin Toroğlu, nam-ı diğer Hikmet Germen bildiklerini, duyduklarını bana olduğu gibi anlattı. Tabii bunlardan bir sonuç çıkarmak ona düşmemiş. Sonuca *ben* vardım!"

Hayır, herhangi bir şiddet hareketine girişmedim.

Sesimi de çıkarmadım.

"Vardığım sonuç ise... çok basit... Daha önce neden anlamadım, şaşıyorum. Bunu biraz da... kusura bakmayın, ama hocam, sizin beni yanlış yola sevk etmenize bağlıyorum..." Bir an durdu. İtiraz etmemi bekledi. Sessizliğimi sürdürdüm. Yüzüme anlamlı anlamlı bakıp derin derin içini çekti. "O albümü benden saklamanız talihsizlik oldu... Çözümü epey geciktirdi."

Kendimi savunmamakta direniyorum. Gücümü 'çok basit' ve besbelli *harika* çözümlemenin açıklanmasından sonraya saklamakta yarar görüyorum.

"Neyse, sonunda gerçeği anladım gene de. Cinayetlerin ikisini de Aysel Alsan işlemiş. İki adamı da o öldürmüş!"

Bu kez kendimi tutamadım.

"Kocasını da o mu vurmuş?" diye haykırmışım.

Kafasını ağır ağır, sanki bilgece salladı. Yorgun, hatta bıkkın bir anlam belirdi yüzünde. Sağ elinin baş ve işaret parmaklarını gözkapaklarının üstünden geçirerek burun kemiğinin başladığı noktada birleştirdi. Bu hava-

lı göz ovuşturma hareketini iki kez tekrarladı. Sonra boğazını temizledi.

"Şimdi, hocam... Olayı, başından itibaren, kendi gözümün önünde canlandırdığım şekliyle size anlatayım istiyorum," derken gözlerini gözlerime dikti.

Herhangi bir edebiyat dedektifinin taklidini yapmıyor. Hiç kitap okumadığını sık sık itiraf etmiştir. Demek ki, gözlerini tam da bu biçimde (bezgin, ama kendinden emin) ovuşturan, boğazını aynı bu tonda temizleyen, sesini kendisinden de yapay kullanan bir görüntü dedektifi var. Bu, her kimse Gökhan'ın hayat hikâyesini renklendiren Humphrey Bogart da değil, kendisine takma adını kazandıran Kolombo da... Benim televizyonda görme fırsatını bulamadığım yeni moda bir 'görmüş geçirmiş dedektif' tiplemesi besbelli... Bu tipi Haydar kendi kendine keşfetmiş olabilir mi?

Gene karımın başının altından çıkmıştır.

"Kadın her iki erkekle de aynı sırada ilişki kurmuş olabilir... Ya da, daha normal bir davranışla, önce Ruşen Kaya ile birlikte olmuş, sonra Ateş Altındal'ı görünce ***onu*** tercih etmiştir. Bu tipte bir kadın, on beş yıl boyunca Sulhi Gebzeli gibi yaşını başını almış bir erkeğe sadık kalacak değil ya... Ama on beş yıl boyunca ne ondan ne de başkasından çocuk sahibi olamamış."

Konferansı sonuna dek dinlemeye kararlıydım, ama dayanamadım.

"Oysa hayatta en çok istediği şey çocukmuş... Hem, Gebzeli'den bir çocuk yapsaydı adam onunla evlenirdi de."

"Haklısınız, hocam. Bu da demek oluyor ki... adamın baba olamayacağı, en azından, ***artık*** baba olamaya-

cağı tıbben belirlenmiş anlaşılan. Yoksa Aysel gibi bir kadın, kimden gebe kalırsa kalsın, çocuğu Sulhi Bey'e yuttururdu."

Haydar'ın konuşma tarzında bir değişiklik yok belki. Ama benimle konuşanın aslında o olmadığını anladım ya artık, hasmımın o olmadığını çok iyi biliyorum. Öyleyse, Haydar'ın orta karar zekâsına değil, karımın kurnazlığına hitap etmeliyim bundan böyle. Bu konuşmayı *o* tasarladı. Dolayısıyla, Haydar kaç araba saçma sapan laf ederse etsin, sonunda benim yenik düşeceğim karara bağlanmış durumda. Ama ben de pes etmiş değilim. Onun hesaplarını bozmam, planlarını altüst etmem gerek. Bundan sonraki itirazlarımı daha dikkatli yapmam gerek.

Müfettiş konuşmayı sürdürüyor: "Böyle bir yutturma olanaksızlığı karşısında, o da, arada eline fırsat geçtikçe, şununla bununla fingirdiyor. Ama, dikkat çekmeyecek, kendisini dile düşürmeyecek, önemsiz adamlar seçiyor ki, Sulhi Gebzeli bunu kapıya koymasın. Hâlâ onunla evlenmeyi umuyor bittabii ki... Derken, bu sefer hamile kalınca... babanın kim olduğunu kendi de bilmiyordu belki, ama hapisten yeni çıkmış bir figüran parçasını seçecek değil ya... Ateş Altındal ne de olsa daha ünlü, daha yakışıklı, para kazanma ihtimali daha fazla..."

"Neden gizlice aldırmıyor çocuğu?" diye sordum isteksizce.

"Demin de söyledik galiba, kadın çocuk istiyor. Eee, yaşı da ilerlemiş. Bu, son fırsatı olabilir. Kadını çok da harcamayalım. Ateş Altındal'a gerçekten âşık olmuş olabilir bence..."

"Zaten tüm anlattıklarınız *sizce* olmuş olabilir," dedim.

Kadını harcama konusundaki çekingenliğini yadırgadığımı eklemedim.

"Uzatmayalım, Ateş ile evleniyor, yavrusunu doğuruyor, mutluluğu tadıyor... Ruşen Kaya'yı da geçmişine gömüyor. Taaaa ki..."

Alkış, kutlama, en azından üsteleme beklercesine durdu. Deminki bezgin dedektif tiplemesine hiç de uygun olmayan bir parıltı, hatta ışıldama vardı gözlerinde. Bense onun hiçbir beklentisini gerçekleştirmek niyetinde değildim.

"Taaaa kiiii... Evliliğin ona keyiften çok keder getirdiğini kavrayana dek..."

Bu cümleyi karım mı yakıştırdı onun ağzına... ya da bu metnin herhangi bir yerine?

Bu işin şaka götürür yanı kalmadı. Belki başından beri yoktu. Karımın geçen seferkinden de ölümcül bir oyuna giriştiğini sezinliyorum. Haydar Bilir'i dinlemekten başka yapacak bir şey gelseydi aklıma, yapardım. Kendi evimde olmasaydım, yerimden kalktığım gibi sokaklara atardım kendimi.

"Çünkü, aslında evlendi de ne oldu, değil mi hocam?" diye üsteliyor, umduğu tepkiyi benden alamayacağını anlayınca. "Bir kere güzelliği soldu. Sonra para durumu bozuldu, efendime söyleyeyim, özgürlüğü kısıtlandı... En önemlisi, şöhreti azaldı, hatta unutulmaya yüz tuttu, yalan mı... hocam? Aşk gibi, mutluluk gibi şeyler karın doyurmuyor ki... değil mi?"

Gene susuyor. Benden onay bekliyor. Yüzümden her türlü anlamı sildiğimi umarak bakıyorum yüzüne. Bu kı-

rılmaz direncim karşısında gözlerinde müthiş bir kararlılık beliriyor. Çaktırmadan derin bir soluk alıyor sanki. Besbelli yeni bir vecize yumurtlamaya hazırlanıyor.

"Çünkü bu kadın..." diyor konferans çekercesine, "... mutsuz olduğu ölçüde yıldız olabilir! Veee yıldızlığa alışmış, mutluluğa değil!"

Bu cümleyi ben ta ne zaman yazmamış mıydım? Yoksa birinden mi duymuştum? Yoksa karımın defterinde mi okumuştum? Her şey birbirine karışıyor.

"Mutsuz olmak istiyordu demiyorum tabii... Ama hem mutlu, hem yıldız olamayacağını anlayınca... yıldızlığı seçti!"

Dayanamadım: "Sinema yıldızlığını sürdürebilmek, yeniden gazete manşetlerine çıkabilmek için sevdiği adamı öldürdü, öyle mi?"

"Affınıza sığınarak şunu ifade etmek istiyorum, hocam: Siz, birkaç yılda bir, hoşunuza giden... daha doğrusu, ilginizi çeken, tuhaf bulduğunuz cinayetleri çözerek eğleniyorsunuz... demeyeyim de, bize yardımcı olmak teveccühünü sergiliyorsunuz. Ama ben, Allahın günü bunlarla uğraşıyorum. Haftada sekiz-ondan aşağı düşmüyor, hocam, teröristleri saymazsanız. Yılda üç yüzleri geçiyor! İnsanların birbirlerini ne kadar sudan sebeplerle öldürdüklerini bilseniz, aklınız durur. Ben bu meslekte feylezof oldum, hocam, inanın."

"İnanırım," dedim, ama galiba beni duymadı. Çok alçak sesle konuşmuş olabilirim.

"İnanmayacaksınız, ama bu kadın, bu adamı *sevdiği* için öldürmüştür. Çünkü, sevmeseydi ondan kolayca kurtulabilirdi! Ama, asıl *aşktan* kurtulması gerekiyordu!"

Karım, aşktan kurtulma gerekçelerini defterine çiziktirirken, düşüncelerini geliştirecek kişinin Haydar olacağını da tasarlamış mıydı? Kesinlikle olamaz. Sonradan, bana kızdığı için karar vermiştir buna. Gökhan'ın öcünü böyle alacağını sanmıştır. Ama inandırıcılıktan ne kadar uzaklaştığını fark etmiyor mu?

Bu kadar sustuğum yeter.

"İnandırıcılıktan ne kadar uzaklaştığınızın farkında mısınız, Haydar Bey? Altındal vurulduğunda Aysel Hanım üst kattaki pencereden bakıyormuş. O yükseklikten üç el ateş edecek, üçünü de isabet ettirecek, sonra tabancayı koynuna sokup aşağı inecek, üstünü başını kana bulayacak... Sizler, nereden ateş edildiğini anlamaksızın hayali bir katilin peşine düşeceksiniz... Sonra o, sizin bulamadığınız hayali katili bir yerlerden bulup buluşturacak, onu da öldürüp tabancayı kirli çamaşırlarının arasına saklayacak... Bir Türk filminde bile olmaz böyle saçmalıklar."

"Tabii, siz böyle anlatırsanız inandırıcı olmaz." Âdeta (ne âdetası, resmen) sırıttı. "Saçma olur, olmaz mı? Altındal'ı vuran Ruşen Kaya elbette. Ama onu azmettiren kim?"

Kolay bir problemi çözemeyen salak öğrenciye yol gösterici sorular soran iyi yürekli bir ilkokul öğretmeni gibi sevecenlikle gülümsüyor. Haklı da. Az salak değilim ben. Ya da salaklaştırıldım!

Karım, hangi sözü kime söyleteceğine, hangi cinayeti kime çözdüreceğine kendisinden başka kimsenin karar veremeyeceğini öylesine acımasızca gözler önüne seriyor ki... Ama bu acımasızlık onu beceriksizleştiriyor. Sadık okurlarım benim gibi Fermat'nın son teore-

mini ispatlamış birinin bu hallere düşmesine sessizce boyun eğmeyeceklerdir eminim. Ben de sessiz kalacak değilim. Ne yapıp yapıp onun üstesinden geleceğim, söz veriyorum.

"Katilin, biri tarafından tutulduğunu öteden beri biliyorduk. Aysel ona para vermemiştir tabii, ama ödemelerini başka türlü yollardan yapabilecek tıynette bir kadın olduğunu da biliyoruz." Yüzünde sevecenlik falan kalmadı. Basbayağ böbürleniyor. "Hatta, çocuğun babasının kendisi olduğu masalını da o yutturmuştur delikanlıya. 'Gerçek baba sensin, Ateş'i ortadan kaldırıp birlikte mutlu olalım,' diye kandırmıştır onu. Zaten geçmişine baktığımızda, her konuda kolayca kandırılabilen bir tip olduğunu görüyoruz. Aslında salağın teki!"

"Peki, Aysel Hanım onu öldürmek için kalp ilacı kullanmayı nereden akıl ediyor?"

"Eee, yıllarca Sulhi Gebzeli ile yaşamışlığı var. O da aynı tür ilaç alıyor ya..."

"Ama Gebzeli o ilaçla şifa buluyor. Bir başkasını öldürebileceğini Aysel Hanım nereden bilsin?"

Haydar gözlerini bilgiç bilgiç kıstı. "Kadın aptal değil, hocam." Kafasını uzun uzun salladı. "Geri planda bayağ zeki. Yoksa bütün bu işleri yapabilir miydi? İlacı adamın içkisine karıştırmıştır. Çünkü sıcak yemeğe falan karıştırılırsa etkisiz oluyormuş, araştırıp öğrendim. Ayrıca içkinin içinde, hele votka gibi aslen acı bir alkolün içinde tadı da fark edilmez. Gerçi o gibi kadınlar bir soyundular mı insana en acı ilacı bile içirebilirler, hocam, inanın." Galiba içini çekti. "Soyunduğunu da biliyoruz."

"Nereden biliyoruz?"

"Söylememiş miydim?" Boğazını temizledi. "Hayır, herhalde söyleyecek fırsatı bulamadım. Hani, Ruşen Kaya ölmeden önce ne gibi bir faaliyette bulunuyormuş diye merak etmiştiniz ya... O sırada Aysel *Hanım*'ı masum farz ediyorduk, yanında açıklama yapmak istememiştim. Ayrıca, o zamanki anlayışımıza göre, ille de bir kadınla ilişkide bulunmuş olduğuna ihtimal vermiyorduk. Yani, Ruşen Kaya'nın her bekâr ve yalnız erkek gibi–"

"Tamam, tamam anlıyorum," diye sözünü kestim. Haydar Bilir'in bana bir de cinsellik konusunda konferans çekmesine izin verecek değilim. Ve bakışlarımı elimden geldiğince sertleştirerek gözümü gözüne diktim: "Teorinizin tümüyle spekülasyon ürünü olduğunu, en ufak bir kanıt ya da tanıkla desteklenmediğini bir an için dikkate almasak bile, sahip olduğumuz bazı kesin bilgileri nasıl gözardı edeceğiz?"

"Ne gibi hocam?" derken gözlerini kırpıştırdı.

Kararlı bakışlarım, sert sesim kendine olan güvenini biraz sarstı galiba.

"Esas mesleği eczacılık olan Tekin Toroğlu adlı amatör ressam Hikmet Germen... sizce kalsiyum antagonistlerinin etkilerini Aysel Alsan'dan çok daha iyi bilmez mi? Söz konusu ilacı ondan çok daha kolaylıkla elde edip..." Kısa bir süre susup dediklerimi kavramasını bekledim. "Ne de olsa adam eczacı, ilaca ulaşmak için kılık değiştirmek, tanınmayı, yakalanmayı göze almak zorunda değil. Zehri Ruşen Kaya'ya sunmak açısından ise... Aysel Hanım'la aynı içkisel ve cinsel fırsatlara sahip..."

"İyi de..." Kararsızca bıyıklarını elledi. "Tekin Toroğlu, Ruşen Kaya'yı neden öldürsün?"

"Pek çok sebebi olabilir. Sıkı bir sorgulama sonucu ortaya çıkarabileceğinizden eminim. Ne de olsa aralarında ilişki varmış."

"Ama olmaz ki!" Ayağa fırladı, bir an bana şapşal şapşal baktıktan sonra odanın içinde bir-iki tur attı. Gözlerini ovuşturma numarasını unutmuş besbelli, bıyıklarını ellemeyi sürdürdü. "Olmaz ki! İki cinayet arasında organik bir bağ bulunması gerekir. Yoksa... ona bakarsanız, Ruşen Kaya'yı Ruhsar Hanım da öldürmüş olabilir, Hristo da, Eleni de, hatta herhangi başka biri de... Her cinayeti başka biri başka bir sebeple işlerse mantığa uymaz ki... Ha gazeteyi açıp birbiriyle alakasız üç cinayet haberi okumuşsunuz, ha–"

Birden boğazına bir şey kaçmışçasına sustu. Tabii! Haydar Bilir'in bu üslupta daha fazla konuşamayacağı, konuşmaması gerektiği kesin. Karım bu aşamada söylenmesi gereken sözleri ona söyletemez. Çünkü demek istediği şu:

Her cinayeti başka birinin başka bir sebeple işlemesi roman mantığına uymaz!

Haydar Bilir'in mantığı yüz cinayetin yüz ayrı kişi tarafından yüz ayrı sebeple işlenmesine itiraz etmez. Gerçek yaşamda hiç kimse her gün gazetelere haber olan cinayetler arasında organik bir bağ kurmak, onları bir mantık silsilesine oturtmak gereksinimini duymaz. Oysa, Haydar'ın az daha ağzından kaçırdığı (aslında karımın onun ağzına salıvermekten son anda kendini alıkoyabildiği) gerçek şu ki, biz burada bir romanın içindeyiz. Gerçi bu romanın hareket noktası da bir gazete haberi ama... İlle de roman mantığı gerekiyorsa, buyrun:

"İleri sürdüğünüz teori... diyemeyeceğim de, spe-

külasyonda diyelim... Tarık Durusel'e yer vermemeniz nasıl açıklanabilir? Herifin yıllar yılı Sulhi Gebzeli'ye şantaj yaptığını bilmiyor muyuz? Şantaj lafını duyar duymak neredeyse gözlerimizin önünde can verecekti adam! Öte yandan, Ruhsar Hanım'ın, Hristo'nun tanıklıklarını da hiçe sayıyorsunuz. Her ikisi de resmi görür görmez Hikmet Germen'i Gökhan – yani Tarık olarak teşhis ettiler."

"Ama Hikmet Germen dedikleri, Tekin Toroğlu olarak elimizin altında. Oysa siz, Tarık Durusel'in Gökhan takma adıyla eşinizi kaçırdığını söylüyorsunuz. Üstelik, Tarık'ın eczacı olmadığını biliyoruz."

"Siz Tarık'ın kim ve ne olduğunu nereden biliyorsunuz?" diye elimde olmadan haykırdım ve ayağa fırladım. Haydar ile karşı karşıya, iki hasım gibi dikilip birbirimize kötü kötü baktık. "Onu bulamadınız ki! Aramıyorsunuz bile!"

"Aramaz olur muyuz? Tabii arıyoruz. Yardımcım Burhan Geviş, bize zimmetlediğiniz o mektupları satır satır taradı."

"Eeeee?"

"Adam bir tarihte Burdur'da bir kebapçıda garson olarak çalışmış, onu tespit ettik."

Ben mi çıldırıyorum, karım mı benimle çok fena alay ediyor? Bunun acısını ondan çıkaramazsam Haydar'dan çıkaracağım.

"Onca mektuptan varabildiğiniz ya da yardımcınız Burhan Bey'in varabildiği tek sonuç bu mu?" diye sordum, sakin olduğunu umduğum bir sesle.

"Tekin Toroğlu'nun ömründe Burdur'da bulunmadığını da biliyoruz," dedi.

"Tarık da ömründe Burdur'a ayak basmamıştır, eminim," dedim gözlerimi gözlerinden ayırmayarak. "Şu Tekin Toroğlu'nu Aysel Alsan'la yüzleştirmek hiç aklınıza gelmedi mi?"

Haydar aynı anda hem güldü, hem de omzunu silkti. Ve sırtını bana dönerek yanımdan uzaklaştı. Masama yaklaşıp üstünde sigara arayacak kadar ileri götürdü pervasızlığını. Bir sigara yakıp yeniden benden yana döndüğünde yüzünde sanki beni suçlayan, en azından 'bunun hesabını nasıl vereceksin bakalım?' diyen bir anlam vardı.

"Ne yazık ki, Aysel *Hanım*'a ulaşamıyoruz. Kendisi, 'Mavi Yolculuk' adı verilen bir deniz gezisine çıkmış. İki gün önce öğrenmiştim ben. Dün de çok satan gazetelerden birine manşet haber oldu. Tabii siz renkli basını izlemiyorsunuz, nereden bileceksiniz? Yanında oğlu, oğlunun bakıcısı, bir de bayan arkadaşı varmış. Ammmmaaaa... gazetenin iddiasına göre... gezinin masraflarını ödeyen Sulhi Gebzeli'den başkası değil."

"Açık açık yazıyorlar mı bunu?"

Bir de ülkemizde basın özgürlüğü olmadığı söylenir!

"Aysel Alsan'ın uzun yıllar yaşamını paylaştığı çok ünlü bir sanayici işadamı... demişler. Daha ne diyecekler?"

"Doğru," dedim. Bayağ canım sıkıldı şimdi. "Ama kadın eski sevgilisine döndüyse, belki de çaresizlikten döndü... İlle de katil olması gerekmez–"

"Gerekir hocam," diye sözümü keserek neredeyse üstüme yürüdü. "Gerekir, çünkü her şey yerli yerine oturuyor o zaman. Sansasyonel bir gazete cinayeti, tra-

jik bir nitelik kazanıyor. Evrensel insani boyutlara ulaşıyor. Ömrü boyunca aşkı ve mutluluğu aramış olan bir kadın, bunlara kavuştuğu anda..."

Durakladı, gözleri bir an bulutlandı. Hayatında ilk kez kafasında beliren düşünceleri, *yeni* düşünceleri toparlamak, biçimlendirmek, kendi kendisine anlatabilmek için çırpınan kişilerin şaşırtıcı olmayan bocalaması içindeydi. Bense, tümüyle başka tür bir bocalamanın tam ortasına düşmüştüm.

"... kişiliğini kaybediyor," diye sürdürdü. Her zamanki yersiz ve temelsiz coşkulanmalarının yerini gerçek bir coşku, bir gerçeğe varmış olmanın coşkusu almıştı sanki. "Bütün dirliği düzeni bozuluyor. Yeniden dengesini bulmak için *öldürmek* zorunda. Aşkını, sevdiği adamı öldürüyor – hem de sevmediği bir adama dönmek uğruna!"

Bu son toparlama pek iyi olmadı, ama gene de Haydar Bilir gibi biri için olağanüstü.

"Ya Ruşen Kaya?"

Dudaklarını büker gibi yaptı. "O bir araç yalnızca. Her katil cinayet silahını nasıl yok etmeye çalışırsa, Aysel de zamanı gelince Ruşen'i ortadan kaldırıyor tabii."

Bu adamı vaktiyle ben yaratmamış mıydım? Karşıtım olsun, şapşallığıyla *benim* zekâmın parlaklığını daha bir gözler önüne sersin, arada bir de ayak işlerimi görsün diye eski bir romana *ben* katmamış mıydım? Başka bir yazar onu alıp geliştirsin, romanın felsefi içeriğini onun ağzına (yarım yamalak da olsa) yerleştirsin diye mi harcadım ben o çabayı? Ya da... o çaba da mı bir hayaldi?

"Ama ne yazık ki, sizin de isabetle işaret ettiğiniz gibi, hocam, elimizde somut bir kanıt yok."

Eski söylemine mi dönüyor, bana mı öyle geliyor?

"Kadını sorguya çekmemiz bile imkânsız şu durumda. Yeniden Sulhi Gebzeli'nin koruması altına girdi. Yapabileceğimiz tek şey... Hiçbir şey yok... Ama katilin koluna kelepçeyi takamasam bile, hiç değilse olayı çözmüş olduğumdan dolayı tatmin duyuyorum."

O tür tatminlerin bir adı vardır, ama söylemek istemiyorum şimdi. Hiçbir şey söylemek istemiyorum. Konuşmak bana çok zor geliyor.

Gene de, "Tarık ne olacak?" diye soruyorum.

Beni bir konuşturan mı var?

Haydar keyifleniyor birden. "O işi hallederiz artık hocam," diyor. "Korkmayın çok yakında siz de Tarık'ınıza... ve en önemlisi, eşinize kavuşacaksınız. Öyle sanıyorum."

"Neden?" diye sormuşum farkına varmadan.

Olaylar bu aşamaya vardıktan sonra eşime kavuşmaya pek o kadar hevesli değilim galiba.

"Eeee, Aysel Hanım Sulhi Gebzeli'ye döndü ya, bu da çok geçmeden o porno fotoğrafları koltuğunun altına sıkıştırıp yeniden kapılarını çalar. Hatta onlardan önce *sizin* kapınızı çalabilir. Bu adam katil değil hocam; pis, adi şantajcının biri... Size de şantaj yapmayı denemesini bekliyoruz. En azından fidye istemeye kalkacaktır. Her iki durumda da kıskıvrak yakalarız, hiç kuşkunuz olmasın."

Bu adam nereden bilecek... cinayeti çözdükten sonra bile gerçeğe eremeyeceğini?

Çıkıp gitmeden önce, müthiş şeyler vaat edercesine, "Yeni gelişmelerden sizi haberdar edeceğim, hocam," dedi.

Bir göz kırpmadığı kaldı.

O gider gitmez Ertuğrul'u çağırdım. Bundan böyle Haydar Bilir'in telefonlarını bağlamaması konusunda talimat verdim.

Yeni gelişmelerin benim için hiç de hayırlı olmayacağı inancındayım.

Koltuğuma gömüldüm, kara kara düşünüyorum. Karım besbelli işin başından beri Aysel'i katil olarak tasarlamış. Sansasyonel bir gazete cinayetine, hem de başka bir cinayetin taklidiymiş gibi görünen bir resimli öldürme olayına, evrensel-insani-trajik boyutlar eklemeyi denemiş. Kendi gereksinimlerini, aşktan (ya da benden) kurtulma çabalarını Aysel Alsan'da somutlamış... Yoksa soyutlamış mı? Ama kurtulma isteği ne kadar güçlüymüş ki, kadına kusursuz bir cinayet işletmiş. Hiçbir elle tutulur kanıtı olmayan bir cinayet! Yol boyunca bir sürü ipucu yerleştirmiş tabii; ve hesabına göre, ben Sulhi Gebzeli ile konuştuktan sonra olayı onun istediği gibi çözmeliydim. Katil bulunacak, ama yakalanmayacaktı... Oysa ben çok daha karmaşık hesaplara alışık olduğumdan onun basit çözümünü es geçtim.

Gökhan-Tarık-Hikmet üçlüsünün teke indirgenmesi müthiş bir buluştu! O buluşu elimden aldı. Son anda ortaya çıkan *beklenmeyen şahit*! Ruşen ile cinsel ilişkilere giren Tekin Toroğlu adında bir eczacı! Hin-i hacette cinayet onun üstüne kalabilir belki. Ama bu benim işime yaramaz.

Korkarım artık hiçbir şey benim işime yaramayacak.

Yapabileceğim tek şey, Haydar Bilir'den uzak durmak. Onunla telefonda bile konuşmamak... Çünkü, eğer şu ya da bu biçimde bana ulaşır da katilin kimliği-

ni karşı koyulmaz kanıtlarla birlikte önüme koyarsa bu roman biter. Ve bu roman biterse... ben de sona ererim.

Gerçek olup olmadığımı öğrenmeden boşluğun ortasına bırakılmak istemiyorum.

Salıverilmekten de korkuyorum, yok olmaktan da...

Buraya Haydar'dan kaçmak için mi geldim sahiden? İki gündür yılmadan ettiği telefonlardan bunaldığım, bana sonumun geldiğini haber vermesinden korktuğum için mi geldim? Neyi, ne için yaptığımı biliyor muyum? Neyi, ne için yaptığıma karar veren ben miyim?

Rıhtımda oturmuş karanlık denize bakıyorum. Birazdan ay ışığı çıkacak, gökyüzünden su yüzüne dökülecek diye bekliyorum. Bundan başka bir beklentim olabilir mi? Boğaz'ın en güzel mehtabı eylüldedir derler. Kim der? Nerede duydum ben böyle bir şeyi? Bir yerlerde okudum belki. Onca yıldır Boğaz'da (her iki yakasında da) yaşıyorum, denize vuran ay ışığının güzelliğini aylara göre ayırt etmeyi akıl etmemişim. Ya da... yazarın biri, böylesi ince bir dikkati bana çok görmüş...

Onu yıllar ve yıllar önce ilk kez burada görmüştüm. Ona burada âşık olmuştum bir gece. Sonra, yıllar ve yıllar sonra onu bir kez daha burada gördüğümde başka bir gece, ikinci kez âşık olmuştum. Onu son kez de burada gördüm. Gene bir gece... Peki, ya bu gece? Yeni bir ilk ya da son mu bekliyorum? Bu kadar aptal olabilir miyim?

Hayır, o kadar aptal değilim. Çaresizim belki. İçimde öyle boyutsuz bir boşluk var ki, gerçekten de gerçek

olmadığıma inanasım geliyor. Korkup korkmadığımı ve hatta neden korkmam gerektiğini bile saptayamıyorum. O boşluğu doldurmadıkça da saptayamayacağım. Buraya bunun için mi geldim? Bu nedenle mi burada yapayalnız oturuyorum? Bana hiçbir zaman fazla bir coşku vermemiş olan ay ışığını bu yüzden mi bekliyorum? Burada, yapayalnız, evin uzak bir köşesinde Hayriyanım bile yokken, kendi kendime o boşluğu doldurabilirsem... hiç değilse boyutlarını belirleyebilirsem, kendi gerçekliğime inanabileceğim belki.

Beni *O* yaratmadı. Ben daha önce de vardım. Eskiden, çok eskiden, şişmanlığımdan en ufak bir utanç duymadığım, tembelliğimle övündüğüm günlerde ***ben*** vardım. O günlere geri dönebilir miyim? O günlere geri dönmek istiyor muyum? Mutlulukla mutsuzluğu ayırt etmeyen biri olmak istiyor muyum yeniden? O günlerde içimde böyle yıldırıcı, böyle çıldırtıcı bir boşluk yoktu. Ya da ben farkında değildim... İçindeki boşluktan habersiz biri olmayı kabullenmek... kolay olacak mı? Bile bile böyle bir geçmişe dönmek... Yok olmaktan daha iyi.

Ama öyle çarçabuk değil elbette. Birdenbire olmaz. Yapamam. Daha beter şaşalarım, kaybolurum. Yavaş yavaş, adımlarımı birer birer, ağır ağır geriye doğru atarak...

Fermat'nın son teoremini yeni baştan çözeceğim.

Adımlarımı ağır ağır geriye doğru atarak, bu kez gerçekten çözeceğim.

İçeride telefon mu çalıyor?

Evet, içeride telefon çalıyor.

Benim burada olduğumu kimse bilmediğine göre, herhalde yanlış numaradır. Ya da, biri benim ay ışığın-

da Fermat'nın son teoremini yeniden ispatlamamı engellemeye çalışıyor.

Bir açmaz: Bu telefonu açmalı mıyım, açmamalı mıyım?

Telefonun çalması, benim gerçekliğimi kanıtlamam açısından anlamlı mı... anlamsız mı?

Telefonu açarsam bir başkasına (ola ki yanlış numara çevirmiş bir başkasına) varlığımı kanıtlayacağım.

Telefonu açmazsam var olduğumu kimse bilmeyecek.

Var olduğumu yalan yanlış numara çeviren bir yabancıya kanıtlamak gereksinimini duyuyor muyum, duymuyor muyum?

Var olduğumu herhangi bir yabancıya bile kanıtlayamazsam, kendi kendime kanıtlayabilir miyim?

Telefon çalmasaydı, bu soruların hiçbiri kafama takılmayacaktı.

O zaman bu telefonun bir anlamı var.

Açtım.

Ve, bu telefonun var olma sorunumu çözmek açısından hiçbir anlamı olmadığı anlaşıldı.

Çok yorgunum. Hatta bitkinim. Haydar Bilir ile aramızda geçen konuşmayı kelimesi kelimesine aktaracak halim yok. Kısaca: İki gündür beni Emirgân'da bulamayınca burayı aramayı akıl etmiş. Yalının numarasını ona verdiğimi tamamen unutmuşum. Önemle bana iletmek istediği haber ise: Tarık Durusel ölü olarak bulunmuş. Bu da Aysel Alsan'ın katil olduğunu, Tarık'ı da öldürüp denize attığını kesinkes kanıtlıyormuş. Anlaşılan, Aysel'in Sulhi Gebzeli'ye döndüğünü ve bir deniz yolculuğuna çıktığını basından öğrenen Tarık, yeniden şantaja

başlamak üzere kadını yatta ziyaret etmiş. Şantaj konusu resimler elbette ele geçirilememiş, çünkü Aysel bittabii ki onları ânında yok etmiş. Cesedin üç-dört gündür suda olduğu anlaşılıyormuş.

Demek ki, biz Haydar ile son görüştüğümüzde Tarık çoktan ölmüştü.

"Cesedin üstünden çıkan kimlik Tarık Durusel'e mi ait?" diye sordum.

"Cesedin üstünden kimlik çıkmadı, hocam, çünkü ceset denizden çıktı," dedi. "Ama araştırmalarımız sona ermek üzere. Adamın kim olduğunu biliyoruz, ispat etmemiz zor olmaz."

Telefonu kapattım.

Nedense bir üşümedir aldı her yanımı.

Araştırmaların sona ermesini istemiyorum. Olmadık zorluklarla karşılaşmalarını istiyorum. Hiç değilse, ben Fermat'nın son teoremini ispatlayana dek... Onlardan hızlı davranırsam romanın başına, hatta romanın öncesine dönmüş olacağım... Ve kurtulacağım.

Rıhtıma çıktım yeniden. Ay ışığı denize dökülmüş. Ama bu şiirsel görünüm, vaktin hızla ilerlemekte olduğundan başka bir haber vermiyor bana. Bir bakıma iyi oldu telefonu açtığım, acele etmem gerektiğini öğrendim. Gene de acele edemiyorum. Aklım, matematikten başka her yerde. Durup dururken Gökhan geliyor gözümün önüne. Günü herhangi bir saatinde denize atlamaktan çekinmezdi. Akıntıymış, soğukmuş, pislikmiş aldırmazdı. Şişko bir herifi ölümden kurtarmıştı. Başka bir gün kesik bir kafa olarak belirmişti rıhtım taşında. En son gördüğümde onu, kibrit oyununda beni yendiğini sanarak ve salınarak, neredeyse kırıtarak yürümüştü

sulara dalmazdan önce...

Bir anlamsızlık denizine gözü kapalı dalmak mıdır yaşam? Daldığı anda, öleceğini anlar mı insan? Yosunları sağlam bir şeyler sanıp onlara tutunmaya mı çalışır? Yosunlar bir bir parmaklarının arasından kayıp gittikçe yüzmeyi sürdürür mü – ileride varılabilecek bir ada olduğuna inanarak? Yoksa, neden dalsın suya?

Gökhan, Tarık gibi boğulmuş olamaz. Yüzme ustasıydı Gökhan. Tabii, Aysel Alsan da öldürmeden önce atmamıştır onu denize. Nasıl öldürdüğünü söylemedi Haydar. Belki söyledi de, ben kulak vermedim. Aysel Alsan'ın bu kadar kanlı bir katil olmasını içime sindiremiyorum. Ne diye bunlara kafa yorduğumu da bilmiyorum. Bir an önce matematiğe dönmem gerek. Adımlarımı birer birer geriye doğru atarak...

Matematiğe dönemezsem eğer, matematik de beni terk ettiyse eğer, bu boşluk nasıl dolacak? Başımı iki elimin arasına almış, düşünüyorum. Kafamı toparlamaya çalışıyorum.

Birden bir tıkırtı mı duydum? Silkindim. Ayağa kalktım. Gözlerimi, gevrek bir kahkaha gibi suyun yüzüne yayılmış olan gümüşi ay ışığından ayırmadan önce bir an soluğumu tuttum, kulak kabarttım. Bir tıkırtı daha... Hızla döndüm, eve doğru birkaç adım attım ve donup kaldım.

Karşımda, kapının çerçevelediği bir resim görünümünde karım duruyor. Kollarını iki yana açmış, ellerini bir balerin zarafetiyle pervazlara dayamış. Sırtında incecik beyaz bir entari var. Arkadan gelen ışık (telefonu açmak üzere içeri girdiğimde yaktığım ışık) içini olduğu gibi gösteriyor.

Karım... Ne kadar her an değişse de, hiç değişmeyen beyazlı görünümüyle karım... Gelmesinden umut kestiğim, gelmemesinin tek kurtuluş umudum olduğuna inandığım anda.. karım!

Ben mi onu hayal ediyorum, o mu beni uydurdu?

Bana doğru bir adım attı. Pervazlardan çektiği ellerini, kollarını boşlukta şöyle bir gezindirdi. Gülümsedi.

"Senden nasıl kurtulacağım?"

Bir soru değildi bu. Bir ünlemdi. Ve karım çok eğleniyor gibiydi.

"Gökhan'dan nasıl kurtuldun?" diye sormadım.

Çünkü o anda anladım.

Nasıl yaptığını bilmiyorum. Tombul orospu rolü oynayan Aysel Alsan'ın kılığına mı girdi? Tarık'ı Gökhan olduğu, Gökhan'ı da kendi sevgilisi olduğu konusunda mı kandırdı? Beni benimle evlendiğine, Aysel'i de birlikte yola çıkabileceği biricik arkadaşı olduğuna mı inandırdı? Haydar Bilir'in eldeğmemiş beynine mi girdi? Bilmiyorum.

Vaktim olsa öğrenirdim.

Vaktim olsa olayı ilmek ilmek çözerdim.

Ama galiba vaktim olmayacak.

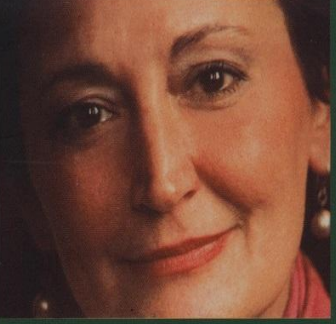
Bana yaklaşıyor. Korkarım vaktim kalmadı.

Tüm gücümü toplayıp onunkine benzer bir gülümseme yayıyorum yüzüme.

"Cinayetleri kimin, nasıl işlediğini çözümlemeden *önce* bile gerçeği kavrasam daha hoş olmaz mı?"

DEDİM.

Geriye doğru atacak kaç adımım kaldı?

Yazarın nihai amacı anlaşılmaksa, katilin nihai arzusu da yakalanmaktır. Ama her ikisi de keşfedilmeye karşı önlem alırlar – ya da yapılan işin iyi olması için almaları gerekir. Çünkü kolay keşfedilmek beceriksizlik, hiç keşfedilmemek ise başarısızlık anlamına gelir.

Roman ile gerçeklik arasında, bir yazarla bir katil arasındaki kadar güçlü bir benzerlik olabilir mi? Romanın içine hapsolmuş gibi görünen bir kahraman, roman bitince de yaşamaya devam edebilir mi?

Bir Cinayet Romanı'nda tanıştığımız matematik profesörü Emin Köklü, **Sonuncu Sonbahar**'da tekrar karşımıza çıkıyor ve bu kez kurgusal bir cinayetin değil, gerçek bir cinayetin izini sürmeye koyuluyor. Ancak gerçek cinayetlerin en az roman cinayetleri kadar karmaşık olabileceğini hesaba katmayarak içinden çıkılması zor bir maceranın tam ortasında buluyor kendini. **Sonuncu Sonbahar**, kurguyla gerçekliğin ustalıkla örüldüğü, bir solukta okunacak bir Pınar Kür romanı.

Sonuncu Sonbahar

Pınar Kür

KİTAP
SXO 044836 YDN

ISBN 975-289-120-9
9 789752 891203